

دوماهنامه تخصصی

غذا دارو

نشریه تخصصی صنعت غذا و دارو | شماره ۱۰۰ سال ۵ شهریور ۱۳۹۵ | تیراژ ۱۵/۰۰۰ نسخه | قیمت ۵۰/۰۰۰ ریال | توزیع سراسری

IRANPHARMA EXPO 2016,
1st Post-JCPOA Platform for a
Flourishing Pharma-Market

... More in the English Section

۲۱ سال انتظار؛ بالاخره WTO

دکتر هاشمی
نمایشگاه‌های بین‌المللی؛
نقطه آغاز شکل‌گیری روابط جهانی

دکتر حسن روحانی
اثر انکارناپذیر برجام
بر تحریم‌های دارویی

- Pharmaceutical Expenses looking up to the Health Ministry's Resources
- International Relations Breeding Growth
- The World's Third Pharmaceutical Giant Opens its Arms for Iran
- Pharmaceutical Industry's Growth in the Light of International Relations
- International Exhibitions, Portals to Global Markets
- How to Spell Global Trades

- ضرورت مشارکت وزارت بهداشت در هزینه‌های دارویی
- نمایشگاه ایران فارما فرصتی برای تغییر صنعت داروسازی
- نمایشگاه‌های بین‌المللی؛ پنجره‌های رو به بازارهای جهانی
- لزوم رسیدن به ادبیات مشترک در تجارت جهانی
- صنایع دارویی با تولید وزارت بهداشت رشد نمی‌کند

دکتر کبریایی‌زاده
ایران فارما، سکویی
برای پیشرفت صنعت دارویی

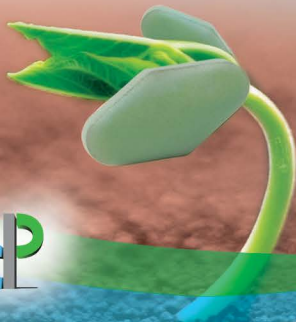

دکتر دیناروند:
جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی
در راستای تحقق عملیاتی اقتصاد مقاومتی

با مطالبی از: دکتر علی ربیعی / دکتر مارتین وایزر / دکتر اکبر عبداللهی / مهندس احمد فتح‌الهی / دکتر محمود نجفی عرب / دکتر محمود بیگلر / دکتر علی تاجرنیا / سهیلا جلودارزاده / دکتر فرهاد فلاحتی / دکتر همایون یوسفی / دکتر مهرشاد کاظمی / دکتر جعفر میرفخرایی / دکتر محمد پیرورام / دکتر سید مهدی رضایت / دکتر جمشید سلام‌زاده / دکتر علی منتصری / دکتر هاله حامدی فر / دکتر پیترو اوبل / دکتر محمد حضوری

با Hepasbuvir Plus به زندگی بازمی‌گردیم

Ledipasvir/Sofosbuvir 90 / 400 mg

Dorsa Pharmaceutical Co.

FDO/62746
General Solid Dosage Forms

665/129652
For APIs Product

The purest ready to press Nitroglycerin 1.6% granules (Extended Release) in the world

Company Profile

Dorsa pharmaceutical company, as a knowledge based company is a member of TAVAN Holding. The main advantage of this pharma holding is a complete value chains it can offer to its partners. Tavan institute which is also a member of TAVAN holding, a highly qualified R&D team - closely cooperating with universities - can support under licenses partner by its state of art analytical and formulation laboratories.

This institute has a long extent experience in preparing the entire documentation requirement based on Iranian FDA and MOH guidelines. This institute had carried out more than 40% of all new molecules DMF and CTD added to Iranian Drug List (IDL) during last 10 years. In addition, more than 200 bioequivalency tests have been managed by Tavan institute. Therefore, Iranian FDA has granted quality control tests on foods, drugs, cosmetics, and also on occupational medicines and GLP certificate to this institute.

Based on our unique position as a knowledge based Drug Company accredited by Vice-Presidency for Science and Technology, and also of a few holder of cGMP certificate (based on PIC/S new guidelines) for General Solid Dosage Forms and Ready to Press Granule production line between Iranian pharmaceutical companies, we can offer peace of mind to our partners.

Quality

We have learned to provide high quality pharmaceutical products, through a decade of pursuing to produce high purified API and finished doses. For us quality means more than just GMP compliance. We have a comprehensive set of health, safety and environment (HSE) policies which has been recognized by national authorities and customers in different occasions.

Reliability

Based on management record, our shareholders and board of directors and also our people in all strata of the companies, we are the reliable, long-term partner in our industry. Dorsa is reliable for a long-term partnership in Iranian pharma industry. We together, can deliver the right solutions at the right time, building long term relationships with our partners for a mutual benefit.

Sustainability

We are looking for sustainability by pursuing economic performance, environmental friendly process and social responsibility which can benefit the most for our partner. In other words, we seek to create value in three dimensions of people, planet and profit. We are pioneers of the most eco-friendly technologies and processes for production of nitroglycerin sustained release granule which also observed for our finished doses proven by several innovations in green technology recognized by Vice-Presidency for Science and Technology. This has been the base for recognizing Dorsa Pharmaceutical as knowledge based company in 2014.

Production Lines

Dorsa pharmaceutical company project began in 1998 and the plant produces two main raw materials (active) drug and pharmaceutical products with obtaining the necessary permits have been fully operational in 2009.

At the present moment, our company has the capability of manufacturing ready to press Nitroglycerin 1.6% Granules (Extended Release), tablets, capsules and powder for oral suspension directly, as well as producing them through contract manufacturing.

Since Dorsa pharmaceutical company establishment there has been a significant increase in the manufacturing standards required by regulatory authorities and customers.

Our main priority is expanding the company's activities by exporting manufactured products. Dorsa pharmaceutical company continually updates GMP in accordance with current guidelines and legislation such as Iranian FDA. Implemented company wide, standard operating and validation procedures ensure consistency in methods of manufacture, inspection and materials handling.

Certificates

GMP- Iranian FDA Certificate for General Solid Dosage Forms issued based on new PIC/S guidelines- June 2015

cGMP- Iranian FDA Certificate for Pharmaceutical Raw Material issued based on new PIC/S guidelines- August 2015

ISO9001:2008

ISO14001:2004

OHSAS18001:2007

MITEC, ICS Group International: 2015

We are reliable, long-term partner in Iranian pharma industry. We together, can deliver the right solutions at the right time, building long term relationships with our partner for a mutual benefit.

Especially field of interest, we are looking for sustainability by pursuing economic performance, environmental quality and social responsibility which can benefit the most for our partners benefiting from world class quality and competitive price.

Therapeutic Groups and Pharmaceuticals with Capacity for Exports

We have learned to provide high quality pharmaceutical products, through a decade of pursuing to produce highly purified API and finished product.

It should mention that Dorsa Pharmaceutical company produces Nitroglycerin line of production from the first step and the purest ready to press Nitroglycerin 1.6% granules (Extended Release) in the world. Our granules analyzed either according to in-house specifications. Analytical methods and equipment are fully documented and validated.

Target Countries for Exports

- Europe
- Russia
- China
- India

شرکت بازرگانی صباحی

شما را به بازدید از غرفه های این شرکت در دومین
نمایشگاه بین المللی ایران فارما دعوت می نماید

تهران - مصلی بزرگ امام خمینی (ره)
۲۴ الی ۲۶ شهریورماه ۱۳۹۵

International Pavilion سالن
گرفه های ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰

شرکت بازرگانی صباحی
Sabahi ENTERPRISES Co.

نماینده ی رسمی و انحصاری شرکت های خارجی در ایران

داروسازی

شوینده

آرایشی

بهداشتی

غذایی

تامین کننده ی:

زنجیره کامل مواد اولیه

ملزومات و مواد اولیه ی بسته بندی

خطوط کامل و ماشین آلات تولید و فرآوری مواد جامد، نیمه جامد، مایع

تهران ، خیابان خرمشهر (خیابان آپادانا) ، شماره ۱۴۲ ، ساختمان صباحی

فکس: ۸۸۷۴۴۲۸۴ (۰۲۱)

تلفن: ۸۸۷۴۰۶۸۰-۹ (۰۲۱)

www.sabahi.com

info@sabahi.com

BROTHERS
PHARMAMACH (INDIA) PVT. LTD.

**LABORATORIOS
ARGENOL**

BECTOCHEM LÖDIGE
PROCESS TECHNOLOGY

● LC-MS

● HPLC

● ICP-OES

● GC/MS/MS

● CE

● AAS

افتخار ما رضایت مشتریان ما

عرضه بیش از ۱۰۰۰ دستگاه محصولات متنوع کمپانی Agilent Technologies در سراسر ایران

خدمات مشاوره جهت پیکربندی بر اساس متد آزمون

خدمات مستمر با بهره مندی از کارشناسان دوره دیده در کمپانی سازنده

Agilent Technologies

- CE, CE/MS, CE/LIFD
- Atomic Absorption
- ICP-OES
- UV-Vis
- FT-IR
- GC, GC/MS, GC/MS/MS
- HPLC, UHPLC, LC/MS

Leman Instruments

- Hydrogen Generator
- Nitrogen Generator
- Zero Air Generator
- Combined H2& AIR& N2 Generators

evoQUA
WATER TECHNOLOGIES

- Ultra- Pure Water Systems
- Reverse Osmosis Systems
- Deionizers
- EDI system/EL-Ion

aralab

- Stability reach-in Chambers
- Stability Rooms
- Climatic Testing reach-in
- Climatic Testing Walk-in
- Temperature Shock test chamber

تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از میدان ونک، انتهای خیابان شهید خدای، خیابان آفتاب، بن بست چهارم، پلاک ۷

کدپستی: ۱۹۹۴۸۱۶۷۱۱

فاکس: ۸۸۰۵۰۸۸۵

تلفن: ۷۰-۱۶۰-۸۸۰۵۰

www.fpjco.com

•Bioreactors
•Fermenters

Your BioProcess Partner

•CIP system
•SIP system

•Process vessel
•Filtration system

•Bio-inactivation system
•Purification columns

کرج، شهرک صنعتی سیمین دشت، خیابان دوم غربی، پلاک ۱۰
تلفن : ۰۲۶۳۶۶۷۰۲۴۴
فکس : ۰۲۶۳۶۶۷۰۳۰۹
info@arokobioeng.com

برناخدا

- پیام اختصاصی وزیر بهداشت به مناسبت دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما ۴
- پیام اختصاصی رییس سازمان غذا و دارو به مناسبت دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما ۵
- گفت‌وگوی ویژه با مدیر دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما ۶

• رویداد

- دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما از ابتدا تا کنون ۸
- دکتر کاظمی: برپایی نمایشگاه‌های تخصصی کتاب یک ضرورت است ۱۰
- گزارش دومین نشست خبری و جلسه هم‌افزایی مدیران حاضر در ایران فارما ۱۲
- مروری بر ساختار و تاریخچه سازمان جهانی تجارت ۱۴
- نگاهی به مذاکرات صورت گرفته از سوی ایران در راه الحاق به سازمان جهانی تجارت ۱۵
- نگاهی به تفاهم‌نامه‌های ایران با سایر کشورها در حوزه دارو و صنایع وابسته ۱۶

معرفی صنعت داروسازی کشورهای حاضر در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما ۲۲
دکتر روحانی: تأثیر انکارناپذیر برجام بر تحریم‌های دارویی ۲۶

• گفت‌وگو

- مهندس فتح‌الهی: نمایشگاه‌های بین‌المللی؛ پنجره‌ای رو به بازارهای جهانی ۲۸
- دکتر عبداللہی اصل: صنایع دارویی با تولید وزارت بهداشت رشد نمی‌کند ۳۰
- دکتر بیگلر: لزوم رسیدن به ادبیات مشترک در تجارت جهانی ۳۲
- دکتر تاجرنیا: استفاده حداکثری از برجام در گروی اصلاح سیاست‌های اقتصادی کشور ۳۴
- فرهاد فلاحتی: ضرورت مشارکت وزارت بهداشت در هزینه‌های دارویی ۳۶
- سپهلا جلودارزاده: ضرورت حذف موانع سرمایه‌گذاری در حوزه دارو و صنایع وابسته ۳۸
- دکتر یوسفی: توسعه صنعت دارو در سایه روابط بین‌المللی ۳۹
- دکتر پیرورام: نمایشگاه ایران فارما فرصتی برای تغییر صنعت داروسازی ۴۰

• ویژه

- پیام مسئولان به مناسبت روز داروسازی ۴۴
- یادی از پیشکسوتان صنایع دارویی ۴۵
- مقالات علمی ۴۶
- کتاب‌شناسی ۵۲

• خبرنامه شماره ۸ سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران

- برنامه ششم توسعه و نقش داروسازان ایران در افاق ۱۴۰۴ به روایت دکتر عباس کبریایی زاده ۵۴
- یادداشت دکتر حامدی‌فر به مناسبت فرارسیدن روز داروساز ۵۵
- بررسی چالش‌های صنعت داروسازی با حضور اعضای هیئت مدیره سندیکا ۵۶
- دکتر پیرصالحی: اصلاح قیمت‌گذاری دارو؛ ضرورت پویایی صنعت داروسازی کشور ۵۸
- اولین سمینار مطالعات هم‌ارزی زیستی داروها برگزار شد ۶۰
- نگاهی به مهم‌ترین برنامه پیش روی سندیکا در مسیر الحاق به سازمان جهانی تجارت ۶۱
- دکتر فرشچی: ایران فارما فرصتی برای معرفی دستاوردهای داروسازی ایران ۶۲
- مطالب انگلیسی ۷۲

سرکار خانم دکتر مهشید حائری زاده

نشریه غذا و دارو درگذشت پدر گرمی‌تان را به شما و خانواده محترم تسلیت عرض می‌نماید و صبر و شکیبایی برای‌تان و آرزوی غفران و رحمت واسعة الهی را برای ایشان مسئلت دارد.

www.fdmag.ir
www.rasayesh.com

صاحب امتیاز: مؤسسه رساگفتمان صنعت بینش

سردبیر: مهندس شادمهر راستین

مدیر مسئول: لیلا چگینی

مشاوران علمی: دکتر عباس کبریایی‌زاده، دکتر جعفر میرفخرایی

دکتر سیدعلی کشاورز، دکتر مهدی سلیمان‌نجاهی، دکتر محمود نجفی عرب

دکتر هاله حامدی‌فر، دکتر ناصر نقدی، دکتر حسین امیرعضدی

دکتر مرتضی خیرآبادی، دکتر علی منتصری

تحریریه

سرپرست شورای تحریریه: حمیدرضا حافظی

مسئول مقالات علمی: اکرم اظهاری

شورای تحریریه: شفق زرغامی، سینا ریسی، رسول سعدونی

بازرگانی

مدیر بازرگانی: میثم کریمی

سرپرست بازاریابی: مهسا عباسی

سرپرست سازمان آگهی‌ها: مهدی فخرآور

پذیرش آگهی: رامینا خدمتی، نیکان نیک‌پور

گرافیک و نشر

سرپرست گرافیک: الهامه رازفر

صفحه‌آرایی: محمد مهرجویا

گرافیک: سمیرا بابایی

عکس: امین سروری، محمد زین‌الدینی

لینتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ مبینا

مالی و اداری

مدیر مالی: مهرداد حضرتی

مسئول اداری: نرگس قربانعلی

امور مالی: شهره حسینی‌علی، مهکامه کامی

همکاران این شماره: آزاد ثابتی‌پور، فرناز محمودی

مهديه صنوبری، ریحانه قیصری، فرشاد قادری، حمید خردمند

فرهاد حسن‌زاده، هاشم نجفی

روابط عمومی: شفق زرغامی ۸۸۲۰۳۸۴۵

امور مشترکین: مهدی فخرآور ۸۸۸۷۱۲۲۸

امور سایت: حمید باصری baseri@fdmag.com

امور بین‌الملل: رسول سعدونی sadooni@fdmag.com

امور نمایشگاهی: محمدرضا اسماعیلی ۸۸۲۰۳۸۴۶

انتشار و توزیع: مؤسسه رسایش

• تلفن: ۸۸۲۰۳۸۴۵-۶ نامبر: ۸۸۱۹۸۵۲۰

• نشانی: تهران، ولی عصر، بالاتر از پارک ساعی

• نرسیده به خیابان توانیر، بن‌بست نعمتی، پلاک ۷

• صندوق پستی: ۱۵۱۶۷۳۸۳۱۱

تأثیر افکار ناپذیر برجام بر تحریم‌های دارویی

دکتر حسن روحانی رئیس‌جمهور ایران ۲۵ مرداد ۹۵، در دومین روز از سفر خود به کهگیلویه و بویراحمد و در نشست شورای اداری این استان در یاسوج در مورد وضعیت سلامت در کشور و تأثیر توافقات هسته‌ای بر این حوزه گفت:

با توافق هسته‌ای سلامت مردم ما بهتر تضمین شده است. ما داروهایی از کشورهای دیگر وارد می‌کردیم و مردم تزیق می‌کردند و مؤثر نبود، تجهیزاتی که در تشخیص دچار مشکل بود و درست عمل نمی‌کرد، اما امروز بهترین تجهیزات را خریداری می‌کنیم. برخی از تجهیزات پزشکی را ما امروز با ۵۰ درصد قیمت قبل خریداری می‌کنیم، برخی از تجهیزات صنعت نفت را حتی با ۱۰ درصد قیمت گذشته می‌خریم، برخی از خدمات نفتی ۴۰ تا ۴۵ درصد کاهش یافته است. برجام در روابط ما با دنیا هم بسیار مؤثر بود، با هر رهبر که در دنیا ملاقات می‌کردیم می‌گفتند که شما تحریم هستید و نمی‌شود، حتی در موارد انسانی از جمله تهیه دارو و تجهیزات پزشکی نیز به دلیل ممنوعیت فعالیت در نظام بانکی، مشکل داشتیم. در شرایط تحریم ناچار بودیم که از برخی کشورها سم غیر مؤثر برای کشاورزی بخریم که برای سلامت مردم هم مضر بود اما امروز ما سم استاندارد وارد کشور می‌کنیم تا محصولات کشاورزی ما موجب بیماری مردم نشود و کشاورز هم خیالش آسوده باشد.

پیام اختصاصی وزیر بهداشت به مناسبت دومین نمایشگاه ایران فارما

نمایشگاه‌های بین‌المللی؛ نقطه آغاز شکل‌گیری روابط جهانی

دکتر سیدحسین قاضی‌زاده هاشمی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

بیانات ارزشمند مقام معظم رهبری در خصوص اقتصاد مقاومتی و حمایت از تولید داخلی، مسئولیتی بزرگ بر دوش فعالان اقتصادی کشور قرار داده که یکی از آن‌ها افزایش سهم محصولات ایرانی در بازارهای جهانی است.

برای دستیابی به این هدف در حوزه دارو و صنایع وابسته، فرصت مناسبی تحت عنوان «نمایشگاه‌های بین‌المللی» فراروی دست‌اندرکاران قرار دارد. چنین نمایشگاه‌هایی علاوه بر ایجاد رقابت سالم میان فعالان این حوزه، می‌تواند نقطه آغازی برای شکل‌گیری روابط بین‌المللی، توسعه فعالیت شرکت‌های دارویی و ورود به تجارت جهانی باشد.

تولیدکننده‌های ایرانی باید با دقت و تدبیر، از این فرصت‌ها برای ایجاد فضای سرمایه‌گذاری و دستیابی به بازارهای جدید استفاده نمایند. زمینه‌های تعامل با رقبای خارجی را فراهم آورند و علاوه بر آشنایی با تکنولوژی‌های نوین مقدمات ایجاد خط تولید داروهای استراتژیک را در ایران فراهم سازند.

به یقین یکی از افتخارات صنعت داروسازی ایران طی سال‌های گذشته، ایستادگی در مقابل تحریم‌ها و ادامه مسیر تولید با کیفیت تولید داروی داخلی بوده است. سال‌هایی که به رغم تبلیغات دشمنان، کشور با تحریم‌های گسترده دارویی مواجه بود و خدای بزرگ را شاکریم که در دولت تدبیر و امید، تحریم در حوزه‌های کشاورزی، تجهیزات پزشکی و دارو برطرف شد.

در پی این موفقیت، امروز شاهد تمایل جدی کشورها به سرمایه‌گذاری در ایران هستیم و با تغییر نگاه، سرمایه‌گذاران نسبت به ایجاد خط تولید دارو در ایران مشتاق شده‌اند. مصداق همه این موارد را می‌توان در نمایشگاه بزرگی چون «دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته» (ایران فارما) جست‌وجو کرد و از این فرصت برای ارتقای سلامت جامعه سود برد.

پیام اختصاصی رئیس سازمان غذا و دارو به مناسبت دومین نمایشگاه ایران فارما جذب سرمایه در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی

دکتر رسول دیناروند
رئیس سازمان غذا و دارو

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با اعتقاد بر این که در بخش خصوص ظرفیت بالقوه‌ای برای توسعه صنعت داروسازی کشور وجود دارد یکی از مهم‌ترین استراتژی‌های خود را برای تحقق عملیاتی اقتصاد مقاومتی جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی در نظر گرفته است.

باور ما بر این است که برای این منظور باید از شرکت‌های داروسازی ایرانی و شرکت‌های دانش‌بنیان حمایت ویژه صورت پذیرد و آن قدر چتر این حمایت گسترانیده گردد تا صنعت رو به تکامل ما به صادرکننده شهره در این حوزه بدل شود.

انتظاراتی که از برنامه ششم توسعه از صنعت داروسازی می‌رود این است که سهم داروهای تولید داخل را از بازار دارویی کشور به حداقل ۷۵ درصد برساند که بر اساس روند طی شده در دو سال اخیر دستیابی به این هدف در زمان خیلی کوتاه‌تری میسر می‌باشد. هدف مهم‌تر صنعت داروسازی کشور دستیابی به تراز مثبت تجاری در پایان سند چشم‌انداز کشور است. در مقایسه‌ای اجمالی بین میزان واردات دارو در کشورهای منطقه دیده می‌شود که واردات دارو در ایران نسبت به دیگر کشورها در حداقل ممکن قرار داشته و عملکرد نظام دارویی در این حوزه عملکرد مناسبی بوده است.

هم‌چنین آمارها بیانگر کاهش وابستگی به واردات و افزایش سهم داروهای تولید داخل در بازار پس از اتخاذ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در وزارت بهداشت و دولت تدبیر و امید می‌باشد.

در عین حال صنعت داروسازی ایران برای تبدیل شدن به یک بازیگر منطقه‌ای باید به زبان تجارت بین‌الملل مسلط شود و هم‌چنین باید ظرفیت سرمایه‌گذاری خود در بازارهای منطقه را افزایش دهد.

دستیابی به هدف ارزشمند تراز تجاری مثبت به پافشاری و پیگیری مستمر صنعت داروسازی بستگی دارد. چنین خواسته‌ای به حداقل ۲ الی ۳ سال تلاش جدی از سوی تولیدکنندگان نیاز دارد لذا برگزاری نمایشگاه‌هایی در سطح بین‌المللی، ایجادکننده فرصتی طلایی و معتنم برای یادگیری زبان تجارت صنایع دارویی جهان و گسترش بازارهای صادراتی است.

اما نکته پایانی این که سیاست وزارت بهداشت و سازمان غذا و دارو در پسابرجام نیز، گشودن مرزهای کشور برای واردات کالاهای سلامت نیست بلکه سیاست ما همواره حمایت از سرمایه‌گذاری برای تولید دارو در کشور و صادرات آن‌ها به خارج از مرزهای ایران است.

پیام اختصاصی رییس دومین نمایشگاه ایران فارما

صنعت داروسازی ایران

مصداق عینی

اقتصاد مقاومتی

دانش محور است

دکتر عباس کبریایی زاده

رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران و رییس دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته (ایران فارما)

صنعت داروسازی نوین در ایران قدمتی بیش از ۷۵ سال دارد. این صنعت اگرچه در سال‌های اولیه، صنعتی نه‌چندان برخوردار از تکنولوژی‌های نوین بود، اما در طول سال‌هایی که گذشت روز به روز رشد کرده و تکامل علمی و فنی خود را دنبال نموده است. به طوری که اوج خودباوری را در توسعه این صنعت استراتژیک در سال‌های پس از انقلاب اسلامی به خصوص در دوران جنگ عراق علیه ایران شاهد بودیم. سال‌هایی که کشور درگیر جنگ و تحریم بود، صنعت‌گران دارویی کشور همت کردند و تأمین داروی مورد نیاز مردم و رزمندگان جبهه‌ها را که به یک دغدغه جدی مسئولان تبدیل شده بود، برطرف کردند و به عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان پشتیبان مردم و رزمندگان تبدیل شدند. این مسیر توسعه و رشد صنعت با شتابی درخور توجه پس از جنگ نیز ادامه یافت. سیاست‌های حمایت از تولید دارو در داخل کشور مؤثر واقع شد و امروز که در میان دهه نود و ده سال مانده به افق ۱۴۰۴ قرار داریم، صنعت داروسازی در ایران به چنان رشد و بالندگی در دستیابی به دانش و فناوری تولید، توزیع و عرضه دارو رسیده است که بدون اغراق می‌توانیم ادعا کنیم که فارغ از تأمین نیازهای جامعه ایران، باید به فکر حضور جدی در بازارهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای باشیم.

دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما در حالی برگزار می‌شود که ظرفیت تولید دارو در ایران فراتر از نیاز داخل رفته است و صنعت‌گران ما خود را برای حضور در بازارهای دیگر آماده می‌کنند.

مقام معظم رهبری در سال‌های اخیر به اقتصاد مقاومتی و تاثیرات آن بر رشد و توسعه جامعه و هم‌چنین امنیت اجتماعی به طور مکرر اشاره

فرموده‌اند.

دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما، فرصتی است تا صنعت‌گران داروسازی کشور نشان دهند مصداق عینی از اقتصاد دانش‌بنیان و دانش محور با رویکرد اقتصاد مقاومتی بوده و هستند. این صنعت مفتخر است که در سال ۹۴ بیش از ۹۷/۸ درصد از نیاز دارویی کشور را با حداقل وابستگی به خارج تأمین کرده است. در حالی که صنعت داروسازی برای تأمین نزدیک به ۹۸ درصد نیاز دارویی کشور، کم‌تر از ۸۰۰ میلیون دلار جهت تأمین بخشی از مواد اولیه، ماشین‌آلات و غیره نیاز ارزی داشته است، برای تأمین دو درصد نیاز دارویی کشور که از طریق واردات تأمین می‌شود، بیش از یک میلیارد دلار ارز اختصاص داده شده است.

سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی کشور، افتخار دارد با برگزاری دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته (ایران فارما)، صنعت توانمند داروسازی ایران را در معرض دید متخصصان داخلی و خارجی قرار دهد. امید است این نمایشگاه فرصتی برای معرفی این صنعت استراتژیک باشد و زمینه‌ای برای توسعه صادرات محصولات دارویی ایران فراهم گردد.

گفت‌وگو با مدیر دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما

نگاه رویداد محور؛

چراغ راه برگزاری ایران فارما

لیلا چگینی مدیر دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما و مدیر عامل مؤسسه رسایش، مجری این نمایشگاه است. با او در خصوص شکل برگزاری این نمایشگاه به گفت‌وگو پرداختیم. او می‌گوید: طرح برگزاری دومین نمایشگاه ایران فارما با روی کارآمدن هیئت مدیره جدید سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران شکل گرفت. هیئت مدیره لزوم اعمال تحول در فرم اجرای نمایشگاه را احساس کرده و این مهم را ملاک خود برای انتخاب تیم برگزارکننده دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما قرار داد.

تجاری از این نمایشگاه بازدید خواهند کرد، فرصت بسیار مناسبی برای معرفی و عرضه توانمندی‌های فعالان صنعت دارو کشورمان است.

به منظور تطابق با استانداردهای بین‌المللی، بسیاری از برنامه‌ریزی‌ها در نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما از جمله ناحیه‌بندی فضای اصلی نمایشگاه و تقسیم آن به بخش‌های تخصصی و نیز ثبت نام و صدور کارت برای بازدیدکنندگان، برای اولین بار در یک نمایشگاه تخصصی دارو در کشور طرح‌ریزی شده‌اند. پیش‌بینی می‌شود که این تعداد تا حدود ۲۰ هزار نفر هم افزایش پیدا کند که بخشی از این بازدیدکنندگان، خارجی هستند. این در حالی است که امکان ثبت نام و صدور کارت در محل نمایشگاه هم برای بازدیدکنندگان در نظر گرفته شده است.

علاوه بر این دومین نشست هم‌اندیشی خبرگان نظام دارویی کشور پیرامون بررسی فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی صنعت داروی ایران در مسیر الحاق به سازمان جهانی تجارت در محل نمایشگاه برگزار خواهد شد.

• در انتها اگر صحبتی در مورد کلیات برگزاری این نمایشگاه دارید، آن را بفرمایید.

نمایشگاه نقطه تلاقی بخش‌های دولتی، خصوصی و مردم‌نهاد و بخش تخصصی و علمی است. در واقع این سه بخش، سه ضلع مثلث مهم حمایت، صنعت و تخصص را تشکیل می‌دهند و نمایشگاه‌های تخصصی بهترین فرصت را برای تبلور و شکوفایی ظرفیت‌های یک حوزه به دست می‌دهند. اگر هر کدام از این سه بخش وجود نداشته باشند و یا نقش خود را به خوبی ایفا نکنند، بهره‌وری و کارایی نمایشگاه به شدت تضعیف شده و نقش مؤثر خود در راستای اعتلای کشور را از دست می‌دهد.

خوشبختانه مؤسسه رسایش به عنوان مجری برگزاری دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما، هم‌اندیشی و هم‌دلی بسیار خوبی را از جانب بخش‌های دولتی، خصوصی و صنعتی دریافت کرد و امید دارد تا خروجی این رویداد بزرگ بتواند تمامی اهداف و چشم‌اندازهای صنعت داروی کشور را برآورده سازد و مسیر الحاق صنعت داروسازی را به سازمان جهانی تجارت هموارتر نماید. ▶

• رویکرد مؤسسه رسایش در خصوص برگزاری دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما چه بوده است؟

بعد از تغییراتی که در کشورمان و در حوزه سیاست خارجی اتفاق افتاد، نگاه جهانیان نسبت به ایران تغییر کرد. این تغییرات باعث شده تا راه ورود سرمایه‌گذاران و تکنولوژی‌های روز دنیا، به خصوص در صنایع دارویی به کشور هموار شود. لذا شورای سیاست‌گذاری نمایشگاه تصمیم گرفت تا به این رویداد به عنوان یک نمایشگاه صرف، نگاه نکرده و آن را مجموعه‌ای از فرصت‌ها و موقعیت‌ها برای ارتقای جایگاه صنعت دارو و سلامت کشور در نظر بگیرد.

در همین راستا در شورای سیاست‌گذاری که هیئت مدیره سندیکا اعضای آن هستند، تصمیم گرفته شد تا استانداردهای برگزاری این نمایشگاه را هم‌سطح با نمایشگاه‌های بین‌المللی در این حوزه، به خصوص نمایشگاه‌های CPHI ارتقا دهیم. ستاد اجرایی نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما طی بازدیدهایی که از نمایشگاه CPHI مادرید، بمبئی، استانبول و شانگهای داشت الگوبرداری‌هایی را صورت داده و از آن‌جایی که نمایشگاه‌های CPHI از نظر کیفی و بازدهی به عنوان نمایشگاه‌های مرجع صنعت دارو در جهان شناخته می‌شوند، سعی بر این است تا استانداردهای دومین نمایشگاه ایران فارما را به معیارهای جهانی و CPHI نزدیک شود. در مذاکراتی هم که با مدیران ارشد CPHI صورت گرفت، آن‌ها از برگزاری نمایشگاهی با این سطح کیفی بسیار استقبال کردند.

• در زمینه برگزاری این نمایشگاه تا چه میزان توانسته‌اید چشم‌اندازهای در نظر گرفته‌شده را محقق کنید؟

می‌توان گفت چشم‌اندازهای سندیکا به عنوان شورای سیاست‌گذاری دومین نمایشگاه ایران فارما بیش از ۹۰ درصد محقق شده است. ما توانسته‌ایم همان گونه که مد نظر بود نسبت ۷۰ به ۳۰ درصد را میان شرکت‌های داخلی و خارجی برقرار کنیم. هم‌چنین توانسته‌ایم نظر هیئت‌های اقتصادی و تجاری متنوع و بزرگی را جلب و به این نمایشگاه دعوت کنیم. از جمله وزیر بهداشت کشورهای روسیه، سوریه، لبنان، قبرس و عراق که با یک هیئت سیاسی -

رویداد

پس‌اگر جام به عقیده بسیاری از کارشناسان اقتصادی فرصتی مناسب جهت جذب سرمایه‌گذاری خارجی و افزایش صادرات غیر نفتی به حساب می‌آید که در همین راستا اقداماتی هم‌چون دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران‌فارما به عنوان نمونه‌ای مناسب از جذب مشارکت حداکثری کشورهای توسعه‌یافته و پیشرو به سمت افزایش صادرات غیر نفتی به حساب می‌آیند.

در رویداد این شماره از غذا و دارو مهم‌ترین توافقات دارویی انجام‌شده میان ایران و سایر کشورها را می‌خوانید:

- ✦ ایران و ایتالیا: امضای تفاهم‌نامه مبارزه با دیابت
- ✦ ایران و فرانسه: سرمایه‌گذاری فرانسه در ایران با محوریت تولید دارو
- ✦ ایران و روسیه: امضای ۳ تفاهم‌نامه همکاری دارویی
- ✦ ایران و کره جنوبی: تفاهم‌نامه انتقال خط تولید دارو بین ایران و کره جنوبی
- ✦ ایران و ژاپن: امضای تفاهم‌نامه وزارت بهداشت با شرکت‌های تجهیزات پزشکی ژاپن
- ✦ ایران و چین: ایجاد پایگاه صادراتی در چین؛ ثبت ۱۸ داروی گیاهی ایرانی
- ✦ ایران و آذربایجان: امضای تفاهم‌نامه تأسیس واحد تولیدی مشترک داروسازی

هم‌چنین در این شماره از نشریه غذا و دارو می‌خوانید: پیشتازان شکل‌گیری روابط تجاری با ایران در حوزه دارو و صنایع وابسته

دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما از ابتدا تا کنون

شهریور ۹۴:

راه‌اندازی سایت دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران فارما

پس از جلسه‌های متعدد ستاد اجرایی ایران فارما و سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران، در شهریور ۹۴ تیم سایت تشکیل و سایت دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما راه‌اندازی شد. اخبار و اطلاعات این نمایشگاه، ثبت نام در نمایشگاه، صدور کارت ورود و اطلاع از مراحل ثبت غرفه برای غرفه‌داران از جمله امکاناتی است که در این سایت تعبیه شده و به صورت روزانه به روزرسانی می‌شود. علاقه‌مندان، نسبت به اطلاع از آخرین اخبار مربوط به نمایشگاه و شرکت‌ها می‌توانند به سایت نمایشگاه (www.Iranpharmaexpo.com) مراجعه نمایند.

۱۳ اردیبهشت ۹۵:

حضور ستاد اجرایی ایران فارما در نشست مشترک ایران و کره جنوبی

در تاریخ ۱۳ اردیبهشت ۹۵ ستاد اجرایی دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما در جلسه عقد تفاهم‌نامه دارویی ایران و کره جنوبی حاضر شد. این جلسه با حضور دکتر «چانگ چین‌یوب» وزیر بهداشت کره جنوبی، دکتر عباس کبریایی‌زاده رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران، کیانگ هولی (Kyeong Holee) رییس شرکت KPMA و مدیران شرکت‌های دارویی ایران و کره جنوبی برگزار شد. این تفاهم‌نامه در زمینه آموزش GMP، انتقال خط تولید دارو و انتقال تکنولوژی منعقد شد.

۲۶ تا ۲۹ اردیبهشت ۹۵:

حضور ستاد اجرایی ایران فارما در نوزدهمین نمایشگاه ایران‌هلت

یکی از اقداماتی که از سوی ستاد اجرایی دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما صورت گرفت حضور در نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌هلت بود. این نمایشگاه که در حوزه تجهیزات پزشکی برگزار شد میزبان شرکت‌های خارجی فراوانی بود که کشور چین بیش‌ترین نماینده را در این نمایشگاه داشت.

۴ خرداد ۱۳۹۵:

برگزاری اولین نشست خبری دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما

اولین نشست خبری دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما با حضور دکتر رسول دیناروند رییس سازمان غذا و دارو و معاون وزیر بهداشت، دکتر عباس کبریایی‌زاده رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران و جمعی از اعضای هیئت مدیره سندیکا روز سه‌شنبه ۴ خرداد ۱۳۹۵ در سازمان غذا و دارو برگزار شد. در این نشست تأکید فراوانی بر دعوت از کشورهای منطقه، گسترش فعالیت‌های شرکت‌های داخلی، حمایت از داروهای ایرانی و تثبیت بازار داروهای ایرانی در منطقه شد.

۱۲ تا ۱۴ خرداد ۹۵:

حضور ستاد اجرایی ایران فارما در CPHI استانبول

ستاد اجرایی دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما به جهت معرفی این نمایشگاه و بررسی شیوه‌های برگزاری CPHI در تاریخ ۱۲ تا ۱۴ خرداد ۹۵، عازم استانبول شد. به عقیده کارشناسان دارویی و نمایندگان شرکت‌ها این دوره از CPHI ضعیف‌تر از دوره‌های قبل برگزار شد. با مقایسه کلی CPHI استانبول با سایر کشورها، می‌توان حضور کم شرکت‌های خارجی و فضای نمایشگاهی کوچک را جزو ضعف‌های برگزاری CPHI استانبول دانست. در نمایشگاه CPHI استانبول ۲۴۲ شرکت در حوزه دارو، تجهیزات پزشکی و ماشین‌آلات و بسته‌بندی از ۲۰ کشور حضور داشتند که از این میان حدود ۷۰ درصد از غرفه‌ها به دو کشور چین و هند اختصاص یافته بود.

۲۲ خرداد ۹۵:

تکمیل ۸۰ درصد از غرفه‌های نمایشگاه

در تاریخ ۲۲ خرداد ۹۵، ۸۰ درصد از غرفه‌های دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما تکمیل شد و کشورهای زیادی نسبت به حضور در این نمایشگاه اعلام آمادگی کردند که در رأس این کشورها ایتالیا بود که بیش‌ترین نماینده‌های دارویی خارجی در نمایشگاه ایران فارما، از کشور ایتالیا است.

۳۱ خرداد ۹۵:

جلسه ستاد اجرایی ایران فارما با نشریات دارویی

در این تاریخ ستاد اجرایی به جهت هماهنگی بیش‌تر با نشریات و لزوم ایجاد هم‌صدایی در نشریات دارویی و روزنامه‌های نظام سلامت، اقدام به برگزاری نشست هم‌اندیشی با نشریات کرد. در این جلسه بیش از ۲۰ نشریه و روزنامه حضور داشتند که هر کدام دغدغه‌های خود در نظام سلامت را بازگو کردند. نتیجه این جلسه این بود که در جانمایی غرفه‌ها، محلی برای نشریات در نظر گرفته شود تا بتوانند علاوه بر تأکید بر توانمندی‌ها داخلی، نسبت به معرفی و بازتاب اخبار این نمایشگاه اقدام کنند.

۱ تا ۳ تیر ۹۵:

حضور ستاد اجرایی ایران فارما در CPHI چین

در تاریخ ۱ تا ۳ تیر ۹۵، ستاد اجرایی دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما با هدف جذب شرکت‌های اروپایی و معرفی نمایشگاه ایران فارما در نمایشگاه CPHI چین که در شانگهای برگزار شد حضور پیدا کرد. نمایشگاه CPHI چین با حضور ۲۸۰۰ شرکت دارویی و مترائ ۱۶۰ هزار متر مربع به عنوان یکی از بزرگ‌ترین نمایشگاه‌های دارویی جهان به حساب می‌آید و شرکت‌های بزرگی در این دوره از برگزاری CPHI حضور پیدا کردند.

۱۵ شهریور ۹۵:

دومین نشست خبری و جلسه هم‌افزایی مدیران حاضر در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما

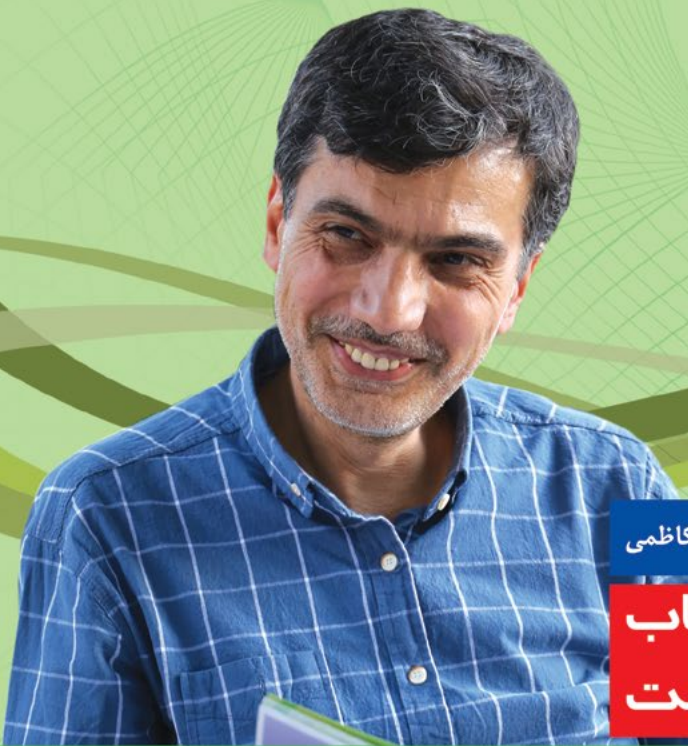

www.iranpharmaexpo.com

دومین نشست خبری و جلسه هم‌افزایی مدیران حاضر در دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران فارما، ۱۵ شهریور ۹۵ در باغ موزه ملی تاریخ علوم پزشکی دانشگاه تهران برگزار شد. در این نشست که با حضور دکتر رسول دیناروند رییس سازمان غذا و دارو، دکتر عباس کبریایی‌زاده رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران، دکتر مهرشاد کاظمی رییس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستانتهران، دکتر محمود نجفی عرب عضو هیئت مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران و مهندس سیدمحمد هاشمی مدیر روابط عمومی سازمان غذا و دارو و به دعوت رسمی ستاد اجرایی و سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران صورت گرفت، خبرنگاران رسانه‌های مختلف، اعضای هیئت مدیره شرکت‌های حاضر در نمایشگاه و ناشران تخصصی کتاب‌های علوم پزشکی حضور پیدا کردند و پیرامون کلیات برگزاری دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما به جمع‌بندی رسیدند.

گفت‌وگو با دکتر کاظمی

برپایی نمایشگاه‌های تخصصی کتاب یک ضرورت است

دکتر مهرشاد کاظمی مشاور عالی مدیر کل و رییس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهر تهران و عضو شورای سیاست‌گذاری اولین نمایشگاه تخصصی کتاب‌های علوم دارویی، پزشکی - دانشگاهی در مورد این نمایشگاه می‌گوید: هدف از برگزاری این نمایشگاه تخصصی از یک‌سو ارتقای سطح فرهنگی صنعت داروسازی کشور و از سوی دیگر تسهیل دسترسی دانشجویان، متخصصان و علاقه‌مندان این حوزه به کتاب‌های خاص علوم دارویی و پزشکی است. مشروح گفت‌وگوی اختصاصی نشریه غذا و دارو با او را در ادامه می‌خوانید:

بوده است؟

با توجه به تخصصی‌بودن نمایشگاه کتاب، به نظر می‌رسد یکی از مهم‌ترین چالش‌های این دوره از برگزاری نمایشگاه، ناآشنایی ناشران با برگزاری نمایشگاه کتاب آن هم به این شکل است. همان‌طور که می‌دانید، نمایشگاه تخصصی کتاب‌های یک حوزه تا کنون وجود نداشته و از طرف دیگر تعداد ناشران تخصصی حوزه دارو چندان زیاد نیست. بر همین اساس فضای در نظر گرفته‌شده برای برگزاری نمایشگاه کتاب حدود ۵۰۰ متر است که در همین مترها هم خوشختانه استقبال خوبی از سوی ناشران مطرح حوزه تخصصی علوم دارویی و پزشکی شده است و در مجموع دوهزار عنوان کتاب توسط ناشران حاضر در نمایشگاه رونمایی خواهد شد.

• با توجه به بیانات مقام معظم رهبری در خصوص پیش‌برد اهداف اقتصاد مقاومتی، به نظر شما برگزاری این نمایشگاه تا چه اندازه می‌تواند در راستای عملیاتی‌کردن اهداف مؤثر باشد؟

یکی از وجوه اقتصاد مقاومتی ایجاد ظرفیت و زمینه‌سازی برای رونق‌بخشیدن به تولیدات داخلی است. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان متولی در حوزه نشر تلاش دارد تا زمینه‌های عرضه بهتر کتاب‌ها و دسترسی آسان‌تر مخاطبان را فراهم سازد و برپایی نمایشگاه‌های کتاب‌های تخصصی با همین هدف صورت می‌گیرد و بدون شک برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی می‌تواند کمک مؤثری در اقتصاد نشر داشته باشد. ضمن این‌که وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی هم از برگزاری نمایشگاه‌هایی که به گفته مقام معظم رهبری تکیه بر توانمندی‌های داخل دارد، استقبال می‌کند. بدون شک هدف ما، استمرار نمایشگاه در سال‌های آینده خواهد بود البته نمایشگاه فعلی با توجه به این‌که اولین بار است که برگزار می‌شود ممکن است برخی کاستی‌ها و مشکلات را داشته باشد که در نهایت با ارزیابی و نظرسنجی از مخاطبان و ناشران در سال‌های آتی حتماً با کیفیتی بهتر و تعداد کتاب‌های بیشتر برگزار خواهد شد. هم‌چنین این نمایشگاه می‌تواند در سطح بین‌المللی نیز برگزار شود، بنابراین دعوت از ناشران خارجی برای سال‌های آینده در دستور کار قرار می‌گیرد. ▶

• به عقیده شما برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی کتاب مانند «اولین نمایشگاه تخصصی کتاب‌های علوم دارویی، پزشکی - دانشگاهی» که مرتبط با یک صنعت خاص است، تا چه اندازه می‌تواند در ارتقای سطح فرهنگی آن صنعت مؤثر باشد؟

برگزاری نمایشگاه کتاب در حالت کلی به دو نوع تقسیم‌بندی می‌شود. اصولاً برخی از نمایشگاه‌ها مانند نمایشگاه کتاب که هر ساله برگزار می‌شود، کتاب‌های موجود به صورت جزیی یا کلی به فروش می‌رسند و با توجه به تنوع کتاب‌های عرضه‌شده در آن، طیف وسیعی از مخاطبان از این نمایشگاه بازدید به عمل می‌آورند. از سوی دیگر جنبه فروش در این نمایشگاه‌ها بیشتر است. در مقابل دسته‌ای دیگر از نمایشگاه‌ها وجود دارند که به معنای واقعی کلمه نمایشگاه بوده و تخصصی‌تر هستند که به نسبت مخاطبان این نمایشگاه هم متخصصان خواهند بود.

اولین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته (ایران‌فارما)، صرفاً یک نمایشگاه دارویی بود که در همان دوره تنها جنبه‌های تکنولوژی و اقتصادی نمایشگاه در نظر گرفته شده بود. اما امسال شورای سیاست‌گذاری نمایشگاه در نظر دارد به منظور افزایش سطح علمی و فرهنگی و هم‌چنین جامعیت نمایشگاه، اولین نمایشگاه کتاب‌های تخصصی مرتبط با علوم دارویی و پزشکی را برگزار کند. بدون شک برگزاری این نمایشگاه در چنین سطحی قادر خواهد بود زمینه‌های ارتباط نزدیک‌تر محققان، صنعتگران و علاقه‌مندان را فراهم کند. از سوی دیگر جمع‌شدن ناشران تخصصی حوزه پزشکی و سلامت در کنار هم و در فضایی محدودتر نسبت به نمایشگاه‌های معمول کتابی که هر ساله برگزار می‌شود، این فرصت را فراهم می‌کند تا دانشجویان بتوانند راحت‌تر کتاب‌های مد نظر خود را تهیه کنند و از سوی دیگر با آخرین کتاب‌های منتشرشده در این حوزه از نزدیک آشنا شوند. به خصوص که زمان برگزاری این نمایشگاه هم‌زمان با بازگشایی دانشگاه‌های سراسر کشور است و دانشجویان می‌توانند به راحتی کتاب‌های مد نظر خود دسترسی پیدا کنند.

• استقبال ناشران کتاب این حوزه تخصصی، از نمایشگاه چگونه

اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی
معاونت امور فرهنگی

نشریه تخصصی
غذادارو
www.fdmag.com

اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی
شهرستان تهران

سندیکای صاحبان
صنایع داروهای انسانی ایران

همزمان با

دومین نمایشگاه بین المللی دارو و صنایع وابسته (ایران فارما)

The 2nd Int'l Exhibition on Pharmaceuticals Related Industries IRANPHARMA EXPO 2016

نمایشگاه

کتاب‌های تخصصی

علوم دارویی و

پزشکی – دانشگاهی

۲۴ تا ۲۶ شهریور ۱۳۹۵

مصلای بزرگ تهران – ایران

Tehran Grand Musalla, IRAN 14th to 16th Sep 2016

www.iranpharmaexpo.com

دبیرخانه اجرایی نمایشگاه: مؤسسه رسایش
تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از پارک ساعی،
نرسیده به توانیر، بن بست نعمتی، پلاک ۷
تلفن: ۸۸۸۷۱۲۲۸۸ - نمابر: ۸۸۱۹۸۵۲۰
www.rasayesh.com

در دومین نشست خبری و جلسه هم‌افزایی مدیران حاضر در ایران فارما مطرح شد:

ایران فارما؛ سکویی برای پیشرفت صنعت داروی کشور

نکته اذعان کنیم که صنایع ما زبان بین‌المللی تجارت را نمی‌دانند و همواره به بازارهای داخلی متکی بوده‌اند و ریسک سرمایه‌گذاری برای دستیابی به بازارهای خارجی را نپذیرفته‌اند. البته صادرات دارو دشوارترین نوع صادرات است و برای ثبت دارو در کشورهای هدف باید اهتمام داشت. ما باید برنامه‌ریزی کنیم تا به عدد ۱ میلیارد دلار برای صادرات برسیم؛ در این شرایط است که صنعت داروی ما می‌تواند رشد کند.

دیناروند در پاسخ به پرسشی دیگر در مورد میزان موفقیت در جذب سرمایه‌گذاری خارجی گفت: کشورهای بزرگی برای حضور در ایران اعلام آمادگی کرده‌اند اما باید در نظر داشته باشند که سیاست ایران در پسابرجام بازکردن درهای واردات نیست. کشورهای علاقه‌مند به حضور در ایران باید بدانند که سیاست ما تولید در ایران و صادرات از ایران است. ما به این نکته واقفیم که انتقال تکنولوژی می‌تواند بدون سرمایه‌گذاری هم صورت بگیرد ولی سیاست ما بسیار فراتر است. ما به دنبال مشارکت و سرمایه‌گذاری برای بهبود زیرساخت‌ها هستیم.

دیناروند افزود: در ۶ سال گذشته سقف صادرات ما در حدود ۲۰۰ میلیون دلار در مقابل ۱ میلیارد دلار واردات بوده است. این میزان صادرات عمدتاً به کشورهای اطراف صورت گرفته است ولی باید در نظر داشت که بازار کشورهای اطراف بازارهای بسیار بزرگی هستند و حتی از اهداف ۱۰ ساله ما هم فراترند. ما باید بتوانیم صادرات خود را در ۱۰ سال آینده ۱۰ برابر کنیم. این انتظار عجیبی نیست اما کارسختی است و ما در وزارت بهداشت باید شرایطی را به گونه‌ای فراهم کنیم تا دستیابی به این هدف آسان‌تر شود.

دکتر کبریایی‌زاده: ایران فارما؛ یک رخداد علمی، فرهنگی و تجاری

دکتر عباس کبریایی‌زاده ضمن اشاره به این که دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران فارما را می‌توان یک رخداد مهم در صنعت دارو به حساب آورد گفت: ما تا به حال در کشور نمایشگاهی با این رویکرد برگزار نکرده‌ایم و نمایشگاه‌های تخصصی این حوزه معمولاً به صورت مشترک با حوزه‌های دیگر سلامت برگزار می‌شود.

رئیس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران ادامه داد: ما به عنوان فعالان صنعت داروی کشور طی دو سال اخیر، هم در

دومین نشست خبری و جلسه هم‌افزایی مدیران حاضر در دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران فارما، ۱۵ شهریور ۹۵ در باغ موزه ملی تاریخ علوم پزشکی دانشگاه تهران برگزار شد.

به گزارش نشریه تخصصی غذا و دارو، در این نشست که به دعوت رسمی ستاد اجرایی و سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران صورت گرفت، خبرنگاران رسانه‌های مختلف، اعضای هیئت مدیره شرکت‌های حاضر در نمایشگاه و ناشران تخصصی کتاب‌های علوم پزشکی حضور پیدا کردند و پیرامون کلیات برگزاری دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما به جمع‌بندی رسیدند.

در ابتدای این مراسم، نشست خبری با حضور دکتر عباس کبریایی‌زاده رئیس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران، دکتر رسول دیناروند رئیس سازمان غذا و دارو، دکتر مهرشاد کاظمی رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان تهران، دکتر محمود نجفی عرب عضو هیئت مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران، مهندس سیدمحمد هاشمی مدیر روابط عمومی سازمان غذا و دارو و جمعی از اصحاب رسانه برگزار شد.

دکتر دیناروند: سرمایه‌گذاران خارجی سیاست صبر را در پیش گرفته‌اند

دکتر رسول دیناروند در پاسخ به پرسشی در مورد میزان واردات و صادرات داروی کشور گفت: بر اساس آمار سال ۱۳۹۵، ۹۸ درصد داروهای مورد نیاز کشور به سهم ریالی ۷۰ درصد، در داخل کشور تولید می‌شود و ۲ درصد باقی‌مانده به ارزش ریالی ۳۰ درصد وارداتی هستند.

وی ادامه داد: داروهای وارداتی عمدتاً داروهای گران و کم‌مصرف هستند و نمی‌توان از نظر تیراژ آن‌ها را با داروهای تولید داخل مقایسه کرد. هدف ما در برنامه ششم توسعه این است تا سهم ریالی داروهای وارداتی را به ۲۵ درصد کاهش دهیم و من مطمئن هستم که در ۲ سال اول برنامه با توجه به شرایط و ضوابط سخت‌گیرانه‌ای که در مورد واردات دارو وجود دارد، ما به اهداف خود خواهیم رسید.

رئیس سازمان غذا و دارو تصریح کرد: هدف ما نباید افزایش سهم بازار داخلی باشد. ما باید برنامه‌ریزی‌های خود را به گونه‌ای تنظیم کنیم تا به تراز مثبت تجاری برسیم؛ در این شرایط است که می‌توانیم بگوییم صنعت بالنده و موفق داریم. ما باید به این

مربع و با حضور ۱۶ ناشر تخصصی در محل برگزاری دومین نمایشگاه ایران فارما برگزار خواهد شد. در این نمایشگاه هزار عنوان کتاب به روز شده و موجود در ایران عرضه خواهد شد و تلاش این است تا تمامی کتاب‌های تخصصی موجود در ایران در این نمایشگاه عرضه شوند. همچنین در این نمایشگاه تسهیلاتی برای دانشجویان در نظر گرفته شده است و آن‌ها می‌توانند از ۲۰ تا ۲۵ درصد تخفیف خرید کتاب بهره‌مند شوند.

وی افزود: در این نمایشگاه غرفه‌هایی نیز برای نشریات تخصصی حوزه سلامت در نظر گرفته شده است و ما تصمیم داریم تا در دوره‌های بعدی برگزاری این نمایشگاه از ناشران خارجی هم برای حضور در نمایشگاه دعوت کنیم و این نمایشگاه را به یک رویداد علمی - فرهنگی بزرگ در کشور تبدیل نماییم.

بازدید پزشکان حاضر در جلسه از موزه تاریخ پزشکی

پس از پایان نشست خبری، مهمانان به بازدید از موزه ملی تاریخ علوم پزشکی پرداختند و سپس در مهمانی عصرانه‌ای که در باغ موزه تدارک دیده شده بود شرکت کردند و طی سخنرانی‌هایی پیرامون برنامه‌ها، اهداف و ضوابط برگزاری دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما به هم‌اندیشی در این حوزه پرداختند. در ادامه می‌توانید صحبت‌های دکتر محمود نجفی‌عرب عضو هیئت مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران را مطالعه کنید.

نجفی‌عرب: ایران فارما حاصل تحولی اساسی در سیاست‌های سندیکاست

نجفی‌عرب ضمن اشاره به اهمیت برگزاری نمایشگاه ایران فارما گفت: اولین نمایشگاه تخصصی ایران فارما، صرفاً یک نمایشگاه دارویی بود. اما در دو سال گذشته، به دلیل بهبود شرایط سیاسی و فنی، زمینه برای برگزاری دومین دور این نمایشگاه با رویکردی متفاوت‌تر از قبل فراهم شده است.

وی با اشاره به این موضوع که دومین نمایشگاه ایران فارما حاصل عملکرد مطلوب سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی است، عنوان کرد: بدون شک دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته حاصل تحولی اساسی در سیاست‌های سندیکاست که موجبات رشد همه‌جانبه صنعت داروسازی را فراهم کرده است. عضو هیئت مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران ضمن بیان این موضوع که بر خلاف بخش خصوصی، صنایع بزرگ هنوز نتوانسته‌اند در حوزه تولید فرآورده‌های جدید و بیوسیمیلار موفق عمل کنند، افزود: حدود ۷۰ درصد صنعت داروسازی کشور در اختیار بخش‌های شبه دولتی و عمومی است که این سؤال را در ذهن ایجاد می‌کند که چرا صنایع بزرگ هنوز نتوانسته‌اند در حوزه‌هایی که سهم ارزی بسیار زیادی را در حوزه واردات به خود اختصاص می‌دهند، موفق باشند.

نجفی‌عرب با اشاره به منفی‌بودن تراز تجاری صنعت داروسازی در کشور افزود: متأسفانه بر خلاف شرکت‌های خصوصی، نداشتن برنامه‌ریزی صحیح شرکت‌های دولتی و شبه دولتی برای رشد صادرات و ارتقای تکنولوژی، به یکی دیگر از مهم‌ترین دلایل منفی‌بودن تراز تجاری دارو تبدیل شده است.

وی در پایان گفت: مانند نمایشگاه‌های دارویی بزرگ دنیا مانند CPHI، در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما بستر برای برقراری تعاملات و معاملات با شرکت‌های خارجی فراهم شده است و فعالان صنعت داروسازی نهایت بهره را از این فرصت طلایی ببرند. ▶

حوزه‌های فنی و هم در حوزه‌های سیاسی، تغییراتی را شاهد بودیم. این تغییرات باعث شد تصمیم بگیریم نمایشگاه دوم را تخصصی‌تر و مستقل‌تر از قبل برگزار کنیم.

وی در ادامه صحبت‌های خود گفت: باید به این نکته توجه کنیم که ۵۰۰ میلیون نفر از جمعیت کشورهای اطراف ما صنعت داروسازی پیشرفته‌ای ندارند و می‌توانند اهداف خوبی برای صادرات به حساب بیایند. توسعه صادرات مهم‌ترین استراتژی دولت در صنعت دارو است و همکاری سندیکا و سازمان توسعه تجارت در این زمینه بسیار مثبت ارزیابی می‌شود چراکه در حال حاضر زمینه حضور ما در کشورهای منطقه فراهم است و این نمایشگاه می‌تواند بستر بسیار مناسبی را برای معرفی توانمندی‌های ایران در صنعت دارو باشد.

رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران در ادامه به ارائه آماری از دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما پرداخت و گفت: این نمایشگاه در فضایی به مساحت ۱۵ هزار متر مربع برگزار خواهد شد و به واسطه عملکرد خوب مؤسسه رسایش، شرکت مجری این نمایشگاه در اطلاع‌رسانی، ۱۴ هزار و ۲۵۰ نفر برای حضور در این نمایشگاه ثبت نام کرده‌اند. همچنین در این نمایشگاه ۹۰ شرکت از ۳۱ کشور خارجی ثبت نام کرده‌اند و بر اساس استعلام صورت‌گرفته تا کنون برای ۱۲۰۰ مهمان خارجی ویزا صادر شده است و حضور آن‌ها در نمایشگاه قطعی است. ۶۰ شرکت دانش‌بنیان نیز در این نمایشگاه شرکت خواهند داشت که گواه خوبی خواهد بود بر این که صنعت داروی کشور و همچنین نمایشگاه ایران فارما رویکردی دانش‌بنیان دارد.

کبرایی‌زاده ادامه داد: ما تصمیم داریم تا در سال‌های آینده این نمایشگاه را در تمام جنبه‌ها گسترش دهیم و آن را به شاخه‌ای از CPHI تبدیل کنیم. در این خصوص مذاکراتی با نمایندگان CPHI داشتیم و آن‌ها ضمن استقبال از این موضوع در نمایشگاه ایران فارما حضور پیدا می‌کنند تا با توانایی‌های ما آشنا شوند. اگر سنگ‌اندازی سیاسی اتفاق نیفتد، ما در مورد پیوستن به CPHI خوش‌بین هستیم؛ با این حال در صورت عدم پذیرش ایران دلیلی وجود نخواهد داشت که سومین نمایشگاه ایران فارما برگزار نشود. ما تصمیم داریم تا این نمایشگاه به صورت سالانه برگزار شود و هر سال کیفیت آن بهبود پیدا کند.

دکتر کاظمی: نمایشگاه کتب تخصصی؛ آغاز راه یک رویداد فرهنگی - علمی بزرگ

قرار است تا اولین نمایشگاه کتاب‌های تخصصی علوم دارویی و پزشکی - دانشگاهی هم‌زمان با دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران فارما در مصالای بزرگ تهران برگزار شود. در ادامه نشست خبری دکتر مهرشاد کاظمی رییس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان تهران به بیان آمارها و ویژگی‌های این نمایشگاه پرداخت.

او در این خصوص گفت: در ۲ ماه گذشته با مسئولان صنعت داروی کشور صحبت‌هایی صورت گرفت و همگی بر این مسئله توافق کردند که با توجه به گستردگی و کیفیت بالای دومین نمایشگاه ایران فارما، جای برگزاری یک نمایشگاه تخصصی کتاب خالی است. در همین راستا با توجه به مشورت‌هایی که با اتحادیه ناشران تخصصی صورت گرفت برگزاری نمایشگاه تخصصی کتاب، قطعی و از ناشران مرتبط برای شرکت در این نمایشگاه دعوت به عمل آمد.

کاظمی ادامه داد: این نمایشگاه در فضایی به مساحت ۵۰۰ متر

مروری بر ساختار و تاریخچه سازمان جهانی تجارت

چالش‌های پیش رو

کنفرانس وزیران

کنفرانس وزیران بالاترین رکن سازمان جهانی تجارت و متشکل از وزیران ذی‌ربط کلیه کشورهای عضو است. نشست کنفرانس وزیران معمولاً از وزیران بازرگانی یا وزیرانی که مسئولیت امور تجارت خارجی در کشورهای عضو سازمان جهانی تجارت را بر عهده دارند تشکیل شده و دست کم هر دو سال یک بار برگزار می‌شود. در نشست کنفرانس وزیران دستور کار تهیه شده توسط شورای عمومی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در خصوص تمامی مسائل مربوط به امور سازمان جهانی تجارت در چارچوب موافقت‌نامه‌های تجاری چندجانبه تصمیم‌گیری می‌شود.

شورای عمومی

شورای عمومی که پس از کنفرانس وزیران مهم‌ترین رکن سازمان جهانی تجارت محسوب می‌شود عهده‌دار امور جاری و روزمره سازمان است. طبق موافقت‌نامه تأسیس سازمان جهانی تجارت این شورا که متشکل از تمامی اعضای سازمان جهانی تجارت است وظایف خود را در سه شکل الف) شورای عمومی، ب) هیئت حل و فصل اختلاف، ج) هیئت بررسی سیاست تجاری انجام می‌دهد. نشست‌های عادی شورای عمومی معمولاً هر دو ماه یک بار با شرکت سفیران کشورهای عضو تشکیل می‌شود.

شوراهای بخشی

رکن بعدی سازمان جهانی تجارت شوراهای بخشی است که هر یک مسئولیت اداره بخش وسیعی از مسائل تجاری را بر عهده دارند و به شورای عمومی گزارش می‌دهد. تعداد این شوراها ۳ مورد است که عبارتند از شورای تجارت کالاها، شورای تجارت خدمات و شورای جنبه‌های تجاری مرتبط با مالکیت فکری.

کمیته‌های تخصصی

هر یک از شوراهای سطوح عالی دارای کمیته‌های وابسته به خود هستند که از نظر سلسله مراتب سازمانی در مرحله بعد از این شوراها قرار می‌گیرند. این کمیته‌ها که متشکل از تمامی اعضای سازمان جهانی تجارت هستند به شوراهای مربوطه گزارش می‌دهند. تعداد این نوع کمیته‌ها در زیرمجموعه شورای تجارت کالاها ۱۶ مورد است که در زمینه‌های تخصصی فعالیت می‌کنند. هم‌چنین شورای تجارت خدمات نیز ۴ کمیته وابسته به خود دارد. در سطح شورای عمومی نیز هیئت حل و فصل اختلاف دو نهاد فرعی وابسته دارد که عبارت است از پنل‌های حل و فصل اختلاف و هیئت استیناف. ▶

سازمان جهانی تجارت یک سازمان بین‌المللی است که قوانین جهانی تجارت را تنظیم و اختلافات بین اعضا را حل و فصل می‌کند. اعضای سازمان جهانی تجارت کشورهایی هستند که حدود ۳۰ موافقت‌نامه این سازمان را امضا کرده‌اند. مقر سازمان جهانی تجارت در ژنو سوئیس قرار دارد.

به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از سایت (www.wto.org)، تا مارس ۲۰۱۳، ۱۵۹ کشور عضو این سازمان شدند و تا ۲۹ جولای سال ۲۰۱۶ نیز ۱۶۴ کشور به سازمان جهانی تجارت ملحق شدند. افغانستان در حال حاضر جدیدترین عضو این سازمان محسوب می‌شود.

در اوج جنگ جهانی دوم و به ویژه در سال‌های بعد از آن تلاش‌های وسیعی در عرصه تجارت و بازرگانی صورت گرفت که در سال ۱۹۴۷ به تأسیس موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت (گات) منجر شد. بسیاری از کشورها مسائل مربوط به تجارت چندجانبه خود را حدود نیم قرن در چارچوب گات پیگیری می‌کردند. با این وجود، از یک‌سو به دلیل فقدان یک مبنای حقوقی برای گات، به عنوان یک سازمان بین‌المللی و از سوی دیگر به دلیل گسترده و پیچیده‌تر شدن مسائل مربوط به تجارت و بازرگانی بین‌المللی ضرورت تأسیس یک نهاد مسئول در این زمینه در دهه آخر قرن بیستم به خوبی آشکار شد.

بر همین اساس اعضای گات در دور اروگوئه که آخرین دور مذاکرات تجاری گات محسوب می‌شود با تصویب موافقت‌نامه مراکش سنگ بنای نهاد جدیدی به نام سازمان جهانی تجارت را گذاشتند. گات در واقع مجموعه‌ای از قواعد و مقرراتی بود که هرگز از یک مبنای حقوقی به عنوان یک نهاد بین‌المللی برخوردار نبود و به طور موقت شکل گرفته بود. این در حالی است که سازمان جهانی تجارت یک نهاد بین‌المللی با ساختار سازمانی دائمی بوده که از سال ۱۹۹۵ کار خود را آغاز کرده است.

اهداف سازمان جهانی تجارت

۱. مدیریت و نظارت بر اجرای ۲۸ موافقت‌نامه
۲. مجمعی برای مذاکرات تجاری چندجانبه
۳. مکانیسم حل و فصل اختلافات تجاری
۴. بررسی و ارزیابی سیاست‌های تجاری اعضا
۵. همکاری با دیگر سازمان‌های بین‌المللی در زمینه مدیریت اقتصاد جهانی
۶. کمک به کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای در حال گذار جهت برخورداری از مزایای نظام تجارت چندجانبه

نگاهی به مذاکرات صورت گرفته از سوی ایران در راه الحاق به سازمان جهانی تجارت

۲۱ سال انتظار؛ بالاخره WTO

عنوان عضو ناظر پذیرفته شد. تمام این‌ها در حالی است که میانگین زمان عضویت دیگر کشورهایی که سال ۱۹۹۵ به این سو، در سازمان عضو شده‌اند چیزی حدود هفت سال بوده است.

مراحل الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت

مراحل الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت شامل موارد متعددی است که از جمله می‌توان به ارائه درخواست الحاق ایران به دبیرخانه سازمان جهانی تجارت، تصویب درخواست الحاق ایران در شورای عمومی و تشکیل گروه کاری الحاق ایران، ارائه نظام‌نامه رژیم تجاری ایران به سازمان و بررسی و پرسش در مورد گزارش و نظام‌نامه از ایران و همچنین بررسی شرایط و ضوابط مورد نظر که طی نشست‌های آتی انجام خواهد گرفت اشاره کرد.

در مرحله بعد که مهم‌ترین مرحله نیز محسوب می‌شود، ایران با دیگر اعضا وارد مذاکرات چندجانبه می‌شود و به این ترتیب شرایط و ضوابطی که ایران در صورت عضو شدن ملزم به رعایت آن‌ها در سازمان است، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سپس مذاکرات دوجانبه بین ایران و دیگر اعضا صورت می‌گیرد که باید منجر به توافقی محکم شود. این توافقات شامل تعهدات و امتیازاتی است که بایست بین کشورها رعایت شود. نتایج مذاکرات ایران در دو مرحله آخر شامل سه سند جداگانه خواهد بود که باید در نهایت به تصویب نهایی اعضای کارگروه برسد. سند اول شامل خلاصه توافقات و شرایط پذیرش عضویت است؛ سند دوم شامل خلاصه مذاکرات بین ایران و دیگر کشورهاست؛ سند سوم شامل خلاصه مذاکرات دوجانبه بین ایران و کشورهای عضو دیگر است و در نهایت گزارشات نهایی به شورای عمومی سازمان ارائه و عضویت قطعی می‌شود.

قابل توجه است که تمامی اسناد مربوط به الحاق هر کشور به سازمان جهانی تجارت در تمامی مراحل مورد بررسی در کارگروه، محرمانه بوده و تنها پس از تصویب شورای عمومی این سازمان قابل انتشار است. پس از تصویب نهایی اسناد الحاقی ایران به سازمان جهانی تجارت در شورای عمومی یا کنفرانس وزیران این سازمان، سه ماه به ایران مهلت داده می‌شود تا مصوبه شورای عمومی سازمان جهانی تجارت را در مجلس به تصویب برساند. پس از گذشت مهلت ۳۰ روزه، دولت باید این تأییدیه را به اطلاع دبیرخانه این سازمان برساند. پس از گذشت این مراحل، ایران به عضویت کامل و دائم در سازمان جهانی تجارت در خواهد آمد. ▶

تا کنون ۱۶۴ کشور عضو سازمان جهانی تجارت شده‌اند که البته ایران هنوز جزو این کشورها نیست. کشورهایی که عضو این سازمان نیستند تلاش می‌کنند تا به عضویت آن درآمده و با استفاده از امتیازات عضویت در این نهاد بین‌المللی به توسعه اقتصادی و صنعتی دست یابند. به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از وبسایت (www.wtonews.ir)، یکی از این کشورها جمهوری اسلامی ایران است که از سال ۱۹۹۵ از این سازمان درخواست عضویت ناظر کرده و به مدت ده سال پشت درهای آن به انتظار نشسته است. با این که کشور ایران در موافقت‌نامه‌های قبلی حوزه تجارت مانند گات، حضور تقریبی خوبی داشته است اما اکنون در خصوص سازمان جهانی تجارت این مسئله تکرار نشده و اکنون از متقاضیان الحاق به شمار می‌آید.

اولین درخواست ایران برای پیوستن به سازمان جهانی تجارت در ۱۹ ژوئیه ۱۹۹۶ به این سازمان ارسال شد. ایران در ۲۶ می ۲۰۰۵ به عنوان عضو ناظر سازمان تجارت جهانی پذیرفته شد. گروه کاری ایران برای پیوستن به این سازمان هنوز تشکیل نشده است. ایران در آبان ۱۳۸۸ متن گزارش رژیم تجاری خود را تقدیم دبیرخانه سازمان جهانی تجارت کرد. بعد از آن، گزارش رژیم تجاری ایران در میان اعضای سازمان تجارت جهانی توزیع شد و اعضای سازمان جهانی تجارت سؤالات خود را به ایران ارسال کردند که سری اول سؤالات که شامل ۷۰۰ سؤال است در اسفند ۱۳۸۸ به وزارت بازرگانی ایران ارسال شد.

پیشینه تدوین گزارش رژیم تجاری ایران

اولین ویرایش یادداشت نظام‌نامه تجارت خارجی (گزارش رژیم تجاری ایران) در سال ۱۳۷۸ تهیه شده که طی سنوات بعد متناسب با تغییرات در قوانین و مقررات گزارش اولیه به طور مکرر مورد بازبینی و تکمیل قرار گرفته است. دو ماه پس از پذیرش درخواست الحاق ایران توسط شورای عمومی سازمان جهانی تجارت در ۵ خرداد سال ۱۳۸۴، آخرین ویرایش گزارش رژیم تجاری جهت بررسی و ارائه نظرات دستگاه‌ها، انجام بررسی‌ها و اعمال تغییرات و تعدیلات لازم در سال ۸۵ به دولت ارائه شد.

بررسی درخواست عضویت ایران در سازمان جهانی تجارت ۹ سال به طول انجامید. به نحوی که تا پنج سال تقاضای عضویت ایران در شورای عمومی سازمان مطرح نشد و پس از طرح نیز تا چهار سال اجماع در این زمینه صورت نگرفت و در نهایت پس از ۹ سال درخواست ایران در پنج خرداد ۸۴ با اجماع کشورها مواجه و پذیرفته شد و ایران به

تفاهم‌نامه ایران و فرانسه در حوزه دارو

سرمایه‌گذاری فرانسه در ایران با محوریت تولید دارو

همکاری‌های آتی در جهت پیشبرد امکانات ثبت و مطالعات دقیق و معتبر اپیدمیولوژیک است.

ونبرگ گفت: طرفین این تفاهم‌نامه معتقدند که در نظر گرفتن موارد مذکور برای سیاست‌گذاران بهداشت و درمان در ایجاد سیاست‌های تأثیرگذار در بخش درمان الزامی است. بنابراین سانوفی راه‌های همکاری با جامعه علمی ایران در این زمینه‌ها را بررسی کرده تا از این طریق بتواند دانش گسترده خود را در زمینه ثبت و مطالعات اپیدمیولوژیک در سطح ملی و بین‌المللی در اختیار وزارت بهداشت قرار دهد.

وی افزود: هدف عمده این همکاری‌ها بهبود مدیریت بیماری‌های مزمن و غیر واگیر از جمله دیابت، بیماری‌های قلبی، ام‌اس. و بیماری‌های خاص است. حال آن‌که تمامی ارزیابی‌ها منطبق با قوانین اجرایی از جمله قوانین مربوط به محدودیت‌های مبادلات بازرگانی خواهد بود.

شرکت سانوفی از سال ۲۰۰۶ با تأسیس دفتر نمایندگی در ایران به طور رسمی فعالیت‌هایش را آغاز کرد. هم‌چنین از سال ۲۰۰۹ در پی همکاری با شرکای کلیدی ایرانی در زمینه تولید برخی از محصولات دارویی اصلی و مهم این شرکت و نیز انتقال دانش و تکنولوژی، حضور خود را در این صنعت گسترش داد. در نتیجه امروز بیش از ۵۵ درصد فروش سانوفی در ایران به محصولات تولید داخل اختصاص دارد.

گفتنی است طی سفر رییس جمهور به اروپا در مجموع ۳۳ میلیارد دلار قرارداد و تفاهم‌نامه در زمینه‌های مختلف اقتصادی بین ایران و فرانسه به امضا رسیده است. به نظر می‌رسد شرایط پسابرجام توانسته است نگاه اقتصادی بسیاری از کشورها را به ایران تغییر دهد و توافقات صورت‌گرفته در زمینه دارو نشان می‌دهد کشورهای توسعه‌یافته اروپایی تمایل زیادی به ایجاد خط تولید دارو در ایران دارند که از همین حیث می‌تواند فرصت مناسبی برای شرکت‌های ایرانی به حساب آید.

یادآوری این نکته ضروری است که فرانسه در دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران‌فارما نیز حضور دارد و شرکت‌های بزرگ فرانسوی در زمینه تجهیزات داروسازی قصد دارند در این نمایشگاه که ۲۴ تا ۲۶ شهریور ۹۵ در مصلاي بزرگ امام خمینی(ره) برگزار می‌شود، به معرفی آخرین دستاوردهای خود بپردازند. ▶

در جریان سفر رییس جمهور کشورمان به فرانسه، چند تفاهم‌نامه همکاری در زمینه‌های مختلف به امضا رسید که یکی از مهم‌ترین آن‌ها در حوزه دارو بود.

به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از مهر، این یادداشت تفاهم از طرف ایران به امضای دکتر رسول دیناروند معاون وزیر بهداشت و رییس سازمان غذا و دارو با شرکت سانوفی فرانسه منعقد شد. امضای این تفاهم‌نامه با محوریت سرمایه‌گذاری در زمینه تولید دارو در ایران است. این تفاهم‌نامه در حضور رؤسای جمهور دو کشور ایران و فرانسه انجام شد.

انتقال دانش و تکنولوژی تولید داروهای حیاتی به ایران

ونبرگ رییس هیئت مدیره شرکت سانوفی در این رابطه بیان کرد: بدون تردید هم‌زمان با رفع تحریم‌ها علیه ایران، فصل نوینی در روابط ایران و فرانسه آغاز شده است. شرکت سانوفی با حضور بلندمدت خود در ایران به عنوان بزرگ‌ترین شرکت دارویی چندملیتی در این کشور، متعهد به ارائه راه‌حل‌های نوآورانه و نیز راهکارهای درمانی جدید خواهد بود.

ونبرگ افزود: هم‌زمان با اجرای این تفاهم‌نامه، گام‌هایی در راستای تقویت جایگاه شرکت سانوفی و هم‌چنین تقویت همکاری‌های صنعتی آتی از سوی این کشور در ایران برداشته خواهد شد.

به گفته رییس هیئت مدیره شرکت سانوفی، همکاری‌های بالقوه این تفاهم‌نامه شامل سه بخش است. نخست این‌که سانوفی در جست‌وجوی راه‌هایی است تا از این طریق بتواند مشارکت کنونی خود با تولیدکنندگان داخلی ایرانی را گسترش داده و از این طریق بتواند تجربه‌های خود در زمینه استانداردهای کیفی صنعت دارویی، تکنولوژی و دانش تولید داروهای بیماری‌های مزمن و غیر واگیر با کیفیت بالا را در اختیار تولیدکنندگان صاحب‌نام و معتبر ایرانی قرار دهد.

ونبرگ افزود: دوم این‌که سانوفی در نظر دارد در پروژه‌های پیش‌گیری و کنترل برخی از بیماری‌های مزمن و غیر واگیر و نیز مدیریت ریسک فاکتورهای مرتبط با این بیماری‌ها به خصوص بیماری دیابت با وزارت بهداشت ایران همکاری جدی و دائمی نماید. به گفته وی، بخش سوم این تفاهم‌نامه نیز در خصوص ارزیابی

تفاهم‌نامه ایران و ایتالیا در حوزه دارو

امضای تفاهم‌نامه همکاری میان ایران و ایتالیا برای مبارزه با دیابت

تفاهم همکاری مشترک در زمینه سلامت، دارو و تجهیزات پزشکی بین ایران و ایتالیا

هم‌چنین وزارت بهداشت جمهوری اسلامی ایران و ایتالیا با هدف گسترش همکاری‌های خود یادداشت تفاهمی نیز در بخش‌های مختلف حوزه سلامت امضا کردند.

به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از فارس، دکتر سیدحسین هاشمی و خانم لورانزین با هدف گسترش همکاری علمی و فنی در زمینه‌های مختلف سلامت، دارو، تحقیقات، علوم دارویی و سایر حوزه‌های وابسته پزشکی به منظور حمایت و تقویت همکاری مشترک برای دستیابی به بالاترین استانداردهای بین‌المللی در حوزه پزشکی یادداشت تفاهم همکاری امضا کردند.

طرفین در زمینه همکاری در حوزه‌های دارو، تجهیزات پزشکی و مواد آرایشی توافق می‌نمایند؛ اطلاعات مربوط به قوانین تولید، توزیع، پایش و هشدار دو کشور را مبادله کنند و اطلاعات و تجارب موفق دو کشور در زمینه سازمان‌دهی و اجرای چشم‌انداز و قوانین کنترل با تمرکز ویژه بر بازرسی و کنترل‌های آزمایشگاهی را به اشتراک بگذارند.

تفاهم‌نامه ایران و ایتالیا در بخش غذا و تغذیه

در بخش غذا و تغذیه، طرفین در زمینه ابعاد تغذیه‌ای غذا، نظیر سوء تغذیه و تغذیه مفراط و ابعاد مربوط به غذاهای جدید، در حوزه‌های مختلف به ویژه تحقیقات، سازمان‌دهی و مدیریت خدمات تغذیه‌ای، آموزش فعالان عرصه مواد غذایی، تبادل اطلاعات و آموزش عموم مردم همکاری خواهند نمود.

هم‌چنین در زمینه آموزش و علوم پزشکی طرفین با هدف توسعه همکاری در زمینه‌هایی هم‌چون برگزاری دوره‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و ضمن خدمت برای پرسنل حرفه‌ای و متخصصان پزشکی و پیراپزشکی بر اساس توافق طرفین و نیز تبادل اساتید دانشگاه، دانشجویان دکترای تخصصی (Ph.D) و پسادکتری در تمام رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی و اجرای فعالیت‌های بالقوه مربوط به خدمات سلامت در زمینه‌های مورد توافق، بر اساس قوانین و مقررات مربوطه کشور میزبان با هم همکاری خواهند کرد.

گفتنی است در دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران‌فارما ۱۶ شرکت ایتالیایی حضورشان قطعی شده است و قصد دارند به معرفی آخرین تکنولوژی‌های خود در زمینه تجهیزات داروسازی بپردازند. ▶

پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم دانشگاه علوم پزشکی تهران و مؤسسه «ایبدو» ایتالیا (بنیاد نظارت بر بیماری دیابت) تفاهم‌نامه همکاری علمی را برای فعالیت‌های مشترک در راستای مبارزه با افزایش شیوع بیماری دیابت، امضا کردند.

به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از ایرنا، این تفاهم‌نامه همکاری در نخستین همایش مشترک ایران و ایتالیا در خصوص مبارزه با افزایش شیوع بیماری دیابت در شهر رم منعقد شد. امضای این تفاهم‌نامه در راستای مشارکت دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی دو کشور با هدف ایجاد یک شبکه گسترده برای توسعه طرح‌های جلوگیری و درمان بیماری دیابت صورت گرفته است.

معاون آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص امضای این تفاهم‌نامه گفت: با توجه به اهمیت بیماری دیابت و شیوع بالای آن در ایران و در سایر کشورهای جهان، در صدد هستیم تا بتوانیم از افزایش شیوع این بیماری از طریق تشخیص بهتر، کنترل مناسب‌تر، بهبود کیفیت درمان و آموزش‌های مورد نیاز، جلوگیری کنیم.

محمدباقر لاریجانی افزود: ما امروز به عنوان مرکز تحقیقات غدد پژوهشگاه دانشگاه علوم پزشکی تهران با مرکز ایبدو ایتالیا، تفاهم‌نامه‌ای برای سامان‌دهی یک مرکز مجازی دیابت امضا کردیم که فعالیت آن برای هر دو کشور مفید خواهد بود. این تفاهم‌نامه محدود به دو کشور ایران و ایتالیا نیست و فعالیت‌های بین‌المللی وسیعی برای مبارزه با بیماری دیابت، کنترل و مدیریت مطلوب‌تر آن انجام خواهد شد.

بیماری دیابت به عنوان یکی از جدی‌ترین معضلات قرن حاضر از سوی سازمان جهانی بهداشت شناسایی و سال ۲۰۱۶ نیز سال مبارزه با این بیماری نام‌گذاری شده است. جمعیت مبتلایان به دیابت در جهان حدود ۵۰۰ میلیون نفر است و در هر ۶ ثانیه یک نفر بر اثر این بیماری جان خود را از دست می‌دهد. با توجه به شیوع ۱۰ درصدی دیابت در ایران پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۱۴۱۴، ۸.۴ میلیون ایرانی مبتلا به دیابت شوند.

در ایتالیا نیز جمعیت دیابتی‌ها در سال ۱۴۱۴ به ۶.۱ میلیون نفر خواهد رسید اما محققان ایرانی و ایتالیایی تلاش‌های بین‌المللی را در مدیریت مشترک این بیماری آغاز کرده‌اند.

تفاهم‌نامه ایران و روسیه در حوزه دارو

امضای ۳ تفاهم‌نامه همکاری دارویی میان ایران و روسیه

وزیر بهداشت روسیه نیز در این دیدار با اشاره به توانمندی دانشمندان و پزشکان ایرانی، برای همکاری در حوزه‌های مختلف سلامت و درمان با ایران، اعلام آمادگی کرد.

ورونیکا اسکورتسوا بازار دارویی و درمانی روسیه را یکی از بزرگ‌ترین بازارهای جهان در این حوزه خواند که آماده واردات دارو از جمهوری اسلامی ایران است.

دکتر عباس کبریایی‌زاده: تولید ۳ داروی ایرانی در روسیه

رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران با اشاره به تعاملات ایران و روسیه در حوزه دارو، از تولید ۳ داروی ایرانی در روسیه خبر داده و می‌گوید: در راستای تعاملات دارویی با روسیه، به صورت مشترک ۳ دارو با فرمولاسیون ایرانی در روسیه تولید خواهد شد.

به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از روابط عمومی سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران، دکتر عباس کبریایی‌زاده می‌گوید: زمانی ایران یک واردکننده صرف دارو بود ولی هم‌اکنون ۹۶ تا ۹۷ درصد داروهای مورد نیاز در داخل کشور تولید می‌شود که این نشان از استقلال ما دارد که همین موضوع نیز سبب شده روسیه به داروهای ایرانی اعتماد داشته باشد. اکنون بیش از ۵۰ درصد مواد اولیه دارویی توسط شرکت‌های داخلی تولید می‌شود و در زمینه تولید مولکول و رشته بیوتکنولوژی دارویی ایران جایگاه بسیار ویژه‌ای دارد. این موارد جزو ظرفیت‌های طلایی ایران به شمار می‌روند و امیدواریم در آینده بتوانیم بازار دارویی خود را در کشورهای دیگر تثبیت کنیم.

وی در خصوص اهمیت برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی در حوزه دارو گفت: یکی از مهم‌ترین اقداماتی که در دوره پسابرجام باید صورت گیرد برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی و معرفی توانمندی‌های داخلی به سایر کشورهاست چراکه طبق بیانات مقام معظم رهبری در خصوص پیش‌برد اهداف اقتصاد مقاومتی، وظیفه همه ارگان‌ها و سازمان‌های متولی است تا در جهت حمایت از تولید داخل و معرفی توانمندی‌های ایران گام بردارند. امیدواریم این نمایشگاه نقطه آغازی برای تحولی مثبت در نظام اقتصادی سلامت به شمار برود.

همچنین طبق گفته متخصصان حوزه اقتصاد دارو، در صورتی که ۵ درصد از بازار ۲۵ میلیارد دلاری روسیه در حوزه دارو نصیب ایران شود، تراز تجاری ایران مثبت می‌شود. تعاملات دارویی ایران و روسیه از این حیث اهمیت شایانی پیدا می‌کند.

گفتنی است دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران‌فارما توسط سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران و به همت مؤسسه رسایش، ۲۴ تا ۲۶ شهریور ۹۵ در مصلاي بزرگ امام خمینی برگزار می‌شود. ▶

در جریان دیدار وزیر بهداشت و رییس سازمان غذا و داروی جمهوری اسلامی ایران و معاون وزیر بهداشت روسیه ۳ تفاهم‌نامه همکاری دارویی میان شرکت‌های خصوصی دو کشور امضا شد.

به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از ایرنا، رسول دیناروند معاون وزیر بهداشت و رییس سازمان غذا و داروی جمهوری اسلامی ایران که در رأس هیئتی از مسئولان دولتی و بخش خصوصی در زمینه دارو به مسکو سفر کرده بود با ایگور کارگرامانیان معاون وزیر بهداشت روسیه دیدار کرد و دو طرف در مورد راه‌های توسعه همکاری‌های دو کشور در زمینه سلامت، فناوری، داروسازی و تجهیزات پزشکی مذاکره کردند.

در این دیدار کارگروه مشترک وزارت بهداشت ایران و روسیه برای اجرای تفاهمات دارویی بین دو طرف تشکیل شد. یکی از مهم‌ترین اهداف این گروه، تسهیل شرایط در ثبت دارو برای شرکت‌های داروسازی و تجهیزات پزشکی است که در زمان‌بندی مشخص اجرا شود.

در این دیدار سه تفاهم‌نامه همکاری بین ۳ شرکت از بخش خصوصی ایران و یک شرکت روسی برای انتقال فناوری و محصولات بیوتکنولوژی از ایران به روسیه و همچنین یک واکسن از روسیه به ایران امضا شد. شرکت‌های داروسازی ایران علاقه‌مند به حضور گسترده در بازار بزرگ دارویی روسیه هستند تا محصولات خود را به این کشور صادر کنند.

مسئولان روسیه نیز نگاه مثبتی به دستاوردهای ایران در عرصه صنعت داروسازی دارند و مقام‌های این کشور بارها به این نکته اشاره کرده‌اند.

وزیر بهداشت روسیه خواستار واردات دارو از ایران است

همچنین خانم ورونیکا اسکورتسوا وزیر بهداشت روسیه در مذاکره با محمود واعظی وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات خواستار برنامه‌ریزی برای واردات دارو از شرکت‌های ایرانی شد.

واعظی در این دیدار با تأکید بر اهتمام و تلاش دولت ایران برای توسعه روابط با روسیه، بیان کرد: در مذاکرات انجام‌شده با مقامات بلندپایه روسی، اراده جدی مسکو در گسترش روابط با تهران وجود دارد.

رییس ایرانی کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و روسیه همچنین با مهم‌خواندن زمینه‌های همکاری‌های دو کشور در حوزه بهداشت و سلامت، حوزه‌های انتقال دانش و صادرات دارو، تولید مشترک تجهیزات پزشکی، تبادل تجربیات در موضوع نظام سلامت، ارتقای کیفی نظام درمان، آموزش پرسنل پزشکی، همکاری در عرصه تحقیق و پژوهش، طراحی ساز و کار لازم برای توسعه گردشگری درمانی و سلامت الکترونیک را از زمینه‌های همکاری دو کشور برشمرد.

تفاهم‌نامه ایران و کره جنوبی در حوزه دارو

با حضور وزیر بهداشت کره جنوبی امضا شد؛ تفاهم‌نامه انتقال خط تولید دارو

واقعی خود را در بازار دارویی جهان پیدا کنیم. همچنین وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی ایران پس از دیدار با وزیر بهداشت کره جنوبی در وزارت بهداشت در جمع خبرنگاران گفت: ایران و کره جنوبی بیش از نیم قرن با هم رابطه دوستانه عمیق دارند و خوشحالییم که امروز رییس جمهور کره جنوبی و هیئت بلندپایه این کشور در ایران هستند. ما صحبت‌های مفصلی برای افزایش همکاری داشتیم.

سیدحسن هاشمی افزود: زمینه‌های همکاری زیادی بین کره جنوبی و ایران در زمینه‌های بهداشتی، درمانی، دارو، تجهیزات پزشکی و همچنین آموزش پزشکی و همکاری مراکز تحقیقاتی وجود دارد. فناوری‌های نوین در کشور کره جنوبی پیشرفت مناسبی داشته است و دو کشور می‌توانند در زمینه انتقال فناوری به یکدیگر کمک کنند.

وی ادامه داد: امیدواریم هر چه سریع‌تر هیئت‌های بهداشتی و درمانی دو کشور بازدیدهای مجددی از توانمندی‌های یکدیگر داشته باشند تا زمینه اجرایی مذاکرات دو طرف به مرحله اجرا برسد.

وزیر بهداشت کره جنوبی نیز پس از دیدار با وزیر بهداشت کشورمان گفت: من و همکارانم در ایران هستیم تا رابطه دو کشور را در حوزه بهداشت و درمان و در حوزه بیمه توسعه دهیم. رییس جمهور کره جنوبی به من تأکید کرده است که باید دو کشور با کمک یکدیگر زمینه انتقال تجارب در حوزه‌های پزشکی را فراهم کنند.

وی گفت: کشور ما در زمینه فناوری‌های مرتبط با سلامت و حوزه خدمات بیمه‌ای تجارب زیادی دارد که به میزان زیادی می‌توانیم در این زمینه به ایران کمک کنیم و یافته‌های خود را در اختیار جمهوری اسلامی ایران قرار دهیم.

طی این ملاقات، چند تفاهم‌نامه همکاری در زمینه‌های دارو و تجهیزات پزشکی و نیز آموزش پزشکی و تحقیقاتی میان ایران و کره جنوبی امضا شد.

گفتنی است نمایندگان دارویی کره جنوبی با حضور در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما که ۲۴ تا ۲۶ شهریور ۹۵ در مصالای بزرگ امام خمینی (ره) برگزار می‌شود، قصد دارند به معرفی و عرضه جدیدترین تکنولوژی‌های ایجاد خط تولید دارو و تجهیزات داروسازی بپردازند. ▶

با حضور وزیر بهداشت کره جنوبی و شرکت KPMA، نماینده دارویی کشور کره جنوبی در ایران، تفاهم‌نامه‌ای دارویی در زمینه آموزش GMP، انتقال خط تولید دارو و انتقال تکنولوژی، میان این شرکت و سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران منعقد شد.

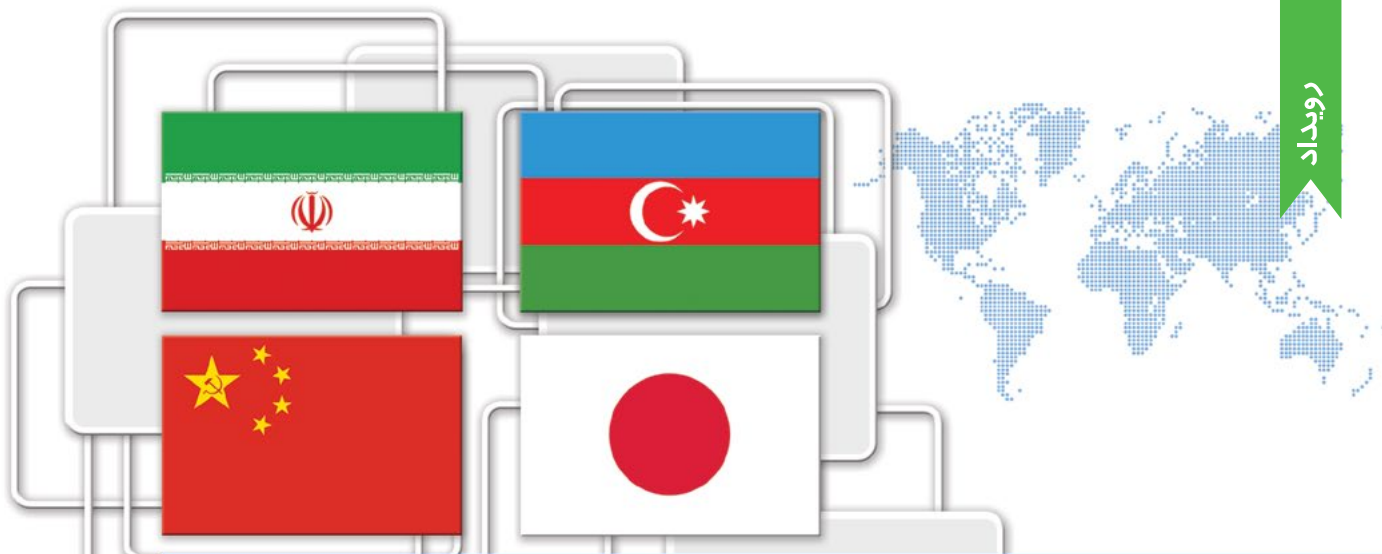
به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از روابط عمومی سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران، جلسه عقد تفاهم‌نامه دارویی ایران و کره جنوبی، با حضور دکتر «چانگ چین یوب» وزیر بهداشت کره جنوبی، دکتر عباس کبریایی‌زاده رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران، کیانگ هولی (Kyeong Holee) رییس شرکت KPMA و مدیران شرکت‌های دارویی ایران و کره جنوبی، اردیبهشت ۱۳۹۵ برگزار شد.

دکتر عباس کبریایی‌زاده بیان کرد: بر اساس تفاهم‌نامه‌ای که ما با کشور کره جنوبی امضا کرده‌ایم، در گام اول تبادل اطلاعات دارویی میان ایران و کره جنوبی صورت می‌گیرد که این کار از هفته آینده شروع خواهد شد. طبق این بند از تفاهم‌نامه ما اطلاعات و مشخصات شرکت‌های دارویی ایرانی و حوزه فعالیتشان را به اطلاع آن‌ها می‌رسانیم و آن‌ها نیز در مقابل اطلاعات شرکت‌های دارویی کره جنوبی را در اختیار ما می‌گذارند.

وی ادامه داد: همچنین بر اساس توافق‌هایی که بین ایران و کره جنوبی در صنعت دارو صورت گرفت، قرار شد جلسه‌های آموزشی متعددی در زمینه GMP میان دو کشور برقرار شود که این موضوع باعث می‌شود تعامل سازنده‌ای شکل بگیرد. امیدواریم که در نهایت سبب ارتقای سطح کیفی کارخانه‌های ما شود.

کبریایی‌زاده گفت: در زمینه نوآوری‌های دارویی نیز قرار شد تبادل اطلاعات گسترده‌ای صورت بگیرد. دانش فنی در صنعت دارو از جایگاه بسیار بالایی برخوردار است که در صورت انتقال این دانش فنی شرکت‌های داخلی می‌توانند سطح دانش فنی خود را افزایش دهند. تمام این موضوعات در نهایت به رشد صنعت دارویی کشور کمک شایانی می‌کند.

رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران اعلام کرد: نماینده ایران در این توافقات، سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران است و KPMA هم به عنوان نماینده کره جنوبی معرفی شده است. امیدواریم با این توافقات بتوانیم جایگاه

تفاهم‌نامه ایران با ژاپن، چین و آذربایجان در حوزه دارو

ثبت ۱۸ داروی گیاهی ایرانی

این تفاهم‌نامه در حوزه کمک‌های فنی، اقتصادی و همچنین اقتصادی و تکنیکی بین دو طرف است بنابراین حضور کشور ژاپن در حوزه سلامت، می‌تواند برای ما مفید باشد. این سرمایه‌گذاری می‌تواند به ارتقای کیفیت تولید تجهیزات پزشکی داخلی کمک کند. در دوره پس از برجام، شرکت‌های بزرگ دنیا در حوزه سلامت، علاقه‌مند به حضور و سرمایه‌گذاری در ایران هستند. این تفاهم‌نامه، محدودیت زمانی و اعتباری وجود ندارد بلکه در آن، علاقه‌مندی و تعهدات دو طرف ذکر شده است.

بر اساس این گزارش، در سازمان همکاری‌های فنی خارجی تجهیزات پزشکی ژاپن (امتا) ۱۳۸ شرکت بزرگ مانند فوجی و توشیبا و همچنین ۲۰ مؤسسه در حوزه تجهیزات پزشکی، عضو هستند.

ایران - آذربایجان تفاهم‌نامه تأسیس واحد تولیدی مشترک داروسازی میان ایران و آذربایجان به امضا رسید

جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان در حضور دکتر محمود واعظی وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات و شاهین مصطفی‌اف وزیر اقتصاد جمهوری آذربایجان چهار سند همکاری امضا کردند.

به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از اداره کل روابط عمومی سازمان تأمین اجتماعی، در یکی از اسناد همکاری که با حضور دکتر رضا راعی، قائم‌مقام مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی به امضا رسید، مقرر شد واحد تولیدی مشترک داروسازی در جمهوری آذربایجان توسط شرکت‌های سرمایه‌گذاری و آذرسون باکو و شرکت داروپخش متعلق به سازمان تأمین اجتماعی تأسیس شود.

بر اساس این تفاهم‌نامه قرار است، در این واحد تولیدی مشترک که از سوی سه شرکت مذکور تأمین مالی می‌شود، ۵۲ قلم دارو تولید شود. همچنین تفاهم‌نامه راه‌اندازی این واحد تولیدی در پارک صنعتی شهر سومیقات واقع در ۳۰ کیلومتری باکو میان مسئولان این پارک و شرکت داروپخش امضا شد.

گفتنی است، در جریان دیدار وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات جمهوری اسلامی ایران و وزیر اقتصاد آذربایجان، نشان دولتی کشور آذربایجان به دکتر محمود واعظی اهدا شد. ▶

ایران - چین

به گفته مشاور رییس بنیاد ملی نخبگان، پایگاه صادرات گیاهان دارویی با حمایت معاونت علمی و فناوری و با محوریت بخش خصوصی از سال جاری در شهر «شن‌زن» چین مشغول فعالیت است. اقدامات این پایگاه در سطح منطقه جنوب شرق آسیا منجر به ثبت بیش از ۱۸ داروی گیاهی ایران در چین و فروش فرآورده‌های مبتنی بر داروهای گیاهی ایرانی با ارزش بیش از ۱۱ میلیون دلار در سال ۲۰۱۵ شده است.

به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از وبسایت «www. bmn. ir» کرمی در توضیح بیشتر فعالیت این پایگاه می‌گوید: تا کنون نسبت به عقد قرارداد فروش داروهای گیاهی کنسرسیوم یکی از تولیدکننده داروهای گیاهی ایران، به ارزش ۲۰ میلیون دلار به کشورهای جنوب شرق آسیا از پایگاه چین اقدام شده است. گفتنی است کشور چین به عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان تجهیزات داروسازی با ۷ نماینده دارویی در دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران‌فارما حضور دارد. پیش‌تر این کشور نسبت به ایجاد خط تولید دارو و ارائه فناوری‌های نوین دارویی در ایران اعلام آمادگی کرده بود و در همین راستا قصد دارد در نمایشگاه شهریورماه حضور پیدا کند. دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌فارما با مشارکت حداکثری شرکت‌های خارجی ۲۴ تا ۲۶ شهریور ۹۵ در مصالای بزرگ امام خمینی برگزار می‌شود.

ایران - ژاپن حضور نماینده شرکت‌های تجهیزات پزشکی ژاپن در ایران

معاون وزیر بهداشت و رییس سازمان غذا و دارو در حاشیه مراسم امضای تفاهم‌نامه با سازمان کمک‌های فنی خارجی تجهیزات پزشکی ژاپن (امتا) که در بیمارستان شهید شوریده برگزار شد، امتا را یکی از نمایندگان فعال صنعت ژاپن دانست و گفت: شرکت‌های بزرگ صنعتی به ویژه در حوزه تجهیزات پزشکی، عضو این سازمان هستند و امتا نماینده آن شرکت‌ها است که در بازارهای جهانی حضوری فعال دارند.

به گزارش نشریه غذا و دارو و به نقل از مهر، دکتر رسول دیناروند در خصوص این تفاهم‌نامه گفت: محورهای عمده

معرفی کشورهای حاضر در نمایشگاه

نگاهی به کشورهای حاضر در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما،
پیشتانان شکل‌گیری روابط تجاری با ایران در حوزه دارو و صنایع وابسته

مشارکت ۳۰ درصدی کشورها و نماینده‌های دارویی‌شان در دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران فارما یکی از نکات قابل توجه در صنعت داروسازی، در دوران پسابرجام به شمار می‌رود. موقعیت پسابرجام از یکسو و موضوع الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت از سوی دیگر، نگاه‌های سرمایه‌گذاری در ایران را تغییر داده است و مصداق این ادعا نیز کشورهای حاضر در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما است. یکی از روزنامه‌های تخصصی انگلیسی‌زبان، حضور این کشورها را یکی از نتایج مثبت دوران پسابرجام خوانده و از آن‌ها به عنوان پیشتانان شکل‌گیری روابط تجاری با ایران نام برده است.

نشریه غذا و دارو به بررسی وضعیت صنعت داروسازی کشورهای حاضر در این نمایشگاه پرداخته است که در ادامه می‌خوانید...

دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته

حضور پنج قاره در ایران فارما

صورت می‌گیرد. فرانسه در سال ۲۰۰۷ به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده محصولات دارویی شناخته شد.

انگلستان: داروسازی در انگلستان یکی از مشاغل پردرآمد به حساب می‌آید و دوره‌های داروسازی در این کشور با نام MPharm شناخته می‌شود. نظام آموزشی انگلستان در حوزه دارو

تأکید فراوانی بر کار عملی دارد و به همین سبب داروساز به محض فارغ‌التحصیلی آماده ورود به عرصه تولید است. نکته جالب در مورد موفقیت این کشور، به حسن شهرتش در بخش پزشکی و دارویی برمی‌گردد. در نظرسنجی‌های مختلف، وابسته به سازمان جهانی بهداشت، بسیاری از مردم ساکن کشورهای مختلف برای درمان دارویی و بالینی، بریتانیا را قابل‌اعتمادترین کشور ارزیابی کرده‌اند. اما این حسن شهرت یک‌شبه به دست نیامده است. این کشور ابتدا روی جلب اعتماد شهروندان خود، سپس کشورهای همسایه و در مرحله بعد، کشورهای خاورمیانه، آفریقا و... کار کرده است. روش دولت انگلیس برای حمایت از تولیدات دارویی، غیر مستقیم است. در واقع بسیاری از شرکت‌های بین‌المللی و بزرگ دارویی در این کشور، به طور خصوصی فعالیت می‌کنند، طبق قوانین، موظف به پرداخت مالیاتی قابل توجه به دولت هستند.

ایتالیا: این کشور یکی از هفت کشور صنعتی جهان است که از نظر صنعت داروسازی هم جزو ۱۰ کشور اول جهان است و شرکت‌های تولید داروی بسیار معتبری در این کشور وجود دارد

که در سطح جهان شناخته شده و در بسیاری از کشورهای جهان شعبه دارند. در ایتالیا سیستم ورود دارو به داروخانه به این شکل است که دارو توسط عمده‌فروشان خریداری شده و عمده‌فروشان با درصدی از سود مشخص آن را به داروساز می‌فروشند. مثلاً دارویی که ۱۲۵ یورو خریداری شده، ۱۳۷ یورو به داروساز فروخته می‌شود. البته از آن‌جا که تمام داروخانه‌ها دولتی هستند، عمده‌فروش این قیمت را با دولت هماهنگ کرده است. روزنامه ایتالیایی کوریره دلا سرا نوشته است: ایتالیا با این که سومین کشور اروپایی از نظر بیماران مبتلا به درد مزمن است، اما از نظر استفاده از داروهای مسکن مرفین‌دار در اروپا در مکان آخر قرار دارد. به طوری که هزینه سرانه استفاده از داروهای مسکن بر پایه

آلمان: بنا بر گزارش‌های مربوط به گردش مالی آلمان در بازار دارویی، این کشور سومین قطب دارویی جهان ارزیابی می‌شود. از سوی دیگر، رقم چشمگیر ۳۸ میلیارد یورو، سود خالص

آلمان در بخش مبادلات دارویی، باعث می‌شود آلمان را از برترین‌های صنعت دارو در جهان بدانیم. نکته مهم در خصوص آلمان این است که ۷۸ درصد داروهای آلمانی منشاء گیاهی دارند و تعامل ایران با آلمان از حیث تأمین مواد اولیه و تجهیز تکنولوژی‌های داروسازی، می‌تواند به ایران در زمینه تولید داروهای گیاهی و صادرات به کشورهای منطقه کمک شایانی کند.

با توجه به این که اقتصاد آلمان برترین اقتصاد اروپا قلمداد می‌شود، هر یک از ارکان تولید و صادرات، تحت نظارت تصمیم‌گیری مستقیم دولتی قرار دارند. اگرچه این نظارت محدودکننده نیست، اما نمی‌توان شرکت‌های دارویی آلمان را کاملاً خصوصی ارزیابی کرد. از سوی دیگر بنا بر همین سیاست‌های دولتی، آلمان تا چند دهه پیش حیطه صادرات خود را بیش‌تر بر کشورهای حوزه اروپا متمرکز کرده بود. اما اخیراً برخی شرکت‌ها، با سرمایه‌گذاری و جلب اعتماد کشورهایایی مثل، مصر، الجزایر، عربستان، امارات و... تلاش کرده‌اند حوزه فعالیت خود را گسترش دهند.

فرانسه: این کشور که به تازگی و پس از

دوران برجام تبدیل به مهم‌ترین شریک خارجی ایران در دارو شده است، با امضای تفاهم‌نامه‌ای ۳۳ میلیارد دلاری با ایران، قصد دارد در حوزه‌های

مختلفی به تعامل با ایران بپردازد؛ به ویژه در حوزه دارو. نظام دارویی فرانسه به گونه‌ای است که همه داروها برای این که قابل فروش باشند باید از مرجع اجرایی صلاحیت‌دار مجوز ورود به بازار «Marketing Authorization - M.A» دریافت کنند. دارویی که M.A خود را کسب کرده توسط کمیسیون موسوم به «شفافیت» متشکل از متخصصان (شامل نمایندگان نظام داروسازی، نظام پزشکی، صندوق‌های ملی بیمه بیماری و شخصیت‌های صلاحیت‌دار در حرف پزشکی، علمی یا اقتصاد دارویی) مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. اکثریت داروخانه‌ها بیش‌تر داروهای خود را از طریق توزیع‌کنندگان دریافت می‌کنند ولی تأمین داروی داروخانه‌های بیمارستانی یا به صورت مستقیم توسط سازنده و یا توسط امانت‌دار آن که به دستور سازنده و به نفع او عمل می‌کند

۹۷ درصد از نیاز داخلی، نیاز به واردات از چین را تا حد زیادی کاهش داده است. مبادلات تجاری ایران و چین که در ژانویه و فوریه ۲۰۱۵ بالغ بر ۶.۱۷۲ میلیارد دلار اعلام شده بود در ژانویه و فوریه سال جاری به ۳.۸۷۶ میلیارد دلار کاهش یافته است.

کره جنوبی: صنعت داروسازی کره جنوبی

به تولید داروهای های تک معروف است. هم‌چنین این کشور یکی از کشورهایی است که تا کنون تعامل خوبی در زمینه دارو و صنایع وابسته با ایران داشته. وزیر بهداشت این کشور با حضور در ایران و ملاقات با مسئولان ارشد نظام سلامت، تفاهم‌نامه‌های متعددی را در زمینه دارو و به صورت کلی نظام سلامت امضا کرد. یکی از مهم‌ترین تفاهم‌نامه‌هایی که امضا شد تفاهم‌نامه انتقال تکنولوژی و آموزش GMP بود که اردیبهشت سال ۹۵ با حضور دکتر «چانگ چین‌یوب» وزیر بهداشت کره جنوبی و دکتر عباس کبریایی‌زاده رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران، منعقد شد. کره جنوبی به عنوان بیستمین کشور از نظر میزان سلامت و رفاه اجتماعی در میان کشورهای OECD به شمار می‌رود. سرانه سلامت در این کشور به ازای هر نفر حدود ۲۳۰۰ دلار و امید به زندگی بیش از ۸۱ سال است. در این کشور به ازای هر هزار نفر جمعیت ۱.۲ پزشک و ۸.۴ پرستار کار می‌کنند و تعداد تخت درمان حاد برای هر هزار نفر ۱.۶ است.

ژاپن: یکی از کشورهای که در زمینه

برگزاری نمایشگاه در زمینه دارو و صنایع وابسته فعالیت قابل توجهی دارد ژاپن است. این کشور تمایل زیادی برای حضور در بازارهای ایران دارد تا جایی که کریستوف وبر مدیر عامل یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های دارویی در ژاپن در خصوص بازار دارو در ایران گفته است: ایران یک کشور مهم در زمینه دارو و صنایع وابسته است که بر همین اساس ما وظیفه‌ای را به تیم تحقیقات خود محول کرده‌ایم که وضعیت بازار دارو و تجهیزات ایران را از نظر امنیت اقتصادی و ظرفیت‌ها برآورد می‌کند. بیش‌ترین سرانه مصرف دارو در دنیا پس از آمریکا متعلق به کشور ژاپن است که این آمار به صورت غیر مستقیم بر آمار تولیدات دارویی و واردات این کشور تأکید دارد. هم‌چنین این کشور در سال ۲۰۱۴ در زمینه فروش جهانی دارو با میزان فروش ۸۸ میلیارد دلار جایگاه قابل توجهی را کسب کرد. با توجه به این‌که نماینده‌های دارویی این کشور در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌فارما حضور دارند می‌تواند موقعیت مناسبی برای شرکت‌های دارویی داخلی باشد تا با شناخت ساز و کار ثبت دارو در این کشور، نسبت به ورود به بازار گسترده این کشور اقدام کنند.

بلژیک: بلژیک یکی از کشورهای پیشرو در

صنعت داروسازی است. این صنعت، با حدود ۳۰ هزار شغل، یکی از حوزه‌های کلیدی این کشور در زمینه اشتغال است و سالانه بر این تعداد افزوده می‌شود. محصولات دارویی، ۱۰ درصد کل صادرات کشور بلژیک را شامل می‌شود. به همین دلیل، صنعت داروسازی بلژیک در کنار دولت این کشور سرمایه‌گذاری‌های بسیاری برای توسعه این حوزه انجام داده‌اند و برنامه‌های بزرگی برای نوآوری و تحقیقات در دست دارند. صنعت داروسازی بلژیک، سالانه ۱.۵ میلیارد دلار در بخش تحقیقات و توسعه سرمایه‌گذاری می‌کند. این رقم برابر با ۴۰ درصد کل سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی در بلژیک و دوبرابر متوسط

تریاک در ایتالیا سالانه ۵۲ سنت است که این موضوع نشان‌دهنده شفافیت نظام دارویی این کشور است.

اسپانیا: این کشور جزو کشورهای مهم در

بحث تولید تجهیزات داروسازی به شمار می‌رود و یکی از مواردی که در این کشور در سال‌های گذشته شدت گرفت، افزایش قیمت دارو بود که در سال ۹۲ با توجه به تغییر قانون خدمات دارویی این افزایش قیمت تا ۲۷ درصد پیش رفت. به گونه‌ای که معافیت‌های دارویی برای بازنشستگان حذف و آن‌ها ملزم به پرداخت ۱۰ درصد مبلغ نسخه‌ها به میزان ۸ تا ۱۸ یورو شدند. نرخ دارو برای دیگر اقشار جامعه نیز ۲۰ درصد گران شد و آن‌ها باید ۴۰ تا ۶۰ درصد قیمت نسخه‌ها را پرداخت می‌کردند. دولت اسپانیا در صدد است با این شیوه، مبلغ ۷ میلیارد یورو در هزینه‌های دارویی و بهداشتی خود صرفه‌جویی کند. اما در این میان یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های صنعت داروسازی اسپانیا تأکید بر فعالیت‌های تحقیقاتی و تکیه بر فناوری‌های نوین در حوزه داروسازی است که از این حیث بسیار موفق عمل کرده‌اند.

روسیه: این کشور به عنوان یکی

از بزرگ‌ترین فعالان در عرصه فناوری و تحقیقات در حوزه داروسازی شناخته می‌شود و آموزشگاه‌های معتبری در زمینه داروسازی و پژوهش در این زمینه، در این کشور فعالیت می‌کنند. برای نمونه آکادمی دولتی داروسازی سنت‌پترزبورگ یکی از بهترین مراکز آموزشی در حوزه داروسازی در روسیه به شمار می‌رود. این آکادمی در سال ۱۹۱۹ تأسیس شد و یکی از قدیمی‌ترین مؤسسات آموزش عالی در روسیه است. در سال ۲۰۰۳ این آکادمی به عنوان بهترین مؤسسه آموزش عالی روسیه شناخته شد و در رقابت با ۱۰۰ دانشگاه دولتی برتر روسیه برنده مدال طلای «کیفیت اروپایی» شد. در سال ۲۰۰۶ نیز برنده جایزه بین‌المللی نوبل «حرفه زندگی» شد. سطح بالای حرفه علمی و آموزشی مدرسان این آکادمی، نقش اصلی را در این دستاوردها ایفا می‌کند. بیش از ۸۰٪ از کارکنان آموزشی این مرکز مدارک تحصیلی دکترا را کسب کرده و هم‌چنان مشغول مطالعه و پژوهش هستند. تأکید روسیه بر مراکز دانش‌بنیان سبب شده است از نظر کیفیت دارو نیز در جایگاه خوبی در دنیا قرار بگیرد. نکته ویژه در مورد روسیه بازار ۲۵ میلیارد دلاری داروی این کشور است که به گفته متخصصان اقتصاد دارو در ایران، در صورتی که ۵ درصد این بازار نصیب ایران شود، تراز تجاری ایران مثبت می‌شود.

چین: یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان

دارو و تجهیزات پزشکی در دنیا، چین است که هم‌چنین نمایشگاه‌های بزرگی نیز در سطح دنیا برگزار می‌کند. CPPI که معتبرترین نمایشگاه دارویی در دنیا به شمار می‌رود در سال ۲۰۱۶ در شانگهای چین برگزار شد و بیش از ۲۸۰۰ شرکت دارویی در این نمایشگاه حضور پیدا کرد. طبق آخرین آمار مرتبط با صنعت داروسازی چین، ۱۰ هزار توزیع‌کننده دارو، ۲۳۰ هزار داروخانه و تعداد بی‌شماری تولیدکننده در این کشور مشغول به فعالیت هستند. اما این در حالی است که مبادلات تجاری ایران و چین در دو ماه نخست سال ۲۰۱۶ میلادی با کاهش ۲۷ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده است که یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی که سبب این کاهش تبادلات تجاری شده است، صنعت داروسازی توانمند ایران بوده که با توجه به تولید

وابسته ایران فارما به معرفی آخرین تجهیزات داروسازی خود پردازد.

دانمارک: حدود ۲۶ هزار و ۵۰۰ نفر در زمینه صنعت دارویی دانمارک مشغول به فعالیت هستند که با احتساب اشتغال غیر مستقیم، این رقم به ۹۰ هزار موقعیت شغلی می‌رسد. مالیات شخصی و حقوقی در صنعت داروسازی دانمارک،

درآمدی بالغ بر ۱۶ میلیارد کرون (معادل ۲.۳۸ میلیارد دلار) برای دولت این کشور به همراه دارد. درآمد دانمارک از صادرات پزشکی در سال ۲۰۱۵ برابر با ۸۵.۷ کرون (معادل ۱۲.۷۷ میلیارد دلار) بود. همچنین بزرگ‌ترین سهم صادرات در دانمارک در اختیار محصولات دارویی و پزشکی است که این سهم برابر با ۱۳.۵ درصد است. صنعت دانمارک سالانه بیش از ۱۰.۸ میلیارد کرون (معادل ۱.۶۱ میلیارد دلار) در تحقیقات دارویی سرمایه‌گذاری می‌کند که این رقم قابل توجهی در بخش R & D به حساب می‌آید. در مورد تعاملات این کشور با ایران نیز موارد خوبی به چشم می‌خورد که می‌توان به فعالیت بزرگ‌ترین شرکت دارویی دانمارک، در ایران اشاره کرد.

نروژ: فضای کلان صنعت داروسازی نروژ در مسیر بهبود قرار گرفته است. رکود اقتصادی در نروژ تأثیر کم‌تری در قیاس با دیگر کشورهای اروپایی گذاشته و بازبایی قوا در اقتصاد نروژ قابل مشاهده است. از لحاظ محدوده و میانگین سنی هم

این کشور در حال پیرشدن است که تقاضا را برای محصولات دارویی در آینده نزدیک افزایش می‌دهد و همین امر می‌تواند زمینه‌ساز تعاملات دارویی این کشور با ایران باشد. شروع به کار سیستم قیمت‌گذاری بین‌المللی تأثیر تعدیل‌کننده‌ای بر سطح قیمت‌های بازار داروی نروژ گذاشته، و سیستم پلکانی قیمت برای داروهای خارج از لیست‌های بیمه سبب شده قیمت تمام داروهای ژنریک کاهش یابد. قیمت محصولات دارویی در نروژ از پایین‌ترین قیمت‌ها در غرب اروپاست. افزایش مصرف به دلیل جمعیت رو به پیری بالا و معرفی داروهای جدید در بازار سبب رشد بازار در این کشور شده است. نماینده دارویی این کشور قصد دارد در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما به معرفی محصولات خود در زمینه تجهیزات داروسازی پردازد.

هندوستان: در این کشور ۸۰ درصد از هزینه درمانی روستاها و ۷۵ درصد از هزینه درمانی در شهرها مربوط به دارو است. سرطان و بیماری‌های قلبی از مهم‌ترین علت مرگ و میر در هند است

و بر اساس گزارش شورای تحقیقات پزشکی هند روزانه هزار و ۳۰۰ نفر در هند بر اثر سرطان جان خود را از دست می‌دهند. در همین راستا چندی پیش رییس سازمان ملی قیمت‌گذاری دارویی هند اعلام کرد قیمت ۵۶ قلم دارو که برای درمان بیماری‌های سرطان، قلبی و عروقی، فشار خون و دیابت کاربرد دارد، از ۱۰ تا ۵۰ درصد کاهش یافته است. این کاهش قیمت برای پایین‌آوردن هزینه درمان بیماران صعب‌العلاج صورت گرفته است. در همین راستا وزارت بهداشت هند در دسامبر سال ۲۰۱۵، لیست داروهای که قیمت آن‌ها کنترل می‌شود را از ۶۸۴ قلم به ۸۵۷ دارو افزایش داد. همچنین سازمان ملی قیمت‌گذاری دارویی هند نیز چندی پیش قیمت ۲۸۰ قلم از این داروها را کاهش داد. این سومین باری است که در سال ۲۰۱۶ قیمت برخی داروها در هند کاهش می‌یابد.

این مقدار برای کشورهای اروپاست. دولت همچنین با مجموعه‌ای از معافیت‌ها و تخفیف‌های مالیاتی و مشاوره و مساعدت در به کارگیری محققان نخبه به صنعت داروسازی در مسیر تحقیقات و توسعه یاری می‌دهد. علاوه بر این، یک پلتفرم مشاوره برای برقراری ارتباط میان صنعت داروسازی و دولت به منظور بهبود سلامت عمومی و شتاب‌بخشیدن به نوآوری و اشتغال ایجاد شده است.

سوئیس: صنایع داروسازی در سوئیس

حدود ۱۳۵ هزار شغل به صورت مستقیم و غیر مستقیم ایجاد کرده است که از این حیث جزو کشورهای موفق به شمار می‌رود که توانسته است ارتباط مناسبی میان جامعه علمی و فعالان صنعتی برقرار کند. صنعت داروسازی، ۵.۷ درصد تولید ناخالص داخلی و ۳۰ درصد صادرات کشور سوئیس را تشکیل می‌دهد. ۷۰ درصد از سرمایه‌گذاری‌ها در علوم زیستی در اروپا در بریتانیا، آلمان، ایرلند، هلند، فرانسه و سوئیس صورت می‌گیرد که این آمار برای کشور سوئیس بسیار پُراهمیت جلوه می‌کند. علاوه بر شرکت‌های دارویی سوئیس که ۶۵ شرکت فعال هستند، تعداد زیادی از شرکت‌های فعال در زمینه بیوتکنولوژی که شامل ۳۳۸ شرکت است و یا حوزه تجهیزات و نوآوری‌های پزشکی که شامل ۳۳۸ شرکت است، در سوئیس فعالیت می‌کنند. به گزارش مؤسسه «کی‌پی‌ام‌جی»، ۱۲۰ شرکت علوم زیستی در بازل، ۱۳۲ شرکت در زوریخ و ۹۲ شرکت در منطقه لومانیک فعالیت می‌کنند.

جمهوری چک: جمهوری چک تولید بسیار

بالایی در زمینه داروهای ژنریک دارد که دلیل اصلی آن ادغام بزرگ‌ترین تولیدکننده این کشور با یکی از تولیدکنندگان بزرگ کشور اسلواکی، در سال ۲۰۰۳ است. این شرکت همچنین در سال ۲۰۰۷ با خریداری یک شرکت بزرگ ترکیه‌ای فروش خود را افزایش داد که از همین جهت شاید بتوان کشور چک را به دلیل مدیریت نظام دارویی و بازاریابی در حوزه تجهیزات دارویی و فناوری‌های نوین، کشوری موفق بدانیم. در زمینه تحقیقات و توسعه نیز، جمهوری چک در کنار مجارستان، یکی از مراکز مهم در شرق و مرکز اروپا به شمار می‌رود. تعداد زیادی دانشگاه و مؤسسه تحقیقاتی در این کشور وجود دارد که توجه خود را معطوف به علوم زیستی کرده‌اند. بازار محصولات دارویی جمهوری چک در حال توسعه است و بازارهای این کشور زمینه خوبی برای فعالیت شرکت‌ها و کشورهای در حال توسعه می‌باشد.

آرژانتین: این کشور با برخورداری از بهترین

تکنولوژی‌های مربوط به تولید دارو و فناوری‌های نوین در زمینه تجهیزات داروسازی مورد توجه بسیاری از کشورهای مصرف‌کننده است. به نحوی که تا کنون کشورهای زیادی نسبت به واردات دارو، مواد اولیه و تکنولوژی‌های نو در زمینه ایجاد خط تولید دارو، از این کشور اقدام کرده‌اند. ایران نیز در یک دوره نسبت به واردات دارو از این کشور اقدام کرد که البته با اعتراض برخی داروسازان مواجه شد و به همین جهت در خصوص داروهای که توان تولید آن‌ها در ایران وجود دارد، واردات از این کشور صورت نمی‌گیرد. اما در زمینه تجهیزات نو در زمینه داروسازی و ایجاد خط تولید دارو، مذاکرات خوبی با شرکت‌های بزرگ در این کشور صورت گرفته است تا جایی که این کشور یکی از بزرگ‌ترین نماینده‌های خود در زمینه تکنولوژی‌های داروسازی را به ایران اعزام کرده است تا در دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع

که داروی جدید ضد سرطان «لوکراین» را تأیید و مجوز استفاده از آن را صادر کرد. امارات هم‌چنین یکی از سخت‌گیرترین کشورهای منطقه در بحث مصرف دارو است تا جایی که ورود بیش از ۹۰ دارویی که در ایران تولید می‌شود، به این کشور ممنوع است و مانند مواد مخدر با آن برخورد می‌کنند. نکته جالب این است که استامینوفن کدیین که در هر داروخانه‌ای در ایران یافت می‌شود نیز جزو لیست داروهای ممنوعه قرار دارد. امارات متحده عربی و قطر به صورت انفرادی در حال طراحی سیستم استاندارد خاص خدمات پزشکی برای خود هستند؛ این استانداردها در راستای ارتقای سطح سلامت جمعیت در حال رشد، کارگران خارجی و هم‌چنین گردشگران اجرا خواهند شد.

گرجستان: یکی از کشورهایی که به

عنوان بازار هدف داروهای ایرانی مورد بررسی قرار بگیرد گرجستان است. البته گفتنی است که ایران پیش از این اقدام به احداث کارخانه

داروسازی در این کشور کرده است. جالا غانیا معاون منطقه‌ای وزارت امور خارجه گرجستان در مورد احداث این کارخانه دارویی می‌گوید: در وهله نخست ۴۰۰ قلم داروی ایرانی به گرجستان صادر و در مرحله بعدی کارخانه‌های این داروها راه‌اندازی می‌شود. نکته مورد توجه در مورد گرجستان آمار ابتلا به بیماری است که این موضوع نشان‌دهنده نیاز این کشور به توسعه صنعت داروسازی است. اما از آنجایی که این کشور فقیر شمرده می‌شود قادر به گسترش صنعت داروسازی خود نیست. به همین جهت ورود ایران به بازارهای دارویی گرجستان علاوه بر این که سبب گسترش بازار داروهای ایرانی می‌شود، می‌تواند به برطرف کردن نیازهای دارویی این کشور نیز کمک شایانی کند.

لبنان: کشور لبنان سالانه حدود ۱/۲ میلیارد

دلار دارو از کشورهای جهان وارد می‌کند و به همین دلیل از بازارهای مورد توجه جمهوری اسلامی ایران در زمینه صادرات دارو قلمداد

می‌شود. تا جایی که تفاهم‌نامه‌های تجاری متعددی میان ایران با لبنان منعقد شده است که از سال‌های پیش در حال پیگیری است اما به دلایل متفاوت به تعویق افتاده است. در سال ۱۳۹۰، هیئت تجاری متشکل از فعالان بخش خصوصی و دولتی در حوزه تولید و پخش دارو به سرپرستی معاون وقت غذا و دارو وزارت بهداشت جمهوری اسلامی ایران در سفر پنج روزه خود به لبنان ضمن بازدید از چند کارخانه داروسازی لبنان از نزدیک با نحوه تولید، بسته‌بندی و بازاریابی دارو، هم‌چنین قوانین و مقررات ثبت دارو آشنا شدند. به عقیده کارشناسان حوزه دارو، رفع موانع ثبت دارو در لبنان می‌تواند به گسترش بازارهای دارویی ایران کمک شایانی کند.

عراق: یکی از کشورهایی که طی سال‌های گذشته

همواره خواهان واردات داروی ایرانی بوده، عراق است. البته این نکته گفتنی است که تا کنون شرکت‌های دارویی ایرانی صادرات خوبی به این کشور داشته‌اند.

برای نمونه یکی از شرکت‌های داخلی در سال جاری محموله‌ای به ارزش ۹ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال با تأیید گمرک بندر انزلی مستقیم از رشت به بغداد ارسال کرد. کیفیت داروهای ایرانی و نیاز عراق به داروهای وارداتی می‌تواند فرصت مناسبی برای گسترش بازار داروهای ایرانی در منطقه باشد. گفتنی است پیش از این تفاهم‌نامه‌ای نیز با حضور وزیر بهداشت عراق و رییس سازمان غذا و دارو ایران در خصوص بسته حمایت از بیماران صعب‌العلاج در قالب اجرای طرح تحول نظام سلامت منعقد شده است. ▶

ویتنام: شاید در میان کشورهای حاضر در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌فارما بتوان ویتنام را یکی از مهم‌ترین بازارهای احتمالی دارو و صنایع وابسته ایران بدانیم. از آنجایی که

این کشور ۹۰ درصد تجهیزات پزشکی و بیمارستانی خود را از خارج وارد می‌کند و با توجه به این که ایران سالانه ده‌ها میلیون دلار تجهیزات پزشکی به ۴۴ کشور دنیا صادر می‌کند، می‌توان ویتنام را یکی از بازارهای احتمالی دارو و تجهیزات پزشکی ایرانی دانست. ارزش بازار دارو و تجهیزات پزشکی در ویتنام حدود ۸۰۰ میلیون دلار است که بر اساس اظهار نظر مسئولان ارشد نظام سلامت این کشور، انتظار می‌رود این عدد در سال جاری میلادی به یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار و در سال ۲۰۱۸ میلادی به یک میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار برسد. هم‌چنین در این کشور میزان واردات مکمل‌ها نیز عددی قابل توجه است؛ ویتنام ۴۰ درصد از مکمل‌های مصرفی خود را از طریق واردات تأمین می‌کند.

ترکیه: یکی دیگر از کشورهایی که در برگزاری نمایشگاه‌های دارویی اقدامات خوبی انجام داده، ترکیه است. به تازگی بزرگ‌ترین نمایشگاه دارویی جهان (CPHI) در این کشور

برگزار شد. این نمایشگاه ۳ روزه با حضور ۲۴۲ شرکت در حوزه دارو، تجهیزات پزشکی و ماشین‌آلات و بسته‌بندی از ۲۰ کشور ترکیه، هند، چین، آمریکا، سوئیس، اسپانیا، فرانسه، آلمان، ایتالیا، بلژیک، اتریش، کره جنوبی، هلند، اکراین، مصر، مالزی، سنت‌مارینو، اسلوانی، انگلیس و هنگ‌کنگ در استانبول برگزار شد که از این میان حدود ۷۰ درصد از غرفه‌ها به دو کشور چین و هند اختصاص یافته بود. به عقیده کارشناسان اقتصادی حوزه دارو، دلیل این که عمده غرفه‌ها به چین و هند اختصاص یافته بود، پیشرو بودن چین و هند در تثبیت بازارهای خود در ترکیه است. با توجه به این که ایران به عنوان یک کشور خودکفا در بحث تولید دارو فعالیت می‌کند، گسترش فعالیت‌های دارویی و ورودش به بازارهای منطقه می‌تواند زنگ خطری برای چین و هند به حساب بیاید.

افغانستان: یکی از کشورهایی که اقدام به واردات دارو از ایران می‌کند افغانستان است. این کشور اگرچه از صنعت داروسازی قدرتمندی برخوردار نیست اما تمایل شدیدی نسبت به

واردات دارو از ایران دارد و سفرهای متعددی را در راستای تعامل دارویی، به ایران داشته است. هم‌چنین این کشور به تازگی با همیاری کانادا اقدام به تنظیم فارماکوپه دارویی افغانستان کرده است. تا کنون شرکت‌های ایرانی زیادی نسبت به صادرات دارو به این کشور اقدام کرده‌اند و شرکت‌های دارویی افغانستان نیز تمایل زیادی نسبت به تعامل با شرکت‌های ایرانی دارند. تا جایی که اولین نمایشگاه صنایع ملی افغانستان، رییس‌جمهور این کشور ضمن قدرانی از حضور شرکت‌های ایرانی در این نمایشگاه، از کیفیت محصولات ایرانی تجلیل نمود و لوح تقدیری به نماینده‌های ایرانی این نمایشگاه اهدا کرد. نماینده دارویی این کشور در دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران‌فارما حضور دارد.

امارات متحده عربی: این کشور از جمله

کشورهایی است که در زمینه تکنولوژی‌های ساخت دارو همواره در تعامل با کشورهای دیگر است. برای نمونه امارات، به عنوان اولین کشور در خاورمیانه و آسیا بود

فرم اشتراک فرم سلامتی

غذا و دارو نشریه تخصصی در حوزه سلامت و بهداشت
غذا و دارو پلی میان دانش و صنعت در حوزه بهداشت و درمان
غذا و دارو توزیع هدفمند و گسترده در تمامی رویدادهای مهم

اشتراک نشریه غذا و دارو به ۳ دلیل سودمند است:

- ۱ کسب اطلاعات از تاریخ برگزاری همایش‌های آتی از طریق پیامک ویژه
- ۲ ۱۰٪ تخفیف جهت خرید بسته‌ی تصویری همایش‌ها (DVD)
- ۳ ۱۰٪ تخفیف با ارائه شماره اشتراک، جهت ثبت‌نام در همایش‌های تخصصی موسسه رسایش

به یکی از ۳ روش زیر مشترک شوید:

- ۱ با تلفن ۰۳۸۴۵-۶-۸۸۲-۲۱ تماس بگیرید و مشخصات خود و شماره فیش بانکی را اعلام کنید.
- ۲ فرم اشتراک و فیش بانکی را به شماره ۰۲۱-۸۸۱۹۸۵۲۰ فکس کنید.
- ۳ فرم اشتراک و فیش بانکی را به آدرس تهران، خ ولیعصر، بالاتر از پارک ساعی، نرسیده به توانیر، بن‌بست نعمتی، پلاک ۷ پست کنید.

فرم اشتراک نشریه تخصصی غذا و دارو

نام: ..... تلفن همراه: ..... تلفن ثابت: .....

نام خانوادگی: ..... نامبر: .....

نام شرکت: ..... زمینه فعالیت: .....

پست الکترونیک: .....

آدرس: ..... کدپستی: .....

پست سفارشی	پست پیشتاز	سه شماره
ریال ۱۸۰۰۰۰	ریال ۳۶۰۰۰۰	شش شماره
ریال ۳۶۰۰۰۰	ریال ۶۰۰۰۰۰	دوازده شماره
ریال ۶۰۰۰۰۰	ریال ۱۲۰۰۰۰۰	

نشریه تخصصی
غذا و دارو
تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از پارک ساعی،
نرسیده به توانیر، بن‌بست نعمتی، پلاک ۷
تلفن: ۰۳۸۴۵-۶-۸۸۲-۲۱ نامبر: ۰۲۱-۸۸۱۹۸۵۲۰
کد پستی: ۱۵۱۶۷۳ ۸۳۱۱
www.fdmag.com

گفت و گو

مهم‌ترین دغدغه‌ای که صنایع دارویی و صنایع غذایی در این روزها درگیر آن هستند موضوع الحاق به سازمان جهانی تجارت و حل مشکلات داخلی است. این مشکلات شامل چالش‌ها و کمبودهایی است که در این صنایع به چشم می‌خورد. در همین خصوص گفت‌وگوهای ویژه‌ای در این شماره وجود دارد که به صورت کلی این چالش‌ها و موضوعات را بررسی می‌کند. سعی کردیم در مورد این موضوع، نگاه مسئولان ارشد حوزه‌های مختلف را جویا شویم.

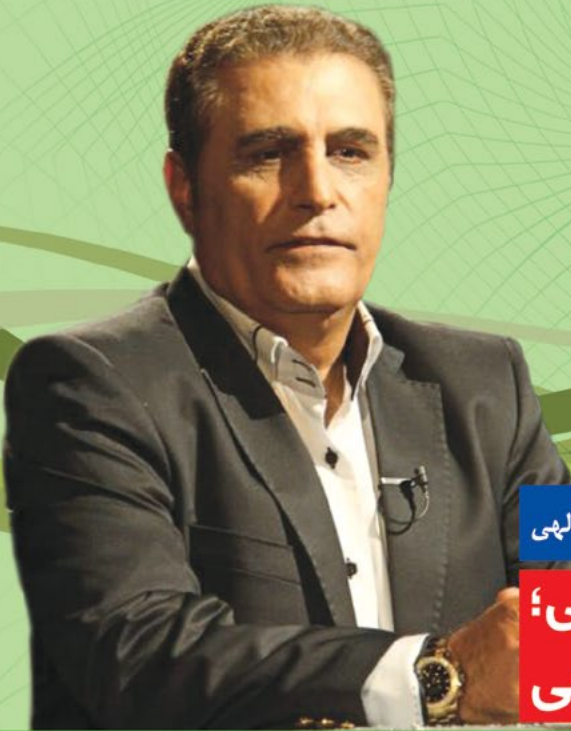
مهندس احمد فتح‌اللهی شخصیت سال ۹۲ در صنعت غذایی کشور:

نمایشگاه‌های بین‌المللی؛ پنجره‌ای رو به بازارهای جهانی

دکتر عبدالله‌ی اصل مدیر کل نظارت و ارزیابی دارو و مواد مخدر سازمان غذا و دارو:

صنایع دارویی با تولید وزارت بهداشت رشد نمی‌کند

هم‌چنین در این شماره گفت‌وگوهایی می‌خوانید با: مارتین وایزر مدیر کل انجمن داروسازان آلمان / محمود بیگلر مدیر کل تجهیزات و ملزومات پزشکی سازمان غذا و دارو / علی تاجرنیا نماینده سابق مجلس شورای اسلامی / فرهاد فلاحتی و سپیلا جلودارزاده نمایندگان دوره دهم مجلس شورای اسلامی / همایون یوسفی عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی / محمد پیرورام دبیر سندیکای تولیدکنندگان مواد دارویی، شیمیایی و بسته‌بندی دارویی

گفت‌و‌گو با مهندس فتح‌الهی

نمایشگاه‌های بین‌المللی؛ پنجره‌ای رو به بازارهای جهانی

مهندس احمد فتح‌الهی رییس انجمن علوم و صنایع غذایی ایران و شخصیت سال ۹۲ در صنعت غذایی کشور است. با او در خصوص تأثیرات دوران پسابرجام بر صنایع غذایی کشور و به صورت کلی کشاورزی و صنایع وابسته به آن، به گفت‌و‌گو پرداختیم. به عقیده مهندس فتح‌الهی کشاورزی از جمله مهم‌ترین صنایع کشور و همواره به عنوان یک صنعت استراتژیک شناخته می‌شود و پشت سر گذاشتن موانع این حوزه در گروی سرمایه‌گذاری در تمامی بخش‌ها و همچنین حرکت از روش‌های سنتی به سمت روش‌های علمی و مبتنی بر دانش روز است. مشروح این گفت‌و‌گو را در ادامه می‌خوانید:

است. این مسئله باعث خواهد شد تا میزان بهره‌وری اندکی در این صنعت داشته باشیم. بخشی از این مشکل به نبود امکانات، ابزارها و دانش فنی مدرن بازمی‌گردد. باید به این نکته اشاره کنیم که هر چه امکانات در دسترس مدیران، پیشرفته‌تر و به روزتر باشد، دست آن‌ها برای پیاده‌سازی طرح‌های پیشرو و مبتکرانه بازر خواهد بود.

این خلاء دست مدیران را برای برنامه‌ریزی صحیح و اصولی می‌بندد و تا زمانی که تکنولوژی و دانش فنی در اختیار مدیران و فعالان این صنعت قرار نگیرد نمی‌توان از آن‌ها انتظار داشت تا منابع در اختیارشان را به صورت بهینه مدیریت کنند. برجام فرصت خوبی خواهد بود تا صنعت غذای ایران به واسطه برقراری ارتباطی بازر تا بازارهای جهانی مشکلات خود را حل کند. همان طور که گفتیم فقط بخشی از مشکلات مدیریتی به نبود امکانات بازمی‌گردد. چراکه برای تجهیز و به روزرسانی تجهیزات به سرمایه و منابع مالی نیاز است. راه‌های مختلفی برای تأمین سرمایه وجود دارد؛ از جمله این که دولت می‌تواند با اعطای تسهیلات کم‌بهره و بلندمدت دست بخش خصوصی را گرفته و آن را نسبت به جایگاه فعلی‌اش ارتقا دهد. مخصوصاً در بخش کشاورزی که مزارع ما به شدت نیاز به تجهیز خود به ادوات و ابزارهای مدرن کشاورزی دارند.

• چالش‌های پیش روی صنعت غذای ایران برای گذار از شرایط فعلی و استفاده حداکثری از فرصت‌هایی که برجام در اختیارش قرار می‌دهد چیست؟

صنعت غذای ایران در تمامی مراحل خود، با مشکلات زیادی روبه‌رو است. به خصوص در بخش کشاورزی. کشاورزی در ایران هنوز نتوانسته از فاز سنتی خارج شود و این موضوع بازدهی این بخش را به شدت کاهش داده است.

استفاده از بذره‌های اصلاح‌شده، انقلابی در صنعت کشاورزی محسوب

• با توجه به توافق هسته‌ای صورت‌گرفته و کناررفتن تحریم‌های همه‌جانبه غرب علیه ایران، صنعت غذای کشور چگونه می‌تواند از این فرصت استفاده کند؟

کشاورزی و صنایع پایین‌دستی و بالادستی آن، مانند سایر حوزه‌های صنعتی و اقتصادی، می‌تواند از فرصت و فضای که توافق هسته‌ای (برجام) ایجاد خواهد کرد، در جهت پیشرفت و توسعه خود استفاده کند.

اولین و اساسی‌ترین چالش پیش روی صنعت غذای کشور نبود سرمایه و سرمایه‌گذار است. فضای پسابرجام می‌تواند این فرصت را پیش روی صنعت غذای کشور قرار دهد تا با استفاده از گشایش‌های حاصل از آن به جذب سرمایه و آخرین تکنولوژی‌ها در این عرصه پردازند.

ورود سرمایه و استفاده از آخرین و به روزترین تکنولوژی‌ها باعث خواهد شد تا صنعت غذای کشور از نظر کیفی قابلیت رقابت در بازارهای جهانی را داشته باشد و خریداران خارجی به محصولات ایرانی علاقه نشان دهند.

خلاء عمده در کشاورزی و صنایع وابسته به آن، نبود مدیریت بهینه

منابع آب در کشور، نیاز به مدیریت بهینه دارند. برای این نوع مدیریت می‌توان به نمونه‌های متعددی اشاره کرد. به عنوان مثال، مشاهده می‌شود که محصولات با میزان مصرف آب متفاوت، در کنار یکدیگر کشت می‌شوند. این در حالی است که آب مورد نیاز این محصولات از یک منبع تأمین و روش‌های آبیاری نیز عموماً سنتی و غرق‌آبی هستند.

ورود سرمایه و استفاده از آخرین و به روزترین تکنولوژی‌ها باعث خواهد شد تا صنعت غذای کشور از نظر کیفی قابلیت رقابت در بازارهای جهانی را داشته باشد و خریداران خارجی به محصولات ایرانی علاقه نشان دهند. خلاء عمده در کشاورزی و صنایع وابسته به آن، نبود مدیریت بهینه است. این مسئله باعث خواهد شد تا میزان بهره‌وری اندکی در این صنعت داشته باشیم.

پیشنهاد می‌کنید تا بتوانند در بازارهای جهانی موفق شوند؟

شرکت‌های داخلی برای کسب موفقیت و استفاده حداکثری از بازارهای خارجی و فضای بعد از تحریم‌ها، باید بودجه بیشتری را برای پروژه‌های تحقیقاتی هزینه کنند. ایجاد واحدهای تحقیق و توسعه می‌تواند در بسیاری از زمینه‌ها به تولیدکنندگان کمک کند. این واحد می‌تواند به تولیدکننده داخلی کمک کند تا علاوه بر ارتقای سطح کیفی محصولات خود، در زمینه نوآوری و تولید محصولات جدید و خلاقانه هم فعالیت کند. این موضوع می‌تواند در جلب نظر بازار داخلی و بازار خارجی برای تولیدکننده ایرانی مفید باشد.

وجود واحد تحقیق و توسعه (R&D) در کارخانه‌های تولیدی این امکان را در اختیار فعالان صنعت غذا قرار می‌دهد تا با مطالعه بر روی فرهنگ و سلیقه بازارهای هدف، ذائقه آن‌ها را یافته و در جهت جلب نظر آن‌ها، اقدام به تولید محصولات مخصوص صادرات بزند. این اقدامات برای کسب موفقیت در موضوع صادرات بسیار کلیدی هستند و می‌توانند این حس را در مصرف‌کننده خارجی القا کنند که کالای ایرانی به نظر و سلیقه آن‌ها توجه ویژه‌ای دارد.

• برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی در صنایع مختلف چگونه می‌تواند در فرآیند توسعه کشور تأثیرگذار باشد؟

نمایشگاه‌های بین‌المللی پنجره‌ای رو به بازارهای جهانی است. به خصوص نمایشگاه‌های تخصصی. اهمیت برگزاری این دست نمایشگاه‌ها را می‌توان از چند بُعد مورد ارزیابی قرار داد.

برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی در حوزه صنعت غذا و حضور پُررنگ شرکت‌های بزرگ باعث خواهد شد تا فعالان و مدیران این بخش، از آخرین دستاوردها در حوزه تخصصی خود، آگاه شوند و با شناخت جایگاه فعلی خود، اقدام به بهبود و یا تجهیز سیستم‌ها و فرآیندهای فعلی خود کنند.

از طرف دیگر، بازدیدکنندگان خارجی با توانایی‌ها و پتانسیل‌های صنعت غذای ایران آشنا خواهند شد. باید به این نکته اشاره کرد که صنایع تبدیلی و پایین‌دستی بخش کشاورزی ایران، در حال حاضر به دلیل اشباع‌بودن بازار داخلی فقط با ۳۰ درصد ظرفیت خود کار می‌کند. این در حالی است که بازارهای جذاب و بزرگی در کشورهای همسایه ما برای صادرات مواد غذایی خوب و باکیفیت وجود دارد.

می‌توان گفت برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی و بین‌المللی، هم در زمینه واردات تکنولوژی و هم در زمینه بازاریابی و صادرات محصولات غذایی می‌تواند مفید و سازنده ارزیابی شود. این اهمیت در دوره پس‌اقدام دوچندان خواهد شد؛ چراکه از منظر اقتصادی و ارتباطات بین‌المللی، دست‌تجار و تولیدکنندگان را بازتر خواهد کرد. ▶

می‌شود. در ایران بذرهای اصلاح‌شده عمدتاً وارداتی هستند و استفاده از آن‌ها برای کشاورزی ایرانی پُرهزینه است. این در حالی است که استفاده از بذرهای معمولی، کیفیت محصول نهایی را پایین و هزینه‌های تمام‌شده را بالا می‌برد.

یکی از مزیت‌های استفاده از بذرهای اصلاح‌شده، برداشت کل اراضی زیر کشت در یک نوبت است. این در حالی است که هنگام استفاده از بذرهای سنتی، تضمینی برای رشد همگن محصولات وجود نداشته و به طور معمول لازم است تا برداشت در چند مرحله صورت بگیرد. رشد بذرهای اصلاح‌شده یکنواخت است و با تقریب نسبتاً خوبی می‌توان گفت محصول نهایی یک دستی تولید خواهد شد.

ما در مرحله داشت نیز با مشکلات زیادی روبه‌رو هستیم. بزرگ‌ترین مشکل ما به آب و عدم مدیریت صحیح منابع آن مربوط می‌شود. این نکته را باید مد نظر قرار داد که کشور در سال‌های اخیر درگیر بحران خشک‌سالی است و ما ناگزیر به تغییر روش‌های سنتی آبیاری در کشاورزی هستیم.

منابع آب در کشور، نیاز به مدیریت بهینه دارند. برای این نوع مدیریت می‌توان به نمونه‌های متعددی اشاره کرد. به عنوان مثال، مشاهده می‌شود که محصولات با میزان مصرف آب متفاوت، در کنار یکدیگر کشت می‌شوند. این در حالی است که آب مورد نیاز این محصولات از یک منبع تأمین و روش‌های آبیاری نیز عموماً سنتی و غرق‌آبی هستند. این اتفاق مستقیماً مدیریت نادرست منابع آبی در بخش کشاورزی را نشانه می‌گیرد.

صنعت کشاورزی ایران در مرحله برداشت نیز مشکلات بسیاری دارد. به دلیل قدیمی و مستهلک‌بودن تجهیزات مورد استفاده در این بخش، فرآیند برداشت آهسته و با مصرف سوخت بالایی انجام می‌شود. این موضوع می‌تواند هزینه‌های تمام‌شده برای یک محصول را بالا ببرد.

نتیجه تمامی کمبودهای این بخش این است که میانگین برداشت بر هکتار در ایران، در مقایسه با سایر کشورهای جهان بسیار کمتر است و این آمار به کارآمد نبودن فرآیندها و تجهیزات مرسوم در کشاورزی اشاره دارد. این در حالی است که هنوز بخشی از کشاورزان سنتی کشور، که عده آن‌ها کم نیست به روش‌های قدیمی پایبند هستند و در برابر تغییرات و مدرن‌سازی روش‌های قدیمی از خود مقاومت نشان می‌دهند. حل کردن این مشکل به صورت جدی به کمک دولت نیاز دارد؛ چراکه راه حل آن فرهنگ‌سازی و پس از آن تأمین بودجه لازم است. مدرن‌شدن کشاورزی در ایران نه تنها باعث خواهد شد تا صنعت غذا دچار تحولی اساسی شود بلکه مشکلات مربوط به خشک‌سالی و کمبود منابع آبی را حل خواهد کرد. همان طور که می‌دانید بخش زیادی از میزان آب مصرفی در کشور مربوط به بخش کشاورزی می‌شود که می‌توان با روش‌های نوین کشاورزی مقدار آن را به مقدار چشمگیری کاهش داد.

بخشی از این چالش‌ها را می‌توان با جذب سرمایه‌گذارهای خارجی و داخلی پشت سر گذاشت. ورود سرمایه و دانش فنی به کشور دو مؤلفه‌ای هستند که فعالان این بخش باید در فضای پس‌اقدام روی آن‌ها متمرکز شوند. ورود دانش فنی در زمینه علم ژنتیک، سرمایه‌گذاری روی پروژه‌های علمی و دانشگاهی، استفاده از مدرن‌ترین و به صرفه‌ترین روش‌ها و تجهیزات آبیاری، فرهنگ‌سازی در مورد اهمیت آن‌ها و همچنین استفاده از به روزترین تجهیزات برداشت محصولات، از جمله اقداماتی است که فعالان این حوزه برای دستیابی به آن‌ها باید از فرصت‌هایی که توافق هسته‌ای می‌تواند در اختیارشان قرار دهد استفاده کنند.

• شما در سال ۹۲ به عنوان شخصیت سال صنعت غذای کشور معرفی شدید. چه رویکردی را به دیگر تولیدکنندگان مواد غذایی

گفت‌وگو با دکتر عبداللهی اصل

صنایع دارویی با تولید وزارت بهداشت رشد نمی‌کند

دکتر اکبر عبداللهی اصل، مدیر کل نظارت و ارزیابی دارو و مواد مخدر سازمان غذا و دارو است. در گفت‌وگویی که با وی داشتیم به محوری‌ترین مسائلی که صنعت دارو با آن‌ها روبه‌رو است پرداختیم. دکتر عبداللهی معتقد است الحاق به سازمان جهانی تجارت نمی‌تواند برای صنعت داروی ایران یک فرصت محسوب شود؛ چراکه تولیدکننده ایرانی هنوز قدرت رقابت در بازار آزاد را ندارد. وی ضمن اشاره به نارضایتی تولیدکنندگان دارو از وزارت بهداشت و سازمان غذا و دارو، راه برون‌رفت از شرایط فعلی و استفاده همه‌جانبه از فرصت برجام را تغییر سیاست‌های اقتصادی در این حوزه می‌داند. سیاست‌هایی که توسط اقتصاددان‌ها تدوین شده باشد و نه پزشکان. در ادامه می‌توانید مشروح این گفت‌وگو را مطالعه کنید.

ایران باید پیش از تلاش برای عضویت در سازمان جهانی تجارت، تلاش کند تا نظر سرمایه‌گذاران و شرکت‌های بزرگ بین‌المللی را برای تولید در ایران و صادرات از ایران جلب کند. این کار باعث خواهد شد تا صنعت داروی کشور هم‌پای شرکت‌های بزرگ جهان به روز شده و در این شرایط است که ما می‌توانیم به عضویت در سازمان جهانی تجارت با چشم‌اندازی روشن نگاه کنیم.

از طرفی الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت از دیدگاه مصرف‌کنندگان می‌تواند اتفاق مثبتی باشد. چراکه در این صورت حق انتخاب و کیفیت محصولات بالا رفته و این به نفع مصرف‌کننده است.

• شاخص‌ترین تضادهای قانونی میان سیاست‌های داخلی صنعت دارو و قوانین سازمان جهانی تجارت چیست؟

در سازمان جهانی تجارت، حذف موانع غیر فنی و غیر تعرفه‌ای شاه‌بیت قوانین است. هنگامی که یک تولیدکننده خارجی درخواست واردکردن محصولاتش را به کشور دارد، تصمیم‌گیران این حوزه بر اساس سیاست‌های خود می‌توانند موانع فنی بر سر راه آن قرار دهند؛ مانند عدم کیفیت لازم و عدم تطابق با استانداردها یا می‌توانند برای واردات آن محصول تعرفه وضع کنند. این تعرفه‌ها بر اساس قوانین سازمان جهانی تجارت وضع خواهند شد.

تقریباً هیچ کشوری در دنیا روی دارو تعرفه وضع نمی‌کند. چراکه فشار این افزایش قیمت به دوش مصرف‌کننده‌ها می‌افتد و از طرفی هم دولت خودش به دلیل سیاست‌های حمایتی و بیمه باید بخشی از این تعرفه‌ها را پرداخت کند.

ما در کشور از این دو مانع به صورت معکوس استفاده می‌کنیم. به

• با توجه به صحبت‌های صورت‌گرفته در مورد الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت، به نظر شما این الحاق برای صنعت داروی کشور فرصت محسوب می‌شود یا تهدید؟

پیوستن به سازمان جهانی تجارت برای تولیدکنندگان کشور یک تهدید است، هر چند این اتفاق می‌تواند برای مصرف‌کننده یک فرصت قلمداد شده و مفید باشد. هیچ کدام از داروسازان ایرانی در حال حاضر آمادگی کافی برای پیوستن به سازمان جهانی تجارت را ندارند. اگر بخواهیم قوانین سازمان جهانی تجارت را تمام و کمال اجرا کنیم، مجبور خواهیم بود تا تعرفه‌ها و موانع غیر تعرفه‌ای را کاهش دهیم. این در حالی است که صنعت داروی ما به موانع غیر تعرفه‌ای وابسته است. یعنی این که ما به منظور حمایت از داروسازان ایرانی، فنی و غیر تعرفه‌ای، به محصولات خارجی اجازه ورود نمی‌دهیم. چراکه در صورت ورود آزاد دارو به کشور حیات صنعت داروی کشور با خطر جدی روبه‌رو خواهد شد.

ما به شدت جلوی واردات را گرفته‌ایم تا از تولیدکننده داخلی حمایت کنیم. در صورتی که قوانین سازمان جهانی تجارت این اجازه را به کشورهای عضو نمی‌دهد. به نظر من بیش از ۶۰ درصد داروسازان ایرانی، در حال حاضر آمادگی پیوستن به سازمان جهانی تجارت را ندارند. با عضویت در سازمان جهانی تجارت ایران دیگر این اجازه را نخواهد داشت تا بدون دلیل از ورود داروی خارجی به کشور جلوگیری کند و با توجه به شرایط فعلی داروسازان ایرانی و قدرت پایین آن‌ها در بازار رقابتی جهانی، ورود آزاد داروهای خارجی باعث خواهد شد تا شرکت‌های ایرانی حتی بازار مصرفی داخلی را هم از دست بدهند.

پیش‌شرط عضویت در سازمان جهانی تجارت افزایش توان رقابت و تجهیز شرکت‌های ایرانی به فن‌آوری و دانش نوین است. صنعت داروی

ژنریک، تولیدات ایرانی را تهدید نمی‌کند. داروهای فعلی جواب‌گوی نیاز بازار داخلی هستند و مردم ما هم رضایت دارند. هر چند ممکن است از لحاظ کیفی هنوز به نقطه مطلوبی نرسیده باشیم.

سیاست‌ها و مصوبه‌های شورای عالی سلامت باعث شده تا رقیبی برای محصول ایرانی وجود نداشته باشد تا به واسطه ایجاد بازار رقابتی کیفیت محصولات بالا رود. تا زمانی که وزارت بهداشت متولی تصمیم‌گیری و اجرای سیاست‌های بازار صنعت دارو است، این صنعت رشد نخواهد کرد.

• نمایشگاه‌های بین‌المللی تا چه میزان می‌توانند در پویاتر شدن صنایع دارویی اثرگذار باشند؟

در حال حاضر سازمان غذا و دارو میان سیاست‌های کارشناسانه خود و سیاست‌های وزارت بهداشت پا در هوا مانده است. در واقع برنامه‌های کارشناسی‌شده سازمان غذا و دارو به سیاست‌های اقتصاد آزاد تأکید دارند. این در حالی است که سیاست‌های کلان دولت و به تبع آن وزارت بهداشت کنترلی هستند؛ در نتیجه برگزاری نمایشگاه‌ها، به رغم علاقه ما به حضور شرکت‌های خارجی نمی‌تواند چندان مؤثر واقع شود.

هنگامی که با تولیدکنندگان خارجی صحبت می‌کنم آن‌ها به دلیل شفاف نبودن قوانین در کشور و همچنین نبود اراده به تصمیم‌گیری محکم، انگیزه چندان برای ورود به بازار و صنعت ایران ندارند.

به اعتقاد آن‌ها اگر در دولت قبل وضعیت زرد بود در دولت فعلی، به رغم گشایش‌هایی که توافق هسته‌ای ایجاد کرده است، وضعیت قرمز است. شرکت‌هایی که با ایران برای ورود تکنولوژی نوین تفاهم‌نامه امضا کرده‌اند، انتظار دارند یک تا ۲ سال بدون تعرفه به واردات دارو بپردازند، بعد از آن واحدهای بسته‌بندی محصولات‌شان را در کشور راه‌اندازی کنند و بعد از آن به سراغ احداث واحدهای تولیدی بروند. این روندی است که در اکثر کشورهای دنیا برای انتقال تکنولوژی اتفاق می‌افتد. اما هنگامی که این شرکت‌ها با سیاست‌ها و قوانین حاکم بر صنعت داروی ایران مواجه می‌شوند در اثر فشار تولیدکننده داخلی، در همان مرحله اول به آن‌ها اجازه واردات داده نمی‌شود. آن‌ها هم به مرور دلسرد می‌شوند و عقب‌نشینی می‌کنند.

درواقع ما در ایران سرمایه‌گذاران خارجی را با دست‌پیش می‌کشیم و با پا پس می‌زنیم و سیاست‌های ما هیچ انگیزشی برای آن‌ها ایجاد نمی‌کند. این انگیزش را باید یک نهاد اقتصادی و بازرگانی، سیاست‌گذاری و ایجاد کند؛ نه یک نهاد بهداشتی - درمانی.

از دیدگاه من صنعت دارو باید زیرمجموعه وزارت صنعت معدن و تجارت باشد و وزارت بهداشت فقط نقش کنترلی و نظارتی خودش را ایفا کند. ▶

دلیل اجرای سیاست‌های حمایتی از محصولات داخلی به داروهای خوب و باکیفیت هم اجازه واردات نمی‌دهیم. این سیاست‌های حمایتی قوانین تجارت آزاد سازمان جهانی تجارت را نقض می‌کند و بزرگ‌ترین چالش قانونی برای پیوستن به سازمان جهانی تجارت محسوب می‌شود.

• شما گفتید که دولت و وزارت بهداشت به منظور حمایت از تولید داخلی تمام‌قد در برابر واردات دارو ایستاده‌اند. این در حالی است که تولیدکنندگان ایرانی معتقدند دولت و سازمان غذا و دارو از آن‌ها حمایت نمی‌کند. به نظر شما علت این تناقض چیست؟

مشکل اصلی تولیدکنندگان ما قیمت نهایی دارو است. شرکت‌های ایرانی هنگامی که بخواهند در مورد یک داروی خاص حمایت دولت را جلب کنند، دولت برای منع واردات مشابه خارجی آن، اقدام به وضع تعرفه‌های سنگین می‌کند. زمانی که این اتفاق رخ دهد از آنجایی که دولت، خود واردکننده آن نمونه خارجی بوده است، قیمت نهایی محصول ایرانی را هم خودش تعیین می‌کند و نه تولیدکننده. این اتفاق سال‌هاست که مرسوم است و شامل طیف وسیعی از کالاها می‌شود.

برای نمونه ما می‌دانیم تولید و قیمت‌گندم و نان در کشور بهینه نیست. اما چون این بخش از حمایت دولت برخوردار است، واردات آزاد آن ممنوع شده و قیمت نهایی را هم دولت تعیین می‌کند. در مورد دارو نیز چنین است. دولت بر اساس قیمت تمام‌شده تولید دارو، قیمت نهایی را تعیین می‌کند. یعنی ملاک قیمت‌گذاری، هزینه تمام‌شده محصول است، نه توازن میان عرضه و تقاضا.

این سیاست، قابلیت رقابت‌پذیری را از تولیدکننده داخلی می‌گیرد. این در حالی است که می‌توان بسیاری از داروها را از منابع بسیار معتبر، با قیمتی برابر و یا حتی کم‌تر از مشابه داخلی آن به دست آورد. هنگامی که ما بخواهیم قیمت‌ها را اصلاح و رقابت‌پذیر کنیم با موانع دولتی مواجه خواهیم شد.

• نقش وزارت بهداشت در پیشرفت صنایع دارویی ایران چیست؟

به نظر من هنگامی که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی متولی صنعت دارو باشد، این صنعت رشد نمی‌کند. تفکر حاکم بر وزارت بهداشت، درمانی است، این در حالی است که برای پیشرفت و توسعه یک صنعت، ما به یک نهاد تصمیم‌گیرنده با تفکر صنعتی، اقتصادی و توسعه‌ای نیاز داریم. سیاست اقتصادی حاکم بر سیستم درمان کشور باید بر مبنای کنترل هزینه و عرضه تدوین شود. تنظیم این سیاست‌ها به یک نهاد با تفکر اقتصادی نیاز دارد، نه یک پزشک.

فرض کنید من مدیر کل اداره دارو هستم. با این حال اگر بدانم که سیاست‌های جاری سیاست‌های اشتباهی هستند، چون نماینده و متولی اجرای سیاست‌های وزارت بهداشت هستم، نمی‌توانم اقدامی انجام دهم. در حال حاضر سیاست‌های کلان وزارت بهداشت در شورای عالی سلامت تصویب می‌شوند. بر طبق همین مصوبات، نظام دارو نمی‌تواند رشد بیش‌تر از ۱۰ درصد داشته باشد. به عبارتی مجموع افزایش قیمت‌ها، ورود داروهای جدید به بازار و افزایش تیراژ مصرف دارو نباید بیش‌تر از ۱۰ درصد، هزینه‌ای به نظام سلامت کشور تحمیل کند. این یعنی وزارت بهداشت ناخواسته، نباید اجازه دهد که صنعت دارو توسعه پیدا کند.

اجرای این سیاست‌ها تا آنجا که محصول وارداتی را تبدیل به تولید داخلی کند خوب است. اما در حال حاضر خطری از سوی واردات داروهای

پیوستن به سازمان جهانی تجارت برای تولیدکنندگان کشور یک تهدید است، هر چند این اتفاق می‌تواند برای مصرف‌کننده یک فرصت قلمداد شده و مفید باشد. هیچ کدام از داروسازان ایرانی در حال حاضر آمادگی کافی برای پیوستن به سازمان جهانی تجارت را ندارند. اگر بخواهیم قوانین سازمان جهانی تجارت را تمام و کمال اجرا کنیم، مجبور خواهیم بود تا تعرفه‌ها و موانع غیر تعرفه‌ای را کاهش دهیم.

گفت‌وگو با دکتر بیگلر

لزوم رسیدن به ادبیات مشترک در تجارت جهانی

دکتر محمود بیگلر مدیر کل نظارت و ارزیابی تجهیزات و ملزومات پزشکی سازمان غذا و دارو است. با وی در خصوص مسائل مربوط به پسابرجام و تأثیرات این دوره در حوزه تجهیزات پزشکی به گفت‌وگو پرداختیم. تأکید دکتر بیگلر روی ادبیات مشترکی است که به عقیده وی هنوز شرکت‌های زیادی در داخل، نتوانسته‌اند به این ادبیات دست پیدا کنند. وی عقیده دارد باید از شرکت‌های وارداتی که به زبان اقتصادی تجارت اشرف کامل دارند، برای افزایش صادرات بهره گرفت. مشروح این گفت‌وگو را در زیر می‌خوانید:

در حال رصد شرایط سیاسی ایران و آمریکا هستند. باید به این نکته توجه کرد که در ماه‌های پیش رو، هم در ایران و هم در آمریکا به عنوان طرفین اصلی در توافق هسته‌ای قرار است انتخابات و تغییر دولت صورت بگیرد؛ برجام و اطمینان از اجرایی شدن تمامی مفاد آن تا حد زیادی به نتایج انتخاب‌های پیش روی آمریکا و ایران بستگی دارد. سرمایه‌گذاران به دنبال حضور طولانی‌مدت و باثبات در یک بازار هستند و کوچک‌ترین احتمال در شکست خوردن توافق هسته‌ای ریسک ورود به بازار ایران را برای آن‌ها بالا خواهد برد. لذا من فکر می‌کنم برای تحقق گشایش‌های حاصل از برجام لازم است کمی صبور باشیم.

• حوزه تجهیزات و ملزومات پزشکی آمادگی‌های لازم جهت

هم‌سوسدن با قوانین تجارت جهانی را دارد؟

در مراحل ابتدایی الحاق، بعید می‌دانم چنین اتفاقی رخ بدهد. اما ما تعاملات بسیار خوبی با کشورها انجام داده‌ایم؛ کشورهایی که عمده واردات ما را انجام می‌دهند. این تعاملات در راستای هم‌سوسازی قوانین و مقررات است. هم‌چنین در زمینه آموزش و پژوهش نیز تعاملاتی صورت گرفته است که بر اساس آن کارشناسان ما می‌توانند از کارگاه‌های علمی و آموزشی بهره‌مند شوند.

هم‌سوسازی مقررات از جمله موضوعاتی است که باید روی آن فکر و برنامه‌ریزی شود. ممکن است قوانین ما نسبت به یک موضوع، یک برخورد و قوانین بین‌المللی نسبت به همان موضوع برخوردی دیگر داشته باشد. در تلاش هستیم نسبت به هم‌سوسازی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هایی که ما در حوزه تجهیزات پزشکی در اختیار داریم، جلساتی را در نظر بگیریم و به بررسی آن بپردازیم. در این صورت طرفین کم‌تر در گیر و دار مراحل اداری متوقف شوند. این موضوع جزو بسته‌هایی است که باید آماده شود.

• چالش‌های این مسیر چه مواردی هستند؟

یکی از کمبودها، اطلاعات و منابع اطلاعاتی است. مهم‌ترین موضوعی که

• ارزیابی شما از دوران پسابرجام چیست و به عقیده شما این دوران چگونه بر تجهیزات و ملزومات پزشکی در ایران اثرگذار است؟

وضعیتی که در پسابرجام اتفاق افتاده، وضعیت خاصی است که از زمان امضا و ابلاغ تفاهم‌نامه، اشتیاق طرفین نسبت به تعاملات اقتصادی پُررنگ‌تر شده است. در بخش تجهیزات و ملزومات پزشکی نیز، رفت و آمدهایی شکل گرفته که تا کنون بیش‌تر منوط به حضور رؤسای کمپانی‌های تجهیزات پزشکی و مدیران ارشد کشورهای توسعه‌یافته در ایران شده است. این حضور به سبب شناخت مارکت واردات و تولید در ایران است. این موضوع نشان از این دارد که تعاملات جهانی به سمت و سوی مثبت در حال پیشروی است.

یک طرف ماجرا شرکت‌ها و اداره‌های کل هستند که می‌توانند به مدیریت این موضوع بپردازند. یک بخش دیگر مرتبط با حوزه‌هایی است که خارج از حوزه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی قرار دارند که البته باید به صورت پایاپای، اقداماتی را هم‌سو با سیاست‌های کلی انجام دهند. انتقال ارز و ایجاد شرایطی جهت آزادسازی سوئیفت از مهم‌ترین اقداماتی است که باید صورت بگیرد.

این موارد بیش‌تر در حوزه اقتصادی وارد می‌شود و همکاران متخصص ما در امور اقتصادی باید به بحث و بررسی حول این مسائل بپردازند. شاید در عملیاتی شدن بسیاری از موارد، با چالش‌هایی روبه‌رو باشیم اما در حال حاضر طرفین در رفت و آمدهای متعدد قصد دارند ورود پیدا کنند که نشان می‌دهد ظرفیت‌های زیادی در دوران پسابرجام در ایران به وجود آمده که باید به درستی و مدیریت‌شده از آن‌ها استفاده کرد.

جلسات مکرری نیز در همین راستا تشکیل شده و کشورها آمادگی خود را در خصوص تعامل با ایران اعلام کرده‌اند. کشورها قصد دارند در سرمایه‌گذاری‌هایی که در ایران ظرفیتش وجود دارد، ورود پیدا کنند که همین موضوع، نیازمند بررسی‌های متعددی خواهد بود. از طرفی سرمایه‌گذاران خارجی

به همین میزان که واردات داریم، به همین میزان نیز حجم تولیدات است. تولیدات داخلی از حجم یک میلیارد دلاری برخوردار است. از نظر عددی، عدد کمی نیست و بخش عمده‌ای از نیاز داخل به واسطه همین تولیدات داخل تأمین می‌شود. بخشی از شرکت‌های داخلی به ظرفیت‌های خوبی دست پیدا کرده‌اند و توانسته‌اند به هر ترتیب محصولات خود را صادر کنند. در حال حاضر ۴۰۰ واحد تولیدی در گود تجهیزات پزشکی مشغول به فعالیت هستند و ما نیز در تلاش هستیم در زمینه بسترسازی برای اقدامات تجاری این شرکت‌ها، بسته‌های حمایتی را آماده کنیم تا بتوانند در عرصه‌های جهانی به تجارت بپردازند.

• با چه ساز و کاری می‌توان علاوه بر جذب سرمایه‌های خارجی، جلوی ضرر و زیان شرکت‌های داخلی را گرفت؟

کم پیش می‌آید در مورد صد در صد شرکت‌های خارجی، مجوز صادر کنیم. اگر بخواهد این اتفاق بیفتد باید به صورت مشارکتی باشد. حتی اگر بحث تولید پیش بیاید، باید این تولید در تعامل با یک طرف ایرانی صورت بگیرد. حتی خود کشورها نیز به این گونه تعاملات بسیار راغب هستند.

در حال حاضر کشورهای بزرگی برای تعامل در حوزه تجهیزات و ملزومات پزشکی اعلام آمادگی کرده‌اند که امیدواریم در نهایت نتایج خوبی حاصل شود. برای نمونه به تازگی قراردادی منعقد شده است که بر اساس آن، طرف خارجی مسئولیت ماشین‌آلات و طرف ایرانی بحث مکان‌یابی و ساختمان جهت احداث کارخانه را بر عهده گرفته است. بر همین اساس محصول مشترکی نیز تولید خواهد شد.

در حال حاضر شرکت‌های فعال در حوزه تجهیزات و ملزومات پزشکی مرتبط با بیماری‌های قلبی و عروقی قصد دارند در این حوزه بیش‌تر ورود پیدا کنند که تمام فعالیت‌های‌شان به صورت مشترک با یک طرف ایرانی صورت می‌گیرد. در این گونه مشارکت‌ها، شرکت‌های ایرانی جای ضرر کردن، توسعه پیدا می‌کنند.

با نشان دادن نیاز بازار داخلی می‌توانیم شرکت‌های خارجی بزرگ را نسبت به مشارکت در ایجاد خط تولید راغب کنیم. رقیابی که در این زمینه هستند می‌توانند بسیار اثرگذار باشند. ایجاد رقابت هیچ‌گاه سبب ورشکستگی یک نظام اقتصادی نمی‌شود. ما قرار نیست حجم بازار ایران را برای کشورهای دیگر پیدا می‌کنند در نظر بگیریم.

• در کل پدیده الحاق به سازمان جهانی تجارت را مثبت ارزیابی می‌کنید؟

صد البته. پدیده الحاق لازمه رشد صنعت داروسازی ایران و جهانی شدن آن است. این موضوع سبب ایجاد رقابت جهانی می‌شود و نگاه سرمایه‌گذاری در ایران را تغییر می‌دهد. به واسطه همین نگاه ما رشد می‌کنیم؛ پس مثبت است. ▶

به نظرم بازار ایران برای کشورهای دیگر بسیار مهم است. اگر بخواهیم از نظر امنیتی موضوع سرمایه‌گذاری را بررسی کنیم متوجه می‌شویم که اگر برخی کشورها در ایران امنیت اقتصادی را احساس نمی‌کنند به دلیل مدیریت غلط بوده است. زمانی که یک شرکت ۱۵ تا ۲۰ سال است که به فعالیت در ایران می‌پردازد اما هم‌چنان تکنولوژی‌های خودش را وارد ایران نکرده است نشان از مدیریت غلط دارد.

اکنون به عنوان چالش باید مطرح شود، اختلاف‌های فاحش در حوزه قوانین و مقررات است. اطلاعات واحدی وجود ندارد. در مرحله اول ما قصد داریم بانک‌های اطلاعاتی را کامل کنیم و بفهمیم تا چه حد امکان ارتباط وجود دارد و اختلافات اصلی ما کجاست تا در نهایت بتوانیم این مسیر را برای صادرات محصولات ایرانی هموارتر کنیم.

یکی از مشکلات جدی ما در بحث تجارت جهانی، نداشتن ادبیات مشترک است. در صورت تحقق این امر می‌توانیم در موارد مختلف هم‌سوسازی را انجام دهیم. این هم‌سوسازی می‌تواند توسط عاملان سوم صورت بگیرد؛ عاملانی که از سوی وزارت بهداشت معرفی می‌شوند.

هم‌چنین با بهره‌گیری از تجربه‌هایی که در وزارت‌خانه‌های دیگر صورت گرفته می‌توان اقدامات خوبی را در راه برطرف کردن چالش‌ها انجام داد. برای نمونه وزارت نیرو تعاملات خوبی را با شرکت‌های خارجی داشته است. ما نیز در حال پیاده‌سازی این تجربیات در حوزه تجهیزات و ملزومات پزشکی هستیم.

• نقش نمایشگاه‌های بین‌المللی را در تسهیل ارتباطات تجاری، چگونه ارزیابی می‌کنید؟

نمایشگاه‌های بین‌المللی در حوزه‌های مختلف از جمله تجهیزات و ملزومات پزشکی، می‌توانند آغازگر روابط تجاری بسیاری از شرکت‌ها در حوزه بین‌الملل باشند. در حال حاضر اداره کل تجهیزات، روی چند نمایشگاه خاص متمرکز شده که به صورت تخصصی در حوزه‌های مرتبط به تجهیزات و ملزومات پزشکی برگزار می‌شود و یک نکته در آن مورد نظر قرار گرفته، آن هم تسهیل شرایط برای تولیدکنندگانی است که تا امروز محروم مانده‌اند و نتوانسته‌اند به رقابت با سایر شرکت‌های بزرگ بپردازند. سازمان‌های متولی باید چتر حمایتی خود را برای گسترش فعالیت این دست از تولیدکنندگان ایجاد کنند.

خوشبختانه به دستور وزیر محترم بهداشت اقدامات خوبی در حال شکل‌گیری است. برای نمونه شرکت آوای تأمین به منظور شناسایی ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری خارجی و ایجاد حلقه ارتباط میان سرمایه‌گذاران خارجی با تولیدکنندگان داخلی و شناساندن پتانسیل‌های سرمایه‌گذاری به آن‌ها شکل گرفته است.

• ارزیابی شما از صادرات تجهیزات و ملزومات پزشکی در پسابرجام چیست؟ در چشم‌اندازها رقم خاصی را مد نظر دارید؟

ما در دوره جدید تمرکز خاصی روی بحث صادرات داریم. حتی تکالیفی را نیز برای شرکت‌های فعال در زمینه واردات ابلاغ کردیم. برای نمونه یکی از این موارد این است که اگر شرکتی ۵ محصول را وارد کرد، باید یک یا ۲ محصول را نیز از ایران، صادر کند.

از آنجایی که شرکت‌های وارداتی به ادبیات اقتصادی، اشراف کامل دارند می‌توانند در بحث صادرات نیز وارد شوند. شرکت‌های وارداتی باید به تولیدکنندگان محروم کمک کنند و زمینه‌های صادرات محصولات دیگر شرکت‌ها را به نحوی فراهم کنند.

• بیش‌ترین حجم واردات در حوزه تجهیزات و ملزومات پزشکی، مربوط به کدام محصولات هستند؟

در مارکت یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلاری واردات تجهیزات و ملزومات پزشکی در ایران، بخش اعظمی مرتبط با اقلام مصرفی است که از تکنولوژی پیشرفته‌ای برخوردار است. ۱۰۰ مورد اولویت ارزیابی تجهیزات پزشکی، در ایران وجود دارد که استخراج شده و به سرمایه‌گذارانی که به صورت متعدد رفت و آمد می‌کنند ارائه شده است تا در این حوزه با سازمان‌های متولی به همکاری بپردازند و بخشی از نیاز کشور را برطرف سازند.

گفت‌وگو با دکتر علی تاجرنیا

استفاده حداکثری از فرصت برجام در گروی اصلاح سیاست‌های اقتصادی کشور

دکتر علی تاجرنیا، نماینده سابق مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگویی که با غذا و دارو داشت، به فرصت‌ها و چالش‌هایی که توافق هسته‌ای پیش روی صنعت غذا و دارو کشور ایجاد می‌کند اشاره کرد. وی معتقد است که برداشته شدن تحریم‌های اقتصادی به واسطه سهولت واردات خدمات و کالاهای ضروری، می‌تواند سطح سلامت جامعه را ارتقا دهد، اما موانعی بر سر راه آن وجود دارد. مهم‌ترین مانع سیاست‌های حاکم بر اقتصاد کشور است که نمی‌تواند اعتماد سرمایه‌گذاران را برای ورود به بازار ایران جلب کند. مشروح این گفت‌وگو را می‌توانید در ادامه مطالعه کنید.

دوره ششم مجلس که من در آن حضور داشتم، در یک جلسه با حضور وزیر بازرگانی وقت، آماری منتشر شد مبنی بر این‌که ایران به دلیل وجود تحریم‌های یک‌جانبه اقتصادی، برای خرید غلات از کانال‌های غیر معمول، چند ده میلیارد دلار متحمل زیان شده است.

این مثال فقط مربوط به موضوع تأمین مواد غذایی می‌شود. اگر این شرایط را به سایر مواد ضروری از جمله دارو و تجهیزات پیشرفته پزشکی بسط دهیم، تأثیرات منفی وجود سایه تحریم بر سر اقتصاد کشور به خوبی قابل لمس خواهد بود. به هر میزان که کالا و خدماتی که مشمول تحریم می‌شوند به سمت کالاها و خدماتی با تکنولوژی بالاتر و یا به اصطلاح «های‌تک» بروند این مسئله نمود و شدت بیش‌تری پیدا می‌کند.

به عنوان مثال در بخش دندان‌پزشکی، زمانی که ما از خرید بخشی از کالاهای ضروری و مورد نیاز محروم باشیم و به اجبار، آن‌ها را از مجاری دیگر و از طریق دورزدن تحریم‌ها تهیه کنیم، به صورت طبیعی بخش زیادی از سنگینی بار این مازاد قیمت بر دوش خدمات‌گیرنده، که همان مردم هستند خواهد افتاد و هزینه‌های درمان افزایش پیدا می‌کند. علاوه بر این راهی برای تضمین کیفیت کالاهای قاچاق وجود ندارد و ممکن است کالاها و اقلام تقلبی با عنوان کالای اصلی وارد بازار شده و مورد استفاده قرار گیرند. این اتفاق برای مواد خوراکی و دارویی که مستقیماً با سلامت مردم در ارتباط هستند بسیار گران تمام خواهد شد.

این شرایط هم برای موارد خاص و هم موارد عام صدق می‌کنند. اگر بخواهیم به مورد خاصی که تحریم‌ها به آن آسیب رسانده است اشاره کنم، بهترین نمونه دانشجویانی هستند که از تحصیل در دانشگاه‌های معتبر جهان در دوران تحریم محروم شدند. این محرومیت باعث شد که علوم و فنون نوین، به کشور وارد نشوند و یا بسیار با تأخیر به دست بیایند. برای نمونه می‌توان به پزشکی هسته‌ای اشاره کرد. دانش هسته‌ای فقط مربوط به مسائل نظامی نمی‌شود و بخش بزرگی از آن با حوزه‌های سلامت و دارو سر و کار دارد. تحریم‌های یک‌جانبه هسته‌ای علیه ایران، بسیاری از دانشجویان

• گسترش ارتباط‌های بین‌المللی و باز شدن فضای اقتصادی ایران چه نقشی را می‌تواند در توسعه و بهبود صنعت غذا و دارو و به طور کلی سلامت جامعه ایفا کند؟

نمود ارتباط‌های بین‌المللی تأثیرات مستقیمی را بر کلیه جنبه‌های اقتصاد کشور خواهد گذاشت. با وجود تحریم، ما از بخش بزرگی از کالاها و خدمات در حوزه‌های مختلف از جمله غذا و دارو محروم خواهیم شد. از طرف دیگر ممکن است برای دسترسی به کالاها و خدماتی که وجود آن‌ها در کشور، به دلیل حفظ سلامت عمومی جامعه ضروری است، مجبور شویم از کانالی دیگر و از راه دورزدن تحریم‌ها آن‌ها را با قیمتی بسیار بیش‌تر از قیمت واقعی به دست آوریم. هم‌چنین با توجه به این‌که تحریم‌های اخیر علیه ایران با هدف از کار انداختن تمام بخش‌های کشور از جمله دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی طراحی شده بودند، دستیابی به دانش فنی بومی و رفع نیاز از طریق توان داخلی بسیار دشوار شده بود. از طرفی نمی‌توان نیاز کشور به اقلام ضروری مثل دارو را به امید تولید بومی نادیده گرفت. لذا واردات در بعضی مواقع ناگزیر خواهد بود.

اصلی‌ترین چالش‌هایی که حوزه غذا و دارو با آن‌ها در فضای پس‌ابرجام روبه‌رو است به مسائل اقتصادی و مشکلات زیرساختی اقتصادی کشور برمی‌گردد. البته باید اشاره کرد که این مشکلات تمام بخش‌های تولیدی و صنعتی کشور را تحت تأثیر قرار داده‌اند. آن‌چه که به آن‌ها اشاره می‌کنم مواردی هستند که اقتصاد کشور به طور کلی با آن‌ها مواجه است و تأثیر منفی آن‌ها بر روی تمامی صنایع کشور اثر می‌گذارد.

سرمایه‌گذاران هنگام انتخاب مقصد خود یکی از مهم‌ترین نکاتی را که در نظر می‌گیرند ثباتی است که ممکن است کشور مقصد تمامی زمینه‌ها از آن برخوردار باشد. این موضوع با ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای حضور و همکاری طولانی‌مدت در ارتباط است.

علاقه‌مند را از تحصیل در این رشته‌ها محروم کرد. این اتفاق ضرر معنوی و به تبع آن ضرر مالی بزرگی را متوجه کشور کرد و باعث شد ایران در این علوم از سایر کشورهای دنیا عقب بماند.

با توجه به مطالبی که به آن‌ها اشاره کردم برداشته‌شدن تحریم‌ها و آغاز ارتباطات مالی و تجاری بین ایران و سایر کشورهای جهان باعث خواهد شد تا دسترسی به خدمات ارزان‌تر و آسان‌تر شود و در کنار آن صنایع کشور بتوانند به جذب سرمایه و ارتقای سطح کیفی خود بپردازند. برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های ما باید به گونه‌ای باشد تا بتوانیم از فرصت برجام بهره‌برداری حداکثری کنیم.

• **حال با فرض برداشته‌شدن کلیه تحریم‌ها، چه چالش‌هایی پیش روی صنعت غذا و داروی کشور برای بهره‌برداری حداکثری از این فرصت‌ها وجود دارد؟**

اصلی‌ترین چالش‌هایی که حوزه غذا و دارو با آن‌ها در فضای پس‌برجام روبه‌رو است به مسائل اقتصادی و مشکلات زیرساختی اقتصادی کشور برمی‌گردد. البته باید اشاره کرد که این مشکلات تمام بخش‌های تولیدی و صنعتی کشور را تحت تأثیر قرار داده‌اند. آن‌چه که به آن‌ها اشاره می‌کنم مواردی هستند که اقتصاد کشور به طور کلی با آن‌ها مواجه است و تأثیر منفی آن‌ها بر روی تمامی صنایع کشور اثر می‌گذارد که در این میان صنعت غذا دارو نمی‌تواند مستثنی باشد.

اولین نکته این است که نباید انتظار داشته باشیم که به مجرد برداشته‌شدن تحریم‌ها، شاهد بهبود وضعیت اقتصادی کشور باشیم. مشاهده آثار تغییر سیاست‌های اقتصادی، بر وضعیت معیشتی بسیار آهسته خواهد بود و فرآیندی زمان‌بر است.

بخشی از گشایش‌های مورد انتظار در فضای پس‌برجام به قدرت جذب سرمایه‌گذارهای خارجی و داخلی به اقتصاد و صنعت کشور بازمی‌گردد. این امر محقق نخواهد شد مگر این‌که برای سرمایه‌گذار این اطمینان حاصل شود که در ایران امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری وجود دارد. به عبارت دیگر ما برای جذب سرمایه‌گذار و جلب مشارکت کشورهای دیگر باید بتوانیم در فضای اقتصادی و سیاسی کشور اعتمادسازی کنیم و در صورت لزوم تغییراتی اعمال کنیم که فضا و بستر مناسبی برای جلب نظر سرمایه‌گذاران و شرکت‌های بزرگ فراهم شود.

بخش دیگری از مشکلات به قوانین و مقرراتی بازمی‌گردد که اقتصاد ایران بر آن‌ها بنا شده است. باید این نکته را پذیرفت که با وجود تمام اصلاحاتی که صورت گرفته است، بخشی از اقتصاد ایران هنوز مبتنی بر رانت است. این معضل تا حدودی به فرهنگ جامعه بازمی‌گردد، که متأسفانه آن را به عنوان بخشی از اقتصاد کشور پذیرفته‌اند و هنوز بخش فعال اقتصادی با قوانین مربوط به لغو انحصار مجوزها کنار نیامده است. برای تغییر این شرایط لازم است تا علاوه بر تدوین قوانین و ساز و کارهای نظارتی مناسب، در جهت فرهنگ‌سازی نیز اقداماتی صورت بگیرد چراکه بخشی از مشکلات ریشه فرهنگی دارند.

از طرفی به دلیل نبود ثبات قوانین به هنگام تغییر دولت‌ها، تغییراتی بنیادین در رویکرد اقتصادی کشور به وجود می‌آید که این موضوع سرمایه‌گذار خارجی را بی‌اعتماد می‌کند. لازم است بخشی از قوانین اقتصادی در ایران تبدیل به مبانی غیر قابل‌تغییر شوند و حتی شاید لازم باشد تا قانون اساسی کشور بازنگری شود، تا به مجرد تغییر یک دولت سیاست‌های کلان و بلندمدت اقتصادی کشور تغییر نکند. این موضوع به شدت سرمایه‌گذاران را از ورود به اقتصاد ایران می‌ترساند چراکه برای آن‌ها شاخص‌های مربوط به امنیت سرمایه‌گذاری و ثبات سیاست‌های اقتصادی بسیار اهمیت دارد. سرمایه‌گذاران هنگام انتخاب مقصد خود یکی از مهم‌ترین نکاتی را که در نظر می‌گیرند ثباتی است که ممکن است کشور مقصد تمامی زمینه‌ها از

آن برخوردار باشد.

این موضوع با ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای حضور و همکاری طولانی‌مدت در ارتباط است. چراکه امروزه شرکت‌های بزرگ و چندملیتی علاوه بر کسب درآمد متعهد به انجام اقدامات مسئولانه در زمینه ایجاد زیرساخت‌های اجتماعی و رفاهی هستند. این موضوع عملی نخواهد شد تا زمانی که تضمینی برای حضور بلندمدت آن‌ها در یک کشور وجود داشته باشد.

جبران این کمبودها ارتباطی با برجام و فضای قبل و بعد از آن ندارد. لزوم تغییر این شرایط فارغ از بحث‌های برجام به شدت احساس می‌شود. ولی در مورد برجام و توافق‌های صورت‌گرفته در آن، بسیار خوش‌بین هستیم و آثار مثبت آن به تدریج در حال مشخص شدن هستند.

تا به حال سه گام مثبت در زمینه بهبود شرایط اقتصادی کشور برداشته شده است. گام اول تلاش برای جلوگیری از اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران بود. گام دوم کنترل تورم و گام سوم نیز بیرون آمدن از رکود و حرکت به سمت رشد اقتصادی بود.

بهبود تمام مشکلات و کاستی‌های اقتصادی در کشور باعث خواهد شد تا نه تنها در زمینه غذا و دارو بلکه در تمام زمینه‌ها ما شاهد تغییرات بنیادین و مثبت باشیم.

• **به نظر شما برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی و تخصصی چگونه می‌تواند در پیشرفت صنایع ایران کمک کند؟**

علم پزشکی و صنعت غذا و دارو بخشی از پیشرفت‌های خود در سال‌های اخیر را مدیون نمایشگاه‌هاست. نمایشگاه‌ها دستاوردهای جدید علمی را به نمایش می‌گذارند که از این طریق دسترسی و آگاهی از آن‌ها بسیار آسان خواهد شد.

بسیاری از افراد ممکن است به دلایل مختلف، چه در دوران تحصیل و چه در دوران فعالیت حرفه‌ای خود از تحولات علمی چندان آگاه نباشند. نمایشگاه‌ها به خوبی می‌توانند این فرصت را ایجاد کنند تا افراد فعال در یک حوزه اطلاعات خود را به روز کنند. در بسیاری از نمایشگاه‌های تخصصی علاوه بر این‌که شرکت‌ها محصولات جدید خود را به نمایش می‌گذارند، آموزش‌های ویژه‌ای را نیز در این خصوص ارائه می‌دهند. بنابراین بخشی از مزیت نمایشگاه‌ها آسان‌نمودن روند توسعه و توزیع علم است. از طرف دیگر نمایشگاه‌های تخصصی، مردم و مصرف‌کننده‌ها را با آخرین متدها و دستاوردهای علمی آشنا خواهند کرد و به همان نسبت باعث افزایش تقاضا و پویایی بازار خواهند شد.

هم‌چنین بخش صنعت کشور در اثر مراداتی که با مجموعه نمایشگاه خواهد داشت، می‌تواند با عقد قراردادهای و معاملات، اقدام به تبادل دانش و تکنولوژی کند و توانمندی‌های خود را در زمینه تکنولوژی و فناوری بهبود بخشد. در مجموع برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی می‌تواند ظرفیت‌های جدیدی را برای حرکت کشور به سوی رشد ایجاد کند. ▶

گفت‌وگو با فرهاد فلاحتی

ضرورت مشارکت وزارت بهداشت در هزینه‌های دارویی

فرهاد فلاحتی نماینده مجلس شورای اسلامی است. با او در مورد تأثیرات دوره پسابرجام بر نظام دارویی کشور به گفت‌وگو نشستیم. فلاحتی معتقد است داروسازی ایران، صنعتی رو به رشد است و با هم‌اندیشی خبرگان نظام دارویی می‌تواند راه را برای صادرات دارو نیز باز کند. مشروح این گفت‌وگو را در زیر می‌خوانید:

تمرکز خود را به روی جذب سرمایه و تکنولوژی از کشورهای دیگر معطوف کنیم. سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری صراحتاً بر تقویت توان داخلی تأکید دارند. لذا ما باید در تمامی حوزه‌های صنعتی از جمله صنعت استراتژیک دارو، علاوه بر گسترش روابط بین‌المللی خود و برقراری ارتباط با کشورهای دیگر، جذب سرمایه‌گذار و دانش‌فنی توجه ویژه‌ای به مقاومت‌سازی صنعت خود داشته باشیم. در واقع این دو مسیر باید به صورت هم‌زمان و موازی طی شوند چراکه نتایج حاصل از هر یک می‌تواند باعث تقویت دیگری شود. به عنوان مثال هنگامی که ما در صنعت دارو این توان را داشته باشیم که عمده نیاز داخلی خود را تأمین کنیم دست‌مان در مذاکرات با طرف خارجی برای عقد قرارداد بازرتر خواهد بود. بهتر و مؤثرتر می‌توانیم از منافع ملی خود دفاع کنیم.

• بر اساس بیانات مقام معظم رهبری در خصوص توجه به موضوع اقتصاد مقاومتی، فکر می‌کنید برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی در حوزه دارو و حمایت از تولیدکنندگان داخلی، تا چه میزان می‌تواند در پیشبرد اهداف اقتصاد مقاومتی اثرگذار باشد؟
اقتصاد مقاومتی معنایی جز این ندارد که از تولیدکننده‌های داخلی حمایت کنیم و در صنایع مختلف به خودکفایی برسیم. بدون شک برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی دارو می‌تواند تأثیرات چندگانه‌ای در ابعاد مختلف اجتماعی و اقتصادی به جا بگذارد. به ویژه در بحث داروسازی از آن‌جایی که یک صنعت حیاتی به حساب می‌آید و زندگی مردم و بیماران به آن وابسته است، برگزاری نمایشگاه‌ها می‌تواند تأثیرات روانی مثبتی داشته باشد. این موضوع از بعد اجتماعی و سیاسی هم بسیار تأثیرگذار عمل می‌کند. برگزاری نمایشگاه ابزار و ادوات صنایع دارویی می‌تواند نگاهی جدید در جامعه تزریق کند؛ از این منظر که ما توانسته‌ایم به دستاوردهای مهمی دست پیدا کنیم. مردم با مشاهده آخرین دستاوردهای دارویی کشور در این نمایشگاه‌ها، می‌توانند موفقیت و پیشرفت جوانان ما در این حوزه را درک کنند. پیشرفت‌های دارویی ما به جایی رسیده است که سبب شده ما در حوزه داروسازی به جایی دست پیدا کنیم که ۹۷ درصد داروی مورد نیاز کشور، در داخل ایران تولید شود؛ این افتخار بزرگی است. امیدواریم نمایشگاه‌ها در بُعد جذب سرمایه نیز کمک شایانی به بازار اقتصادی دارو کنند.

• ارزیابی شما از دوره پسابرجام و تأثیر آن در صنایع مختلف به ویژه صنعت داروسازی کشور چیست؟

انتظاری که از حوادث اقتصادی در پسابرجام وجود دارد این است که گشایش‌های چندگانه‌ای در زمینه‌های اقتصادی و تجاری میان ایران و سایر کشورها پدید آید. از جمله مواردی که به طور قطع، باید مورد تأثیر قرار بگیرد و نتیجه آن را در بازار ایران مشاهده کنیم بحث داروهایست. اگرچه تحریم‌های دارویی به شکل ظالمانه‌ای از طرف دولت‌های اروپایی و رژیم آمریکا علیه ایران شکل گرفت اما در حال حاضر بهانه‌ای برای ادامه تحریم‌ها نیست.

مسلم است با تمام شدن تحریم‌ها تمام صنایع ما می‌توانند ابراز وجود کنند و توانایی‌های خود را به دنیا نشان بدهند. ایران پتانسیل‌های زیادی در حوزه‌های مختلف دارد که دارو یکی از مهم‌ترین آن‌هاست. صنعت داروسازی به خوبی توانسته است با تأکید بر حمایت از تولید داخل به خودکفایی دست پیدا کند. اگرچه کمبودهایی را شاهد هستیم اما امید است با از بین رفتن تحریم‌ها مجال بیشتری پیدا کند و بیش از پیش موفق باشد. امیدواریم نتایج این برجام، در بحث دارویی کشور دیده شود و مردم هم آن را ملموس در زندگی روزمره حس کنند و فشارهایی که در حال حاضر بر دوش آن‌هاست برداشته شود. دارو یکی از نیازهای مهم مردم است و همواره باید سیاست‌ها طوری اتخاذ شود که مردم آسیبی را متحمل نشوند. اما برجام نباید موجب شود تا ما از توانایی‌های داخلی غافل شویم و تمام

مسلم است با تمام شدن تحریم‌ها تمام صنایع ما می‌توانند ابراز وجود کنند و توانایی‌های خود را به دنیا نشان بدهند. ایران پتانسیل‌های زیادی در حوزه‌های مختلف دارد که دارو یکی از مهم‌ترین آن‌هاست. صنعت داروسازی به خوبی توانسته است با تأکید بر حمایت از تولید داخل به خودکفایی دست پیدا کند.

اقتصاد مقاومتی معنایی جز این ندارد که از تولیدکننده‌های داخلی حمایت کنیم و در صنایع مختلف به خودکفایی برسیم. بدون شک برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی دارو می‌تواند تأثیرات چندگانه‌ای در ابعاد مختلف اجتماعی و اقتصادی به جا بگذارد. به ویژه در بحث داروسازی از آن جایی که یک صنعت حیاتی به حساب می‌آید و زندگی مردم و بیماران به آن وابسته است، برگزاری نمایشگاه‌ها می‌تواند تأثیرات روانی مثبتی داشته باشد.

بگیریم اما هم‌چنان نیازمند توجه فراوانی هست.

• به عقیده شما مهم‌ترین چالشی که صنایع داروسازی ایران در راه الحاق به WTO با آن مواجه هستند، چیست؟

فکر می‌کنم در حوزه تطبیق استانداردهای داروسازی ایران با استانداردهای جهانی، مشکل حادی وجود نداشته باشد. با توسعه فناوری‌های موجود و ورود نخبگان به این عرصه می‌توانیم در حوزه داروهایی که هم‌چنان با استانداردشدن آن‌ها از نگاه جهانی فاصله داریم، گام‌های مثبتی برداریم و به خوبی با قوانین بین‌المللی تطبیق پیدا کنیم.

چنان‌چه شرکای دارویی کشور در خارج از مرزها به دنبال بهانه‌ای نباشند تا ایران را با نگرش‌های سیاسی تحت فشار قرار بدهند، فکر نمی‌کنم چالش خاصی در بحث الحاق به سازمان جهانی تجارت وجود داشته باشد؛ مشروط بر این‌که از تمام ظرفیت‌های داخلی، توان درخشان شرکت‌های دانش‌بنیان و توانمندی‌های شرکت‌های داروسازی استفاده کنیم. توسعه فعالیت شرکت‌های دارویی مستلزم مدیریت یک‌پارچه و هماهنگی است. باید همه ارگان‌های نظام سلامت دغدغه دارو داشته باشند چون موضوع مهمی است و درنهایت می‌تواند به ارتقای شاخص‌های نظام سلامت کمک کند.

• با توجه به اهمیت صادرات محصولات غیر نفتی، فکر می‌کنید دارو چه جایگاهی در میان این محصولات دارد؟

رسیدن به ایده‌آل‌ها در موضوع صادرات دارو، هم‌چنان مستلزم سپری شدن زمان و تقویت زیرساخت‌های این حوزه است. متأسفانه نظام سلامت همواره با چالش کمبود زیرساخت‌ها مواجه بوده است. در شرایط حاضر ما در برخی از زمینه‌های دارویی، وابستگی داریم، برای نمونه در بحث تأمین مواد اولیه داروهای خاص و استراتژیک هم‌چنان نیازمند واردات هستیم. به عقیده من داروسازی ایرانی می‌تواند در این حوزه نیز خودکفا شوند اما کمبودهایی وجود دارد که از طرف مسئولان ارشد نظام سلامت باید مورد بررسی قرار بگیرد. اما با توجه به فضایی که به ویژه در مواضع هسته‌ای ایجاد شده، فکر می‌کنم در چشم‌اندازهای چندساله می‌توانیم به جایگاهی در خور داروسازی کشورمان دست پیدا کنیم.

در حال حاضر آماری از این‌که چه دارویی را به چه کشورهایی می‌توانیم صادر کنیم در دسترس بنده نیست اما باید این موارد بررسی شود و نخبگان دارویی کشور باید برای توسعه صادرات دارو جلسات هم‌اندیشی برگزار کنند؛ جلسه‌هایی که درنهایت به لطف خدا منجر به افزایش صادرات دارو شود. فکر می‌کنم تمام این موارد و موضوعات در گروی رفع مشکلات داخلی داروسازی و اولویت قراردادن توسعه تجارت دارو باشد؛ در این صورت دستیابی به بازارهای جهانی دور از دسترس نیست. ▶

• فکر می‌کنید مهم‌ترین چالشی که در صنعت داروسازی به چشم می‌خورد چیست؟

موضوع دارو بخشی از اقتضانات اصلی جامعه است که وزارت محترم بهداشت و حوزه معاونت دارو باید ورودی جدی در این عرصه داشته باشند. حوزه دارو حوزه‌ای نیست که قابل شوخی، تعلل یا مسامحه باشد. تعداد زیادی از مردم روزانه از داروهای داخلی استفاده می‌کنند. بحث قیمت به کنار، بحث کیفیت بسیار مهم است که باید با استانداردهای بین‌المللی تطابق داشته باشد که حوادثی پیش نیاید. در صورت بروز آسیب، مردم نسبت به داروسازی کشورمان مأیوس می‌شوند و این فضای بد روانی، تأثیر مخربی را بر صنعت داروسازی وارد می‌کند. بدبینی مردم نسبت به داروهای ایرانی می‌تواند هزینه‌های زیادی برای صنعت داروسازی داشته باشد.

این‌که داروساز به اجبار جهت حفظ قیمت از کیفیت داروی خود کم کند سبب بدبینی مردم می‌شود. مسئولان نظارتی نباید چنین بهانه‌هایی را باقی بگذارند. باید فکری جدی در این حوزه صورت بگیرد چون اگر داروساز بخواهد به چنین کاری ادامه دهد، صنایع داروسازی ما مختل می‌شود و آسیب‌های جبران‌ناپذیری به جا می‌گذارد.

مسئولان دارویی باید با وزارت بهداشت به نتیجه‌ای درست برسند که به نفع همه باشد. وزارت بهداشت باید به مشارکت در هزینه‌هایی که شاید خارج از برنامه، بر صنعت داروسازی کشور متحمل می‌شود بپردازد تا بار این موضوع روی دوش شرکت‌ها سنگینی نکند. راهکارهای متعددی در این زمینه وجود دارد که باید از طرف کارشناسان وزارت بهداشت مورد بررسی قرار بگیرد. صنعت داروسازی با صنعت خودروسازی و دیگر صنایع تفاوت دارد؛ بخش عمده‌ای از جامعه داروهایی را مصرف می‌کنند که ساخته صنایع داروسازی کشور خودمان است. ما مشابه داروهای خارجی را در بازار نداریم و هر دارویی که تجویز می‌شود را باید از داروخانه تهیه کنیم؛ حال با علم به این‌که کیفیت یک دارو پایین است اگر اقدام به تولید و تجویز دارو کنیم حوادث سختی در آینده گریبان صنعت داروسازی را می‌گیرد. امیدواریم صنایع داروسازی ما به این سمت نروند که بحث‌های مادی و مالی را در اولویت قرار دهند. هدف، خدمت به مردم و تضمین ارتقای سلامت جامعه است. نباید این را فراموش کنیم.

• از نظر قوانین و مقررات، موردی وجود دارد که وزارت بهداشت را ملزم به مشارکت در هزینه‌های دارویی کند؟

سلامت مردم و بهداشت و درمان، از مواردی است که در قانون اساسی تأکید فراوانی بر آن شده و حتی در قوانین موضوعی وزارت بهداشت نیز این موضوع وارد می‌شود. ما در مباحث پزشکی قوانین متعددی داریم که در خصوص تخلف پزشک و یا تجویز نادرست نسخه، بسیار سخت‌گیر عمل می‌کند و رأی را به نفع بیمار صادر می‌کند.

تفاوتی ندارد داروی غیر استاندارد به مردم بدهیم یا داروی تقلبی و بی‌کیفیت؛ در هر دو صورت تمام زنجیره تولید و توزیع مقصر شناخته خواهند شد و باید پاسخ‌گو باشند. لذا فکر نمی‌کنم در مباحث قانونی و شدت آن کمبودی وجود داشته باشد. همه قوانین در مورد نظام سلامت، شفاف است. اگر ورود به این عرصه نیاز به مباحث قانونی نیز داشته باشد، مجلس شورای اسلامی این آمادگی را دارد هر گونه لایحه‌ای که دولت با مشورت وزارت بهداشت و مجلس ارائه دهد را بررسی و به فوریت ابلاغ کند چون موضوع سلامت، بسیار حیاتی است و با زندگی مردم سر و کار دارد.

اما خوشبختانه با توجه به اطلاعاتی که دارم و از مجموع جامعه برمی‌آید، تا کنون صنایع داروسازی کشور، صنایع رو به رشدی بوده‌اند و در زمینه‌های مختلف مانند فناوری‌های نوین گام‌های خوبی برداشته‌اند و همین امر هم سبب رونق این صنعت شده است. ما در عرصه‌های مختلف دارویی رشد زائدالوصفی داشته‌ایم و این موضوع اقرار صنایع داروسازی در سطح بین‌المللی است و ما قصد نداریم صنایع داروسازی خود را به کل زیر سؤال ببریم یا نادیده

گفت‌وگو با سهیلا جلو دارزاده

ضرورت حذف موانع سرمایه‌گذاری در حوزه دارو و صنایع وابسته

سهیلا جلو دارزاده نماینده مجلس شورای اسلامی است. با وی در خصوص چالش‌ها و کمبودهایی که صنعت داروسازی در راه الحاق به سازمان جهانی تجارت با آن مواجه است به گفت‌وگو نشستیم. این گفت‌وگو را در زیر می‌خوانید:

• ارزیابی شما از دوران پسابرجام و تأثیر آن در صنایع مختلف به ویژه صنعت داروسازی چیست؟

ما باید پیش از هر چیز باید توجه خاصی به میزان توسعه صنعت داروسازی در جهان داشته باشیم و به خوبی آن را مورد بررسی قرار دهیم. همچنین موضوع دیگری نیز باید مطرح شود و آن، ضرورت بازسازی و بهینه‌سازی در صنعت داروسازی ایران است که مصادف شده با موضوع پسابرجام. با توجه به رکودی که در ۸ سال گذشته در صنایع مختلف به ویژه در صنعت داروسازی ایجاد شد و به وقوع پیوست، در حال حاضر نیازمند بازسازی و نوسازی صنایع هستیم. باید برای رسیدن به ایران ۱۴۰۴، گام‌های فکری‌شده‌ای برداریم تا عقب‌ماندگی صنعت داروسازی را جبران کنیم.

اگر قرار باشد با توجه به امکانات داخلی و با برون‌نگری به میزان رشد و توسعه بین‌المللی، این بازسازی صورت بگیرد، باید بخشی از منابع را به یکی از بزرگ‌ترین نیازهای مردم یعنی دارو، اختصاص بدهیم. این بازسازی به طور قطع و یقین در راستای پیش‌برد اهداف اقتصاد مقاومتی خواهد بود.

امروزه در صنعت داروسازی از تکنولوژی نانو استفاده می‌شود که باعث می‌شود برای نمونه اثربخشی داروها در عضو بیمار بیشتر شود و تأثیرات منفی و عوارض کمتری را شاهد باشیم. باید در دوران پسابرجام، تأکید بیشتری روی این نوع از تکنولوژی‌ها داشته باشیم و به بهینه‌سازی کارخانه‌ها بپردازیم.

• در مسیر پیش‌برد اهداف اقتصاد مقاومتی، نقش نمایشگاه‌های بین‌المللی تا چه میزان تأثیرگذار است؟

به طور قطع، نمایشگاه یک زبان گویا جهت معرفی توانمندی‌ها و اعلام نیازها خواهد بود. نمایشگاه می‌تواند پایگاه خوبی برای نشان‌دادن کمبودها و نقاط قوت باشد و از همین رو می‌تواند کمک شایانی به سازمان‌های متولی کند. گاهی کمبودها و مشکلات ممکن است در بازار فروش و یا در خصوص تکنولوژی‌های نو باشد که این نوع مشکلات و کمبودها می‌تواند در تعامل با شرکت‌های خارجی صاحب فناوری برطرف شود.

در مسیر اقتصاد مقاومتی باید در ابتدا از تولیدات داخلی حمایت کنیم و در وهله بعد باید زمینه‌های رشد صنایع داخلی را فراهم آوریم. در همین راستا نمایشگاه‌هایی که به صورت بین‌المللی برگزار می‌شود و مشارکت حداکثری شرکت‌های خارجی را دارند می‌توانند فرصت خوبی برای توسعه تجارت در حوزه‌های مختلف باشند. این امر در نهایت به گسترش فعالیت‌های صنایع ما

می‌انجامد.

• در دوران جدید سرمایه‌گذاری، فکر می‌کنید چه ساز و کاری می‌توان اتخاذ کرد که همچنان که شرکت‌های خارجی به صنعت داروسازی ایران ورود پیدا می‌کنند، شرکت‌های داخلی نیز متضرر نشوند؟

به عقیده بنده نباید با این ترس گام برداریم و برعکس باید از این فرصت پیش‌آمده نهایت استفاده را برای مشارکت در ایجاد خط تولید دارو در ایران، داشته باشیم. الزاماً نباید بازار مصرف را در اختیار شرکت‌های خارجی قرار دهیم. باید توجه ما در نمایشگاه‌های بین‌المللی نیز این باشد که سرمایه‌های خارجی جذب کنیم.

در برنامه ۵ ساله دولت، حدود ۲۲ درصد منابع، به جذب سرمایه‌ها و منابع خارجی اختصاص پیدا کرده است که انتقال تکنولوژی نیز زیرمجموعه همین ۲۲ درصد قرار بگیرد. اما برای تحقق اهداف مربوط به جذب سرمایه‌گذاری، باید موانع سرمایه‌گذاری کنار زده شود. مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی در صنایع پیشرفته دارویی کشور، می‌تواند کمک بزرگی به اعتلای صنعت داروسازی کند.

• در راه پیوستن ایران به سازمان جهانی تجارت، چه چالش‌هایی از منظر قانون‌گذاری وجود دارد؟ تا چه میزان در این مسیر نیازمند اصلاح قوانین هستیم؟

به طور قطع باید اصلاح صورت بگیرد. امروزه سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی که قصد دارند سرمایه خود را برای نمونه جهت احداث کارخانه هزینه کنند، با مشکلات متعددی روبرو هستند. تعدد مراکز تصمیم‌گیری، طولانی‌بودن پروسه سرمایه‌گذاری و... جزو موانعی به حساب می‌آیند که در راه سرمایه‌گذاری قرار دارند و باعث کندشدن روند جذب سرمایه می‌شوند.

اگر سرمایه‌گذار خارجی قرار است در ۲۲ درصد از منابع مالی برنامه ۵ ساله ایران مشارکت کند، به طور قطع باید بسیاری از موانع از میان راه برداشته شود. موضوع الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت، جزو موارد بسیار مهمی است که برای تحقق آن باید همه کمک کنند. تفکر سیستمی یک‌پارچه یکی از مواردی است که پیش از الحاق باید به وجود آید. به عقیده من اتاق بازرگانی و وزارت صنعت، معدن و تجارت در مراحل ابتدایی باید ریزینی‌هایی را انجام دهند. ▶

گفت‌وگو با دکتر یوسفی

توسعه صنعت دارو در سایه روابط بین‌المللی

دکتر همایون یوسفی نماینده مجلس شورای اسلامی و از اعضای کمیسیون بهداشت و درمان است. با وی گفت‌وگویی در خصوص فضای پسابرجام و تأثیر آن بر صنعت دارو داشتیم. دکتر یوسفی بر این باور است که برجرام می‌تواند باعث شکوفایی ظرفیت‌های صنعتی و اقتصادی کشور شود، اما پیش‌شرط آن برقراری ارتباط بین‌المللی هوشمندانه است؛ ارتباطی که منافع ملی در تمامی جنبه‌های آن در اولویت قرار بگیرد. در ادامه می‌توانید مشروح این گفت‌وگو را مطالعه کنید.

• با توجه به توافق هسته‌ای صورت‌گرفته، از دیدگاه شما گسترش ارتباطات بین‌المللی در فضای پسابرجام تا چه میزان می‌تواند به نفع صنعت داروی کشور باشد؟

مسیر پیشرفت و توسعه صنعت دارو، نمی‌تواند جدا از ارتباطات بین‌المللی باشد. به عبارت دیگر ما نمی‌توانیم پیشرفت در علوم دارویی را جدا از سایر کشورها و دستاوردهای آن‌ها در این زمینه متصور شویم. امروزه دستیابی به پیشرفت‌های بزرگ در پزشکی و علوم وابسته به آن، به دلیل وجود ارتباطات پیوسته و به اشتراک‌گذاری تجربیات دانشمندان سرتاسر جهان، بسیار سریع‌تر از گذشته حاصل می‌شود. این شرایط حتی برای کشورهای توسعه‌یافته نیز صدق می‌کند. با حصول پیشرفت در اجرایی‌شدن برجرام و گسترش روابط بین‌المللی پس از آن و مشاهده تأثیرات ملموس آن بر اقتصاد کشور، می‌توان چشم‌انداز روشنی را برای صنعت داروی کشور متصور شد.

البته باید به این نکته توجه داشته باشیم که گسترش ارتباطات بین‌المللی باید با در نظر گرفتن منافع ملی صورت بگیرد؛ به ویژه در صنایع حساس و استراتژیکی مانند صنایع دارویی. اگر آگاه نباشیم شرکت‌های بزرگ می‌توانند با ورود به بازار کشور، شرکت‌های ایرانی را از رقابت حذف کرده و تمام بازار داروی ایران را در اختیار خود بگیرند. در این صورت برقراری ارتباطات بین‌المللی نه تنها به نفع ما نبوده بلکه ما را در مسئله مهمی مانند دارو، وابسته به کشورهای دیگر کرده است. لذا برقراری ارتباط با سایر کشورها به خصوص کشورهایی که حافظه تاریخی مردم ایران نسبت به آن‌ها بدبین است، باید هوشمندانه باشد و با اولویت قراردادن منافع ملی صورت بگیرد. واردات دانش فنی پیشرفته و بومی‌سازی آن، به روزکردن تجهیزات و استفاده از مدرن‌ترین دستگاه‌های صنعت داروسازی، ایجاد فرصت‌های شغلی برای جوانان ایرانی و بهبود وضعیت اشتغال کشور، مواردی هستند که باید در گسترش ارتباطات بین‌المللی، مورد توجه قرار بگیرد.

• شما فکر می‌کنید چالش‌های پیش روی صنعت داروی کشور در خصوص دستیابی به توسعه و پیشرفت چیست و برجرام

می‌تواند چه تأثیری در رفع آن‌ها داشته باشد؟

چالش‌های بسیاری پیش روی صنعت داروی کشور وجود دارد. این چالش‌ها اغلب قابل حل هستند و می‌توان با اتکا به توانایی‌های داخلی آن‌ها را کنار زد. ولی با استفاده از فرصت‌هایی که برجرام در اختیار ما قرار می‌دهد، می‌توانیم قدرتمندتر و با دست بازتر برای رفع آن‌ها اقدام کنیم. نبود زیرساخت‌های سخت‌افزاری کافی و مناسب، مشکلات مالی و اقتصادی و سرعت پایین در دستیابی به دانش فنی به روز و کارآمد، چالش‌هایی هستند که صنعت غذا و داروی کشور با آن‌ها مواجه است. مناسبات بین‌المللی راه را برای محققان و دانشمندان کشور باز خواهد کرد تا با استفاده از تجربیات علمی سایر کشورها این موانع را راحت‌تر کنار بزنند. اما همان گونه که اشاره کردم این مناسبات باید با در نظر گرفتن منافع ملی طرح‌ریزی و اجرا شوند.

• همان‌طور که می‌دانید شهروبر امسال در تهران نمایشگاه بین‌المللی ایران‌فارما برگزار خواهد شد. با توجه به نیاز صنعت داروی کشور به جذب سرمایه و تکنولوژی، فکر می‌کنید برگزاری این دست نمایشگاه‌ها تا حد می‌تواند مفید باشد؟

ایران در تمام حوزه‌ها به خصوص صنعت دارو، بازار جذابی برای سرمایه‌گذاری در اختیار دارد. به دلیل این که علم پزشکی در ایران جایگاه شناخته‌شده‌ای را در جهان دارا می‌باشد و نیاز به داروهای پیشرفته در آن احساس می‌شود. این موضوع هیچ‌گاه باعث نشده است تا دانشمندان ایرانی از پژوهش و تحقیق دست کشیده و چشم به کالای وارداتی داشته باشند. نمایشگاه‌های بین‌المللی و بزرگ در زمینه صنعت دارو این فرصت را در اختیار دانشمندان و شرکت‌های داروسازی قرار می‌دهد تا در فضایی علمی، صنعتی و اقتصادی با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و بدون شک این موضوع به نفع صنعت داروسازی ما تمام خواهد شد. فضای این دست نمایشگاه‌های تخصصی باید به گونه‌ای باشد تا فرصت تبادلات علمی نیز برای محققان و دانش‌پژوهان از طریق برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های تخصصی فراهم شود. درواقع باید در برگزاری این نمایشگاه‌ها هم نگاهی اقتصادی داشت و هم نگاهی علمی. ▶

گفت‌وگو با پیرورام

نمایشگاه ایران فارما فرصتی برای تغییر صنعت داروسازی

محمد پیرورام دبیر سندیکای تولیدکنندگان مواد دارویی، شیمیایی و بسته‌بندی دارویی است. با وی گفت‌وگویی در خصوص چالش‌های صنعت داروسازی در آستانه الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت انجام داده‌ایم. دکتر پیرورام اعتقاد دارد که مهم‌ترین بحث برای ورود ایران به بازارهای بین‌المللی و برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی در سطح CPHI، نیازمند اجرای طرح الزام جایگزینی نظام ژنریک MGS است. مشروح این گفت‌وگو را در زیر می‌خوانید:

بعد از پیروزی انقلاب در سال ۵۸ و در زمان وزارت آقای دکتر برزگر در وزارت بهداشتی وقت، طرح داروی ژنریک در ایران جهت عدم وابستگی به کشورهای غربی به دارو به عنوان یک کالای استراتژیک، پایه‌گذاری شد و با تلاش‌های دانشمندان و اساتید بزرگ این رشته، ایران تا اوایل دهه ۸۰ یکی از موفق‌ترین کشورهای منطقه و جهان در تولید داروی ژنریک محسوب می‌شد، به طوری که سازمان جهانی بهداشت (WHO) ایران را به عنوان نمادی از تلاش برای خودکفایی در زمینه دارو به سایرین معرفی کرد، اما متأسفانه آرام‌آرام با نفوذ واردکنندگان دارو به ارکان‌های مهم تصمیم‌گیری، کشور به سمت مصرف داروهای برند سوق داده شد و ارزش دولتی که با چیزی در حدود سیصد تا چهارصد میلیون دلار پاسخ‌گوی تمام نیاز دارویی کشور بود را امروز به حدود چهار میلیارد دلار رسانده است. علاوه بر نقص‌های فراوان در تأمین دارو، محصولات موجود در انبارهای شرکت‌های مواد مؤثره و داروسازی نیز در آستانه انقضا قرار گرفته‌اند.

این در حالی است که کشورهای صاحب صنعت - برند (originator) از سال ۱۹۸۴ طرح لزوم جایگزینی داروی ژنریک (Mandatory Generic substitution) را اجرا نموده و سال‌هاست کشورهایی مانند ایالات متحده، کانادا، انگلستان، استرالیا و سایر کشورهای اروپایی از خروج میلیاردها دلار ارزش از کشورشان جلوگیری کرده و امید به زندگانی را با کاهش قیمت دارو ناشی از مصرف داروی ژنریک در میان مردمان‌شان بالا برده‌اند. علاوه بر این که با حمایت‌های کیفی از این قانون و ممنوعیت تجویز القایی، پزشکان و صاحبان داروخانه‌ها را ملزم به رعایت نام علمی دارو نمودند در حالی که ما مسیری کاملاً متفاوت را پیگیری می‌کنیم.

در بخش مالی و اقتصادی نیز به علت اختصاص ارزش به واردات و عدم تأمین بودجه توسط سازمان‌های حمایتی، مصرف‌کنندگان به شرکت‌های پخش و شرکت‌های پخش به کارخانجات داروسازی و لاجرم داروسازان به شرکت‌های مواد مؤثره بدهکار بوده و تأمین هزینه‌ها با مشکلات جدی مواجه است. همچنین به دلیل عدم وجود بودجه‌های حمایتی و عدم امکان تشویق‌های

• صنعت داروسازی ایران در حال حاضر با چه مشکلاتی روبه‌رو است و چه خطراتی آن را تهدید می‌کند؟

بخشی از مشکلات صنعت غذا و دارو به نبود هماهنگی‌های لازم میان ارگان‌های مختلف برمی‌گردد. در این صنعت که زنجیره تولید آن ابتدا از شرکت‌های تولید مواد اولیه شروع و سپس به شرکت‌های داروسازی و پس از آن شرکت‌های پخش و در نهایت مصرف‌کنندگان ختم می‌شود؛ آن‌چه از آن به نام دارو اطلاق می‌شود از مرحله دوم به بعد است. بخش تولید مواد مؤثره دارویی یک کار تولید مواد شیمیایی به حساب می‌آید و تصمیم‌گیری در مورد آن از اختیارات وزارت صنعت، معدن و تجارت است. ولی با دخالت غیر قانونی سازمان غذا و دارو با مشکلات عدیده‌ای مواجه است.

از چالش‌های بزرگ دیگری که صنعت داروسازی با آن روبه‌رو است، صدور مجوزهای غیر قانونی و خارج از عرف اداری در واردات مواد مؤثره و داروی ساخته شده است. این در حالی است که آن محصولات مشابه داخلی دارند و سازمان محترم غذا و دارو حتی برخلاف بخش‌نامه‌های خود نه تنها حمایتی از تولید داخلی نمی‌کند، بلکه با تأیید اظهارهای خلاف واقع، اقدام به صدور مجوزهای وارداتی برای محصولاتی می‌نماید که مشابه داخلی آن‌ها موجود است.

بخشی از مشکلات صنعت غذا و دارو به نبود هماهنگی‌های لازم میان ارگان‌های مختلف برمی‌گردد. در این صنعت که زنجیره تولید آن ابتدا از شرکت‌های تولید مواد اولیه شروع و سپس به شرکت‌های داروسازی و پس از آن شرکت‌های پخش و در نهایت مصرف‌کنندگان ختم می‌شود؛ آن‌چه از آن به نام دارو اطلاق می‌شود از مرحله دوم به بعد است.

صنعت داروی ایران می‌تواند از این فرصت استفاده کرده و با معرفی طرح الزام جایگزینی ژنریک MGS شرایط فعلی را تغییر دهد. هم‌چنین می‌تواند با معرفی دستاوردها و توانمندی‌های حوزه تولید مواد مؤثره دارویی، مواد شیمیایی با درجه‌بندی دارویی و سیستم‌های بسته‌بندی دارویی با کیفیت قابل رقابت با نمونه‌های خارجی بازاریابی موفق را انجام داد.

شرکت ایرانی ملزم است مواد اولیه خود را از شرکت دارای برند خریداری کند که علاوه بر خروج ارز، شرکت‌های مواد مؤثره را نیز تهدید می‌کند. جالب‌تر آن که داروهای تحت لیسانس با این هجمه از واردات در آمارنامه دارویی در ردیف داروهای تولید ملی قلمداد شده و از فهرست داروهای وارداتی خارج شده‌اند. چیزی که ما آن را آمارنمایی تولید داروی ایرانی می‌نامیم.

• برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی در حوزه دارو و صنایع وابسته تا چه اندازه می‌تواند به گسترش بازارهای صادراتی و جذب سرمایه کمک می‌کند؟

جذب سرمایه‌گذاری خارجی و افزایش صادرات، یکی از مهم‌ترین دستاوردهای این نمایشگاه خواهد بود. توجه داشته باشیم، توسعه صادرات دارو از یک‌سو باعث افزایش کیفیت دارو خواهد شد و با افزایش کیفیت داروهای تولید داخل، قیمت داروها برای مصرف‌کنندگان عادلانه خواهد شد. امری که جزو اولویت‌های اقتصاد مقاومتی است.

به شرط آن که حرمت داروی تولید داخلی توسط متولیان حفظ شود، می‌توان چشم به صادرات داشت. لذا در صورتی که طرح MGS در ایران پیاده شود و ایران مانند دهه ۶۰ و ۷۰ شمسی در تولید دارو حرفی برای گفتن داشته باشد، می‌توان انتظار داشت با انتقال تکنولوژی‌های روز و گسترش واحدهای تحقیق و توسعه در آینده با یک CPHI ایرانی مواجه باشیم که همه کشورهای دنیا برای مشارکت در آن در تلاش باشند. به طور واضح اگر مقصود ما، صادرات به کشورهای هم‌چون عراق و افغانستان باشد در صادرات به این کشورها نیز موفق نبوده‌ایم، اطلاق عنوان صادرات برای داروی ایرانی از شرایطی که این لغت در ذهن متبادر می‌کند خروج موضوعی دارد.

• مهم‌ترین برنامه و اهداف سندیکای تولیدکنندگان مواد دارویی، شیمیایی و بسته‌بندی دارویی برای حضور در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما چیست؟

صنعت داروی ایران می‌تواند از این فرصت استفاده کرده و با معرفی طرح الزام جایگزینی ژنریک MGS شرایط فعلی را تغییر دهد. هم‌چنین می‌تواند با معرفی دستاوردها و توانمندی‌های حوزه تولید مواد مؤثره دارویی، مواد شیمیایی با درجه‌بندی دارویی و سیستم‌های بسته‌بندی دارویی با کیفیت قابل رقابت با نمونه‌های خارجی بازاریابی موفق را انجام داد.

به علاوه می‌تواند از فرصت استفاده کرد و ریزنی‌هایی را در خصوص سیاست‌های مجموعه سندیکا جهت جلوگیری از ری‌پکینگ، مدیریت واردات و همسان‌سازی قراردادهای فروش انجام داد. زیرا سرمایه‌گذاری شرکت‌های معتبر دنیا در حوزه‌های مختلف صنعت داروسازی می‌تواند زمینه‌ساز انتقال تکنولوژی، ارتقای دانش مدیریت برندسازی جهانی، هدایت بازارهای خارجی به سمت استفاده از فناوری‌های داخلی و توسعه سیستم‌های توزیع باشد. ▶

تولیدی عملاً بخش‌های R&D نمی‌توانند در خصوص ترکیب داروهای جدید کار کنند و مشخص است که با الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت (WTO) و پیاده‌سازی معاهده تریپس (trips) در حمایت از حقوق مالکیت‌های فکری تا زمان اتمام این دوره (patent) امکان مهندسی معکوس در تولید دارو نیز وجود نخواهد داشت.

مشکلات فوق در کنار این مسئله که به طور دائم شرکت‌های جدیدی به ثبت رسیده که اقدام به تولید داروهایی می‌کنند که چند تولیدکننده دیگر برای آن وجود دارد، و متولی خاصی نیز در ایران عهده‌دار نظارت بر ایشان نیست بر وخامت موضوع می‌افزاید.

• به نظر شما مهم‌ترین چالش پیش روی طرح اصلاح قیمت‌گذاری دارو و تغییر شیوه قیمت‌گذاری فعلی چیست؟ نهادهای قانون‌گذار چگونه می‌توانند در این موضوع تأثیرگذار باشند؟

خوشبختانه قیمت‌گذاری محصولات شرکت‌های مواد مؤثره دارویی در اختیار شورای قیمت‌گذاری سازمان غذا و دارو قرار ندارد و نقشی که سازمان‌های غیر مسئول و غیر کارشناس در این زمینه جهت کنترل قیمت داروی ساخته‌شده ایجاد می‌کنند بر ایشان بی‌تأثیر است.

البته شرکت‌های مواد مؤثره و بسته‌بندی به جهت همراهی با داروسازان سعی می‌کنند خارج از عرف، اقدام به قیمت‌گذاری نکنند و به همین جهت آن‌چه در خصوص قیمت داروهای ساخته‌شده در شورای قیمت‌گذاری اتفاق می‌افتد، به طور قطع غیر کارشناسی و ناعادلانه خواهد بود و در مقایسه‌ای واضح تفاوت قیمت میان داروهای برند و ژنریک تولید داخل در برخی از مواقع تا ۴۰ درصد تخمین زده می‌شود. این در حالی است که همین داروهای برند گران‌قیمت در ایران در کشور همسایه ترکیه با ۱/۰ قیمت عرضه‌شده در ایران به فروش می‌رسد.

• به عقیده شما مهم‌ترین موانع گسترش فعالیت شرکت‌های تولیدکننده دارو در ایران چیست و چه راهکارهایی برای بهبود شرایط را می‌توان در پیش گرفت؟

اولین مانع، عدم پیاده‌سازی طرح الزام جایگزینی نظام ژنریک MGS است. هم‌چنین ایجاد موانع فنی تحت این عنوان که واردات در داروهای دارای مشابه داخلی فقط از طریق مبادی دارای مجوزهای معتبر FDA یا EMA و پرداخت تعرفه قانونی صورت پذیرد؛ چراکه امروزه به استثنای محصولات تقلبی دارای برند معتبر که از کشورهایی هم‌چون پاکستان می‌آیند ولی ریپیک می‌شوند؛ سایر محصولات از منابع نامعتبر هندی و چینی که ۱۵ سال پیش یک مسئول فنی آن را تأیید نموده است، صورت می‌پذیرد. در کنار این که همان محصول نیز تعرفه قانونی خود را به داخل نمی‌پردازد و با اظهار ردیف تعرفه «سایر» و تأیید آن توسط کارشناسان محترم سازمان متولی ضربه مهلکی بر تولید داروی ایرانی و عدم پرداخت حقوق دولتی خواهد بود.

از طرف دیگر تولید تحت لیسانس اگر بر مبنای ضابطه و شرایط علمی اتفاق بیفتد منجر به انتقال تکنولوژی و باروری صنعت داروسازی خواهد بود، در حالی که امروزه به جای قرارداد *joined venture ntt* که سبب ثبت شرکت مبداء (دارای برند) در ایران شده و مشارکت با طرف ایرانی و ایجاد مسئولیت برای هر دو جهت تولید ختم می‌شود، قرارداد *joined venture contract* بین طرفین منعقد می‌شود، که علاوه بر عدم مسئولیت صاحب برند هرگز به انتقال تکنولوژی منجر نشده و در خوش‌بینانه‌ترین حالت از بسته‌بندی اولیه به بسته‌بندی ثانویه منتقل شده است.

این موضوع خود علاوه بر آسیب ذاتی، دو ضرر جانبی به دنبال دارد. اول خرید داروی ژنریک ایرانی آن را با مشکل مواجه می‌کند. دوم به دلیل آن که

سررسید ویژه غذا و دارو

ماندگارترین روزشمار سال ۱۳۹۶
توزیع در داروخانه‌های معتبر کشور
درج رخدادهای مهم غذا و دارو
تمام‌رنگی با جلد چرمی

توزیع: اسفند ۱۳۹۵

مؤسسه رسایش

تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از پارک ساعی
نرسیده به توانیر، بن‌بست نعمتی، پلاک ۷
تلفن: ۰۳۸۴۵-۸۸۲ شماره: ۰۲۰-۸۸۱۹۸۵۲
www.rasayesh.com

روز داروسازی

صنعت داروسازی ایران با تأمین ۹۷ درصد از نیاز داخلی کشور در حوزه دارو، توانسته است نام و نشان خوبی از ایران در جوامع بین‌المللی به جا بگذارد و همین امر سبب شده نگاه دنیا به موضوع دارو تغییر کند. به مناسبت روز داروسازی که به بهانه بزرگداشت زکریای رازی دانشمند بزرگ ایرانی، نام‌گذاری شده، قصد داریم در چند گزارش و یادداشت به بررسی صنعت داروسازی در جهان و ایران بپردازیم.

همچنین در این شماره گزارشی انگلیسی می‌خوانید به روایت تحلیلگر نشریه فوربز: بررسی چالش‌های اقتصادی حوزه دارو در جهان به روایت فوربز

دکتر سید حسن قاضی زاده هاشمی: یا من اسمہ دواء و ذکرہ شفاء

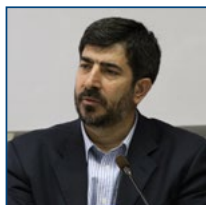
پنجم شهریورماه مصادف با زادروز محمد زکریای رازی روز داروساز نامیده شده است. روزی برای قدردانی از نقش حیاتی و بی‌بدیل جامعه داروسازان کشور در زنجیره خدمات سلامت. اگر امروز ۹۷ درصد داروهای مورد نیاز مردم در داخل تولید می‌شود؛ نشان از دانش و همت والای داروسازان عزیزمان دارد و همان طور که بارها تأکید کرده‌ام «اگر نمی‌توانستیم این میزان دارو را در داخل تولید کنیم، هزینه‌های حوزه سلامت چهاربرابر می‌شد.»

پس امروز فرصت مناسبی است برای گرامی‌داشت مقام دانشمندان، اساتید و تمامی داروسازان کشور، زنان و مردانی که واسطه شفای بیماران هستند و حاصل تلاش و زحمت ایشان، زنجیره درمان را کامل می‌کند.

نقل کرده‌اند رازی مردی خوش‌خلق و در تحصیل کوشا بوده؛ به بیماران توجهی خاص داشته و تا زمان تشخیص بیماری و درمان، دست از آن‌ها برنمی‌داشته است. هم‌چنین رازی را نسبت به فقرا و بینوایان بسیار رئوف خوانده‌اند. این‌ها همان خلق و خو و مرام و مسلکی است که از جامعه داروساز کشور انتظار می‌رود.

با این امید که ادامه‌دهنده راه بزرگان این عرصه باشید و با هم‌افزایی علم و تجربه، بتوانید گام‌های بلندتری در حوزه داروسازی بردارید، پنجم شهریور را به یکایک داروسازان شریف کشور تبریک می‌گویم. ▶

دکتر رسول دیناروند: داروسازان حلقه تعامل طب، صنعت و جامعه هستند

نقش مهمی که داروسازان در اقصی نقاط کشور به عنوان واسطه شفا و مسکن آلام بیماران ایفا می‌کنند، بر کسی پوشیده نیست.

اینجانب ضمن گرامی‌داشت روز داروساز و تبریک آن به عموم داروسازان گران‌قدر کشور در گذاری اجمالی، اشک‌ها و لبخندهایی را که این جامعه فرهیخته در سال‌های اخیر به ویژه یک سال گذشته با آن مواجه بوده است را از انظار می‌گذارم. بی‌شک تلخ‌ترین خاطره‌هایی که اکنون و در این روز مهم ناگزیر به یادآوری آن هستم فقدان اساتید برجسته و بی‌چون و چرای داروسازی است دانشمندان برجسته‌ای چون حسن فرسام و عباس شفیعی که زخم دریغ‌شان حالا حالاها در کالبد جامعه داروسازان التیام نخواهد یافت.

جامعه داروسازان کشور عزیزمان به خود می‌بالد که روز رقم زده شده به نام آن‌ها، سالروز تولد فردی است که با تلاشی خستگی‌ناپذیر در راه گشودن افق‌های جدید و فراهم آوردن دستاوردهای مفید برای بشریت، از جان خود نیز دریغ نکرد تا بدین گونه نمدی از سخت‌کوشی و فداکاری طبیبان و دانشمندان این مرز و بوم باشد. باعث مباهات است که عنوان کنم توفیقات دولت تدبیر و امید در حوزه دارو همانند افزایش سهم بازار داروها تولید داخل، کاهش میانگین اقلام داروهای وارداتی که منجر به صرفه‌جویی‌های ارزی قابل توجه کشور گردید؛ افزایش میزان صادرات دارویی و بسیاری افتخارات دیگر مرهون خدمت‌گزاری مشفقانه این جامعه شریف است. ▶

دکتر علی ربیعی:

یکی از اصلی‌ترین مصداق‌های اقتصاد مقاومتی، کارنامه داروسازان است

داروسازان، حلقه ایجاد و انتشار علم، آگاهی و دانش در حوزه‌های مهمی از عرصه درمان هستند و نقش آن‌ها در تأمین سلامت جامعه غیر قابل انکار است. یکی از بزرگ‌ترین کارها در کشور ما که مصداقی عینی از اقتصاد مقاومتی است توسط داروسازان صورت پذیرفته است و آن تولید نزدیک به ۹۸ درصد داروی مورد نیاز بیماران در داخل کشور

است و امیدواریم این مسیر هر روز تسهیل شود.

داروسازی حوزه‌ای است که به معنای واقعی دانش‌بنیان است و می‌تواند ارزش افزوده محسوسی برای کشورمان ایجاد کند و واقعاً جای مباحثات و افتخار دارد که این حوزه در کشور ما تا این حد مورد توجه و اهتمام قرار دارد. این که در میان یک درصد دانشمندان برتر دنیا، از ایران داروسازان توانسته‌اند نزدیک به نیمی از کرسی‌ها را در اختیار بگیرند، نشان از عزم بلند داروسازان برای رونق‌بخشی به این دانش گران‌قدر دارد.

در این شب که به یاد دانشمند بزرگ ایرانی، محمد زکریای رازی به نام داروساز نام‌گذاری شده است باید یاد کنیم از پدران صنعت دارو و اخلاق‌مدار در حوزه سلامت مثل خسروشاهی‌ها، مرحوم دکتر حسن فرسام؛ مرحوم استاد شفیعی و سایرانی که به حق، پایه و اساس بسیاری از داشته‌های امروز ما را آن‌ها ایجاد کرده‌اند.

داروسازان هر روز به نوعی با درد و رنج مردم سر و کار دارند و این که بتوانیم از درد مردم بکاهیم یک لطف ویژه از سوی پروردگار بوده است که باید قدردان آن باشیم. ▶

دکتر عباس کبریایی زاده:

صنعت داروسازی ایران؛ مصداقی از اقتصاد مقاومتی اما در معرض تهدید

دوم شهریور که به مناسبت زادروز فیلسوف شهیر ایرانی روز پزشکی نامیده شده و پنجم شهریور که مصادف با روز داروساز است، هفته‌ای میمون و مبارک برای جامعه پزشکی است. این روزهای فرخنده را به همکاران پزشکی و داروساز تبریک گفته و آرزو دارم توفیق خدمت به بیماران و ملت شریف ایران همراه با عزت و سربلندی برای این جامعه فرهیخته باشد.

فرارسیدن این روز فرخنده فرصتی فراهم کرده است، تا در جملاتی مجدد به مسئولان محترم خاطر نشان سازم تا دیر نشده است باید حال صنعت داروسازی کشور را که نماد استقلال و عزت کشور است، دریابید.

صنعت داروسازی ایران در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی ملت ایران که همراه با رشدی مستمر و توفیقاتی درخور و شایسته بوده است. داروسازی ایران که پیش از پیروزی انقلاب وابستگی نزدیک به صددرصدی به شرکت‌های چندملیتی داشت، بر اساس آن چه از آمارهای منتشره مشاهده می‌شود، صنعتی شده است که بیش از ۹۸ درصد بازار دارویی کشور را از نظر کمی تأمین و نقشی درخور و شایسته در ارتقای شاخص‌های سلامت جامعه داشته و دارد.

مقام معظم رهبری در ابلاغ ۲۹ بهمن ۱۳۹۳ در خصوص اقتصاد مقاومتی خطاب به قوای سه‌گانه کشور بر چهار محور حمایت از تولید ملی، اجرایی کردن سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی، توجه به نخبگان و فن‌آوری‌های نوین و در نهایت عزم ملی و مدیریت جهادی به عنوان مهم‌ترین محورهای اقتصاد مقاومتی تأکید ورزیدند. محورهایی که چنان چه مورد توجه جدی مسئولان و برنامه‌ریزان مربوط قرار گیرد، می‌تواند رشد و بالندگی هر چه بیشتر این صنعت را در پی داشته باشد. ▶

یادی از برخی پیشکسوتان صنایع دارویی

گذر عمر؛ گذار صنعت

دکتر عزت اسفندیاری دوران کودکی خود را در دروازه شمیران و دوران دبستان را در مدرسه دولت‌آبادی گذراند. پس از آن وارد دانشکده داروسازی شد. به گفته دکتر اسفندیاری، ورود به دانشکده داروسازی فاز جدیدی در زندگی او بود که با عشق و علاقه آغاز شد. او هم‌زمان با تحصیل در دانشگاه به پژوهش‌های بسیاری پرداخت که این تحقیقات کاربردی تا آن‌جا ادامه پیدا کرد که از سمت وزارت وقت بهداری، دعوت به کار شد و چندی بعد در آزمایشگاه داروغذای وزارت وقت بهداری استخدام شد و در سال‌های آخر رییس این آزمایشگاه شد.

پس از بازنشستگی، مدیریت تولید یکی از کارخانه‌های دارویی به دکتر اسفندیاری واگذار شد و پس از آن نقش مشاوره در یکی دیگر از شرکت‌های بزرگ تولیدی را بر عهده گرفت. دکتر عزت اسفندیاری در حال حاضر خود را بازنشسته کرده و جایی مشغول به کار نیست.

دکتر اقبال طاهری متولد ۱۳۱۷ در بندر انزلی است اما به دلیل کارهای پدر، دوران کودکی را در کاشان گذراند. خودش می‌گوید: از کودکی علاقه شدیدی به تحقیق داشتم و روی این حساب شروع تحصیلات من نیز در دانشگاه علوم پایه بود. بهترین نمرات من در درس‌های ریاضی، فیزیک و شیمی بود و دلیلش هم به علاقه من به تحقیق و پژوهش برمی‌گشت. به دلیل آشنایی تخصصی و حرفه‌ای دکتر اقبال طاهری با دستگاه‌های آزمایشگاهی، در وزارت بهداشت، مسئولیت تجهیزات آزمایشگاهی را بر عهده گرفت. اما خودش می‌گوید: این کار برای من خیلی اداری بود و از آن‌جایی که من تمایل شدیدی داشتم تا مدام به تحقیق و پژوهش بپردازم بار دیگر به آزمایشگاه بازگشتم.

دکتر طاهری سال‌های سال است که امر تحقیقات و پژوهش را در حیطه کار آزمایشگاه‌ها دنبال می‌کند و مقالات بسیاری در حوزه‌های مختلف دارویی و آزمایشگاهی نوشته است. ▶

یکی از مواردی که تمام فعالان حوزه دارو و صنایع وابسته به دارو، به آن اذعان دارند، همت بلندی است که داروسازان همواره سرلوحه خود قرار داده‌اند. پیشکسوتان این حوزه نیز همواره به عنوان گوهرهای ارزشمند و میراث معنوی این حوزه شناخته می‌شوند. افراد بزرگی هم‌چون مرحوم دکتر حسن فرسام، مرحوم دکتر عباس شفیعی و بزرگانی که اسم‌شان به تنهایی، معرف صنایع دارویی ایران است.

در ادامه به معرفی دکتر فروغ اعظم طالبان، دکتر عزت اسفندیاری و دکتر اقبال طاهری سه پیشکسوت حوزه دارو و صنایع وابسته به دارو، پرداخته‌ایم که در چهارمین همایش مکمل‌های غذایی و رژیمی (۶ تا ۸ خرداد ۹۵) مورد تقدیر قرار گرفتند.

دکتر فروغ اعظم طالبان در خانواده‌ای فرهنگی در شیراز به دنیا آمد. مادر او معلم بود و خودش هم همواره میل شدیدی نسبت به شعر و ادبیات داشت. دکتر طالبان پس از اخذ دیپلم به آلمان رفت و در رشته تغذیه تحصیل خود را آغاز کرد.

نمرات بالای او در دروس مختلف باعث شده بود اساتید نگاه ویژه‌ای به او داشته باشند. لیسانس، فوق لیسانس و دکترا را در آلمان اخذ کرد و در سال ۵۳ به ایران بازگشت.

اما علاوه بر تحصیل، ازدواج نیز برگ دیگر زندگی دکتر طالبان بود که در آلمان ورق خورد و او در سال ۵۳ همراه با همسرش عازم ایران شد. در همان ابتدای ورود به ایران وارد دانشکده داروسازی دانشگاه تبریز شد. دکتر طالبان در مورد خودش می‌گوید: همیشه احساس دین می‌کردم نسبت به هم‌وطنانم و برای همین تصمیم گرفتم آلمان را رها کنم و به ایران بازگردم.

بعد از تدریس در دانشگاه تبریز، به دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی منتقل شد و پس از آن در سال ۶۵ به تهران آمد. در دوران حضور دکتر طالبان در تهران کتابی از او منتشر شد به نام «نمایه گلیسمی مواد غذایی ایران» که این کتاب در نوع خودش مخاطبان بسیاری را جذب کرد و حول محور درمان دیابت و راهنمایی بیماران دیابتی، توانست گام خوبی بردارد.

مواد مغذی مهم و مؤثر در دوران بلوغ

نویسنده: دکتر محمد حضوری - متخصص تغذیه و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قم

مقدمه:

بلوغ از دوره‌های حساس و مهم در طول عمر محسوب شده و اگرچه بازه زمانی کوتاهی را به خود اختصاص می‌دهد، اثرات آن تا سال‌های متعددی در بدن پایا و باقی خواهد ماند. دوران بلوغ با تغییرات قابل توجه در هورمون‌های جنسی آغاز شده و این تغییرات در غلظت هورمون‌ها، موجب تغییراتی سریع و قابل توجه در اندازه بدن، ظاهر اندام‌ها، ترکیب بدن و بروز صفات ثانوی جنسی در افراد می‌شود. دوره بلوغ با رشد قابل توجه قد و توده استخوانی همراه است. علاوه بر آن تغییرات قابل توجهی در خلق و خوی افرادی که این دوران را طی می‌کنند بروز می‌کند که این تغییرات می‌تواند تا حدودی برای اطرافیان ناخوشایند به نظر بیاید. اما باید توجه داشت این تغییرات بخشی جدایی‌ناپذیر از فرآیند بلوغ محسوب شده و باید تمام اعضای خانواده و دوستان و اطرافیان به فردی که دوره بلوغ را سپری می‌کند یاری دهند تا این دوره پُرچالش و البته مهم را با بالاترین سطح سلامتی سپری کند.

اغلب ما دوران بلوغ را با دوره نوجوانی برابر می‌دانیم و این تصور درستی است. زیرا در اغلب موارد دوره بلوغ با نوجوانی آغاز می‌شود. بر اساس بررسی‌ها در کشور عزیزمان ایران، دوره بلوغ در دختران از حدود یازده سالگی و برای پسران از حدود ۱۳ سالگی آغاز شده و تا حدود ۳ سال پس از آن ادامه می‌یابد. توجه شما را به این نکته جلب می‌کنم که اگرچه در اکثر افراد علایم آغازین بلوغ در این سن مشاهده می‌شود، اما در برخی افراد ممکن است بروز علائم زودتر و یا دیرتر گزارش شود. در بحث نوجوانی و بلوغ، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها برنامه غذایی و رعایت تغذیه سالم است. در ادامه به عوامل مؤثر بر دریافت غذایی این گروه سنی اشاره کرده و تلاش خواهیم کرد تا مهم‌ترین نیازهای تغذیه‌ای را مرور نموده و در صورت لزوم به برخی مواد مغذی مهم که ممکن است برای تأمین نیاز آن‌ها، به دریافت مکمل غذایی لازم باشد، اشاره خواهیم کرد.

عوامل مؤثر بر نیازهای تغذیه‌ای در دوره بلوغ:

مهم‌ترین عامل مؤثر بر نیازهای تغذیه‌ای یک نوجوان، سرعت بروز علائم بلوغ در او می‌باشد. در واقع رشد فیزیکی عامل اصلی تعیین نیازمندی‌های تغذیه‌ای یک نوجوان است. اما نباید فراموش کرد عوامل دیگر نظیر عوامل روان‌شناختی که با تغییرات هورمونی مرتبط بوده و به تغییرات خلق و خو منجر می‌شود، نیز بر اشتها و میل به غذای فرد تأثیرگذار هستند. علاوه بر این، تغییرات ظاهری اندام (به ویژه در دختران) نیز موجب بروز نگرانی در آن‌ها شده و ممکن است به تغییر رفتارهای غذایی با هدف کنترل و یا کاهش این تغییرات در ظاهر و ترکیب بدن منجر شود.

مشکلات عمده تغذیه‌ای در دوره نوجوانی:

در اکثر کشورهای دنیا، عامل اصلی و اولیه مورد قبول برای تأخیر رشد و کوتاهی قد را عدم دریافت مواد مغذی کافی یا سوء تغذیه می‌دانند که این عارضه به کوتاهی قد تغذیه‌ای یا Nutritional Dwarfism موسوم است. در واقع با عدم دریافت انرژی و مواد مغذی کافی، فرد دچار تأخیر رشد خواهد شد که اغلب در صورت سپری شدن سال‌های طلایی رشد دوران بلوغ، غیر قابل بازگشت بوده و جبران‌ناپذیر است. بنابراین به عنوان اولین و اصلی‌ترین نکته باید از دریافت انرژی کافی در نوجوان اطمینان حاصل کرد. در یک مطالعه که در کشور گواتمالا انجام شد، با افزایش انرژی دریافتی نوجوانان تحت مطالعه با مصرف یک مکمل غذایی که دارای ۶۰۰ کیلوکالری انرژی بود، غلظت یکی از عوامل و نشانگرهای رشد به نام شاخص رشد شبه انسولین (IGF-1) در خون آن‌ها افزایش قابل توجهی نشان داد. در واقع اولین گام در ارزیابی تغذیه یک نوجوان، اطمینان از مصرف مواد غذایی کافی می‌باشد. البته این به معنی ترغیب نوجوانان به افزایش مصرف بیش از نیاز مواد غذایی نیست. زیرا این افزایش دریافت غذایی خود منجر به افزایش وزن و چاقی شده و بر مراحل رشد و بلوغ فرد تأثیر منفی خواهد داشت. همچنین علاوه بر کمیت، نباید کیفیت مواد غذایی مصرفی را از نظر دور داشت. از دیگر مشکلات تغذیه‌ای در نوجوانان، پرهیز یا عدم مصرف یک یا چند گروه از مواد غذایی می‌باشد که اغلب مطالعات گواه مصرف ناکافی سبزی‌ها، میوه‌ها، شیر و لبنیات در این گروه سنی هستند. بررسی‌ها نشانگر کمبود دریافت مواد مغذی مهمی نظیر آهن، روی، کلسیم و ویتامین D در

نوجوانان می‌باشند. البته کمبودهای تغذیه‌ای در گروه دختران و پسران نوجوان تا حدودی متفاوت است. به عنوان مثال کمبود آهن در دختران شیوع بیشتری داشته و از طرف دیگر کمبود عنصر روی در پسرها شایع‌تر است. در ادامه به بررسی مواد مغذی مهم در دوره بلوغ می‌پردازیم.

آهن: اغلب ما آهن را به عنوان یک عنصر ضروری برای خون‌سازی در ذهن داریم که کمبود آن با بروز کم‌خونی همراه خواهد بود. اما آهن علاوه بر ساخت هموگلوبین و خون‌سازی نقش‌های بسیار مهمی در سیکل تولید انرژی، سلامت و کارکرد مناسب ذهن و جسم و سیستم ایمنی بدن دارد. در ایران کمبود آهن از رایج‌ترین کمبودهای غذایی به شمار می‌رود و مسئولان را وادار به طرح‌ریزی برنامه‌های آموزشی و مداخلاتی نظیر غنی‌سازی و یا مکمل‌یاری برای جبران این کمبود کرده است.

در دختران نوجوان، با آغاز بلوغ، نیاز به آهن بین ۵۰ تا ۱۰۰ درصد افزایش یافته و این منجر به بروز کم‌خونی و شیوع بالای آن در دختران نوجوان می‌شود. در پسران نیز با افزایش حجم توده عضلانی و بافت‌سازی در دوره بلوغ نیاز به آهن افزایش می‌یابد. متأسفانه در شرایطی خاص که به آنمی (کم‌خونی) فیزیولوژیک موسوم است، تشخیص کم‌خونی در نوجوانان ممکن است اندکی دشوارتر شود.

کم‌خونی انواع مختلفی دارد که باید نخست نوع آن تشخیص داده شده و سپس مداخله تغذیه‌ای و یا مکمل‌یاری مناسب انجام شود. بهترین منابع آهن در مواد غذایی حیوانی وجود دارد که جذب آن بهتر انجام می‌شود. لازم به ذکر است جذب آهن مواد غذایی گیاهی اغلب نامطلوب و ناقص انجام می‌شود. در بین مکمل‌های مختلف آهن نیز انواعی وجود دارند که دارای املاح با جذب بهتر هستند. برای داشتن انتخابی بهتر از بین مکمل‌ها، با متخصص تغذیه و یا پزشک خود مشورت کنید.

روی: از بین مواد معدنی، روی یکی از شناخته‌شده‌ترین آن‌ها در ایران می‌باشد. نخستین بار کمبود عنصر روی در بین مردان ایران و مصر شناسایی شد. این عنصر که هنوز هم کمبود آن در کشور عزیزمان گزارش می‌شود، نقش قابل توجهی در بلوغ و رشد دارد و کمبود آن به طور قابل توجهی موجب کوتاهی قد و اختلال در بلوغ به ویژه در پسرها می‌شود. البته کمبود آن با بروز نوعی از کم‌خونی، ریزش مو و اختلالات پوستی نیز همراه است. غذاهای دریایی، انواع گوشت قرمز و سفید، مغزانه و آجیل و لوبیا مهم‌ترین منابع غذایی عنصر روی هستند.

ویتامین A: این ماده مغذی را چند سال قبل به عنوان «عامل ضد عفونت» می‌شناختند، زیرا این ویتامین محلول در چربی نقش مؤثری در بافت‌های پوششی و سیستم ایمنی بدن دارد. البته گذشته از این نقش‌ها، این ماده مغذی نیز در بلوغ پسران نقش ویژه‌ای داشته و برای اثربخشی مکمل‌های آهن در رفع کم‌خونی، مورد نیاز است. منابع غذایی ویتامین A جگر، زرده تخم مرغ و لبنیات هستند. البته مواد غذایی گیاهی نظیر گوجه فرنگی و هویج از منابع غذایی پیش‌ساز این ویتامین هستند که در بدن به ویتامین A فعال تبدیل می‌شوند.

مصرف بیش از حد این ویتامین ممکن است به بروز مسمومیت منجر شود. البته مسمومیت از طریق منابع غذایی این ویتامین بسیار نادر بوده و اغلب در اثر مصرف مکمل آن ممکن است بروز کند. لذا مصرف مکمل آن در طولانی‌مدت قابل توصیه نیست.

اسیدهای چرب ضروری: اسیدهای چرب ضروری ترکیباتی از چربی‌ها هستند که بدن ما قادر به ساخت آن‌ها نبوده و به دریافت غذایی آن‌ها وابسته است. از بین این اسیدهای چرب، ترکیبات امگا - ۳ و امگا - ۹ بیش‌تر مورد نیاز بدن بوده و کمبود آن‌ها بیش‌تر گزارش شده است. قابل توجه آن‌که مصرف این ترکیبات تأثیر قابل توجهی در بهبود خلق و خوی افراد داشته و در یک مطالعه مصرف دو ماهه آن موجب کاهش قابل توجه درد قاعدگی که در سالیان آغاز بلوغ بسیار شایع است، شده است. اسیدهای چرب امگا - ۹ را می‌توانید در روغن زیتون به وفور بیابید. اسیدهای چرب امگا - ۳ نیز در مواد غذایی دریایی، بذر کتان و گردو یافت می‌شوند.

ویتامین D و کلسیم: اغلب مطالعات انجام‌شده در کشور نشانگر دریافت ناکافی ویتامین D و کلسیم در نوجوان هستند. به همین دلیل تأکید ویژه‌ای بر مصرف مکمل ویتامین D در نوجوانان وجود دارد. علاوه بر آن مصرف شیر و لبنیات به عنوان منابع ارزشمند کلسیم می‌تواند نقش ارزنده‌ای در سلامت استخوان و رشد و بلوغ مناسب در این گروه سنی داشته باشد. نکته قابل توجه آن‌که ۴۵ درصد از توده استخوانی ما در دوره بلوغ شکل می‌گیرد و این نشان‌دهنده اهمیت مصرف مقادیر کافی شیر و لبنیات در این دوره می‌باشد. بر اساس مطالعات دیگر نیز توده استخوانی فرد در دوران بلوغ یکی از عوامل پیش‌بینی‌کننده در ابتلای فرد به پوکی استخوان در سنین بالاتر می‌باشد. بدان معنی که اگر فردی در سنین نوجوانی توده استخوانی کم و ناکافی داشته باشد، احتمال ابتلای او به پوکی استخوان در سال‌های بعدی بسیار بیش‌تر است.

نکته آخر:

در این مقاله کوتاه تلاش شد تا اطلاعات مختصری در مورد مواد مغذی مؤثر در رشد و بلوغ به شما عزیزان ارائه شود. خواهشمند است برای تکمیل دانسته‌های خود از کتاب‌ها و منابع علمی استفاده کرد و از متخصصان تغذیه راهنمایی بگیرید. در ضمن علاوه بر رعایت یک برنامه غذایی سالم و متعادل که شامل مصرف تمام گروه‌های غذایی باشد، باید از یک سبک زندگی سالم و مناسب که شامل فعالیت ورزشی و خواب شبانه کافی است، نیز پیروی کنید. ►

چالش‌های پیش روی صنعت داروسازی ایران در راه پیوستن به سازمان جهانی تجارت

بر اساس تحقیقی از واحد مطالعه و پژوهش‌های اقتصادی شرکت داروسازی فارابی

الحاق به سازمان جهانی تجارت (WTO)، صنعت داروسازی کشور را با فرصت‌ها و تهدیدهای متنوعی مواجه خواهد ساخت. بدیهی است مواجهه پیروزمندانه با فرصت‌ها و تهدیدهای مذکور، مستلزم خردورزی اقتصادی در نحوه عضویت و حمایت از صنایع استراتژیک داخلی است. این خردورزی حاصل نمی‌شود مگر با شناخت کافی از جایگاه دارو در موافقت‌نامه‌های سازمان جهانی تجارت و همچنین چالش‌های پیش روی صنعت دارو در صورت الحاق به سازمان مذکور. از میان موافقت‌نامه‌های اجباری یا چندجانبه سازمان جهانی تجارت، فقط موافقت‌نامه‌های زیر به طور مستقیم به مسئله بهداشت عمومی و دارو اشاره کرده‌اند.

۱. عمومی تعرفه و تجارت (گات)
۲. موافقت‌نامه موانع فنی پیش روی تجارت
۳. موافقت‌نامه اقدامات بهداشتی و بهداشت گیاهی
۴. موافقت‌نامه عمومی تجارت خدمات (گاتس)
۵. موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری (تریپس)

موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت (گات):

در گات که به تجارت کالا مربوط می‌شود، ماده ۲۰ با سر فصل استثنای عمومی، به حق حفاظت از بهداشت عمومی اشاره کرده است: «اقدامات ضروری برای حفظ حیات یا سلامت انسان، حیوان یا گیاه...» در ماده مذکور، حق اتخاذ اقدامات ضروری برای حفاظت از حیات یا سلامت انسان، حیوان و گیاه به صورت صریح به رسمیت شناخته شده است. ماده مذکور به هر عضو، این حق و اختیار را می‌دهد که خودش استانداردهای لازم را برای حفاظت از حیات یا سلامت انسان، حیوان یا گیاه وضع کند. با این حال برای آن که از این حق، سوء استفاده نشود شرایطی برای آن ذکر شده است. این اقدامات نباید با اعمال تبعیض خودسرانه یا غیر قابل توجیه میان کشورهای دارای شرایط یکسان همراه بوده و از آن‌ها به عنوان بهانه‌ای برای محدودسازی تجارت بین‌الملل استفاده شود. رفتار اتخاذ شده در مورد محصولات خارجی نباید بدتر از رفتار اتخاذ شده در مورد محصولات مشابه تولید داخل باشد. همچنین اقدامات اتخاذ شده در استفاده از حق مذکور نباید شدیدتر و طولانی‌تر از حد لازم برای حفاظت از حیات یا سلامت انسان، حیوان یا گیاه در یک وضعیت خاص باشد و این که هر عضو یا طرف متعهد فقط برای حفاظت از حیات یا سلامت انسان، حیوان یا گیاه در قلمروی خود می‌تواند از حق مذکور استفاده کند.

موافقت‌نامه موانع فنی پیش روی تجارت

طبق مقدمه و بند ۲ ماده ۲ موافقت‌نامه موانع فنی پیش روی تجارت، اعضا از حق اتخاذ اقدامات لازم از جمله محدود ساختن تجارت برای تحقق اهداف مشروع برخوردارند.

این اقدامات نباید به ایجاد موانع غیر ضروری برای تجارت بین‌الملل منجر شوند. همچنین نباید به صورت وسیله‌ای برای اعمال تبعیض اختیاری و غیر قابل توجیه میان کشورهای دارای شرایط مشابه درآیند و نباید نسبت به محصولات وارداتی از یک عضو متضمن رفتاری نامطلوب‌تر از رفتار با محصولات مشابه دارای منشأ ملی و محصولات مشابه که منشأ آن‌ها کشور دیگری است، باشند.

موافقت‌نامه اقدامات بهداشتی و بهداشت گیاهی

رویکرد حاکم بر موافقت‌نامه اقدامات بهداشتی و بهداشت گیاهی شبیه موانع فنی پیش روی تجارت است ولی این موافقت‌نامه بیش‌تر در ارتباط با موافقت‌نامه کشاورزی مطرح و تصویب شده است.

موافقت‌نامه عمومی تجارت خدمات (گاتس)

در مقایسه با سایر موافقت‌نامه‌های سازمان جهانی تجارت، گاتس موافقت‌نامه‌ای سست است که در آن استثناها و انعطاف‌های زیادی وجود دارد که به صورت طبیعی در زمینه خدمات بهداشتی هم قابل استفاده هستند. با این حال در ماده ۱۴ این موافقت‌نامه، مثل ماده ۲۰ گات صریحاً به حق حفاظت از بهداشت عمومی اشاره شده است.

موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری (تریپس)

به طور صریح ماده‌ای عمومی درباره حق حفاظت از بهداشت عمومی وجود ندارد ولی طبق شواهد موجود می‌توان گفت که ماده ۲۰ گات بر سایر موافقت‌نامه‌های سازمان جهانی تجارت نیز حاکم است. در قسمت مربوط به حق اختراع که شاید بیش‌ترین ارتباط با موضوع بهداشت عمومی و دسترسی به دارو داشته باشد، در بند ۲ ماده ۲۷ آمده است: «اعضا می‌توانند از قانون مالکیت معنوی، که استفاده تجاری در قلمروشان، برای حفظ نظم عمومی یا اخلاق، از جمله برای حفاظت از زندگی یا سلامت انسان، حیوان یا گیاه ضرورت دارد و اجتناب از آن لطمه جدی به محیط زیست وارد می‌کند، صرف نظر کنند»

چالش‌های صنعت داروی ایران در الحاق به سازمان جهانی تجارت

از مفاد و بندهای گوناگون که در موافقت‌نامه‌های یادشده گنجانده شده است چنین استنباط می‌شود که امکان بهره‌گیری از مقوله خردورزی اقتصادی در راستای حفاظت از داشته‌های صنعت داروی کشورمان وجود دارد. مسئله دیگری نیز وجود دارد و آن آماده‌سازی صنعت دارو برای حضور در بازاری گسترده به همراه حذف مرزهای اقتصادی با کشورهای عضو است. این مهم مستلزم شناخت چالش‌های صنعت دارو در الحاق به سازمان جهانی تجارت و راهکارهای عملیاتی برای برون‌رفت از آن‌ها است. شاید مهم‌ترین بحث در الحاق به سازمان جهانی تجارت کاهش تعرفه‌ها و یا حذف آنی و تدریجی آن‌ها است. اما آن‌چه مسلم است این است که تنها با ابزار تعرفه و با نرخ‌های مصوب و مورد انتظار سازمان جهانی تجارت نمی‌توان از صنایع داروسازی کشور و به تبع آن بهداشت، سلامت عمومی و امنیت ملی حمایت کرد.

شرایط حاکم بر صنعت داروسازی جهان و واقعیت‌های بازارهای بزرگ دارویی در کشورهای مختلف خود گویای این مطلب است. امروزه یک‌سوم بازار ۳۰۰ میلیارد دلاری دارو دنیا در اختیار ۱۰ شرکت بزرگ داروسازی است. عمده‌ترین دلیل موفقیت این شرکت‌ها در تصاحب بازارهای جهانی علاوه بر قدرت اقتصادی و توان مالی، امکان بهره‌مندی آن‌ها از صرفه اقتصادی ناشی از مقیاس (scale of production) و صرفه اقتصادی ناشی از تنوع (variety of production) و هزینه‌های قابل توجهی است که در حوزه تحقیق و توسعه، اطلاع‌رسانی علمی و بازاریابی دارویی می‌کنند. این شرکت‌ها قادر هستند به راحتی هر بازار دارویی را در هر کشوری در اختیار گرفته و با توجه به موقعیت استراتژیک این کالا، با ایجاد وابستگی‌های مختلف، امنیت و سلامت مردم و کشور را تهدید نمایند. بدین ترتیب پس از دوره‌ای نه‌چندان طولانی، دارو به جای یک کالای صنعتی مبدل به یک ابزار سیاسی خواهد شد. بر اساس تحلیل سازمان جهانی تجارت، در دنیای امروز فقط شرکت‌هایی می‌توانند در عرصه تولید باقی بمانند که از لحاظ مقیاس قادر باشند حداقل ۲ درصد تولید جهان را به خود اختصاص دهند. در گزارشی که مؤسسه بین‌المللی بیزینس مانیتر (BMI) در سه ماهه اول سال ۲۰۱۳، با عنوان چشم‌انداز دارو و بهداشت ایران منتشر کرده است، ایران در مکان چهاردهم رتبه‌بندی BMI در فضای کسب و کار صنعت دارو در منطقه خاورمیانه و آفریقا قرار گرفته است. در این رتبه‌بندی، ایران به خاطر جمعیت زیاد و رو به رشدش و دسترسی نسبتاً گسترده مردم به خدمات بهداشتی، امتیازات مثبتی کسب کرده، اما ریسک‌های صنعت کشور و نظام مقررات‌گذاری، از جمله حقوق مالکیت معنوی در مجموع باعث پایین آمدن امتیاز ایران شده است. حضور قدرتمندانه در عرصه جهانی آن هم از مسیر الحاق به سازمان جهانی تجارت مستلزم شناخت نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای صنعت داروی کشور است. مهم‌ترین تهدید صنعت دارو پس از الحاق به این سازمان، مواجهه با قدرت‌های بزرگ داروسازی جهان و امکان دامپینگ دارویی در کشور به دلیل جذابیت بازار دارویی ایران از سوی آن‌ها است. بهره‌گیری از صرفه‌های مقیاس و تنوع، مهم‌ترین محرک‌های اولیه و اصلی در توانمندسازی شرکت‌های داروسازی داخلی در مقابل ورود شرکت‌های خارجی، پس از الحاق به سازمان جهانی تجارت است.

بررسی اقتصاد ایران نشان می‌دهد که از صرفه‌های مذکور به خوبی بهره‌برداری نمی‌شود. کوچک‌بودن اقتصاد ایران علت اصلی عدم بهره‌برداری از منافع ناشی از صرفه‌های مقیاس است. بهره‌گیری از صرفه‌های مقیاس منافع متعددی را برای اقتصاد و صنعت فراهم می‌کند. از جمله: کاهش هزینه تمام‌شده تولید، افزایش اشتغال، افزایش بهره‌وری نیروی کار، ایجاد صرفه در خرید مواد اولیه، بهبود کیفی و پیشرفت تکنولوژی تولید، انعطاف در تولید، واکنش مناسب نسبت به نوسانات بازار، تخصصی‌شدن، افزایش قدرت رقابت‌پذیری و افزایش قدرت جذب منابع مالی. تعداد شرکت‌های داروسازی فعال در کشور از ۱۱۴ واحد در سال ۱۳۹۱، به ۱۲۴ واحد در سال ۱۳۹۲ افزایش یافته است. این امر نه‌تنها نتیجه‌ای جز خردکردن بازار شرکت‌های داروسازی را دربر نداشته، بلکه زیان بیش‌تری نسبت به احتمال ایجاد انحصار، برای منافع ملی به وجود آورده است. فرصت مناسب دیگر امکان بهره‌گیری از سرمایه‌های خارجی است. سرمایه‌گذاری خارجی یا باید مکمل سرمایه‌گذاری داخلی باشد یا به کارگیری آن به عنوان جایگزین سرمایه داخلی، هزینه و فرصت بیش‌تری نسبت به سرمایه داخلی را ایجاد کند. جذب سرمایه‌های خارجی اگر معطوف به بهبود سطح تکنولوژی تولید و افزایش بهره‌وری نشود یا به بیان دیگر غیر مؤثر و بی‌هدف به کار گرفته شود، صرفاً به ایجاد انحصارگرایی خارجی انجامیده که ضمن کاهش رقابت‌پذیری سرمایه‌گذاران داخلی، بعضاً به حذف آن‌ها، پیش از توانمندسازی و رقابت‌پذیری خواهد انجامید. بنابراین اگر بتوان سرمایه‌گذار خارجی را به سمت و سویی هدایت نمود که کشور از خلاء آن رنج می‌برد یا صنعتی خاص که از تکنولوژی بالایی برخوردار بوده و کشور فاقد و در عین حال نیازمند آن است، می‌توان انتظار کارکرد مناسبی از این سرمایه‌گذاری داشت. لذا لازم است جذب این سرمایه‌ها صرفاً در قالب به روزرسانی، انتقال دانش فنی و ارتقای سطح تکنولوژیک تولید و با هدف بهبود بهره‌وری و رقابت‌پذیری بنگاه‌های داخلی صورت گیرد.

به طور کلی برای ورود کم‌هزینه به سازمان جهانی تجارت و بهره‌گیری از منافع گسترده ناشی از تقویت رقابت‌پذیری صنعت استراتژیک داروی

- کشور، راهکارهای مؤثری وجود دارد.
۱. باید نقش صادرات در برنامه‌های اقتصادی کشور، پُررنگ و برجسته شود، به بیان دیگر الحاق به سازمان جهانی تجارت باید در چارچوب توسعه صادرات کشور باشد.
  ۲. خردورزی اقتصادی مد نظر قرار گیرد.
  ۳. استراتژی توسعه صنعتی کشور مشخص و صنایع مورد حمایت تصریح شوند.
  ۴. ارتقای سطح دانش فنی در تولید و به کارگیری تکنولوژی‌های جدید و مطابق سازی استانداردهای تولید با استانداردهای جهانی.
  ۵. ادغام شرکت‌های کوچک و ایجاد شرکت‌های بزرگ.
  ۶. بهبود نظام صادراتی در جهت حذف موانع و تشویق واقعی و مؤثر صادرکنندگان.
  ۷. افزایش قابلیت رقابت‌پذیری تولیدکنندگان داخلی.
  ۸. سرمایه‌گذاری بر ظرفیت‌ها و امکانات بازاریابی صادراتی قبل از عضویت در سازمان جهانی تجارت به نحوی که بتواند بسترهای لازم برای افزایش صادرات و آسیب‌پذیری کم‌تر صنایع داخلی را فراهم سازد.
  ۹. ایجاد صندوق حمایت و پشتیبانی از صنایع داروسازی داخلی در دوران گذار به منظور تقویت توان رقابت‌پذیری آن‌ها.
- برای دستیابی به اهداف مذکور، ابتدا باید از یک دوره گذار، بین اقتصاد درون‌گرا و اقتصاد برون‌گرا عبور کرده و در این حین شرایط لازم برای رقابتی شدن و حضور در بازارهای جهانی را با توجه به رویکرد صادرات‌گرا تمهید و تقویت نمود. این مسیری است که تمامی کشورهای موفق امروز، آن را به خوبی و باحوصله طی نموده‌اند. ►

پنجمین همایش طلای سبز

www.green-gold.ir

فراخوان مقاله (آخرین مهلت ارسال مقالات ۲۰ آذر ۱۳۹۵)

اعضای شورای سیاست‌گذاری

دکتر محمود خدادوست؛ مشاور وزیر و مدیر کل دفتر طب سنتی ایرانی اسلامی وزارت بهداشت و رئیس شورای سیاست‌گذاری همایش
دکتر امیرحسین جمشیدی؛ مدیر کل نظارت و ارزیابی فرآورده‌های طبیعی، سنتی و مکمل سازمان غذا و دارو و دبیر علمی همایش
دکتر محمدحسن عصاره؛ دبیر ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و عضو شورای سیاست‌گذاری همایش
دکتر جعفر میرفخرایی؛ دبیر انجمن تولیدکنندگان فرآورده‌های گیاهی دارویی و عضو شورای سیاست‌گذاری همایش
دکتر ولی‌اله مظفریان؛ محقق و گیاه‌شناس برجسته ایران و عضو شورای سیاست‌گذاری همایش

محورهای همایش

بخش پژوهش علمی:

- بررسی پیشرفت‌های اخیر در درمان بیماری آلزایمر با استفاده از داروها و فرآورده‌های طبیعی و گیاهی
- بررسی پیشرفت‌های اخیر در درمان بیماری MS با استفاده از داروها و فرآورده‌های طبیعی و گیاهی
- بررسی پیشرفت‌های اخیر در درمان بیماری دیابت با استفاده از داروها و فرآورده‌های طبیعی و گیاهی
- بررسی پیشرفت‌های اخیر در درمان بیماری IBS با استفاده از داروها و فرآورده‌های طبیعی و گیاهی
- تکنولوژی نوین در حیطة فرآوری و کشت گیاهان دارویی و محصولات گیاهی
- بررسی مندهای نوین در خصوص زندگی سازگار با محیط زیست
- بررسی اصول درمان ذهنی و فیزیکی به واسطه بهره‌گیری از داروها و فرآورده‌های طبیعی و گیاهی

بخش پژوهش اقتصادی:

- بررسی روند صادرات فرآورده‌های طبیعی و گیاهی در سال‌های اخیر
- تاثیر برندسازی در افزایش سهم بازار داروها و فرآورده‌های طبیعی و گیاهی

بخش پژوهش کلان:

- تدوین ساز و کار نظام‌مند برای گیاهان دارویی و محصولات گیاهی
- تعهدات اخلاقی در پژوهش در داروها و فرآورده‌های طبیعی و گیاهی
- آینده پژوهی و بررسی سند چشم‌انداز توسعه داروها و فرآورده‌های طبیعی و گیاهی

رزرو غرفه در نمایشگاه: ۶-۳۸۴۵-۸۸۲۰

ثبت نام: ۸-۸۸۸۷۱۲۲۷

دبیرخانه دائمی همایش: مؤسسه رسایش
تهران، خیابان ولی‌عصر، بالاتر از پارک ساعی،
نرسیده به توانیر، بن‌بست نعمتی، پلاک ۷
تلفن: ۸۸۸۷۱۲۲۸، شماره: ۸۸۱۹۸۵۲۰
www.rasayesh.com

کتاب شناسی

کتاب «فهرست داروهای ایران»

تدوین و تنظیم: شورای بررسی و تدوین داروهای ایران

NCCNCCO
فهرست داروهای ایران
 تابستان ۱۳۹۵ (دوره هفتم)

سازمان غذا و دارو
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

این کتاب حاوی داروهایی است که مجاز به حضور در بازار دارویی کشور هستند. با توجه به این که تجویز، توزیع و فروش داروهای خارج از «فهرست داروهای ایران» طبق قوانین و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران تخلف پزشکی محسوب می‌گردد، سازمان غذا و دارو موظف است به صورت ادواری فهرست داروهای ایران و تغییرات آن را به اطلاع تجویزکنندگان داروها برساند.

در همین راستا این کتابچه که حاوی فهرست الفبایی و دسته‌بندی بالینی و آناتومیکی (ATC) داروهای موجود در فهرست داروهای ایران تا پایان اردیبهشت ۱۳۹۵ است، توسط دبیرخانه شورای بررسی و تدوین داروهای ایران، تدوین شده و به صورت رایگان در اختیار همکاران پزشک، داروساز و سایر حرفه‌های پزشکی قرار می‌گیرد.

لازم به ذکر است که آخرین تغییرات این فهرست که با مشارکت متخصصان گروه‌های مختلف پزشکی تدوین گردیده و به صورت ادواری، روزآمد می‌شود در سایت سازمان غذا و دارو وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، به آدرس <http://fda.gov.ir> در دسترس می‌باشد.

از آن جا که بنا به دلایل متعددی ممکن است معدودی از داروهای این فهرست به صورت مقطعی در بازار دارویی کشور دچار کمبود شوند، همکاران می‌توانند جهت اطلاع از آخرین وضعیت بازار دارویی کشور با مراکز اطلاع‌رسانی دارویی مستقر در سازمان غذا و دارو و یا معاونت‌های غذا و دارو دانشگاه‌های علوم پزشکی با شماره ۱۴۹۰ تماس حاصل فرمایند.

خواهشمند است هر گونه پیشنهاد و انتقاد خود را در مورد این کتابچه و یا فهرست داروهای ایران، به دبیرخانه شورای بررسی و تدوین داروهای ایران مستقر در سازمان غذا و دارو واقع در تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، تقاطع خیابان شهید نظری، ارسال فرمایید.

دبیرخانه شورای بررسی و تدوین داروهای ایران

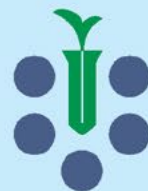
سازمان غذا و دارو

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

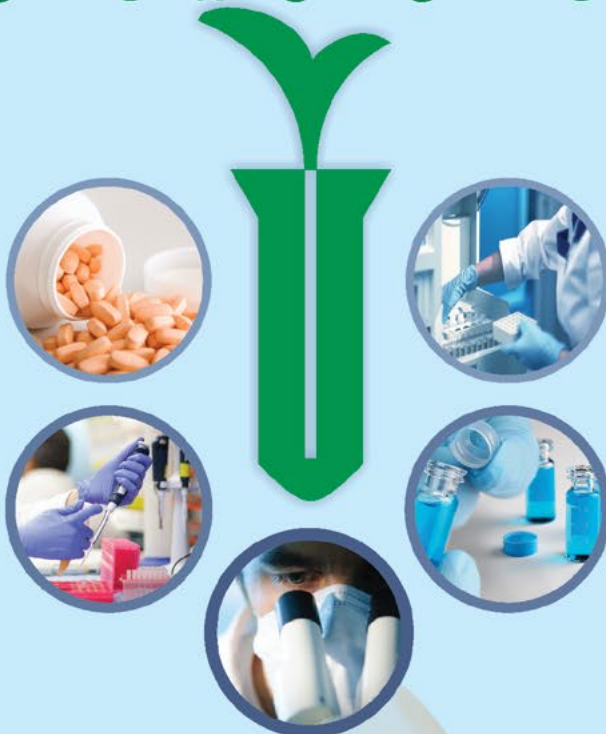

شماره ۸، سال دوم، شهریور ۱۳۹۵

نشریه داخل

سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران

برنامه ششم توسعه و نقش داروسازان ایران در افق ۱۴۰۴

یادداشت دکتر حامدی فر به مناسبت فرارسیدن روز داروساز

داروسازی را پاس بداریم!

نگاهی به مهم ترین برنامه سندیکا همزمان با نمایشگاه ایران فارما ۲۰۱۶

الحاق به سازمان جهانی تجارت دریچه خروج از بازاری کوچک و منزوی

بررسی چالش های صنعت داروسازی با حضور اعضای هیئت مدیره سندیکا

۹۹ درصد مشکلات صنعت داروسازی به دست دولت حل شدنی است/ صنعت داروسازی را دریابید

گفت و گو با دکتر پیر صالحی

اصلاح قیمت گذاری دارو؛ ضرورت پویایی صنعت داروسازی کشور

شناسنامه

صاحب امتیاز: سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران
مشاوران: دکتر عباس کبریایی زاده، دکتر اکبر برندگی، دکتر هاله حامدی فر، دکتر محمد عبده زاده، دکتر ناصر نقدی، دکتر محمود نجفی عرب، دکتر مرتضی خیرآبادی، دکتر علی منتصری، دکتر حسین امیرعزیدی، دکتر مهدی سلیمانجاهی
روابط عمومی: مؤسسه رسایش
باتشکر از: آتنا رشیدی، آیدین پدram
انتشارات و توزیع: نشریه تخصصی غذا و دارو

برنامه ششم توسعه و نقش داروسازان ایران در افق ۱۴۰۴ به روایت دکتر عباس کبریاییزاده

بازار ۵۰۰ میلیون نفری کشورهای شمال ایران (روسیه و...)، عراق و دیگر کشورهای شرق مدیترانه فرصت مغتنمی برای صنعت داروسازی ما است. از همین رو راهبرد سیاست گذاران ما در آینده باید بر تربیت نیروهای انسانی در حیطه‌های بازرگانی خارجی (داروسازی)، بازاریابی با رویکرد صادرات، مدیریت سرمایه‌گذاری به خصوص در بازارهای هدف بپردازد و هم‌چنین بر توسعه زیرساخت‌های خدمات داروسازی در بخش‌های بالینی و سرپایی متمرکز گردد. حیطه‌هایی که در گذشته به نحو مطلوب به آن‌ها توجه نشده است. بنابراین دانشکده‌های داروسازی ما باید در سال‌های آتی به رشته‌های تحصیلی بین رشته‌ای همانند مدیریت بازرگانی، مدیریت تکنولوژی و... توجه بیش‌تری داشته باشند. به عبارت دیگر مدل کسب و کار در حیطه داروسازی باید دچار تغییر ملموسی گردد. مدل کسب و کار از درون‌گرایی باید به برون‌گرایی تغییر یابد. هم‌چنین انتظار می‌رود آموزش و تحقیقات در علوم دارویی نیز تحول به روز شدن را متناسب با تحولات علوم بیولوژیک و داروسازی تجربه کند. به یقین فن‌آوری‌های دارویی در آینده نه‌چندان دور متأثر از سایر علوم هم‌چون علوم الکترونیک، فیزیک ذرات (نانو و...)، الکترومکانیک، علوم کامپیوتر و... خواهد بود. خبر آزمایش دی‌ژنرال اسپرین را می‌توان خبری امیدبخش از به کارگیری انرژی‌های برون تن برای اعمال تغییرات در درون بدن دانست. خبری که نوید به کارگیری تکنولوژی‌های دیگر را در داروسازی و اثربخش‌تر کردن داروهای شیمیایی و بیولوژیک می‌دهد. اگر امروز در حوزه تولید محصولات بیوسیمیلار پیشتازی را در منطقه داریم و حرفی برای زدن در سال ۲۰۱۶ میلادی به آن دلیل است که در سال ۱۹۹۵ یعنی بیش از ۲۰ سال قبل سیاست گذاران و برنامه‌ریزان برای برخورداری از دانش کاربردی شده در این حیطه تدبیر لازم را به خرج داده بودند. سؤالی که امروز در پیش روی ما قرار دارد آن است که حوزه‌هایی که ما باید برای ۱۵ سال دیگر در آن حیطه‌ها دانش و مهارت کافی را داشته باشیم تا داروسازی کشور را هم‌چنان پیشگام بدانیم کدامند؟ اگر امروز بیش از نیمی از دانشمندان برتر کشور در رشته‌های شیمی و داروسازی تحقیق می‌کنند و تقریباً نیمی از تولید علم کشور در حیطه‌های پزشکی، داروسازی و شیمی رقم می‌خورد پرسشی که در پیش روی ما قرار دارد آن است که آیا در حوزه فن‌آوری که پل ارتباطی بین علوم جدید و صنعت است نیز این‌گونه برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری شده است یا خیر؟ حوزه‌ای که به اعتقاد نگارنده آثار آن در سال‌های ۲۰۲۰ میلادی به بعد نمایان خواهد شد. غفلت از توسعه فن‌آوری و تبدیل فن‌آوری‌های نوین به محصولات بازارمحور (داخلی و خارجی) حوزه‌ای است که آثار مخرب کم‌توجهی به آن را در سال‌های آینده شاهد خواهیم بود. اگرچه باید اذعان داشت که سال‌های پایانی دهه هفتاد میلادی با استقرار اولین مراکز رشد و پارک‌های علم و فن‌آوری در دانشگاه‌های صنعتی اصفهان، شریف، تهران و علوم پزشکی تهران و... گام‌هایی برداشته شد، لکن به دلیل توجه ناکافی به آن می‌توان عمق شکاف تکنولوژی را در صنعت داروسازی بومی و سنتی شده ایران با دنیای صنعتی تحقیق‌محور مشاهده کرد. آنچه ضرورت دارد توجه خاص دولتمردان و سیاست‌گذاران در مجلس شورای اسلامی ملحوظ‌نمودن این نگرش راهبردی در الزامات برنامه ششم توسعه است. به نظر بنده برنامه ششم توسعه می‌تواند برنامه‌ای برای جهش فن‌آوری بازارمحور در ایران باشد. در ایران، صنعت داروسازی سنتی و زیست‌فن‌آوری داروسازی به حق بومی شده است. این صنعت باید با حمایت‌های حاکمیتی، برون‌گرا و فرامرزی شود. به موازات آن باید در مدل کسب و کار در داروسازی ایران تغییرات بنیادی داده شود. نقش رشته‌های دیگر (علوم مدیریت، اقتصاد، الکترومکانیک و...) و به تبع آن شاخه خدمات دارویی و پزشکی مورد توجه خاص قرار گیرد. مشارکت با شرکت‌های بزرگ دنیا در کشف مولکول‌های جدید و... اقدام‌هایی است که باید از هم‌اکنون به فکر اجرایی شدن آن‌ها باشیم. امید می‌رود برنامه‌ریزان و مسئولان تدوین برنامه ششم توسعه به این مهم توجه خاص داشته باشند. ▶

داروسازی در ایران به نسبت کشورهای هم‌جوار جغرافیایی خود پیشرفت خوبی کرده است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی دولت توجه ویژه‌ای به صنعت داروسازی داشته است. اعتمادی که دولت به داروسازان جوان و بعضاً داروسازان با تجربه کار در شرکت‌های چندملیتی در سال‌های میانی دهه شصت هجری شمسی مبذول داشت منجر به آن شد که ایران را بتوان در دهه هفتاد هجری شمسی و دهه ۹۰ میلادی از کشورهای پیشرو در اجرایی‌نمودن نظام تولید ژنریک داروها دانست. عنوانی که سازمان جهانی بهداشت نیز بر آن صحه گذاشت. ایران موفق شد با اجرایی کردن نظام ژنریک در تولید، عرضه و حمایت بیمه‌ای از داروهای ژنریک دسترسی آحاد جامعه را در اقصی نقاط کشور فراهم سازد. با اجرای این سیاست دانش فرمولاسیون اشکال دارویی در انواع مختلف خوراکی، تزریقی، موضعی و... در ایران بومی شد و دستیابی به فناوری تولید این داروها ممکن. به موازات این اقدامات تمرکز بر دستیابی به دانش تولید مواد اولیه دارویی در همان سال‌های میانی دهه شصت هجری شمسی شرایطی را فراهم نمود که ایران به باشگاه تولیدکنندگان مواد اولیه دارویی نیز ملحق شود تا جایی که امروز بیش از نیمی از مواد اولیه دارویی مورد نیاز صنایع داروسازی کشور توسط تولیدکنندگان داخلی تأمین می‌شود. توجه به علوم نوین داروسازی نظیر بیوتکنولوژی دارویی نیز از آغازین سال‌های دهه هفتاد هجری شمسی نیز نشان از عمق توجه برنامه‌ریزان کشور به حوزه داروسازی بود. اقدام به تربیت محققان بیوتکنولوژی در حیطه‌های مختلف از طریق اعزام دانشجویان به خارج از کشور و تقویت زیرساخت‌های داخل کشور منجر به آن شد که امروز ایران بتواند یکی از کشورهای پیشرو در صنعت تولید محصولات بیوسیمیلار باشد. این دستاوردها را می‌توان حاصل نگرش سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان دهه‌های شصت و هفتاد و تا حدی دهه هشتاد هجری شمسی دانست. ایران از گذر دغدغه تأمین دارو برای مردم خود عبور کرده است. مطالعه آمارهای مصرف دارو در سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد ۹۸ درصد نیاز دارویی کشور توسط تولیدکنندگان داخلی تأمین شده و تنها ۲ درصد از نیاز دارویی ایران توسط واردات تأمین شده است. نکته قابل تأمل آن است که ارزش ریالی این ۲ درصد حدود ۳۰ درصد بازار بوده است. این بدان معنی است که اولاً داروهایی که در ایران تولید می‌شوند، خیلی ارزان‌تر از داروهای وارداتی به فروش می‌رسد و به عبارتی نظام قیمت‌گذاری باعث ارزان‌تر بودن داروهای تولید داخل گردیده است. ثانیاً داروهایی که وارد می‌شوند گاهی ۱۵ تا ۲۰ برابر گران‌تر از داروهای تولید داخل هستند که این موضوع نیز بیانگر شکاف تکنولوژیک و تفاوت در نظام قیمت‌گذاری داروهای تولید داخل و وارداتی است.

نکته مهم در این فرآیند آن است که شرکت‌هایی که ۹۸ درصد نیاز مردم ایران را تأمین کرده‌اند عبارتند از شرکت‌هایی که از نظر سطح دانش و فن‌آوری صنعتی شده تفاوت چندانی با هم ندارند. به عبارت دیگر فن‌آوری داروسازی ایران بومی شده و این صنعت امروز قادر است بسیار بیش از آن که بازار ایران به آن نیاز دارد دارو تولید کند. آمارها نشان می‌دهد که متوسط اشغال خطوط تولید (به طور میانگین) در ایران حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد است. این در حالی است که چندین شرکت جدید داروسازی با ظرفیت تولید بسیار بالا و با ماشین‌آلات روز دنیا به زودی به چرخه تولید اضافه و توان تولید دارو در ایران از این هم فراتر خواهد رفت. صنعتی که بومی شده است و باید به بزرگ‌تر کردن بازار خود بیاندیشد.

ایران در منطقه‌ای واقع شده است که جمعیتی بالغ بر ۵۰۰ میلیون نفر فاقد صنعت داروسازی هستند و چنانچه بخواهند در این صنعت نام و نشانی جست‌وجو کنند حداقل به ۱۰ تا ۲۰ سال زمان نیاز دارند. صنعتگران داروسازی ما حداقل ده سال و بلکه کم‌تر از آن فرصت دارند تا به تصاحب بازارهای آماده در جوار خود اقدام کنند. بازاریایی که قبل از ما توسط هندی‌ها و چینی‌ها هدف‌گذاری شده‌اند، لیکن به دلیل آن‌که عملکرد کشورهای مذکور از نظر کیفی مطلوب نبوده است، هم‌چنان فرصت برای شرکت‌های ایران فراهم است.

یادداشت دکتر حامدی فر به مناسبت فرارسیدن روز داروساز:

داروسازی را پاس بداریم

می‌کنند، بی‌شک نخبگان این جامعه هستند که از سد کنکور گذشته‌اند و با نیت خیر و رفاه حال بیماران زیباترین روزهای جوانی خود را به تحصیل پیچیده‌ترین دروس گذرانیده‌اند. هدف اطمینان از دارویی است که بیمار دریافت می‌کند تا زنجیره درمان تا انتها تحت نظارت متخصصین حرف پزشکی، قرار داشته باشد.

امروز جامعه داروسازی با افتخار آفرینی همکاران محقق و دانشگاهی ما در عرصه علمی، تولید پیچیده‌ترین فرآورده‌های روز دنیا در حوزه تولید و ارائه خدمات تخصصی به بیماران در داروخانه‌های کشور بی‌شک مسئولیت سنگینی را به خوبی بر عهده گرفته است.

این که قدردان این صنف دیگرانی باید باشند که نیستند، یا ما هنوز نتوانسته‌ایم خدمات و توانایی‌های خود را آن‌گونه که شایسته است ارائه دهیم، افسوس‌ناک است. اما بهترین راه برای تغییر این نگرش این است که حرمت این امام‌زاده را متولیان‌ش خوب نگهدارند و ما داروسازان حامی و قدردان و آگاه به خدمات و ارزش‌های همکاران‌مان باشیم.

همکاران محقق و دانشمندان در دانشگاه‌ها!

دست‌مریزاد که با کم‌ترین بودجه‌ها در آموزش و پرورش داروسازان خللی وارد نمی‌شود، صدها آفرین بر شما که در سخت‌ترین شرایط، هم‌چنان داروسازی پرافتخارترین رشته در زمینه فعالیت‌های تحقیقاتی و پژوهشی است.

همکاران مؤسس و مسئولین فنی در داروخانه‌های کشور!

ما خوب می‌دانیم که شما سنگ صبور بیماران بعضاً ناامید و افسرده و نگران هستید، ما خوب می‌دانیم که خشم و درد خانواده بیمار گاه معصومانه بر سر شما آوار می‌شود، خوب می‌دانیم که چگونه پاسدار سلامت نسخ و تجویز منطقی دارو هستید و بی‌ادعا و سخت به کارتان ادامه می‌دهید.

سخن این است، تا باز هم افتخار آفرینان صنعت باشیم و در کنار تأمین محصول باکیفیت برای بیماران میهن عزیزمان با فتح بازارهای بین‌المللی، این افتخارات را چندین برابر کنیم. ▶
روز داروسازی مبارک

صنعت داروسازی ایران امروز با در اختیار داشتن بزرگ‌ترین سبد داروهای بیوسیمیلار در دنیا خوش درخشیده است و هم‌زمان تولید پیچیده‌ترین داروهای شیمیایی و شیمی درمانی هم نشان از توان داروسازان صنعتی ایران دارد. صنعتی که تأمین‌کننده ۹۸ درصد اقلام دارویی مصرف‌شده در سال ۱۳۹۴ می‌باشد و بار سنگینی از فرآیند درمان را به دوش می‌کشد.

در این فرصت و در این مناسبت خجسته و روز داروسازی پیش‌تر روی سخنم با همکاران زحمتکش داروسازم که مسئولیت داروخانه‌های کشور را بر عهده دارند. به واقعیت، توقع اعتماد و حمایت صنعت داروسازی را از هیچ کس بیش‌تر از همکارانی که بعضاً در یک دانشکده یا حتی سر یک کلاس در کنار هم تحصیل کرده‌ایم نمی‌توان داشت. درست است که حاشیه سود داروهای وارداتی اکثرأ برای اقتصاد داروخانه‌های شما بیش‌تر است، درست است که به دلیل عدم پوشش بیمه‌ای سهم عمده فروش داروهای خارجی نقداً به شما برمی‌گردد و درست است که ذائقه بیمار ایرانی در خیلی از موارد به سمت داروی وارداتی است، اما حمایت از صنعت داروسازی و داروی تولید داخل (به شرط کیفیت و جلب اعتماد پزشک)، در درازمدت به سود کل صنف داروسازی است. صنفی که متأسفانه مدتی است در هیاهوی منافع شخصی و گروهی هویت ارزشمند و تأثیرگذار آن در فرآیند درمان را گم کرده‌ایم و شاید به نوعی خودمان باعث برداشت‌های غلط و تصمیمات کارشناسی‌نشده در حوزه دارو بوده‌ایم.

امروز صنعت داروسازی سهم به‌سزایی در اشتغال فارغ‌التحصیلان داروسازی کشور بر عهده دارد و مسلماً تقویت این صنعت موجب رشد و توسعه آن و به کارگیری جوانان بیش‌تری در این عرصه می‌گردد. تحقق این امر نه تنها فشار برای تأسیس داروخانه‌های جدید را کاهش می‌دهد، بلکه موجب انگیزش دانشجویان داروسازی و جلوگیری از یأس و ناامیدی آن‌ها می‌گردد.

حمایت از تولید داخل (تأکید می‌کنم به شرط کیفیت) اعتباربخشی به تسلط علمی و فنی جامعه داروسازی است و مسلماً بازخورد این تفکر بر تصمیم‌سازان حوزه دارو مؤثر خواهد بود. همکاران ما که مجذبه و مسئولانه داروخانه‌های کشور را اداره

بررسی چالش‌های صنعت داروسازی با حضور اعضای هیئت مدیره سندیکا:

حل ۹۹ درصدی مشکلات صنعت داروسازی به دست دولت / صنعت داروسازی را دریابید

به منظور تقویت زیرساخت‌های صنعت داروسازی خاطر نشان کرد: صنعت داروسازی زمانی می‌تواند در چارچوب اقتصاد مقاومتی حرکت کند که از ظرفیت‌های کشور به طور کامل استفاده کنیم نه این که این ظرفیت‌ها را در اختیار سایر کشورها قرار دهیم.

رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران هم چنین ضمن بیان این موضوع که صنعت داروسازی که مصداق اقتصاد مقاومتی است، بیمار عملکردهای ناشی از بی‌تدبیری شده، تصریح کرد: متأسفانه نظام بانکی کشور در خدمت تولید نیست و صنایع داروسازی بیش از آن که سودآوری داشته باشند، در حال پرداخت تسهیلات به بانک‌ها هستند. از سوی دیگر، پرداخت‌های بیمارستان‌های دولتی به شرکت‌های دولتی با تأخیرهای طولانی مدت انجام می‌شود، به طوری که حجم مطالبات شرکت‌های دارویی از بیمارستان‌های دولتی از مرز ۲۰۰۰ میلیارد تومان هم عبور کرده است.

صنعت باید اول از نظر اقتصادی قوی باشد

دکتر کبریایی‌زاده با ذکر این نکته که صنعت قوی در درجه اول باید از نظر اقتصادی قوی باشد تا از نظر توانمندی تکنولوژیک حرفی برای گفتن داشته باشد، گفت: صادرات مقوله‌ای نیست که پشتوانه آن صرفاً یک اقدام بهداشتی یا اقتصادی باشد؛ حضور در بازارهای صادراتی ریسک است. ضمن این که دولت باید زمینه‌های تبادل پولی با کشورهایی که مقاصد صادرات ما هستند، تأمین کند. هم چنین صنعتی در بازارهای صادراتی خوش می‌درخشد، که بازار داخلی را به طور کامل در اختیار داشته باشد.

وی با اشاره به توانمندی شرکت‌های دارویی برای ورود به بازارهای بین‌المللی خاطر نشان کرد: داشتن گواهی‌نامه‌های معتبر از اروپا و... می‌تواند به صنعت داروسازی کشور کمک کند و معتمد که در صورت حضور آژانس‌های بین‌المللی در کشورمان، بیش از ۵۰ درصد شرکت‌های دارویی ما از بازرسی‌های آژانس‌های اروپایی سربلند بیرون خواهند آمد.

شکل‌گیری شبکه رسمی توزیع داروهای قاچاق

رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران بیان کرد: خوشبختانه تجربه اصلاح قیمت مکمل‌های تولید داخل با رویکرد بهبود، بسیار اثربخش بود و با اطمینان می‌گویم، در حال حاضر شرکت‌های داروسازی که محصولات ویتامینه می‌سازند مواد اولیه آن‌ها بسیار مطمئن‌تر از مولتی‌ویتامینه است که با ده برابر قیمت از خارج وارد می‌شود.

دکتر کبریایی‌زاده از شکل‌گیری شبکه رسمی توزیع داروهای قاچاق با نام برندهای اصلی خبر داد و افزود: پایین‌نگه داشتن قیمت دارو دلیل اصلی شکل‌گیری چنین امری است و شاهد افزایش قاچاق دارو به اسم برندهای اصلی هستیم و هزینه اثربخش نبودن این داروها متوجه نظام سلامت کشور خواهد بود.

بازارهای هدف را بشناسیم

دکتر کبریایی‌زاده با بیان این مطلب که مدیران دستمزدی خیلی شوق صادرات ندارند، گفت: دولت باید زمینه‌های تبادل پولی با کشورهایی که مقاصد صادرات ما هستند، تأمین کند. حتی شرکت‌های دارویی ما حتی برای ورود به بازار عراق که همسایه ماست، مشکل دارند. بعد از برجام، می‌بایست در خصوص

دکتر عباس کبریایی‌زاده رییس، دکتر هاله حامدی‌فر و دکتر محمد عبده‌زاده از اعضای هیئت مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران سه‌شنبه ۲ شهریور ۹۵ با حضور در استودیوی خبرگزاری مهر درباره مهم‌ترین چالش‌های این روز صنعت داروسازی کشور به گفت‌وگو نشستند و نحوه قیمت‌گذاری داروهای تولید داخل را مهم‌ترین چالش این روزهای صنعت استراتژیک دارو مطرح کردند.

در ابتدای این نشست تخصصی، دکتر کبریایی‌زاده با اشاره به وضعیت فعلی صنعت داروسازی کشور افزود: در حال حاضر ۱۰۵ شرکت داروسازی در زمینه تولید داروهای ساخته‌شده، ۵۰ شرکت تولیدکننده مواد اولیه دارویی، ۵۰ شرکت در زمینه بسته‌بندی و مواد جانبی دارو در کشور مشغول به فعالیت هستند که با این احتساب می‌توان گفت ۲۰۰ شرکت در صنعت دارویی کشور فعالیت می‌کنند.

وی خاطر نشان کرد: خوشبختانه دانش داروسازی کشور به یمن تحریم‌ها بومی شده است و در حال حاضر ایران جزو معدود کشورهایی است که زنجیره تأمین دارو در آن به طور کامل برقرار شده است و ۹۸ درصد نیاز دارویی مردم در داخل کشور تأمین می‌شود.

رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران با اشاره به نحوه قیمت‌گذاری داروهای تولید داخل افزود: تا ۱۵ سال گذشته قیمت داروی ایرانی تنها ۵ برابر ارزان‌تر از داروی خارجی بود، اما امروز به دلیل سخت‌گیری‌های وزارت بهداشت در نحوه قیمت‌گذاری، داروی ایرانی ۱۶ برابر ارزان‌تر از داروی خارجی است و اگر وضعیت به همین روش ادامه یابد، صنایع دارویی کشور دچار اضمحلال و ورشکستگی خواهند شد. این در حالی است که داروی خارجی سوبسید می‌گیرد.

مشکلات صنعت داروسازی به دست دولت حل‌شدنی است

دکتر کبریایی‌زاده خاطر نشان کرد: ۹۹ درصد مشکلات صنعت داروسازی به کمک دولت حل‌شدنی است، چراکه دولت تأمین‌کننده اصلی دارو است و زمانی که چرخه نقدینگی آسیب می‌بیند، اولین جایی که ضرر خواهند کرد شرکت‌های دارویی هستند. این در حالی است که به خوبی به یاد داریم صنعت داروسازی در دوران جنگ تحمیلی، در شاخص‌های امنیت بسیار تأثیرگذار و مدافع استقلال کشور بود. وی با تأکید بر تغییر نحوه قیمت‌گذاری داروهای تولید داخل

دکتر حامدی‌فر با طرح این مسئله که نگرش پزشکان کشور نسبت به داروهای تولید داخل تغییر کرده است، گفت: داروی «هرسپتین» برای سرطان سینه، نمونه‌ای از موفقیت داروی تولید داخل است که در حال حاضر با وجود برند اصلی در کشور، بالای ۸۰ درصد بازار این دارو در اختیار نوع ایرانی قرار گرفته است. وی خاطر نشان کرد: در واقع با ارزان‌تر کردن داروی ایرانی قدم در راه بی‌ارزش کردن آن برداشتیم.

هزینه‌های تولید دارو در حال افزایش است

دکتر عبده‌زاده دیگر حاضر این نشست تخصصی ضمن بیان این موضوع که ساختار حمایتی برای صنعت داروسازی وجود ندارد، افزود: هزینه‌های تولید دارو در حال افزایش است و متأسفانه عوامل قیمت‌گذاری در اختیار کارخانه تولید دارو نیست. وی با بیان این مطلب که در همه جای دنیا بیمه‌های پایه یکی از مهم‌ترین پشتوانه در زمینه رونق شرکت‌های دارویی هستند، گفت: کم‌توانی و ناتوانی بیمه‌ها فاکتور تأثیرگذاری است. علاوه بر این عامل رکود در زنجیره تأمین دارو، بیمارستان‌های دولتی هستند که انباشت بدهی دارند.

وی با اشاره به این موضوع که انتقادات بسیاری بر آمار صادرات دارو می‌شود، اظهار داشت: در حالی که سود رسمی در داروسازی ۲۰ درصد و هزینه مالی بالای ۲۳ درصد است و دارو شامل ارز مبادله‌ای نمی‌شود، چه انگیزه‌ای برای صادرات وجود خواهد داشت. از طرف دیگر تا صنعتی سودآور نباشد نخواهد توانست GMP را ارتقا دهد.

عضو هیئت مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی بیان کرد: آیین‌نامه‌های بسیاری تصویب شده، اما وقتی زمان اجرا می‌رسد، هر کدام به نحوی عملیاتی نمی‌شود. دکتر عبده‌زاده با اعلام این که صنعت داروسازی کشور در مرحله گذر است، افزود: ورود به سیستم ثبت هر کشور یک سری استانداردها را می‌خواهد که می‌بایست آن‌ها را فراهم کنیم. ▶

روان‌سازی صادرات دارو تلاش شود.

رییس سندیکای صاحبان صنایع دارویی ایران اظهار داشت: یکی از خطاها در حوزه صادرات دارو، این است که تمرکز روی غرب و اروپا شکل گرفته و تصور می‌کنیم بازارهای ما فقط دانمارک، آلمان، سوئیس و... است.

حمایت همراه با کیفیت؛ دو هدف اقتصاد مقاومتی

در ادامه این نشست، دکتر هاله حامدی‌فر عضو هیئت مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران با اشاره به اهداف اقتصاد مقاومتی خاطر نشان کرد: حمایت از تولید طبق هدف اقتصاد مقاومتی با کیفیت و حمایت تعریف شده است. اما سازمان غذا و دارو بسته حمایتی را با هدف کیفیت پیش برده است. در حالی که مدارک مختلفی موجود است که نشان می‌دهد داروهای بیولوژیک، صعب‌العلاج و خاص، ملزم به مطالعات بالینی هستند. وی با تأکید بر منطقی بودن حمایت از صنایع افزود: هر حمایتی اگر منطقی باشد، هم مطلوب است و هم مداوم؛ حمایت از صنعت دارو نباید مانند حمایتی باشد که دولت از صنعت خودروسازی کرد. متأسفانه چرخه نقدینگی در صنعت داروسازی در حال توقف است و باید در برنامه‌ریزی بودجه سریعاً برای این موضوع راه حلی اندیشیده شود.

به گفته دکتر حامدی‌فر اگر ما ارزش افزوده در صنعت دارو را بشناسیم، بزرگ‌ترین حمایت را از این صنعت انجام داده‌ایم. مدیر عامل شرکت سیناژن با بیان این مطلب که کیفیت دارو یک بحث ملیتی نیست، گفت: کیفیت دارو، بنگاه‌محور است و مهم‌ترین اقدام در همین زمینه، تغییر نگاه فرهنگی مردم و پزشک به داروی ایرانی است. متأسفانه ارزان‌بودن داروی ایرانی، برای پزشک که مصرف‌کننده دارو تلقی می‌شود، شبهه ایجاد می‌کند. زیرا خود پزشک هم مصرف‌کننده داروست و زمانی که می‌بیند داروی ایرانی با وجود کیفیت برابر اما ۱۶ برابر ارزان‌تر است، ترجیح می‌دهد از همان نوع دارو، تولید خارج را تجویز کند.

گفت‌وگو با دکتر پیر صالحی:

اصلاح قیمت‌گذاری دارو؛ ضرورت پویایی صنعت داروسازی کشور

شده برای اجرای این طرح، شاهد اعمال فشار بر جایی مثل صنعت داروسازی کشور هستیم.

وی اظهار کرد: پس از اجرای این طرح بدهی بیمارستان‌های دولتی به شرکت‌های توزیعی به طور نجومی افزایش پیدا کرد و در حال حاضر این مبلغ به ۲ هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان رسیده است.

اصلاح شیوه قیمت‌گذاری به نفع مصرف‌کننده است

پیر صالحی اظهار کرد: زمانی که به رغم افزایش هزینه‌های کارگری، انرژی، بسته‌بندی، مواد اولیه، مواد جانبی و... تأکید بر عدم افزایش قیمت دارو می‌شود، در حال تحمیل فشار به این صنعت استراتژیک هستیم. در حالی که باید توجه داشته باشیم، اصلاح قیمت داروهای جدید (که در حال حاضر در سازمان غذا و دارو در حال اجراست) نه تنها باعث رضایت تولیدکننده می‌شود، بلکه با افزایش کیفیت در نهایت این مصرف‌کننده است که منتفع خواهد شد. از سوی دیگر تجربه نشان داده صنایعی که قیمت‌گذاری آن‌ها جدید و بر اساس قیمت مرجع صورت گرفته است، در چند سال گذشته پیشرفت بسیار خوبی داشته و توانسته‌اند در بازارهای صادراتی خوش بدرخشند. برای نمونه وقتی در کشور خودمان به صنعت بایوتک اعتماد شد، کارخانه‌هایی که ۱۰ سال گذشته کوچک قلمداد می‌شدند در حال حاضر کارخانه‌های معتبر کشور هستند که افتخار ملی بوده و با تولید محصولات خود از بار نظام سلامت کاسته‌اند.

حل مشکلات صنعت داروسازی نیازمند یک هم‌فکری جمعی است

مدیر عامل شرکت کارخانجات داروپخش در پاسخ به این سؤال که مهم‌ترین راه برای حل مشکلات فعلی صنعت داروسازی چیست، گفت: مقابله با مشکلاتی که گریبان‌گیر صنعت داروسازی کشور شده‌اند، نیازمند هم‌فکری و همکاری میان صنعت، سازمان غذا و دارو، وزارت بهداشت و... بوده و از طرف دیگر ارتقای کیفیت و ورود به بازارهای صادراتی که لازمه تحقق آن تقویت زیرساخت‌هاست، نیازمند صرف هزینه و سرمایه است. در نظر داشته باشیم که این صرف هزینه بدون اصلاح قیمت‌ها امکان‌پذیر نخواهد بود.

وی هم‌چنین بیان کرد: یکی از اقداماتی که متأسفانه در چند سال گذشته به آن پرداخته شد، اما هنوز عملیاتی نشده است، اعطای وام‌های کم‌بهره به تولیدکنندگان است. معتقدم صنعت داروسازی به رغم تمام سودآوری‌هایی که برای کشور به همراه دارد، به عنوان یک صنعت استراتژیک به آن نگاه نمی‌شود. چرا که اگر این اقدام صورت می‌گرفت، می‌بایست از منابعی که در صندوق توسعه ملی، صندوق ذخیره و... بود مبلغی به صنعتی که توانسته است، ۹۷ درصد نیاز دارویی کشور را تأمین کند اختصاص یابد.

وی ادامه داد: اگر صنعت داروسازی کشور از حمایت‌ها محروم شود، دولت مجبور خواهد شد داروهایی را که هم‌اکنون در داخل کشور تولید می‌شود را ۲۰ برابر قیمت تولید داخل وارد کند. بدون شک اگر صرفه‌جویی‌هایی که ناشی از تلاش‌های داروسازان در طول این سال‌ها بود، برای پیشرفت این صنعت هزینه شود، شاهد درخشش صنعت استراتژیک کشور در بازارهای بین‌المللی خواهیم بود. صنعت امروز داروسازی نیازمند اصلاح

دکتر مهدی پیر صالحی مدیر عامل شرکت کارخانجات داروپخش در گفت‌وگو با روزنامه پزشکی سپید ایران با اشاره به بحث‌های متعدد درباره شیوه قیمت‌گذاری دارو در کشور افزود: مشکل اصلی قیمت‌گذاری دارو، بیش از آن که شرایط و ضوابط باشد، متأسفانه بحث‌های سیاسی و اجتماعی جاری در کشور است. معتقدم که سازمان غذا و دارو می‌تواند با شرایط و ضوابط فعلی، قیمت مناسبی را برای صنایع دارویی کشور فراهم کند تا این صنایع بتوانند سرمایه‌گذاری مجددی را از سود حاصله انجام دهند. اما متأسفانه گاهی تصمیماتی از جانب مقامات و مسئولان گرفته می‌شود که نه تنها بر اساس شرایط بازار و وضعیت فعلی نیست، بلکه مبنای اقتصادی هم ندارد.

وی در ادامه توضیحات خود با تأکید بر این که نظام سلامت باید هزینه درمانی را کاهش دهد گفت بار این کاهش هزینه نباید به صنعت تحمیل شود. در حال حاضر تصمیم گرفته شده است تا هزینه‌های درمانی بالا نرود و به منظور کنترل نرخ دارو در نظام سلامت، شاهدیم که به صورت دستوری اعلام می‌شود نباید نرخ دارو افزایش یابد و در این میان بخشی از بار طرح نظام سلامت را صنعت دارویی کشور متحمل می‌شود.

پیر صالحی خاطر نشان کرد: صنعت داروسازی باید در یک مکانیزم اقتصادی ساز و کار خود را پیش ببرد، فعالیت کند و قیمت مناسبی داشته باشد که هم چرخ کارخانه بچرخد و هم با کسب سود مطلوب، رضایت سرمایه‌گذار جلب شود تا از این طریق بتوانیم در صنعت دارو، اصلاحات و بازسازی دستگاه‌های قدیمی را انجام دهیم.

جایگاه داروسازان در نظام سلامت دیده نشده است

مدیر عامل شرکت کارخانجات داروپخش در ادامه صحبت‌های خود ضمن گلایه از این موضوع که جایگاه داروسازان در نظام سلامت کم‌رنگ دیده شده است، گفت: هر جا که بتوانیم داروساز را به عنوان یک زنجیره به چرخه درمانی کشور وارد کنیم، خواهیم دید که هزینه‌های کلی نظام سلامت کاهش پیدا خواهد کرد. برای نمونه شاهد بودیم که با دخالت داروسازان در مصرف آلبومین در کشور، مصرف این دارو در بیمارستان‌ها ۴۰ تا ۵۰ درصد کاهش یافت.

پیر صالحی با اشاره به این که طرح تحول نظام سلامت برای اکثریت جامعه طرح مفیدی است گفت: اما نباید بر صنعت داروسازی کشور فشار وارد شود. گرچه پس از اجرا شدن این طرح هزینه بیماران در بیمارستان‌های دولتی تا زیر ۱۰ درصد کاهش پیدا کرد، اما یکی از مهم‌ترین نکاتی که در اجرا شدن هر طرحی باید به آن توجه داشت، زیرساخت‌ها و بودجه در نظر گرفته شده است. متأسفانه به دلیل کمبود بودجه در نظر گرفته

زمانی که به رغم افزایش هزینه‌های کارگری، انرژی، بسته‌بندی، مواد اولیه، مواد جانبی و... تأکید بر عدم افزایش قیمت دارو می‌شود، در حال تحمیل فشار به این صنعت استراتژیک هستیم.

ضوابط و قانون‌گذاری قیمت‌هاست تا بتواند حرکت پویای خود را ادامه دهد.

الحاق به سازمان‌های بین‌المللی به زیرساخت‌های فنی نیاز دارد

دکتر پیر صالحی در پاسخ به این سؤال که چالش‌های پیش روی ایران در الحاق به سازمان‌ها و نهادهای جهانی و افزایش بازارهای صادراتی چیست، ضمن اشاره به این موضوع که سازمان غذا و دارو چندین سال است که تلاش دارد تا ضوابط خود را با ضوابط PICS تطبیق دهد ادامه داد: ما امیدواریم که در سال جاری و یا سال آینده بتوانیم به عضویت PICS در بیاییم. هر چند ما هنوز عضو رسمی این سازمان نیستیم ولی قوانین و مقررات ما تطابق خوبی با قوانین و ضوابط این سازمان دارد.

وی افزود: ما برای صادرات مشکلاتی غیر از مشکلات ضابطه‌ای داریم. بخشی از مشکلات ما مربوط به مسائل سیاسی و بحث تحریم‌ها می‌شود که امید داریم بعد از توافق هسته‌ای این مشکلات برطرف شود. مشکل اصلی ما مشکلات زیرساختی است. پیر صالحی ادامه داد: اگر خطوط دارویی ما مورد بازرسی‌های بین‌المللی قرار بگیرد شاید، تعداد معدودی از آن‌ها بتوانند استانداردها را پاس و گواهی‌نامه کیفیت دریافت کنند. خطوط تولید ما نیازمند تحول و به روزرسانی هستند.

وی خاطر نشان کرد: متأسفانه در حال حاضر صنعت داروسازی کشور قدرت تأمین هزینه‌های نوسازی را ندارد. دستگاه‌ها و فناوری‌های داروسازی، ابزارهای گران‌قیمتی هستند و زمانی که بخواهیم با دستگاه‌های قدیمی محصولات جدید را تولید کنیم، این محصولات قادر به برآورده کردن استانداردهای بین‌المللی نیستند. بازسازی‌های صورت گرفته در سال‌های اخیر هم موقتی بوده تا تولیدی‌ها بتوانند امورات روزمره خود را تأمین کنند و در این بازسازی‌ها هیچ هدف بلندمدتی برای جلب نظر بازارهای خارجی وجود ندارد.

نا توانی صنعت داروسازی برای سرمایه‌گذاری

مدیر عامل شرکت کارخانجات داروپخش تصریح کرد: متأسفانه امروز با توجه به بدهی‌های سنگینی که بخش دولتی به بخش صنعتی دارد، صنعت دچار مشکلات عدیده‌ای شده است. وام‌های کلاتی که صنعت به زیر بار بازپرداخت آنها رفته است و هزینه‌های سنگینی که برای بقای خود پرداخت می‌کند، صنعت را در چالشی قرار داده که قدرت سرمایه‌گذاری برای طرح‌های بلندمدت را ندارد. این در حالی است که داروهای ما قابل رقابت با بازار دارویی دنیا هستند و ایران پتانسیل رشد بیشتر را دارد، به شرط اینکه یک رفتار منطقی را در پیش بگیرد.

همین امروز هم کیفیت داروهای ما با داروهای ژنریک دنیا برابری می‌کند و هم‌اکنون نیز بسیاری از داروهای ما در بازارهای دنیا در حال رقابت هستند. ولی باید زیرساخت‌های خود را از همه لحاظ آماده کنیم.

پیر صالحی ادامه داد: بدون شک همکاری‌های بین‌المللی در این زمینه کمک بسیاری به صنعت خواهد کرد. چرا که تولید داروهای تحت لیسانس، تولید قراردادی محصولات مشترک در ایران باعث خواهد شد تا با انتقال دانش به کشور، خطوط تولید بر اساس الزامات جهانی به روز رسانی شود. ▶

اولین سمینار مطالعات هم‌ارزی زیستی داروها بر مبنای طبقه‌بندی BCS برگزار شد

که صاحب سرمایه از عمومی به غیر دولتی و از غیر دولتی به خصوصی تغییر یافت. امروزه سرمایه‌گذاران در بخش دارو، تعداد زیادی بخش خصوصی هستند که بسیار قوی‌تر از بخش دولتی عمل می‌کنند. وی در پایان با بیان این که بیش از ۹۹ درصد داروهای ضد فشار خون و صد در صد داروهای آنتی‌بیوتیک در کشور تولید می‌شود، اما در عرصه بین‌المللی بیش از ارائه شواهد نیازمند مستندات هستیم، اظهار کرد: زمانی بود در وزارت بهداشت که برون‌گرایی و شناخت فرصت‌های پیش رو برای صادرات به معنای امروز مفهومی نداشت. اما در حال حاضر از یک سو به دلیل لزوم هماهنگی سیاست‌های این وزارت با استانداردهای جهانی و از سوی دیگر به دلیل تلاش برای الحاق به سازمان جهانی تجارت، شاهدیم که در مسیر جهانی‌شدن قرار داریم. اما نباید فراموش کنیم که در این مسیر باید زبان بین‌المللی خود را تکمیل کنیم.

مطالعات بیو اکی والانسسی لازمه ورود داروها به بازار جهانی است

دکتر اکبر عبداللهی اصل مدیر کل نظارت و ارزیابی دارو و مواد مخدر سازمان غذا و دارو دیگر سخنران این سمینار گفت: یکی از مهم‌ترین تلاش فعالان صنعت داروسازی در چند سال گذشته اثبات بودن بوده و تلاش بر این است که نیاز دارویی کشور در داخل کشور تأمین شود. وی افزود: متأسفانه در چند سال گذشته هجمه‌هایی علیه صنعت استراتژیک دارو و به خصوص داروهای ژنریک وارد شده است که همین امر باعث می‌شود تا این داروها از مستنداتی به منظور اثبات خود استفاده کنند.

مدیر کل نظارت و ارزیابی دارو و مواد مخدر سازمان غذا و دارو با تأکید بر این که باید موجبات بزرگی صنعت داروسازی کشور فراهم شود، افزود: صنعت داروسازی کشور کوچک است و باید اسباب بزرگی این صنعت فراهم شود تا اگر زمانی با ورود به پسابرجام موجبات حضور کشور در عرصه بین‌المللی فراهم شود، بتوانیم جایگاه شایسته خود را کسب کنیم. وی در پایان خاطرنشان کرد: ورود به عرصه بین‌المللی بیش از هر اقدامی نیازمند مطالعات عمقی برای اثبات است و بدون شک مطالعات بیو اکی والانسسی لازمه اثبات داروها در سطح بین‌المللی است. تقدیر از دکتر تاجرزاده رییس انجمن بیوفارماسی و فارماکوکینتیک ایران، ارائه گزارش اداره بررسی و ثبت دارو از انجام مطالعات هم‌ارزی زیستی در یکسال گذشته، اهمیت ملاحظات اخلاقی در این مطالعات و پانل پرسش و پاسخ از دیگر برنامه‌های این سمینار یک‌روزه بود. گفتنی است دومین دور از برگزاری این سمینار تخصصی با محور «کاربرد اصول بی‌سی‌اس در ساخت و کنترل داروها» هم‌زمان دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌فارما، ۲۴ تا ۲۶ شهریور در مصلاهی امام خمینی برگزار می‌شود. ▶

سمینار یک‌روزه مطالعات هم‌ارزی زیستی داروها با همکاری کمیته آموزش سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران و انجمن بیوفارماسی و فارماکوکینتیک ایران با حضور دکتر حسنیه تاجرزاده پیشکسوت این حوزه شنبه ۳۰ مرداد در هتل المپیک برگزار شد. دکتر عباس کبریایی‌زاده در مراسم افتتاحیه این سمینار ضمن تبریک به مناسبت فرارسیدن روز پزشک و روز داروساز و لزوم نگاهی به وضعیت فعلی صنعت داروسازی، بیان کرد: یکی از رموز مدیریت دانستن گذشته، حال و آینده است. صنعت داروسازی در زمان انقلاب که یقیناً یکی از سخت‌ترین دوران برای کشور بود، توانست به هر قیمتی استقلال کشور را حفظ کند. اما یکی از مهم‌ترین ایراداتی که آن زمان به این صنعت گرفته شد عدم خودباوری بود که باعث شد تا سیاست جاری وقت آن زمان به سمت مصرف پیش رود تا زمانی که با هم‌فکری و هم‌یاری متخصصان توانستیم امروز به خودکفایی برسیم.

وی افزود: در دوران جنگ با تحریم‌هایی که علیه کشور اعمال شد، یاد گرفتیم که کشور مقاوم کشوری است که بتواند زیرساخت‌های تولید خود را تقویت کند. بعضی از ما به خوبی به یاد داریم که زمان جنگ، وقتی عراق از سلاح‌های شیمیایی استفاده می‌کرد، توان تولید داروی مقاوم در برابر این سلاح‌ها در کشور وجود نداشت. اما درست چهار ماه پیش مسئولان همین کشور سراسیمه تقاضای دیدار با مسئولان کشور را کردند تا بتوانند علیه سلاح‌های شیمیایی که داعش استفاده می‌کرد، از ما برای تولید آنتی‌دوت‌ها کمک بگیرند.

سیاست‌ها در راستای اقتصاد مقاومتی حرکت کند

رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران با تأکید بر هم‌راستایی صنعت داروسازی در راستای اقتصاد مقاومتی خاطرنشان کرد: صنعت داروسازی امروز که بحث از اقتصاد مقاومتی در همه ابعاد است، مثال عینی همین اقتصاد است. برای نمونه صنعت داروسازی ایران تنها با ۷۷۷ میلیون دلار، ۹۸ درصد داروی مورد نیاز کشور را تأمین کرده است و تنها ۲ درصد از داروی مصرفی در کشور از طریق واردات تأمین می‌شود که همین مقدار ۶۰ درصد از ارز کشور که بیش از ۱۰۰۰ میلیون دلار بوده را به خود اختصاص داده است.

دکتر کبریایی‌زاده با بیان این که متأسفانه سیاست‌ها در جهت حفظ این صنعت استراتژیک نیست، خاطرنشان کرد: به رغم همه خودکفایی دارو، متأسفانه ارزش ریالی فروش دارو در سال ۹۴، شش درصد یک داروی وارداتی بود که این امر حاکی از آن است که سیاست‌ها در جهت حفظ صنعت نیست و ساختار سیاست‌گذاری به سمتی که اقتصاد مقاومتی را عمیق‌تر ببیند. زیرا اگر اقتصاد مقاومتی را سطحی ببینیم به وضعیتی دچار خواهیم شد که تنها رغبت به تولید کالاهای ارزان خواهیم داشت.

دکتر کبریایی‌زاده در ادامه صحبت‌های خود با تأکید بر بازنگری قوانین به منظور افزایش صادرات بیان کرد: باید سیاست‌های واردات وزارت بهداشت بازنگری شود که تا از حالت صرف درون‌گرایی بیرون بیاید و به فراتر از مرزها توجه داشته باشد تا صنعتی شود با سرمایه‌گذاری جدید، تأسیس شرکت‌ها و افزایش ظرفیت تولیدی.

تغییر ساختار سرمایه‌گذاری در صنعت داروسازی را بپذیریم

رییس سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران با اشاره به تغییر ساختار سرمایه در صنعت داروسازی افزود: در گذر تاریخی رشد و توسعه کشور که ساختار سرمایه تغییر می‌کند، باید پذیرای قوانین جدید باشیم. زمانی ساختار کاملاً دولتی بود و پس از آن به سمت غیر دولتی حرکت کرد. با سرمایه‌گذاری سازمان تأمین اجتماعی در صنعت داروسازی، دیدیم

نگاهی به مهم‌ترین برنامه پیش روی سندیکا در مسیر الحاق به WTO؛

الحاق به سازمان جهانی تجارت؛ دریچه خروج از بازاری کوچک و منزوی

دومین نشست هم‌اندیشی خبرگان نظام دارویی کشور
پیرامون بررسی فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی

The 2nd National Panel of Experts in Pharmaceutical Sector
on the Path to Accession to the WTO, Opportunities & Challenges

صنعت داروی ایران در مسیر الحاق به سازمان جهانی تجارت

۲۳ اردیبهشت ۱۳۹۵ مرکز همایش‌های بین‌المللی دانشگاه شهید بهشتی

www.wto-pharma.ir

و فرصت‌های پیش روی الحاق به WTO که در اردیبهشت ۱۳۹۵ برگزار شد، در پی رسیدن به یک زبان مشترک، ایجاد تفاهم بر روی یک سری موضوعات و اصول پایه‌ای سازمان جهانی تجارت بین فعالان بازار دارو و مسئولان پیگیری کننده الحاق به این سازمان در وزارت صنعت و معدن بود. هم‌چنین افزایش دانش نظری و کاربردی فعالان صنعت داروسازی برای همگام شدن با تحولات تجارت بین‌الملل دارو در مسیر الحاق کشور به سازمان جهانی تجارت از دیگر اهداف برنامه جامع آماده‌سازی صنعت داروسازی برای الحاق به WTO بود.

بدون شک برگزاری این سلسله نشست‌های تخصصی که منجر به شکل‌گیری هسته مشاور صنعت داروسازی برای مذاکرات است، می‌تواند حافظ منافع کشور در مسیر الحاق و پس از عضویت کامل باشد.

اما دومین نشست تخصصی خبرگان نظام دارویی کشور با محوریت گفته‌شده، هم‌زمان با دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران‌فارما طی روزهای ۲۴ تا ۲۶ شهریور سال جاری در مصلاي بزرگ امام خمینی و با حضور تمامی ذی‌نفعان بخش دارو برگزار می‌شود. در این سمینار متخصصانی از حوزه‌های مختلف، هم‌چون نمایندگان از سایر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های دولتی و حاکمیتی مرتبط با تجارت دارو از جمله وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت اقتصاد و دارایی، گمرک جمهوری اسلامی، بانک مرکزی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان توسعه تجارت، سازمان ثبت اسناد، قوه قضاییه، سازمان حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و سایر دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط حضور خواهند داشت. بدون شک تمامی فعالان صنعت بر این نکته اتفاق نظر دارند که برگزاری این نشست‌ها و سمینارها و به‌طور کلی برنامه جامع مذکور، طراحی نقشه راه صنعت داروسازی ایران راهی برای ورود مؤثر و مقتدر به بازارهای جهانی خواهد بود.

قطعاً برای رسیدن به اهداف، مسیری طولانی پیش رو است، اما شروع داوطلبانه این حرکت از جانب بخش صنعت داروسازی کشور بسیار دلگرم‌کننده است. ▶

صنعت داروسازی ایران با داشتن بیش از ۱۰۰ شرکت با ابعاد مختلف از منظر سرمایه‌ای، توان تولید و فناوری‌های روز دنیا و فرصت‌های داخلی و خارجی مناسب برای حضوری پررنگ‌تر در عرصه‌های بین‌المللی به عنوان یکی از صنایع پیشگام در این حوزه از دهه‌های گذشته تلاش‌هایی را برای شناخت ابعاد مختلف الحاق به سازمان جهانی انجام داده است که شامل چندین پژوهش گسترده علمی و دوره‌های آموزشی بوده است. از این رو لازم است بخش‌های مختلف اقتصادی کشور در درجه اول به افزایش دانش خود از این رویداد مهم و چالش‌ها و فرصت‌های پیش رو پردازند و در گام بعد به برنامه‌ریزی برای توسعه توانمندی‌ها و برطرف‌ساختن ضعف‌ها طی فرصت باقی‌مانده اقدام کنند؛ ضمن این که در صورت موفقیت رایزنی‌ها برای آغاز مذاکرات الحاق که خود فرآیندی زمان‌بر و نیازمند دقت و توجهی حتی بیش‌تر از مذاکرات هسته‌ای است، تمامی بخش‌های تجارت و نهادهای سیاست‌گذار به نوعی درگیر بررسی ابعاد مختلف این رویداد پراهمیت و برنامه‌ریزی برای پیشینه‌کردن دستاوردهای بخش خود و کمینه‌کردن مخاطرات مرتبط خواهند شد.

برنامه جامع آماده‌سازی صنعت داروسازی برای الحاق به سازمان جهانی تجارت که با همت و ابتکار عمل سندیکای تولیدکنندگان داروهای انسانی و با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و مؤسسه پژوهش‌های بازرگانی و نیز سازمان غذا و دارو در حال طراحی و اجرا است، به دنبال تغییر ذهنیت‌ها در این بازار و ایجاد اصلاحات ساختاری تدریجی است. زیرا به رغم این که الحاق به سازمان جهانی تجارت یک ضرورت است و امروزه نیز با وجود جدیت دولت وقت برای هموار کردن مسیر الحاق پس از موفقیت در حل موضوع صنعت هسته‌ای، اما هنوز چشم‌انداز روشنی در این موضوع در ذهن فعالان بازار مشخص نیست. به همین دلیل آشنایی با این سازمان کم‌کم رویکرد مدیران بنگاه‌ها و سیاست‌گذاران دولتی را نسبت به چشم‌انداز میان‌مدت و بلندمدت این بازار تغییر خواهد داد.

اولین نشست خبرگان صنعت داروسازی درباره چالش‌ها

The Syndicate of Iranian
Pharmaceutical Industries

www.iranpharmaexpo.com

IRAN PHARMA 2016

The 2nd Int'l Exhibition on Pharmaceuticals &
Related Industries IRANPHARMA EXPO 2016

14th to 16th Sep 2016

Tehran Grand Musalla, IRAN

Raw and Active Ingredients

Health and Cosmetic Products

Natural and Herbal Products

Printing and Packaging Services

Subsidiary Events

Pharmaceuticals

Food, Dietary and Medical Supplementary Products

Supervision Equipment

Pharmaceuticals Manufacturing Equipment and Machinery

Contract services

More than 40 workshops on different subjects

Training programs for most retraining target groups

A visit to the biggest pharmaceutical exhibition in the Middle East (15000 m² under one roof)

Attendees from more than 30 countries

Pharmaceutical experts and activists admittance only by registration in this website: www.iranpharmaexpo.com

Collaboration and booth reservation: 88203845-6

Registration in workshops and training programs: 88871227-8

Foreign guests accommodation contact: travel@iranpharmaexpo.com

TPICO
شرکت سهامی کلاری دارویی تامین (سهامی عام)
TAMIN PHARMACEUTICAL INVESTMENT COMPANY (PJS)

Leading Innovation
Leading Quality

Executive Secretariat: Rasayesh Institution

Number7 NemabDdend, Vali Asr Street, Tehran.

Tel: +98 21 88 20 38 45 -6 Fax: +98 21 88 19 85 20

www.rasayesh.com

Dr. Najafi Arab
Board Member of the Syndicate of Iranian Pharmaceutical Industries

“The second IRANPHARMA EXPO is the result of the desirable performance of the Syndicate of Iranian Pharmaceutical Industries. Without a doubt, the 2nd International Exhibition on Pharmaceuticals and Related Industries is a major evolution in the policies of the syndicate that has prepared the grounds for a total change in the pharmaceutical industry.”

“Around 70 percent of the country’s pharmaceutical industry is run by semi-governmental and public sectors and this brings up the question of why major industries have not been successful in sectors that appoint for a large share of exchanges in the imports.”

Dr. Jafar Mirfakhraei
Secretary General of Association of Producers of Herbal Medicine and Products

“There are several countries that have turned to mere importers with far more simple issues and far smaller obstacles and there is no such thing as pharmaceutical industry in those countries. This is a status we have reached through God’s will and mercy, and it is a valuable virtue and we must try hard to support and guide it through the hustle and bustle of globalization.”

Dr. Akbar Abdollahi Asl
General Director of the Pharmaceutical and Narcotic Affairs Division of the Food and Drug Administration

“Iran’s incorporation in the World Trade Organization can be considered as a good development in consumers view point. Because in this way, the right to choose and the quality of products increases and this is for the benefit of the consumer, but ...I believe that 60 percent of Iranian pharmaceutical industries are not prepared to enter the World Trade Organization.”

Dr. Mahmoud Biglar
General Director of the Department of Medical Equipment Supervision and Evaluation

“One of our main issues in the world trade domain is the lack of a mutual understanding. To do this, we can converge perspectives in different domains. This convergence can be initiated by third parties, agents suggested by the Ministry of Health.”

“International exhibitions in different sectors, including medical equipment and supplies can be the starting point for commerce and trading relations of several companies in the international department.”

Dr. Ali Tajernia
Ex-Parliament Member

“Medical sciences and the food and drug industry owe their recent advances to exhibitions. Expos showcase their new scientific achievements so that it is easier to access and know them.”

“In many specialized exhibitions, together with showcasing their new products, companies present special training regarding scientific advancements.”

Soheila Jelodarzadeh
Parliament Member

“On our path towards resistive economy we must support national production and then, we must prepare the grounds for the growth of national industries. Therefore, exhibitions that are held on the international level and have the maximum rate of attendance can be great opportunities for trading expansion in different sectors. This, ultimately, will lead to the expansion of dynamism in our industries.”

Farhad Falahati
Parliament Member

“Resistive economy is nothing but supporting Iranian manufacturers and achieving self-sufficiency in different industries. Without a doubt, holding international pharmaceutical exhibitions can have several impacts in different social and economic aspects. Especially in the pharmaceutical sector, as it is a vital industry and people’s lives depend on its performance, holding exhibitions can have positive mental effects. This will also be very effective from the social and political point of view.”

Dr. Mohammad Peyroram
Secretary General of the Syndicate of Manufacturers of Pharmaceutical and Chemical Materials and Pharmaceutical Packaging

“Provided that the national-made medicine is valued, we can have an eye on exports. Therefore, if the MGS plan was to be implemented in Iran and if we were to be a prominent name in pharmaceutical manufacturing in the 1980s and 1990s, we can expect to have an Iranian version of CPHI in the future which all countries of the world would want to attend by transferring modern technologies and expanding R & D departments.”

HIGHLIGHTS

President Rouhani: JCPOA's Undeniable Impact on the Health Status

Iranian President, Dr. Hassan Rouhani, on the second day of his visit of Kahge-louyeh and Boyer Ahmad in August 15th 2016, and in the conference of this province's official committee in Yasouj spoke about the health status in the country and the impacts of JCPOA on this sector:

"With the JCPOA, the health of our people is more guaranteed. In the sanctions era we were forced to purchase pesticides from some countries and they were harmful for our people, but now we import standard pesticides so that our crops will not cause illness for the people and the farmers would be satisfied. We imported medications from other countries and people injected them and they were ineffective, equipment that were problematic and did not work, but today, we purchase the finest equipment. Some of them we buy half the price they were before. Some of the equipment in the oil sector are now purchased at 10 percent of their previous prices. Some oil services' prices dropped 40 to 45 percent. JCPOA was also very significant for our relations with the world. Any world leader we met used to say that you are under sanctions and we cannot do business with you. Even in cases of humanitarian items, including medicine and medical equipment, we faced problems because of the embargos on banking activities."

Dr. Seyyed Hassan Hashemi Minister of Health and Medical Education

"August 26th, Muhammad ibn Zakariyyā al-Rāzī's birthday, is known as Pharmacist's Day, a day to celebrate the vital, irreplaceable role of Iranian pharmacists in the health services chain. If 97 percent of people's medicine are manufactured within the country, it is an indication of the high knowledge and will of our esteemed pharmacists and as I have insisted several times, if we were not able to manufacture this amount of medicine, the expanses of the health sector would have been quadrupled."

Dr. Ali Rabiei Minister of Cooperatives, Labor and Social Welfare

"Pharmacists are the connecting chain of producing and publishing knowledge, awareness and science in important sectors in the health care sector and their role in providing the

society with health is undeniable. One of the greatest endeavors in our country, which is a good example of resistive economy is undertaken by pharmacists and that is the production of 98 percent of the needed medicine of patients within the country, and we hope to facilitate this process day by day."

"Pharmacy is a sector that is truly knowledge-based and it can generate a significant value added for our country."

Dr. Abbas Kebriaeizade President of Syndicate of Iranian Pharmaceutical Industries

"We must note that there is a population of 500 million people in our neighboring countries that do not have an advanced pharmaceutical industry and they can be considered a great export targets. Export expansion is one of the most important strategies of the government in the pharmaceutical industry and the cooperation between the Syndicate and Trade Promotion Organization of Iran in this domain is considered to be very positive, because right now, the grounds for our commercial presence in the region are prepared and this exhibition can be a very suitable platform for introducing Iran's capabilities in the pharmaceutical industry."

Dr. Rasoul Dinarvand President of the Food and Drug Administration

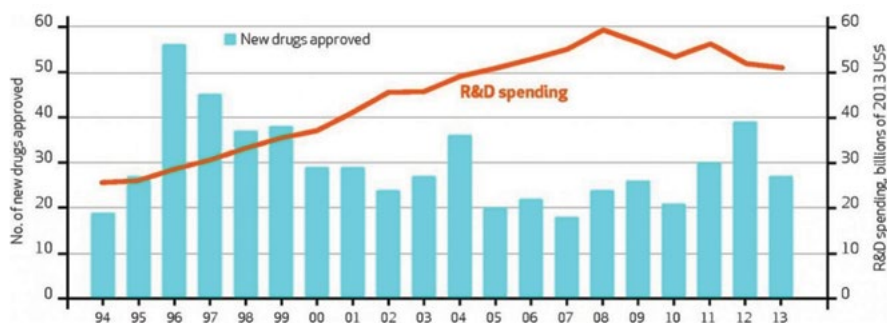
"Our industries do not know the language of commerce and have always been dependent on internal markets and they have never taken the risk to invest in order to reach foreign markets. However, the export of pharmaceuticals is the most difficult type of export and registering medicine in target countries is a hard task. We must plan to reach one billion dollar exports. It is only in this conditions that our pharmaceutical industry can flourish."

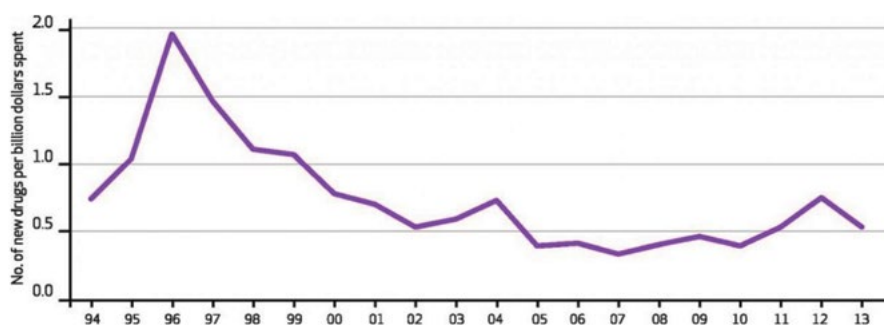
Dr. Mehrshad Kazemi Holding Specialized Exhibitions is a Necessity

"We have had negotiations with some of the authorities, publication unions and academic books associations since two months ago and we have reached the decision to invite this sector to the exhibition. We hope to witness the presence of foreign publications next year by eliminating the shortcomings."

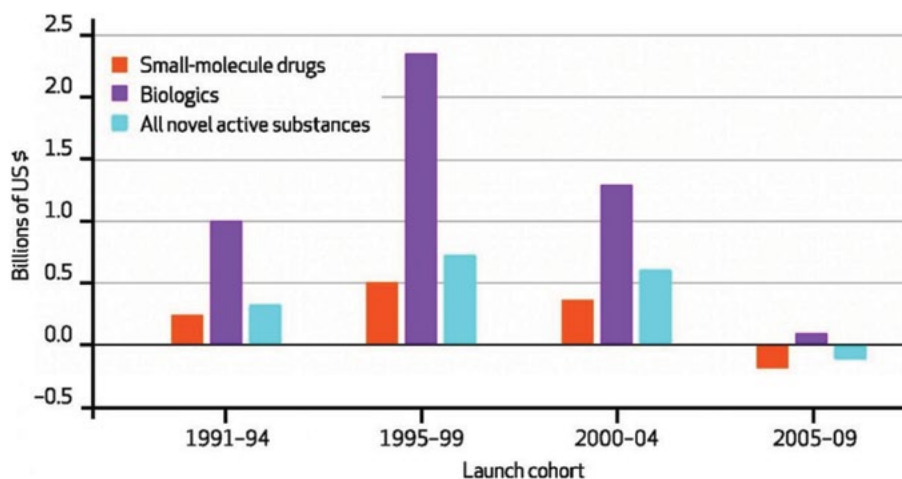
R&D costs. According to Gregory Daniel and colleagues from the Brookings Institute, R&D spending is rising after accounting for inflation, but the number of drugs receiving approval from the FDA is, at best, flat:

Another way to look at this is to see how many drugs receive approval for every billion dollars spent on research. That picture doesn't look any better:

With these rising R&D costs and declining sales figures, pharmaceutical profits are plummeting. By Berndt's estimates, pharmaceutical products released between 2005 and 2009 barely broke even:

According to these figures, things look bleak for the industry. But remember that a few blockbusters could dramatically improve these numbers. In addition, biologics and specialty drugs have surged in recent years, and they may bring longer-lasting profits to the industry, given the challenges of making biosimilar drugs—essentially, generic-like drugs to compete with the trademarked biologic and specialty drugs when patents expire.

But suppose the marketplace really is mature and profits are settling in for long-term mediocrity. What does that mean for pharmaceutical innovation? No profits, no incentive to make new drugs.

I expect many ambitious scientists and pharmaceutical companies will continue to work evenings and weekends in hopes of discovering the next great cure for what ails us. But the number of people and companies burning this midnight oil will probably decline if profits remain low.

Ambitious people will always want to find ways to cure cancer, but without the likelihood of significant profits for developing such a cure, they are going to have a hard time finding anyone to fund their work. ◀

Is The Golden Era Of Pharmaceutical Profits Over?

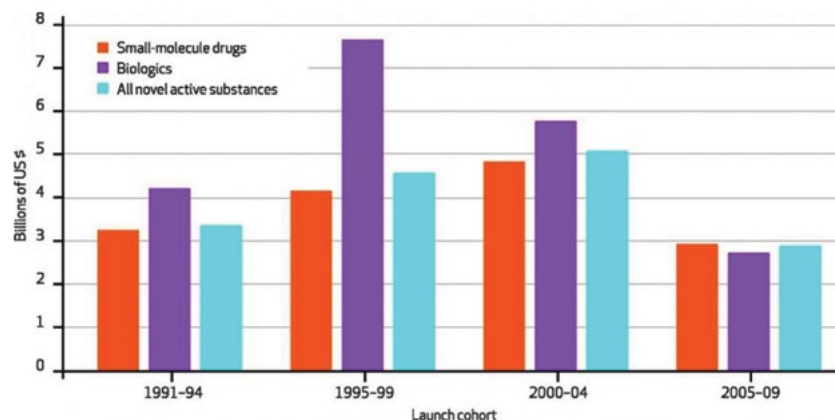
Peter Ubel M. D.
Forbes.com

For decades, the pharmaceutical industry has been highly profitable. The recipe for such profits has been pretty simple for most of the last half-century—discover a chemical or molecule that treats a common problem, like hypertension or diabetes or erectile dysfunction, and make billions of dollars while that product is still under patent protection. But of course, profits were never so simple. It takes billions of dollars to develop one new drug suitable for testing in humans and even then, the drug might turn out to be too toxic or to have too little benefit to make it on to the market. It might take a handful of such drugs before a company finally finds one that works, a single blockbuster that can hopefully make up for all that investment. But the cost of new drug development is rising, and the number of big wins is declining—with the number of common illnesses in need of interventions dwindling—so it is getting increasingly difficult to bring enough blockbusters to market to make up for all those drugs that go bust.

Are pharmaceutical profits passé?

Some economists would say that it's about time for the industry to see a decline in profits. You see, economic theory holds that in competitive marketplaces, profits decline until no one makes any money. When pharmaceutical profits soar, more companies should enter into the business, thereby bringing more drugs to market at lower prices until profits dwindle enough to reduce the incentive for new companies to compete for pharmaceutical profits. By this reasoning, decades of soaring pharmaceutical profits were not a sign of a robust industry but, instead, were evidence of a broken market.

If that view is true, then you could argue that the industry is finally maturing. At least that's the suggestion of a study in Health Affairs by Ernst Berndt and colleagues, who analyzed revenues for pharmaceutical products released since the early '90s and found that the average lifetime sales of pharmaceutical drugs that make it to market appear to be declining:

In the mid-90s, drugs that came to market brought in an average of \$4 to \$7 billion in sales. From 2000-2004, that number declined to around \$5 billion. But between 2005 and 2009, that number didn't even reach \$3 billion. Now, an average of \$3 billion of sales might still sound pretty good. But keep in mind that research costs are rising for the pharmaceutical industry. And the number of new drugs isn't rising in parallel to these surging

Geographically, Iran is located at the heart of three regions – Central Asia and the Caucasus, the East Mediterranean, and the Middle-East. This unique geographical situation provides the opportunity to eye foreign markets. Having achieved 65% of the total nominal capacity of its pharmaceutical industries, Iran does have the potential to expand into neighboring markets.

Having considered the realities of the world pharmaceutical market and the domestic needs of the country, both the large-scale and sectorial policymaking bodies in Iran have come to the conclusion that investment and development work in transferring biotechnologies have become inevitable. Therefore, the Third Development Plan has attached priority to projects such as the production and development of highly valued medicine and obtaining self-sufficiency in granting financial facilities to the private sector and foreign investors.

In a conference held with Dinarvand, president of the Food and Drug Administration and Deputy of the Minister of Health and Medical Education, Kebriaeizade, president of the Syndicate of Iranian Pharmaceutical Industries and CEOs and executives from several pharmaceutical companies, it was unanimously decided that the pharmaceutical sector should be the one to commence the path toward entering WTO. They stated that the GMP (Good Manufacturing Practice) in our production lines is far from satisfactory and pharmaceuticals are basically treated as if they were any other consumer-oriented product. They called for changes in the pricing system that would pave the way for a more professional approach toward pharmaceuticals. Kebriaeizade also mentioned the role IRANPHARMA EXPO 2016 can play in this regard, stressing the fact that not only will this event accelerate Iran's pace toward WTO, it will greatly help the economy by attracting investors and helping Iran become the pharmaceutical center of the region. This is particularly important with regard to the importance of non-oil exports in the resistance economy approach.

To fully understand the significance of this event, we must take a step back and investigate the developments leading to this opportunity.

JCPOA, Before and After

It was only 6 years ago when the sanctions on international trades were intensified, causing the economy to contract by 9 percent during 2012-3 and 2013-14. Domestic currency witnessed its impending fall and inflation peaked at a devastating 45 percent in June 2013. Employment growth trend stopped, unemployment rates were contained at a little more than 10 percent and most sectors of the economy literally ceased to flourish. Under the great pressures of sanctions, Iran's economy suffered huge flops and a historical recession.

Following several difficult years for the Iranian economy, diplomatic efforts and years of negotiations led to the signing of the Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA). Easing the ties of sanctions, JCPOA promises a more dynamic economy with favorable prospects for Iran.

The image of an Iran open to the world for trading and investment set businesses around the globe to try and look for a chance to invest. With a population of about 80 million and years of deprivation in several products, Iran's market is considered as an opportunity not to be missed. Entering Iran's market, however, does not seem as easy as it was stated in the agreement; but those who have set their goals on a share in this market are following their resolutions, trying their best to use the post-JCPOA era.

Opportunities

While the oil and gas sector gets the most attention, Iran's diversified economy is attracting companies across industries. In particular, consumer-oriented sectors are counting on Iran's large, young (more than 60% under 30 years old), and urbanized (more than 70%) population to be loyal customers in the future.

Looking further into the future, Iran is a potential global trade hub. Already nearly 20% of oil trade passes through the Strait of Hormuz, the narrow waterway off Iran's southern coast, which is the only sea route out of the Persian Gulf and one of the world's most strategic transit points.

Furthermore, the International North-South Transport Corridor will make Iran a key link in connecting India, Central Asia, and Russia, while Iran's role as part of China's new Silk Road could boost bilateral trade between those countries to up to \$600 billion.

Pharmaceutical Industry in the World

With a stable rising trend and low economic fluctuations, pharmaceutical industries have always been among the most profitable industries in the world. Population growth rates and the increasing demand for health care services and pharmaceuticals all over the world call for further growth in the industry and make it less affected by the economic cycle of boom and recession. Current worldwide revenue of the pharmaceutical industries reaches over \$1000 billion and it is expected to hit \$1600 billion by 2018.

These prospects have led this industry to become a popular investment choice. Several European countries, with low population growth and little natural resources, have decided to spend relatively great portions of their GDP on research and development in pharmaceuticals. Every pharmaceutical product unveiled in the market, proves their point. On the other hand, the changes in the populations' average age and lifestyles have immensely contributed to a greater change of patterns in the nature and ratios of diseases and the spread of illnesses with long, complicated and expensive treatments, consequently, increasing the demand for more products and further investments in R & D departments of pharmaceutical companies all over the world.

Although it may well be the forerunner in a regional market of around half a billion potential consumers, Iran's share of the global market is meager. With regard to the state of the pharmaceutical industries in the region, and in the light of recent developments, this is subject to change; IRANPHARMA EXPO 2016 can and will be the turning point. ◀

IRANPHARMA EXPO 2016, 1st Post-JCPOA Platform for a Flourishing Pharma-Market

Rasool Sadooni

With the support of the Ministry of Health and Medical Education, Food and Drug Administration and several other academic and research organizations, Syndicate of Iranian Pharmaceutical Industries will hold the 2nd International Exhibition on Pharmaceuticals and Related Industries (IRANPHARMA EXPO 2016) on 14-16 September 2016 in the Grand Mosalla of Tehran. Several preeminent pharmaceutical companies from all over the world will come together in the first post-JCPOA major industrial exhibition in Iran. This becomes especially significant with regard to the fact that elite members in the pharmaceutical industry, have expressed their intention for being the first sector to work toward entering WTO. Concurrent with this event, there will also be held several workshops and most notably, the 1st Exhibition on Medical and Pharmaceutical Sciences Books and Publication, with the biggest names in pharmaceutical publishing and journals.

IRANPHARMA EXPO is the single most important pharmaceutical event in Iran and the Middle-East. It has been able to bring about 300 companies together from all over the world to showcase their products. Considering the fact that the pharmaceutical industry in neighboring countries is less developed and in most cases, completely dependent on imports, this market of half a billion potential consumers gives further appeal to this event. Companies from countries such as Italy, Germany, France, England, Switzerland, Belgium, Japan, South Korea, China, Argentina, Spain, India, Czech etc. have registered and announced their presence in this event. With high profiles like Merck, Bosch, AWH, Azupharma, Dr. Muller, Harro Hofliker and M + W from Germany, Comas, Easypharma, Ronchi and Pharma Quality Group from Italy, Bocard and Kalix from France, Pharma Packaging Systems and MRC Systems from England, Argenol Laboratories and Telstar from Spain, Sejung from South Korea and Aseptic from Belgium, this event has the capacity to be the game-changer in the region's market.

Iranian Pharmaceutical Industry

Like many other businesses in Iran, the pharmaceutical industry has suffered under sanctions, lack of investment, corruption, smuggling, and government distortions; however, it surpassed these barrier indicating significant potential for investment and rapid growth in a post-sanctions world. According to a report by Whispering Bell, between 90% and 97% of the country's finished medicinal product requirements are produced locally, as well as around 50% of the raw materials needed as inputs. However, Iran remains dependent on imports for certain specialized medicines and key raw materials. The sector faces some issues owing to the heavy involvement of state companies, with the government historically subsidizing drugs to ensure broader affordability – with the unfortunate side effect of over-prescription and over-consumption. As a result, the government is hoping to implement an ambitious plan to dramatically increase self-sufficiency and overall efficiency in the sector over the next 4 years.

A look at the potentials of this market, however, will give pharmaceutical businesses an idea of its investment opportunities. Sufficient infrastructures are the backbones of every industry. In Iran, around ten industrial units of the pharmaceutical sector are less than ten years old; because of the extensive government investment using low-priced foreign exchange, they are equipped with modern tools and machinery, and are able to produce complicated products.

The country also enjoys an inexpensive, highly educated workforce. Around 50 students graduate every year in PhD courses of various fields of pharmaceuticals, excluding the 250 Pharm. D graduates. Furthermore, completing their training abroad, about 250 more graduates return from other countries to work in Iran.

Iran's pharmaceutical market is a large growing market and in the light of the post-JCPOA era, this growth promises new horizons in this sector. One should also note that the medicine usage per capita has soared from 186 units to 262 units during a ten-year period.

versammlung

experience that most German SMEs react reluctantly to the Iranian governments requirements of the establishment of local production instead of the import of medicines.

The 2nd International Exhibition on Pharmaceuticals and Related Industries (Iran-Pharma 2016) will be held this September in Tehran. Until now, 13 German companies have booked their booth and will showcase their products in this event. How do you think your pharmaceutical sector sees this event and with regard to the half a billion potential

consumers in the region, how will this interest in the region's market turn into actions in the future?

BAH and its members regard exhibitions and trade fairs as an excellent meeting point to establish business contacts and learn about markets and culture. The Iran-Pharma 2016 is an important event for the industry and will strengthen the relations between the German pharmaceutical industries with its Iranian counterparts. We are delighted to see that many German companies will use this year's Iran-Pharma 2016 to present their products and seek for future business opportunities. ◀

© Courtesy of BAH

Third Pharmaceutical Giant of the World Opens His Arms to Iran

Bundesverband der Arzneimittel-Hersteller e.V. (BAH), the German Medicines Manufacturers' Association, represents the interests of the pharmaceutical industry in Germany comprising international companies as well as local small and medium enterprises (SME). By company membership, BAH is the leading trade organization of the pharmaceutical industry in Germany. Germany is the third largest country in terms of pharmaceuticals production. We approached Dr. Martin Weiser, General Director of the German Medicine Manufacturers' Association (BAH) for his take on IRANPHARMA EXPO 2016 and his hopes for the future of Iran-Germany relations.

Germany is the third largest country in terms of pharmaceuticals production. According to the latest records, 78 percent of your big share in the world's pharmaceuticals is herbal medicine, or herbal-based products. Considering the fact that Iran is rich with herb resources, what do you think the potentials are for Germany-Iran cooperation in pharmaceuticals?

Due to a rising health consciousness and self-empowerment of patients, herbal medicines nowadays play a substantial role in self-medication. The market share for herbal medicines has experienced a positive development in Germany in recent years: in 2015 the revenue for herbal medicines was 1.594 million euro which is a growth rate of 5,9 percent. For the German pharmaceutical industry, it is therefore very important to have access to resources of high quality and consistency of quality. Therefore, Iran could be an interesting partner for the German industry.

Is there a chance that Germany will do business in herbals with Iran (importing raw material from Iran, establishing production lines, doing joint research)?

BAH sees the chances of reestablished intense business relations after the implementation of JCPOA. As infrastructure and qualification in Iran are developed, we would like to see a stronger collaboration between German and Iranian companies. This could also apply to the field of herbal medicines. Thereby, it is strictly necessary that the requirements of the European Pharmacopoeia are met and cultivation and collection of herb resources are documented according to the rules of Good Agricultural and Collection Practice.

In the light of the Joint Comprehensive Plan of Action, how do you see the chances for renewing ties between Germany and Iran, with regard to

pharmaceuticals?

The German pharmaceutical industry has had close ties with Iranian businesses for a long time. During the embargo, however, bilateral business in the pharmaceutical field experienced hardship, as, for example, financial transactions were difficult to undertake and the political environment seemed fragile. Now, with the implementation of JCPOA and the termination of the embargo in most areas, the German pharmaceutical industry is highly interested in reestablishing business ties with its Iranian partners. In fact, many pharmaceutical companies recently travelled to Iran to discuss business opportunities. The German industry currently experiences great support of the German Federal Ministry of Economic Affairs that supports the industry's export endeavors into Iran.

German industries have always been among the first to do business with Iran. Now that the global sanctions and restrictions are removed, does your association, and other pharmaceutical institutions in Germany have any plans for reentering Iran's pharmaceutical market? If yes, what are your short and long term objectives?

As the largest trading association of the German pharmaceutical industry, BAH, as a long term objective, wants to strengthen its member-companies in their export-endeavors. As the industry is acting globally, we put special focus on emerging and fast developing markets, such as the Iranian market. Therefore, BAH recently hosted a conference that brought together market experts with business leaders and representatives to discuss chances and challenges in Iran. It was widely agreed that the Iranian market features enormous business potential, although business in some areas can remain a challenge. Furthermore, it was discussed controversially, whether the rules of local manufacturing are preventing mostly small and medium sized companies (SME) to invest in Iran. We currently

Food & Drug Bimonthly

How to Spell Global Trade

Is The Golden Era Of Pharmaceutical Profits Over? Peter Ubel

Third Pharmaceutical Giant of the World Opens His Arms to Iran

Dr. Martin Weiser

Bimonthly
Food & Drug
Food & Drug Bimonthly | Vol. 5 | No. 10 | August-September 2016

IRAN PHARMA EXPO 2016,
1st Post-JCPOA Platform for a
Flourishing Pharma-Market

WTO After 21 Long Years; WTO, At Last

Dr. Hassan Hashemi
International Exhibitions,
Pilots for Global Relations

Dr. Hassan Rouhani
JCPOA's Undeniable Impact
on Pharmaceutical Sanctions

Dr. Abbas Kebriaeizade
IRANPHARMA EXPO,
Leap of the Pharmaceutical Industry

Dr. Rasoul Dinarvand
Attracting Investment on the
Path of Realizing Resistant Economy

Pharmaceutical Expenses looking up to the Health Ministry's Resources
International Relations Breeding Growth
The World's Third Pharmaceutical Giant Opens its Arms for Iran
Pharmaceutical Industry's Growth in the Light of International Relations
International Exhibitions, Portals to Global Markets
How to Spell Global Trades

صورت مشارکت وزارت بهداشت در هزینه‌های دارویی
آغوش باز سومین غول دارویی جهان برای ایران
نمایشگاه‌های بین‌المللی؛ پنجره‌های رو به بازارهای جهانی
ازوم رسیدن به انبساط مشترک در تجارت جهانی
صنایع دارویی با تولید وزارت بهداشت رشد نمی‌کند

IRAN PHARMA 2016

گفت‌وگو با مدیر عامل شرکت عبیدی:

قیمت‌گذاری دارو نیازمند اصلاح و بازبینی است

دکتر سیدامیر رضویان دانش‌آموخته دکترای داروسازی از دانشگاه تهران و مدیر عامل شرکت داروسازی دکتر عبیدی در گفت‌وگو با نشریه تخصصی «غذا و دارو» به مهم‌ترین موانع فعالیت شرکت‌های داروسازی اشاره کرده است. گفت‌وگو با وی را در ادامه می‌خوانید:

• شرکت شما، چه برنامه‌هایی را در حوزه تجارت و صادرات دنبال می‌کند؟ اقدامات قابل توجه خود در این زمینه را عنوان کنید.

صادرات نیازمند فراهم‌آوردن شرایط مناسب و خاص در زمینه ارتقای کیفیت محصولات است. سایر کشورها برای پذیرش محصول بر اساس استانداردهای حاکم خود به بازدید و بررسی امکانات و تجهیزات اقدام می‌کنند. ما باید بتوانیم بر اساس آن استانداردها تولیدات خود را عرضه کنیم. از طرف دیگر بایستی به سمت برندسازی و فروش و بازاریابی در کشورهایی که به فکر صادرات در آن‌ها هستیم حرکت کنیم که البته خوشبختانه در بازدید اخیر از وزارت بهداشت کشور عراق، مذاکراتی در خصوص صادرات محصول داشته‌ایم.

• با توجه به حضور در دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته ایران‌فارما، مهم‌ترین برنامه‌های شما برای این نمایشگاه چیست؟ انتظار دارید ویزیتورهای تخصصی نسبت به کدام دسته از محصولات شما علاقه‌مند باشند؟

از مهم‌ترین برنامه‌های داروسازی دکتر عبیدی، معرفی توانمندی‌های شرکت به مشتریان بالقوه و همچنین برقراری ارتباط با شرکت‌های فعال در حوزه ساخت تجهیزات و تأمین‌کنندگان داخلی و بین‌المللی است.

• به عقیده شما، چالش‌های فعلی در حوزه دارو و صنایع وابسته، چیست؟ به عنوان یک تولیدکننده، راهکار تان برای این موانع و کمبودها چیست؟

حمایت هر چه بیشتر سیاست‌گذاران از واحدهای تولیدی بخش خصوصی که در حال بارورساختن پتانسیل‌های خود در راستای تولید داخل، انتقال تکنولوژی و بهبود همه‌جانبه صنعت داروسازی کشور هستند می‌تواند به رشد و توسعه این صنعت استراتژیک کمک کرده و منابع کیفیت نیز افزایش خواهد یافت. در این شرایط زمینه برای صادرات دارو با کیفیت بهتر نیز بیش از گذشته فراهم خواهد شد. ▶

• مهم‌ترین دغدغه‌های اصلی شرکت شما در حوزه دارو و صنایع وابسته چیست؟

به عقیده بنده چالش بزرگ صنعت داروی کشور را می‌توان به دو دسته عمده تقسیم کرد. اول این که بازگشت منابع و سرمایه به شرکت‌ها در حال حاضر با مشکل فراوانی روبه‌رو است، درحقیقت فرآیند بازگشت سرمایه و نقدینگی در صنعت معیوب است و شرکت‌های تولیدی مطالبات زیادی از توزیع‌کنندگان دارو و شرکت‌های پخش دارند و آن‌ها نیز به تبع آن از بیمارستان‌ها طلب‌کارند که این موضوع نقدینگی شرکت‌های تولیدی را با مشکل جدی مواجه نموده است. از سوی دیگر فرآیند قیمت‌گذاری دارو نیز نیازمند اصلاح و بازبینی است. دارو در کشور ما یکی از ارزان‌ترین کالاهایی است که شما می‌توانید بخرید. دارویی که با این کیفیت و این شرایط خاص تولید می‌شود می‌بایست قیمتی متناسب داشته باشد که درنهایت، قیمت مناسب می‌تواند در سرمایه‌گذاری‌های جدید و به روزرسانی سیستم تولید و ارتقای کیفیت کمک شایانی بنماید.

• چشم‌انداز شما در فعالیت‌های تان چیست؟ رقمی برای این چشم‌اندازها پیش‌بینی کرده‌اید؟

بیانیه چشم‌انداز شرکت، «پیشرو در تولید محصولات با کیفیت برتر» و ایجاد برند ملی در حوزه دارو است. در همین راستا، مهم‌ترین محصولات شرکت در گروه‌های دیابت، قلب و عروق و مغز و اعصاب و روان است و پرفروش‌ترین محصول شرکت، داروی «لووفلوکسازین» با برند «تاوانکس» است که در دو دوز ۵۰۰ و ۷۵۰ میلی‌گرم در اختیار بیماران قرار می‌گیرد.

• ظرفیت کدام محصولات شما همچنان ناشناخته باقی مانده است؟

متأسفانه محصولات سید ژنریک که به رغم کیفیت بالا و بر اساس استانداردهای قابل رقابت با محصولات مشابه خارجی و قیمت تمام‌شده بالا نسبت به سایر رقبا تولید می‌شوند، به علت حاکم‌بودن شرایط تخفیفات فراوان در بازار فرصت مناسبی پیدا نکرده‌اند که به نظر می‌رسد با توسعه و تقویت بازاریابی علمی و دقیق و ایجاد محدودیت‌هایی برای فروش با تخفیفات بالا از سوی سازمان‌های ذی‌ربط می‌توان بر این مشکل نیز فائق آمد.

Tehran Chemie
Pharmaceutical Co.

Innovation • Productivity • Health

دکتر علی مهرآمیزی (Pharm. D, PhD/ MBA)
مدیر عامل شرکت داروسازی تهران شیمی

بررسی موانع و راهکارهای توسعه صنعت داروسازی کشور

صنعت استراتژیک دارویی کشور در سال‌های اخیر با مشکلات بسیاری مواجه شده است. صنعتی که نماد استقلال کشور در سال‌های جنگ و به گفته بزرگان صنعت این حوزه مصداق عینی اقتصاد مقاومتی در سال‌های کنونی است، اکنون با مشکلات بسیاری مواجه شده است و تولیدکنندگان با مشکلات بسیاری دست و پنجه نرم می‌کنند که می‌توان مهم‌ترین موانع گسترش صنعت داروسازی را به صورت زیر تقسیم‌بندی و ارائه نمود:

• **عدم توسعه متناسب حوزه نرم‌افزاری صنایع دارویی و رشد بی‌رویه سخت‌افزارهای تولید و نیز تولید محصولات با تکنولوژی دارویی پایین**
امروزه در بسیاری از صنایع و به خصوص صنایع با دانش فنی بالا، حوزه نرم‌افزاری می‌تواند به عنوان سیستم مکمل و شکوفاکننده حوزه سخت‌افزاری عمل نماید. در صنایع دارویی انتخاب، توسعه و تولید یک محصول جدید نیاز به استفاده از حوزه‌های قدرتمند نرم‌افزاری مانند توسعه محصول، تحقیق و بررسی اثربخشی و ارتباط مؤثر با منابع علمی و دانشگاهی دارد، تا همگام با آن بتواند مکمل فضاهای مناسب تولید، کنترل و انبارش داروها گردد. در این میان شرکت‌های موفق با استفاده هماهنگ و به‌جا از کلیه نهادهای تولیدی و استفاده و جذب دانش فنی و خرید خدمات از شرکت‌های ارائه‌دهنده سرویس‌های مناسب، می‌توانند محصول کارآمد و باکیفیت را به ظهور رسانند و به بازار دارویی عرضه نمایند. در کشور ما فرهنگ و عادت استفاده به‌جا، به اندازه و دقیق از منابع علمی و فنی داخلی و خارجی کم‌رونق بوده و جای آن دارد که شرکت‌های داروسازی با استراتژی‌های توسعه مناسب از این مهم به نحو احسن استفاده نمایند. این مسیر توسعه، راهکارهایی است که بسیاری از کشورهای موفق در این زمینه مانند کره جنوبی، هندوستان و چین طی کرده‌اند.

• **عدم توجه به بازار جهانی و هم‌چنین بازار مناسب کشورهای مجاور ایران جهت عرضه محصولات دارویی**
انتخاب داروهای مناسب که در حال حاضر دارای بازار هدف بوده یا پتانسیل رشد و توسعه را داشته باشند و هم‌چنین شناخت کافی از بازارهای هدف منطقه‌ای و استفاده از برنامه‌های کسب و کار و مارکتینگ در کلاس جهانی و متناسب با محصول و مختصات بازار هدف می‌تواند راهگشای صنایع داخلی برای ورود صحیح و پایدار به این بازارها باشد.

در حال حاضر، پتانسیل بازارهای نزدیک منطقه‌ای در حدود ۳ میلیارد دلار بوده و تنها جذب ۳۰ درصد در این بازار (که دور از دسترس هم نیست) می‌تواند راهکار برون‌رفت از ارائه تولیدات بیش از حد و رقابت غیر منطقی صنایع دارویی کشور باشد. توجه شرکت‌های دارویی به فراتر از بازارهای داخلی هم‌زمان با تسهیل روابط سیاسی منطقه‌ای کشور، راهی به سوی انحصار این بازارهاست.

• **بی‌برنامگی شرکت‌های دارویی و عدم وجود یا طرح‌ریزی نامناسب برنامه‌های مدون کسب و کار با در نظر گرفتن کلیه ذی‌نفعان صنعت داروسازی**

متأسفانه در بازار فعلی بیش‌تر شرکت‌های دارویی به شکلی غیر منطقی دنباله‌روی یکدیگر شده‌اند که هیچ ایده‌ای در تولید محصولات نداشته و با کپی‌برداری از دیگر شرکت‌ها و بدون در نظر گرفتن حجم فروش و نیاز واقعی بازار تنها به تولید چند محصول پرداخته و کلیه ذی‌نفعان این حوزه را با حجم بالایی از ناکارآمدی و رکود مواجه ساخته‌اند.

این در حالی است که در سوی دیگر محصولات با دانش فنی بالا یا انحصاری شاهد کمبود محصول بوده و بازار خود را به محصولات دیگر تولیدکنندگان برند یا ژنریک خارجی واگذار می‌کنند. این موضوع و عدم گردش مالی صحیح صنایع دارویی باعث ورود سیکل معیوب عدم رشد نرم‌افزاری و سخت‌افزاری متوازن و بالطبع عدم توسعه و تولید محصولات مناسب می‌شود که نتیجه چنین امری بی‌برنامگی و سردرگمی صنایع دارویی خواهد شد.

• **ناهماهنگی و عدم توجه شرکت‌های تولیدکننده و عرضه‌کننده محصولات دارویی به منافع صنفی و بسند نمودن به رقابت‌های سطحی و کسب منافع کوتاه‌مدت در تولید و عرضه محصولات دارویی**

شرکت‌های تولیدکننده دارویی با اختصاص ۹۷ درصد از تأمین نیاز دارویی کشور به خود، سهم بزرگی در تأمین داروهای مصرفی کشور بر عهده دارند. نگاهی به رقابت‌های شدید و بی‌منطق موجود در بازار حاکی از آن است که تنها در کم‌تر از ۱۰ درصد محصولات رقابت سنگین و خارج از کنترل وجود دارد. توجه دقیق و همه‌جانبه به منافع صنفی شرکت‌های دارویی نه‌تنها باعث افزایش شأن و اعتبار تولیدکنندگان و محصولات آن‌ها خواهد شد، بلکه این امر باعث رغبت بیش‌تر مصرف‌کنندگان داخلی و خارجی خواهد شد.

بدون شک صنعت داروسازی کشور نیازمند برنامه‌ریزی جدید و آینده‌نگری درون‌صنفی است تا منافع کلیه ذی‌نفعان در نظر گرفته شود. فعالان این صنعت نیازمند آن هستند که با تمرکز بر موارد توسعه‌ای بتوانند محصولات ارزشمندی را به سبد تولیدات خود افزوده و توان ورود به بازارهای منطقه‌ای و جهانی را داشته باشند.

شرکت داروسازی تهران شیمی با همکاری محققان و همکاران کارآمد خود و برنامه‌ریزی دقیق و همه‌جانبه، گام‌های بلندی برای ارائه داروهای جدید، کارآمد و با تکنولوژی بالا برداشته و امیدوار است که بتواند در زنجیره تأمین بهداشت و سلامت مردم تلاشی درخور انجام دهد و آینده‌ای روشن‌تر برای مردم عزیز کشورمان رقم بزند. ▶

در گفت‌وگو با مدیر عامل شرکت آروین پژوهان نور مطرح شد: انتقال تکنولوژی مهم‌ترین هدف حضور در نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما

دکتر محمدحسین مروتی مدیر عامل و عضو هیئت مدیره شرکت بازرگانی و فناوری آروین پژوهان نور از جمله شرکت‌های فعال در تأمین نیازها و مایحتاج اساسی و استراتژیک حوزه انتقال خون، واکسن‌سازی و داروسازی کشور، در گفت‌وگو با نشریه تخصصی غذا و دارو به مهم‌ترین فعالیت‌های این شرکت به منظور شرکت در دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما، اشاره کرده است. گفت‌وگو با وی را در ادامه می‌خوانید:

• به عقیده شما در حال حاضر مهم‌ترین دغدغه شرکت‌های داروسازی چیست؟

کمبود منابع مالی و کندی قابل توجه در تصمیم‌گیری شرکت‌های دارویی و بیولوژی جهت سرمایه‌گذاری در ساخت کارخانه‌های داروسازی و به روزرسانی فضای تولیدی قدیمی و فرسوده و کندی در واردات تکنولوژی‌های جدید و صنایع مرتبط به رغم تأکیدات دولت مبنی بر انتقال دانش فنی و وجود بستر مناسب مثل رتبه سوم ایران در صنعت دارویی در آسیا و دارابودن نیروهای علمی ارزشمند بومی و همچنین فرسوده‌بودن بسیاری از شرکت‌های دارویی کشور و مشکل در به روزرسانی آن‌ها و عدم اخذ گواهی GMP اروپا که در صادرات فرآورده‌ها بسیار ضروری است از جمله مهم‌ترین موانع گسترش شرکت‌های داروسازی است که باعث می‌شود تا صادرات محصولات تولیدی با مشکل مواجه شود. علاوه بر این، متنوع بودن کیفی تجهیزات و مواد اولیه مورد استفاده در احداث اتاق‌های تمیز و فضاهای تولیدی و ضرورت تدوین استانداردهایی در این خصوص از سوی سازمان غذا و دارو که در نهایت تأثیر در شرایط صادرات محصولات تولیدی را در پی خواهد داشت، پیش‌شرط توسعه صنعت داروسازی کشور خواهد بود.

• مهم‌ترین چشم‌انداز شما از فعالیت در حوزه دارو چیست؟

با توجه به وجود ظرفیت بالا از نظر انتقال دانش فنی داروهای جدید و واکسن‌ها در شرکت آروین پژوهان نور، علاوه بر توسعه نمایندگی‌های شرکت‌های به نام دنیا در زمینه آزمایشگاهی و پزشکی فعالیت در فیلد تولید با انتقال تکنولوژی روز دنیا جزو برنامه‌های آتی شرکت به حساب می‌آید.

در حال حاضر این شرکت نمایندگی چندین شرکت معتبر بین‌المللی در خصوص ماشین‌آلات و تجهیزات کامل تولید دارو و مواد بیولوژی و واکسن، تأمین، نصب و راه‌اندازی اتاق‌های تمیز و سیستم‌های هواساز و طراحی و مهندسی با همکاری و دانش فنی طرف خارجی را بر عهده دارد که طبق برنامه قرار است پیرو انجام پروژه ساخت خطوط تولید داروی فاکتور هشت نو ترکیب، پروژه‌های دیگر در دست اقدام قرار گیرد.

• در راستای این چشم‌انداز، مهم‌ترین محصولات شرکت شما کدام است؟

ماشین‌آلات و خطوط تولید داروهای نو ترکیب، نصب و راه‌اندازی اتاق‌های تمیز

و هواساز، تکنولوژی و دانش ساخت دارو و مواد بیولوژی و واکسن از جمله مهم‌ترین محصولات است که در دستور کار این شرکت قرار دارد.

• ظرفیت کدام محصولات شما هم‌چنان ناشناخته باقی مانده است؟

دستگاه‌های مولد H_2O_2 به منظور استریل کردن اتاق‌های تمیز که نیاز مراکز تولید دارو در کشور است. این مهم در بسیاری از مراکز ایران با روش‌های مرسوم گذشته انجام می‌گیرد. علاوه بر این، معرفی فناوری‌های به روز دنیا در مورد تجهیزات اتاق‌های تمیز و سیستم‌های مرتبط و نیز فناوری‌های جدید نصب و اجرای آن‌ها که یکی از فاکتورهای اساسی در به روز بودن در صنعت دارویی است. فرماتورها و بایوراکتورها کوچک آزمایشگاهی که در مراکز تحقیقاتی و دارویی و واکسن کشور بسیار ضروری است.

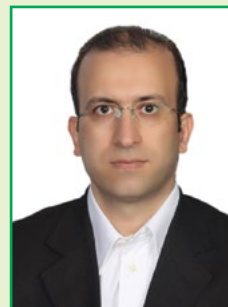
در همین راستا تبلیغ و اطلاع‌رسانی در خصوص توان شرکت آروین پژوهان در تأمین خطوط کامل صنایع داروسازی و فرآورده‌های بیولوژیک از جمله مهم‌ترین برنامه‌های این شرکت هم‌زمان با برگزاری دومین نمایشگاه بین‌المللی دارو و صنایع وابسته (ایران فارما) است. ضمن این‌که شرکت، آمادگی خود را جهت صادرات محصولات شرکت‌های دارویی و همین‌طور واردات کلیه اقلام مرتبط با صنعت داروسازی اعلام می‌کند.

• به عقیده شما، چالش‌های فعلی در حوزه دارو و صنایع وابسته، چیست؟

شرکت آروین پژوهان نور در حال حاضر با توجه به این‌که با تولیدکنندگان بسیاری در کشور همکاری دارد به نظر می‌رسد مهم‌ترین چالش‌های تولیدکنندگان دارو به شرح زیر است:

- کمبود نقدینگی و محدودیت‌های بانکی و در نتیجه تأثیر منفی در پیشرفت پروژه‌ها
- قوانین دست و پاگیر در تأمین مواد اولیه و نیز صادرات دارو
- فرسودگی تجهیزات و فضاها و ضرورت نیاز به بازسازی آن‌ها و مشکلات در انطباق با قوانین و الزامات GMP اروپا
- قدیمی بودن فناوری‌های موجود و ضرورت انتقال دانش فنی جدید با همکاری توان داخلی

- نیاز به تبلیغات بیش‌تر جهت شناساندن توانمندی ایران در صنایع دارویی و افزایش صادرات

در گفت‌وگو با مدیر عامل شرکت توان تدبیر پویا مطرح شد: ارائه آخرین تکنولوژی‌های روز دنیا در حوزه ماشین آلات هدف این دوره حضور در ایران فارما

مهندس منصور جعفر بکلو مدیر عامل گروه توان تدبیر پویا و عضو هیئت مدیره شرکت دارویی هیوا دارو سلامت، در گفت‌وگو با نشریه تخصصی غذا و دارو به تشریح مهم‌ترین موانع گسترش فعالیت شرکت‌های داروسازی در کشور پرداخته است. گفت‌وگو با وی را که مخترع ربات صنعتی فکری با سیستم پنوماتیک و دارای رتبه اول از اختراع در این فناوری از مخترعان و نوآوران جامعه است، در ادامه می‌خوانید:

ارائه می‌گردد که هیچ گونه آلودگی و particle در آن به وجود نخواهد آمد.

- **با توجه به برگزاری دومین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما، مهم‌ترین برنامه‌های شما برای شرکت در این نمایشگاه چیست؟**
معرفی پُرکن ویال و ویال‌های آماده و Ready To Fill از جنس پلیمر کریستالی C.O.C. شفاف و هم‌چنین معرفی cell culture Isolator 'new patent' incubator برای اولین بار در ایران از جمله مهم‌ترین برنامه‌های مجموعه توان تدبیر پویا در نمایشگاه ایران فارما ۲۰۱۶ است.

- **بازدید از محصولات خود را چگونه پیش‌بینی می‌کنید؟**
با توجه به بازار ایران، به نظر می‌رسد همانند گذشته محصولات جامدات شامل خط گرانول‌سازی، پرس قرص و بسته‌بندی، خطوط مایعات و مایعات تزریقی، خطوط نیمه‌جامدات و بخش ماشین‌آلات کنترل، بازرسی، استریل و شست‌وشو مورد توجه قرار گیرد. هم‌چنین با نظر به قوانین اخیر وضع‌شده انتظار می‌رود تقاضای قابل توجهی در بخش سیستم‌های بازرسی و کنترل کیفیت نیز وجود داشته باشد. ضمن این‌که ارائه تکنولوژی‌های به روز و انتقال آن‌ها در حوزه ماشین‌آلات و process صنعت داروسازی در زمینه دارو، واکسن، cell therapy و Gene therapy از جمله اهداف شرکت است.

- **به عقیده شما مهم‌ترین چالش‌های فعلی در حوزه دارو و صنایع وابسته چیست؟**
متأسفانه سخت‌گیری‌های اعمال شده نظام بانکی برای اعطای تسهیلات، وضعیت صنعت داروسازی را در شرایط هشدار قرار داده است. توجه داشته باشیم که داروسازی یک صنعت استراتژیک است. چراکه به طور مستقیم با سلامت جامعه سر و کار دارد و رکود در این صنعت به منزله بی‌توجهی به سلامت جامعه قلمداد می‌شود. بر همین اساس ضروری است تا علاوه بر ایجاد تسهیلات برای این بخش، محدودیت‌های بر سر راه این صنعت نیز برطرف گردد.

از دیگر معضلات این صنعت، عدم برخورداری از فن‌آوری روز دنیا و بهینه‌سازی ماشین‌آلات است که متأسفانه به سبب سخت‌گیری‌های گمرکی و بعضاً عدم همکاری بانک‌ها در پرداخت‌های ارزی به طرف خارجی این امکانات از ورود به کشور بازمی‌مانند یا به سبب ماندن در گمرک دچار خسارت می‌شوند. ضمن این‌که افزایش قیمت تمام‌شده داروها، ناشی از فرسودگی خطوط تولید و پایین بودن ظرفیت تولید، نسبت به ظرفیت اسمی در برخی واحدها نیز در توجیه‌ناپذیری تولید مؤثر بوده‌اند. صنعت داروسازی تنها صنعتی که به لحاظ کیفی تحت نظارت‌های همیشگی است و این نشان از اهمیت حوزه سلامت دارد. اما باید به این امر نیز توجه کرد که فاکتور کیفیت در کنار تخصیص بودجه و رشد تکنولوژی از ضروریات توسعه این صنعت است. ▶

- **مهم‌ترین دغدغه‌های شرکت توان تدبیر پویا برای فعالیت چیست؟**
با توجه به جایگاه شاخص کشور در زمینه داروسازی، اهمیت ماشین‌آلات داروسازی در ایران نمود پیدا می‌کند. هم‌چنین به دلیل اهمیت دارو و نقش آن در حیات فردی، ضروری است تا ماشین‌آلات با کیفیت بالا برای تولید داروهای داخلی مورد استفاده قرار گیرد. اما با توجه به سابقه فعالیت شرکت توان تدبیر پویا و تیم فنی آن در این حوزه، تجربه نشان داده است که کیفیت فدای کمیت شده است. با این وجود، تمام تلاش شرکت ما این است که با فراهم آوردن بسترهای مناسب پرداختی و حمایت‌های فنی و مهندسی خریدار قبل و بعد از نصب ماشین‌آلات، امکان استفاده از ماشین‌آلات با کیفیت بسیار بالا را در صنعت داروسازی ایران فراهم آورد و سلامت جامعه را بدین وسیله تضمین نماید.

- **چه محصولاتی در راستای همین اهداف روانه بازار شده است؟**
شرکت توان تدبیر پویا با ارائه ماشین‌آلاتی با کیفیت بسیار بالا، قیمت مناسب و هم‌چنین زمان تحویل کوتاه تا کنون موفق به ایجاد رفرنس‌های متعدد و قوی در ۳ بخش ذیل شده است:

۱. جامدات شامل خط گرانول‌سازی، پرس قرص و بسته‌بندی
  ۲. خطوط مایعات و مایعات تزریقی
  ۳. خطوط نیمه‌جامدات و بخش ماشین‌آلات کنترل، بازرسی، استریل و شست‌وشو و هم‌چنین در خطوط تأمین مواد اولیه بسته‌بندی و دارویی و...
- هم‌چنین این شرکت دارای نماینده انحصاری در ایران بوده که با دارابودن تمام قطعات یدکی در انبار ایران امکان ارائه بهترین خدمات پس از فروش و مهندسی را داراست و هم‌چنین امکان ارائه manual به زبان فارسی به شرکت‌های خریدار وجود دارد.

- **به عقیده شما ظرفیت کدام محصولات شرکت هم‌چنان ناشناخته باقی مانده است؟**

با توجه به نوین بودن دانش در بخش Cell therapy محصولات این حوزه و سازندگان برتر در ایران ناشناخته مانده است. به عنوان مثال MCCI یا Modular cell culture isolator و cell therapy incubation system و FLEXYCULT™ Incubation System for Advanced Therapy Labs. جزو این محصولات به شمار می‌روند که توسط شرکت کامیوس ارائه می‌شود. هم‌چنین پُرکن ویال و ویال‌های آماده و Ready To Fill که از جنس پلیمر کریستالی C.O.C. شفاف و محکم در بدنه و درپوش Elastomeric ساخته شده است و توسط اشعه لیزر بعد از پُرشدن کاملاً بسته می‌شود. این تکنولوژی جدید و مورد تأیید FDA و EMA قرار گرفته است. این ویال‌ها کاملاً بسته و استریل شده است و در فضای بسیار کم بدون نیاز به ماشین شست‌وشو و تونل استریل با دستگاه‌های Aseptic در سرعت‌های متفاوت

آسیاتک

پهنای باند
مسیر اختصاصی شما

اینترنت یک، آسیاتک

شرایط فروش، درجه یک

۱۵۴۴

asiatech.ir

دارای مجوز FCP به شماره ۱۶-۹۴-۱۰۰ از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی

آسیاتک

بزرگترین دیتاسنتر محتوایی در کشور

The 5th

Conference on Food and Dietary Supplementary

پنجمین همایش مکمل‌های غذایی ورژیمی

بهار ۱۳۹۶ - تهران

www.supplementgold.ir

واحد ثبت نام و بازآموزی: ۸-۸۸۸۷۱۲۲۷

واحد بازرگانی (رزرو غرفه): ۶-۸۸۲۰۳۸۴۵

دبیرخانه دائمی همایش: مؤسسه رسایش
تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از پارک ساعی
ترسیده به توانیر، بن بست نعمتی، پلاک ۷
تلفن: ۶-۸۸۲۰۳۸۴۵، شماره: ۸۸۱۹۸۵۲۰
www.rasayesh.com

از ایده تا جعبه
from IMAGE to PACKAGE

www.rasapack.com
**Rasa
Pack**

طراحی و تولید جعبه های دارویی

طراحی لوگو و برند محصولات دارویی و حوزه سلامت
طراحی و چاپ بروشور، کاتالوگ تجاری و کاتالوگ علمی
تحقیقات بازاریابی اختصاصی دارو و صنایع وابسته

تهران، خیابان ولیعصر، بالاتراز پارک ساعی
نرسیده به توانیر، بن بست نعمتی، پلاک ۷
تلفن: ۰۳۸۴۵-۸۸۲۰۶۰۳۸۴۵ شماره: ۰۹۸۵۲۰-۸۸۱
www.rasapack.com

مراقبت ویژه از سلامت بزرگسالان

با مکمل های مولتی ویتامینی پاستیلی

T-RQ

T.RQ

مولتی ویتامین پاستیلی مینرال پره ناتال (حاوی فولیک اسید، روی و امکا ۳)
(ویژه مادران باردار و شیرده)

مولتی ویتامین پاستیلی ویژه بزرگسالان
(حاوی اینوزیتول)

این محصولات حاوی ویتامین های A, C, E, D، ویتامین های گروه B و کولین می باشند
(کولین یک ترکیب ضروری برای بدن است که به طور طبیعی در تخم مرغ، شیر، جگر، گوشت گاو و لوبیای سویا یافت می شود)
این محصولات فاقد گلوتن و دارای طعم دهنده های طبیعی می باشند

گسترش بازرگانی داروپخش
وارد کننده و نماینده انحصاری
www.dtpc.org
Telegram.me/mrtumee

توزیع: توسط شرکت پخش سراسری
قابل تهیه: از کلیه داروخانه های معتبر
تلفن مشاوره: ۰۲۱ - ۸۸۷۴۴۳۸۴
ساخت شرکت: ZANON VITAMEC کشور آمریکا

MR. TUMEE™

مکمل های مولتی ویتامینی پاستیلی

مستر تامی

www.mrtumeer.ir

آرامش والدین در گرو سلامت کودکان

با طعم های طبیعی میوه ای و جذاب برای کودکان
تهیه شده از پکتین گیاهی و فاقد ژلاتین
قابل استفاده برای کودکان بالای ۲ سال

گسترش بازرگانی داروپخش
وارد کننده و نماینده انحصاری
www.dtpc.org
Telegram.me/mrtumeer

توزیع: توسط شرکت پخش سراسری
قابل تهیه: از کلیه داروخانه های معتبر
تلفن مشاوره: ۰۲۱ - ۸۸۷۴۴۳۸۴
ساخت شرکت: ZANON VITAMEC کشور آمریکا

اهورا دارو

تولید کننده داروهای گیاهی

شرکت اهورا دارو در سال ۱۳۸۲ با هدف تولید داروهای گیاهی، در زمینی به مساحت ۲۳۰.۰۰۰ متر مربع و در حومه شهر زرقان احداث شد. این شرکت، تولید کننده داروهای گیاهی موثر و بی ضرری میباشد که مواد اولیه آنها با دقت بسیار از بهترین گیاهان دارویی طبیعت گرفته شده است و تا کنون موفق به تولید بیش از ۲۰ نوع داروی گیاهی شده است. فرمولاسیون این محصولات حاصل تلاش پژوهشگران این شرکت طی سالها تجربه و آزمایش بوده است و سابقه کار موسسان این شرکت در زمینه گیاهان دارویی و عصاره گیری به چند نسل قبل برمی گردد. شرکت اهورا دارو با داشتن خط تولید پیشرفته و مدرن برای ساخت اشکال مختلف دارویی قادر به تولید انواع داروها و توزیع سریع آنها در سراسر کشور به صورت روزانه می باشد. سابقه درمان بیماریها با گیاهان دارویی تقریبا به قدمت تاریخ زیست انسان بر روی کره زمین است. مصریان قدیم از گیاهان دارویی بصورت گسترده ای استفاده می کردند. بابلی ها نیز همانند مصریان از خواص و کاربرد دارویی گیاهان آگاه بودند. تاریخ طب در کشور ما مربوط به دوره آریایی می باشد و اوستا نخستین کتابی است که از گیاهان دارویی سخن گفته است. به نقل از این کتاب اولین پزشک ایرانی تریته یا سریتا پدر گشتاسب پهلوان بود که از کاربرد گیاهان دارویی و عصاره آنها اطلاع داشت. در این کتاب آمده که اهورا مزدا (خدا) ده هزار گیاه برای او رویاند پس از پیدایش اسلام در ایران، دانشمندانی چون رازی، ابن سینا و جابر بن حیان پا به عرصه داروسازی گزاردند. در این دوره انواع روشهای عصاره گیری و آماده سازی گیاهان دارویی شناخته شده بود و حتی بیماریهایی چون سرطان با گیاهان دارویی معالجه می شد.

گرچه در نیم قرن گذشته استفاده از داروهای شیمیایی و سنتزی به شدت رواج یافت ولی به همان سرعت آثار زیانبار آنها بر بدن انسان، سبب گرایش مجدد به گیاهان دارویی و طب سنتی گردید. حتی امروزه مرکز سلامت جهانی تخمین زده است که بیش از ۸۰ درصد از مردم هنوز بر درمانهای سنتی و علفی تکیه دارند. تمام بخشهای یک گیاه دارویی از دانه و برگ و ساقه گرفته تا پوسته، ریشه و گل می تواند به استفاده دارویی برسد. این موارد می توانند بصورت خام، دم کرده، ضماد موضعی و در اشکال مایع قرص و کپسول به مصرف برسند. قیمت پایین و حداقل عوارض جانبی داروهای گیاهی، موجب جلب توجه بسیاری از پزشکان و دانشمندان عصر مدرن شده است. **شرکت اهورا دارو** با سابقه درخشان در امر تولید و عصاره گیری گیاهان دارویی طی سالها تحقیق و پژوهش و آزمایشات بالینی ثبت محصولات در مراکز دارویی را به انجام رسانیده است.

شرکت پخش سراسری اهورا پخش امین در ابتدا با عنوان پخش شرکت اهورا دارو در سال ۱۳۸۶ شروع به فعالیت نمود. شرکت از همان ابتدا با به کار گیری بازاریابان مجرب و برگزاری دوره های تخصصی فروش توانست در مدت کوتاهی تمام استانهای کشور را زیر پوشش قرار دهد. شرکت اهورا پخش امین با راه اندازی ۱۶ شعبه پخش در مناطق مختلف کشور و ویزیت علمی پزشکان توانست سهم بزرگی از بازار داروهای گیاهی برای شرکت اهورا دارو را به خود اختصاص دهد. این شرکت با اخذ مجوز پخش سراسری دارو و تجهیزات پزشکی و آرایشی و بهداشتی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۹۴ فعالیت حرفه ای خود را با تجهیز مراکز پخش و رعایت اصول GMP به صورت مویرگی آغاز نمود.

عقد قرارداد بین شرکت اهورا دارو و شرکت GL Rapha کره جنوبی در جهت همکاری در جهت داروهای بیو تکنولوژی.

Tavan Tadbir Pouya Principal List

TTP	www.tientuan.com.vn	Vietnam	Granulation Line, Blister Packer, Capsule Filler
Aseptic Technology	www.aseptictech.com	Belgium	C.O.C. Vial Filling Line
Steelco group	www.steelcospa.com	Italy	Washing Equipment and Autoclaves
ICOS	www.icospharma.com		DHS
Cariba Srl.	www.cariba.it	Italy	Cartoning Machine
FarmoRes	www.farmores.com	Italy	Thermo Forming, PFS & Suppository Line
Comecer	www.comecer.com	Italy	Isolation Technology
Riva S.A	www.rivasa.com	Argentina	Tablet Press
TECNINOX	www.tecninox.it	Italy	Process Equipment , Water Treatment , CIP and SIP
Omas	www.omastecnosistemi.it	Italy	Vial , Syrup Filling & Homogenizer, Tube Filling
Prisma	www.prismaindustriale.com	Italy	Weighing System & Metal Detector
Pharma packaging System	www.pharmaps.com	England	Tablet Counting Line
Tasi Group Bonfiglioli Engineering	www.bonfiglioliengineering.com	Italy	Inspection Machinery & Leak Test
Tasi Group Sepha	www.sepha.com	Ireland	DE blister Machine
Convel	www.convel.biz	Italy	Inspection Machinery & Leak Test
Effytec	www.effytec.com	Italy	Sachet Filling Machine
TM	www.tm-italia.it	Italy	Mono Dose Filling Unit
Penn Tech Machinery	www.penntech-corp.com	USA	Vial Washer & Tray Loading
KAHLE Automation	www.kahleautomation.com	Italy	Syringe and Needle technology
Pacific Tooling	www.pacifictools.in	India	Tablet Tooling, Punch and Dies

✓ نمایندگی در ایران و انگلیس

✓ خدمات پس از فروش

✓ خدمات مهندسی

دفتر تهران: منصور جعفریکلو

تهران، بلوار مرزداران، خیابان لاله، خیابان بوستان هفتم شرقی، میدان لاله، پلاک ۴ (ساختمان تیس)، واحد ۶
 تلفن: ۰۲۱ ۴۴۲۷۳۳۸۴-۵ فکس: ۰۲۱ ۴۴۲۷۳۳۸۶ موبایل: ۰۹۱۲ ۳۱۵۵۲۶۰ کدپستی: ۱۴۶۱۸۴۴۸۴۷
 مدیر عامل: mansour@ttpiran.com بخش بازرگانی: sales@ttpiran.com بخش فنی: tech@ttpiran.com

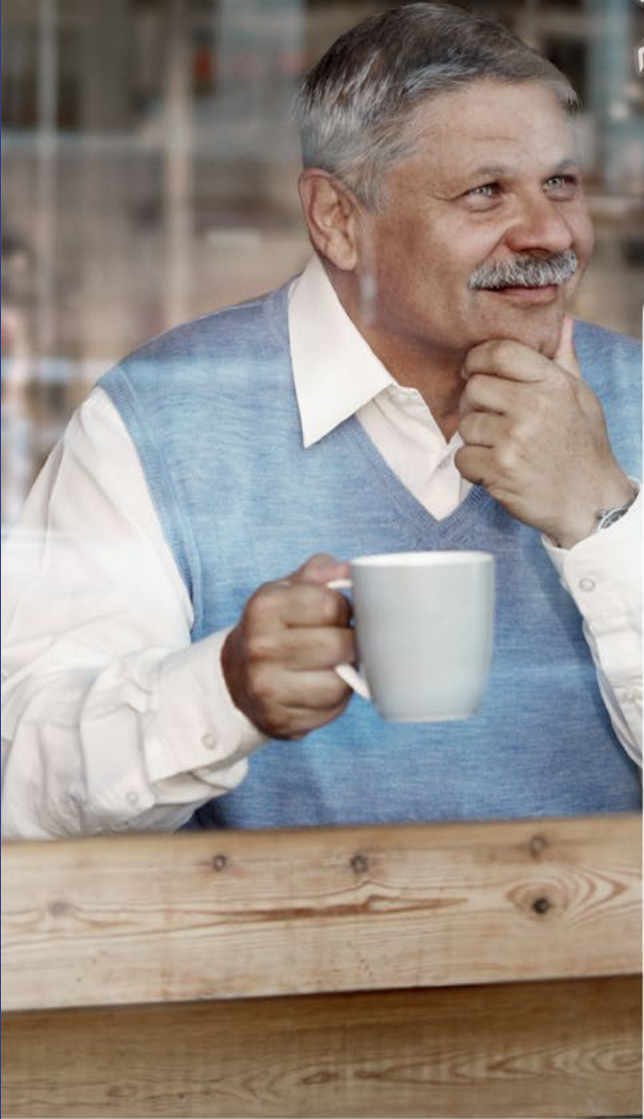
دفتر انگلیس: بهنام منهجی

موبایل: ۰۰۴۴۷۷۳۹۴۶۶۶۸۹

اولین انسولین، می تواند تنها انسولین مورد نیاز باشد

ساده تر از آنچه
فکر می کردم

دلیل جهت آغاز انسولین درمانی با نوومیکس® ۳۰

توصیه شده برای شروع انسولین درمانی در Guideline های
معتبر بین المللی مانند NICE و IDF^{۱،۲}

کنترل همزمان قند ناشتا (FPG) و قند پس از غذا (PPG)^۳

میزان کم افت قند خون^{۴،۵}

کنترل بهتر HbA_{1c} نسبت به انسولین گلارژین^۶

یک انسولین، یک قلم حتی با پیشرفت دیابت^۲

References: 1. IDF Clinical Guidelines Task Force. Global Guideline for Type 2 Diabetes. Available at: www.idf.org/sites/default/files/IDF-Guideline-for-Type-2-Diabetes.pdf (accessed March 2015). 2. National Institute for Health and Care Excellence (2009) The management of Type 2 diabetes. CG87. Available at: www.nice.org.uk/guidance/CG87/chapter/guidance#glucose-control-levels (accessed March 2014). 3. Garber AJ et al. Attainment of glycaemic goals in type 2 diabetes with once-, twice-, or thrice-daily dosing with biphasic insulin aspart 70/30 (The 1-2-3 study). Diabetes Obes Metab 2006; 8: 58-66. 4. Strojek K et al. Once-daily initiation with biphasic insulin aspart 30 versus insulin glargine in patients with type 2 diabetes inadequately controlled with oral drugs: an open-label, multinational RCT. Curr Med Res Opin 2009; 25(12): 2887-2894. 5. Home P et al. An observational non-interventional study of people with diabetes beginning or changed to insulin analogue therapy in non-Western countries: The A1chieve study. Diabetes Res Clin Pract 2011; 94: 352-363. 6. Raskin PR et al. Basal insulin or premix analogue therapy in type 2 diabetes patients. Eur J Int Med 2007; 18: 56-62

Abbreviated prescribing information NovoMix® 30 (biphasic insulin aspart)

Presentation: NovoMix® 30 FlexPen®. Suspension for injection in a pre-filled, disposable pen containing 100 U/1 ml of soluble insulin aspart/protamine-crystallised insulin aspart in the ratio of 30/70. Pharmaceutical form: white suspension for injection. Pharmacological group: intermediate- or long acting combined with fast-acting. Therapeutic Indication: Treatment of diabetes mellitus in adults, adolescents and children aged 10 years and above. Posology: Individual and determined in accordance with the need of the patient. Blood glucose monitoring and insulin dose adjustments are recommended. In patients with type 2 diabetes, NovoMix® 30 can be given in monotherapy or in combination with oral antidiabetic drugs if the patient's blood glucose is inadequately controlled with those OADs alone. How to start and intensify: For patients with type 2 diabetes, the recommended starting dose is 6 U at breakfast and 6 U at dinner. NovoMix® 30 can also be initiated once daily with 12 U at dinner. If twice daily dosing results in recurrent daytime hypoglycaemic episodes, the morning dose can be split into morning and lunchtime doses (twice daily dosing). NovoMix® 30 has a faster onset of action than biphasic human insulin and should generally be given immediately before a meal. When necessary, NovoMix® 30 can be given soon after start of a meal. A titration guideline is included in the SmPC. Contraindications: Hypersensitivity to insulin aspart or any of the excipients. Warnings and precautions: Inadequate dosing or discontinuation of treatment, especially in type 1 diabetes, may lead to hyperglycaemia and diabetic ketoacidosis. Insulin Administration may cause insulin antibodies to form. In rare cases, the presence of such insulin antibodies may necessitate adjustment of the insulin dose in order to correct a tendency to hyper or hypoglycaemia. Too much insulin, omission of a meal or strenuous physical exercise may lead to hypoglycaemia. Compared with biphasic human insulin, NovoMix® 30 may have a more pronounced glucose lowering effect up to 6 hours after injection. This may have to be compensated for in the individual patient, through adjustment of insulin dose and/or food intake. Hypoglycaemia may constitute a risk when driving or operating machinery. Patients should be advised to take precautions to avoid hypoglycaemia while driving or operating machine. Concomitant illness or medication should always be considered. When using insulin in combination with Thiazolidinediones, patients should be observed for signs and symptoms of congestive heart failure, weight gain and oedema. Thiazolidinediones should be discontinued if any signs of cardiac function deterioration occur. Travelling between different time zones should be discussed with the doctor since the timing of insulin and meals may differ. Insulin suspensions are not to be used in insulin infusion pumps. Needles and NovoMix® 30 FlexPen® must not be shared. Elderly patients: NovoMix® 30 can be used in elderly patients; however there is limited experience with the use of NovoMix® 30 in combination with OADs in patients older than 75 years. Children and adolescents: NovoMix® 30 can be used in children and adolescents aged 10 years and above when premixed insulin is preferred. For children from 6-9 years old limited clinical data exists. No Data are available for NovoMix® 30 in children below 6 years of age. Pregnancy and lactation: Limited clinical experience in pregnancy. No restrictions on treatment during lactation. However, the NovoMix® 30 dose may need to be adjusted. Renal and Hepatic impairment: the pharmacokinetics of NovoMix® 30 has not been investigated in patients with renal or hepatic impairment. It may reduce the patient's insulin requirement. Biphasic human insulin: When transferring a patient from biphasic human insulin to NovoMix® 30, start with the same dose and regimen. Then titrate according to individual needs. Transferring a patient to another type or brand of insulin should be done under strict medical supervision. Undesirable effects: Hypoglycaemia is the most frequent adverse reaction. At the beginning of the insulin treatment, Refraction anomalies, oedema or injection site reactions (pain, redness, Hives, inflammation, bruising, swelling and itching at the injection site) may occur. The reactions are usually of transitory nature. Fast improvement of blood glucose control may be associated with acute painful neuropathy, which is usually reversible. Intensification of insulin therapy with abrupt improvement in glycaemic control may be associated with temporary worsening of diabetic retinopathy while long-term improved glycaemic control decreases the risk of progression of retinopathy. Prescription only medicine Full prescribing information can be obtained free of charge from Novo Nordisk. IRC number: 1228066993 Reference: 1- Locally Approved Labeling in Iran Version (STF Q3 2014).

INN/Mix/30/12/25/Dec2015/01

شرکت نووو نوردیسک پارس
تهران، خیابان ولیعصر، خیابان ناصری، ساختمان کیان
پلاک ۲۵۵۱، طبقه ۱۴ کد پستی: ۱۹۶۸۶۳۱۹۱
تلفن: ۸۸۶۴۵۲۲۱ فکس: ۸۸۶۴۵۲۳۰

NovoMix® 30
(biphasic insulin aspart)

دومین کنگره بین المللی
و چهاردهمین کنگره تغذیه ایران

2nd International & 14th Iranian Nutrition Congress

دومین کنگره بین المللی و چهاردهمین کنگره تغذیه ایران

September 4-7, 2016

۱۴ تا ۱۷ شهریور ۱۳۹۵

Research Institute of Petroleum Industry پژوهشگاه صنعت نفت

مهلت ارسال مقالات: ۳۱ خرداد ۹۵ | دارای حداکثر ۱۶ امتیاز بازآموزی

دبیرخانه: تهران، بلوار کشاورز، خیابان نادری، کوچه حجت دوست، پلاک ۴۴

Telefax: +98 21 8824 9775 P.O.Box: 14155-6117 info@inc-ir2016.ir www.inc-ir2016.ir

برگزار کنندگان: دانشکده علوم تغذیه و رژیم شناسی دانشگاه علوم پزشکی تهران و انجمن تغذیه ایران

Barkat Pharmed Co.

Vision

Our vision is to be a pioneer in health dependent industries, relying on expert and creative human resources to achieve this. Furthermore, we aim to be a highly profitable company in the region

Mission

- To supply affordable and high quality health products with international standards
- To educate and develop our human resources
- To develop, manufacture, and provide high-tech pharmaceutical and medical products in order to improve the general health of society
- To have a competitive advantage in pharmaceutical products and medical devices, with an aim to present in international markets
- To invest in new value-creating and high-tech business in the field of health
- To comprehensively deploy our corporate governance strategy

Barkat Pharmmed Co.

subsidiaries

www.bpharmed.com

SOFIRA®

Sofosbuvir, Abidi

IR-0718-SFR-3496-AD

abidi | Leading Innovation
SINCE 1946 | Leading quality

CURE *

“The Ultimate Goal”

*Sofosbuvir; highlights of prescribing information. FDA label 2015. Reference ID: 3719423

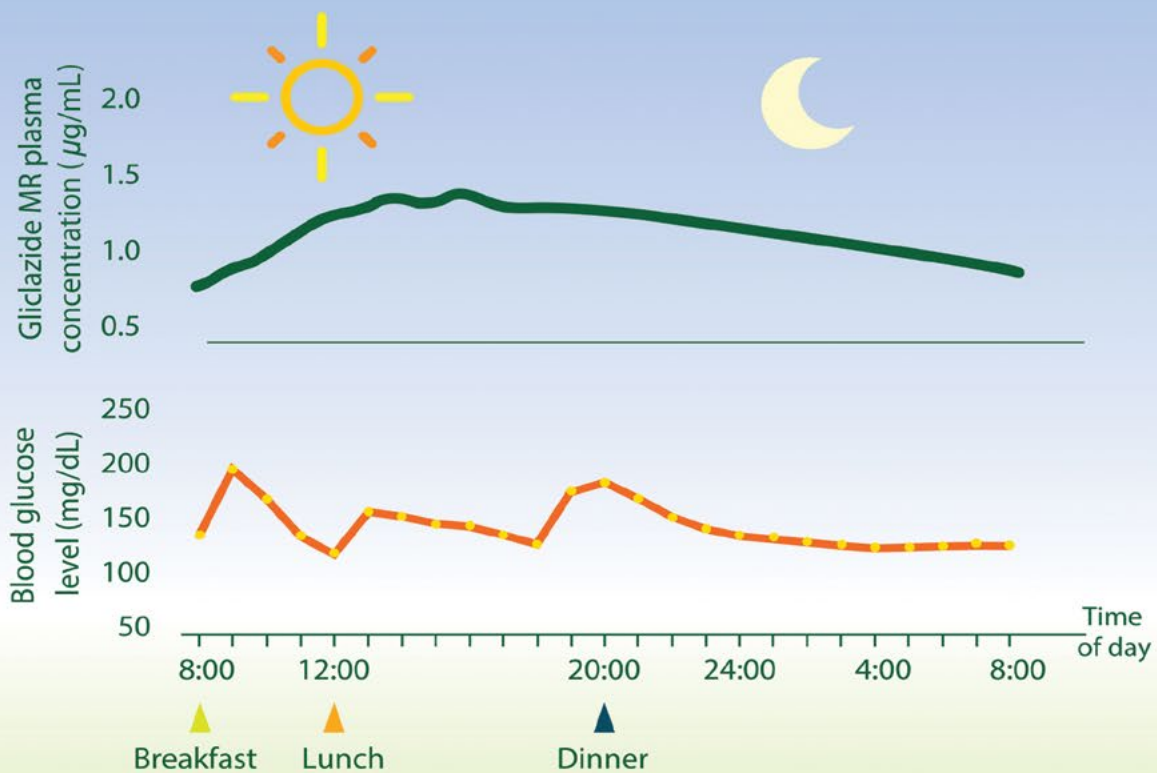
DIABEZID® MR

Gliclazide Modified-Release

Genius Release

Absence of Nocturnal Hypoglycemia

Matched Release Profile to Circadian Glycemia

References:

1. Drugs 2002; 62(9): 1357-1364.
2. J Diabetes Complications. 2000; 14(4): 185-191.
3. Diabetes 1988; 37: 1020-1024.

Ziptin®

Sitagliptin

Ziptin 100 mg Once Daily Better Glycemic Control^{1,2}

References:

1. Drugs 2014; 74(2): 223-242.
2. Sitagliptin: FDA label 2015; Reference ID: 3812569

abidi | Leading Innovation
SINCE 1946 | Leading quality

Perfect combination, Ultimate outcome

 Valzomix®
Amlodipine / Valsartan

- ♥ Blood pressure reduction across all hypertension grades¹
- ♥ More effectiveness in compared with monotherapy²
- ♥ Improving survival and medication compliance³
- ♥ Decreasing healthcare costs and hospitalization rates³
- ♥ Less peripheral edema after switching to Valzomix⁴

1) Adv Ther 2012; 29(2):134-147.

2) J Am Soc Hypertens. 2011;5(5):417-424

3) J Clin Hypertens (Greenwich). 2015; 17(1):51-58

4) Int J Clin Pract. 2009; 63(2): 217-225.

IRAN HORMONE
PHARMACEUTICAL Co.

Attempting for a healthy
society, is our goal

Levoxine®

Synacran®

Longil®

Feforex Plus®

Rosuvastatin

4biocap®

An Effort for Half a Century to Elevate
the Culture of Health in the Country

1 **Apremitron®**
Aprepitant
Collaboration to prevent emesis

2 **Demitron®**
Ondansetron
Treatment of Nausea and Vomiting

3 **Achora®**
Tetrabenazine
Balance and Coordination

4 **Pimoderm®**
Pimecrolimus
Mild to Moderate Eczema's Treatment

5 **Tacril®**
Tacrolimus
Moderate to Severe Eczema's Treatment

6 **Xyla-P®**
Lidocaine-Prilocaine
First & Superior

7 **ROSUTEX®**
Rosuvastatin
More Benefits, Long Life

8 **Enoxarin®**
Enoxaparin Sodium
Quality Widespread all over

9 **Glibotex®**
Glibenclamide
Well Known Brand for Type 2 Diabetes Mellitus

10 **Acarmax®**
Acarbose
Most Prescribed Brand for Type 2 Diabetes Mellitus

www.tehrandarou.com

Tehran Chemie
Pharmaceutical Co.

www.tehranchemie.com

IRAN HORMONE
PHARMACEUTICAL Co.

www.iranhormone.com

(نماینده انحصاری گروه صنعتی و دارویی روتک در ایران)

اجرای پروژه های کلید در دست خطوط تولید انواع فرآورده های دارویی،
بیولوژی و واکسن از انتقال تکنولوژی، طراحی فنی و مهندسی و تامین کلیه
ماشین آلات خط تولید تا تولید محصول

طراحی، ساخت و اجرای اتاق های تمیز و سیستم های هواساز ویژه
صنعت دارویی مطابق با آخرین الزامات اروپا

تامین کلیه ماشین آلات و تجهیزات شامل:

- انواع فرماتور، بایوراکتور، سیستم های اولترا فیلتراسیون، سپراتور
- سیستم های آب سازی شامل WFI، PSG، PW و Tanks و Piping
- انواع فریزدرایر و سیستم های Automatic loading and Unloading
- برای دستگاه های فریزدرایر
- کلیه ماشین آلات مرتبط با تولید قرص، آمپول، کپسول و شربت و ...
- انواع اتوکلاو های مورد نیاز صنعت داروسازی
- خطوط سرم سازی در ظرفیت ها و تکنیک های مختلف

پروژه های تجهیز شده شرکت آروین پژوهان نور :

۱. شرکت سامان داروی هشتم / پروژه ملی Turn key جهت تولید داروی فاکتور هشت نو ترکیب
۲. شرکت کارخانجات داروپخش / اتاق های تمیز سایت سرم سازی
۳. انستیتو پاستور ایران / تجهیز سیستم های آب سازی
۴. انستیتو پاستور ایران / تجهیز سیستم بایوراکتور
۵. موسسه تحقیقات واکسن و سرم سازی رازی / تجهیز سیستم های آب سازی
۶. موسسه تحقیقات واکسن و سرم سازی رازی / تجهیز سیستم های CIP/SIP
۷. شرکت یاس دارو / Turn key جهت تولید سرم های تزریقی
۸. مرکز باروری و نوآوری کیان / اتاق تمیز برای اتاقهای عمل و پزشکی هسته ای

FALCON PROCESS

شرکت فالکن فرآیند

معرفی شرکت:

شرکت فالکن فرآیند در ارتباط نزدیک با کمپانی‌های معتبر خارجی فعال در زمینه دارویی از قبیل PALL امکان ارائه خدمات فنی و محصولات آنها و همچنین انتقال دانش فنی را در ایران فراهم آورده است. این شرکت با در اختیار داشتن دفاتر برون مرزی در امارات متحده عربی، عراق و آلمان قادر به تهیه و تدارک طیف وسیعی از تجهیزات مورد نیاز صنایع دارویی مخصوصاً تجهیزات فیلتراسیون و جداسازی می‌باشد.

زمینه فعالیت:

تامین فیلترهای ساخت کمپانی PALL و Camfil

طراحی و ساخت سیستم‌های فیلتراسیون و جداسازی

تامین تجهیزات و قطعات مورد نیاز در صنایع دارویی

دفتر مرکزی: تهران، بلوار میرداماد، مجتمع رز، طبقه ۹، واحد ۹۰۴

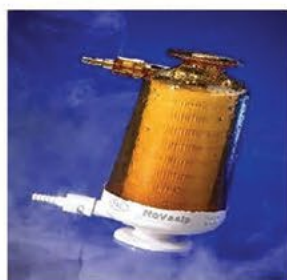
تلفن: ۰۲۱)۲۶۴۰۳۵۱۰

فکس: ۰۲۱)۲۶۴۰۳۵۱۵

کدپستی: ۱۹۱۹۹۹۱۹۶۴

www.falcon-process.com

mail@falcon-process.com

شربت پکتوگل

ضد سرفه و خلط آور
حاوی عصاره گیاه عشقه

Pectogol Syrup

قرص مکیدنی لیکوفار

ضد التهاب مخاط دهان و گلو
ضد خشونت و گرفتگی صدا

Licophar Lozenge

اسپری بینی آلرگل

برطرف کننده حساسیت فصلی، آبریزش
بینی، سردرد سینوسی
گرفتگی سینوسها و عطسه

Allergol Nasal Spray

پماد ب.ب. کلد

ضد سرماخوردگی
و گرفتگی بینی کودکان

Be.Be.Cold Ointment

کپسول ایمنوستیم طلایی

تقویت کننده و فعال کننده سیستم ایمنی بدن
و موثر در پیشگیری از سرماخوردگی و آنفولانزا

Golden Immunstim Capsule

محلول بخور اکالیپتوسی

برطرف کننده علائم سرماخوردگی
احتقان بینی و سرفه

Eucalyptus inhaler Solution

www.goldaru-co.com

[telegram.me/goldaru_co](https://t.me/goldaru_co)

Goldaru.co

شرکت داروسازی

گل دارو
GOLDARU

**Avicenna
Laboratories Inc.**

میزبان شما در دومین نمایشگاه بین المللی ایران فارما هستیم.

گرفه ۳۵ و ۳۶

www.avicenna.ir

+98 21 88 49 72 50
+98 21 88 49 72 80

اسپری های بینی دنیای بهداشت

DONYAYE BEHDASHT NASAL SPRAYS

- Zelex®
- DB-Saline®
- Budesonide

- Fluticomex®
- Lopatonase®
- Cromonase®

- DB Nasal Cort®
- Mometomex®
- Congestop® 0.05

شرکت داروسازی شهردارو

با بیش از نیم قرن تجربه
در خدمت بهداشت و سلامت خانواده

ضد سرفه و خلط آور

ضد تهوع حاملگی و مسافرت
ضد التهاب مفاصل

ضد التهاب مفاصل
دردهای روماتیسمی
و سرماخوردگی

آرامبخش ، تنظیم کننده خواب
کمک به ترک سیگار
رفع ناتوانی جنسی

شرکت داروسازی ثامن

SAMEN
Pharmaceutical Co.

محصول جدید تحت پوشش بیمه

میاتی دوباره با ویتاهس®

Plasma Volume Expander

(6% Etherified Starch 130/0.4 in 0.9% sodium chloride)

Injectable Solution (Infusion)

شرکت داروسازی ثامن در قدمت متخصصین ممتزم قلب و عروق

- ✓ ویتاهس جانشین شونده پلاسمای خون میشود.
- ✓ ویتاهس جهت پیشگیری و درمان کاهش حجم خون تجویز میشود.
- ✓ ویتاهس دارای طول مدت اثر بیش از ۶ ساعت است.
- ✓ ویتاهس هیچگونه تاثیری بر عملکرد کلیه ها ندارد.
- ✓ ویتاهس را میتوان تا حدود ۴ لیتر در روز انفوزیون نمود.
- ✓ ویتاهس گیجی و سردرد بعد از برامی را کاهش میدهد.
- ✓ ویتاهس باعث ریکاوری سریعتر بیمار پس از برامی میشود.
- ✓ ویتاهس جدیدترین نسل هیدروکسی اتیل استارچ با ایمنی دو برابر است.
- ✓ ویتاهس دارای اثر حجمی ۱۰۰٪ بوده و هر یک لیتر آن جایگزین یک لیتر خون میشود.

مؤسسه تحقیقاتی و آموزشی نور (توان)

----- پانزده سال سابقه فعالیت مستمر در حوزه غذا و دارو -----

دارای مجوز:

- آزمایشگاه همکار سازمان غذا و دارو
- آزمایشگاه معتمد سازمان حفاظت محیط زیست
- شرکت دانش بنیان در حوزه سلامت
- آزمایشگاه همکار سازمان دامپزشکی در زمینه کنترل های فیزیکی شیمیایی داروهای دامی

خدمات:

- کنترل کیفیت مواد اولیه محصولات نهایی دارویی، آرایشی بهداشتی، غذا و مکمل ها
- فرمولاسیون دارو و مکمل به همراه Scale Up
- انجام آزمون های درون تن و برون تن داروهای ژنریک
- آزمون های هم ارزی زیستی (Bioequivalency)
- آنالیز انواع ضد عفونی کننده ها و شوینده ها
- انجام مطالعات پایداری دارو
- توسعه انواع روش های آنالیز
- مشاوره در تهیه SOP , VMP , SMF , CTD

برگزار کننده دوره های آموزشی تخصصی در حوزه دارو

عیب یابی در سیستم کروماتوگرافی مایع و گازی، کالیبراسیون تجهیزات آزمایشگاهی، معتبر سازی روشهای آنالیز

www.tavaninstitute.ir

info@tavaninstitute.ir

تهران، خیابان ولیعصر، نرسیده به تقاطع نیایش
مرکز رشد فناوری های دارویی شهید بهشتی

۸۸۲۰۰۱۱۳ - ۶۶۵۶۱۸۳۱

آموزش های ضمن خدمت برای شاغلین صنعت دارو

----- در رشته تولید و کنترل کیفیت دارو -----

با ارائه مدرک کاردانی با همکاری دانشگاه جامع علمی کاربردی

BEHEL
HONEY

عسل بحل

بصل: راز سلامتی

عسل بحل؛ زیر نظر کارشناس ارشد میکروبیولوژی زنبور عسل و عضو همکار دانشگاه منچستر انگلستان تولید می شود.

ویژگی های برتر: طبیعی - فایتنوزیک - Medical grade

✓	Prebiotic , Microbiological Certificate ,PHP , EECC	ویژگی خاص:
✗	Antibiotics , pesticides , Authenticity , GMO ,Heavymetals	

www.behel.ir Mob: +989381024161
Email: behelhoeny@gmail.com

قرص کدامل® ۳۰۰/۲۰ استامینوفن کدئین

- افزایش اثر ضد دردی با دارا بودن ۲۰ میلی گرم کدئین فسفات
- موثر در دردهای خفیف تا متوسط دندان به خصوص برای افراد حساس به NSAIDs
- مناسب برای تجویز در کنار قرص® Indomet و سایر ضد التهاب های غیر استروئیدی برای کاهش دفعات مصرف NSAIDs و کاهش عوارض ناشی از آن ها

کیلومتر ۱۷ اتوبان تهران - کرج

خیابان داروپخش، شرکت داروسازی آریا

۴۴۹۸۱۰۸۱-۳ ۴۴۹۸۹۲۴۳

info@aryapharm.com

www.aryapharm.com

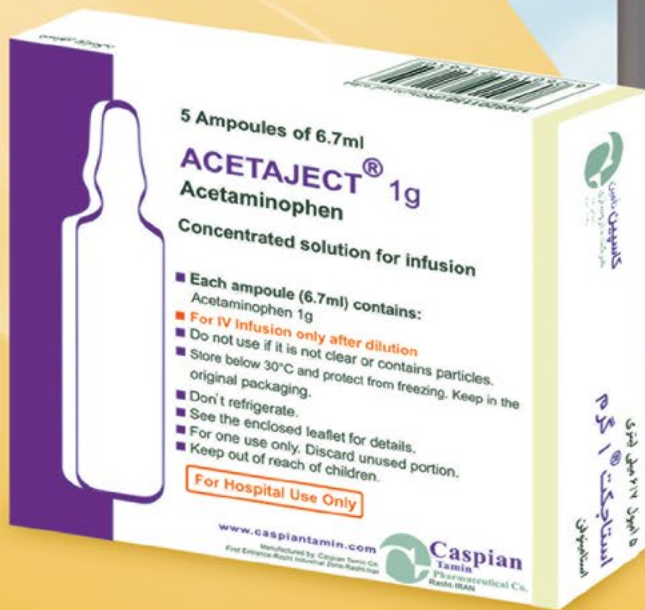

Caspian
Tamin
Pharmaceutical Co.

شرکت داروسازی
کاسپین تامین

Pain Relief

Acetaminophen For IV Infusion

1g/6.7ml

ACETAJECT®

No.1,Darougostar Bldg,Beastoon Ave.,Dr Fatemi Sq.,Tehran - 1431663135 Iran SMS:10002142895000

Tel: (+98 21) 889 506 39

Fax: (+98 21) 889 570 56

Voice of Customer: (+98 21) 428 95

Email: marketing@caspiantamin.com

Web: www.caspiantamin.com

The Premier Pharmaceutical Holding in Iran & Middle East

Research & Development

Production of
Pharmaceutical

Production Of Active
Pharmaceutical
Ingredients

Distribution

Pharmaceutical Trade

Pharmacy Management

Orlept®

100 Enteric Coated Tablets

والپروات سدیم ۲۰۰ میلی گرم

ضد تشنج

تحت لیسانس
DESITIN آلمان

قرص والپروات سدیم ۲۰۰ میلی گرم

• درمان انواع ساده و کمپلکس صرع فوکال و جنرالیزه

• درمان صرع مایو کلونیک

• درمان فاز حاد مانیا در اختلال دو قطبی

جادوی کنترل صرع

www.minoopharma.com

instagram: minoo.pharmaceutical

شرکت دارویی مینو

برونکو باریج®

● درمان سرفه
● خلط آور

گر چه سرفه معمولا نشانه ای از یک مشکل جدی نیست ولی می تواند آزار دهنده باشد. سرفه های مکرر می توانند منجر به خستگی، اختلال در خوابیدن، سرگیجه، خشونت صدا و تعریق شوند. آویشن شیرازی (*Zataria multiflora*) در رفع علائم سرفه و ترشحات مجاری تنفسی و نیز به عنوان خلط آور با اثر ضد اسپاسم، همواره مورد توجه بوده و در بزرگسالان و کودکان کاربرد دارد. عصاره گیاه ختمی (*Althaea officinalis*) جهت درمان تحریکات مخاط دهان و حلق و نیز در درمان التهابات دستگاه تنفس، سرفه های تحریکی و برونشیت، موثر است. بدین منظور شرکت داروسازی **باریج اسانس** با بهره گیری از اثرات مفید عصاره آویشن شیرازی و ختمی، شربت ضد سرفه **برونکو باریج** را فرموله کرده و در یک کارآزمایی بالینی تصادفی دو سو بی خبر از نظر درمان سرفه حاد با شربت دکسترومتورفان مقایسه کرده است. در انتهای مطالعه، محققین نتیجه گرفتند که برای درمان سرفه های حاد میتوان از شربت **برونکو باریج** به عنوان جایگزین شربت دکسترومتورفان استفاده نمود. از سوی دیگر بیماران مصرف کننده شربت برونکو باریج می توانند از اثرات ضد التهاب و آنتی میکروبیال این فرآورده در درمان عفونت های دستگاه تنفس بهره بگیرند.

دنتی کید باریج®

تسکین درد و التهاب لثه کودک
گیاهی بدون عوارض جانبی

شرکت داروسازک
باریج اسانس

گوهر داروهای گیاهی

www.barijessence.com

ارتباط با ما: ۰۸۶۴۰۰۲ سامانه پیامکی: ۳۰۰۲۷۳۷